

MIR I DOBRO

Mostar, XLVII., 2, rujan 2015.

KAZALO

PROVINCIALOVA RIJEĆ

Radujte se uvijek u gospodinu!
Da ponovim: radujte se! (Fil 4,4)

4 Postulanti Bosne Srebrene posjetili
naše postulante 22

4 Izvješće sa seminara "Dođi i vidi"
Hodočašće u Asiz
„Stopama sv. Franje asiškoga“ 23

6 Provincijska duhovna obnova u Konjicu 25

6 Fra Ivan sesar, član Hercegovačke franjevačke
provincije, izabran za generalnoga definitora 31

7 Framin 2015. u Mostaru 32

7 40 godina svećeništva fra Ante Medića,
fra Šimuna Šite Čorića i fra Ilije Šaravane 34

8 Pozdrav pape Franje
Sebastiano Šiljeg
napustio postulaturu 34

Fra Julio ponovno izabran za generalnoga vikara **9** Duhovne vježbe
za sjemeništarce u Slanom 35

Novi Generalni definitori **10** Svećeničko ređenje 36

Homilija Generalnoga vikara **11** Polaganje prvih privremenih zavjeta 40

Homilija Generalnoga ministra **11** Mlada misa fra Ivana Marića 42

Internet i mediji **11** Obnova zavjeta 45

Od svih kapitularaca: Hvala! **12** Devotorica novaka obukla habit u Mostaru 45

Apostolska pokorničarna **13** Homilija provincijala fra Miljenka 46

Ovlast isповједnicima da mogu odrješivati od
kazne izopćenja zbog počinjenoga pobačaja **15** Mlada misa fra Marina Karačića 49

Fr. Jorge Enrique Concha Cayuqueo, OFM
novi biskup **15** Mlada misa fra Perice Ostojića 52

Fr. George Bugeja, OFM novi biskup **15** Zlatomisnik fra Ante Ivankačić 57

Pismo generalnog ministra Franjevačkog reda
fra Michaela A. Perrya za blagdan sv. Klare asiške **16** Zlatomisnik fra Viktor Kosir 58

Najnužniji raspored osoblja 58
Šesta generacija postulanata u samostanu u
Mostaru započela godinu postulature 59

19 Naš podmladak u šk. god. 2015./2016. 60

IZ ŽIVOTA PROVINCIE **61**

Duhovna obnova u Mostaru 19

Svjedočenje zvanja u Kongori 20

Zlatna misa fra Dominika Ramljaka 20

Novak fra Franjo Čuljak napustio zajednicu 22

Provincialovo izbivanje
radi Generalnoga kapitula 22

IZ ŽIVOTA KUSTODIJE **61**

40. obljetnica svećeništva
fra Stjepana Pandžića 61

Generalni ministar posjetio braću u Chicagu 61

Velika Gospa u Chicagu 2015. 62

NAŠI POKOJNICI	63	Papino pismo o jubilejskom oprostu u Svetoj godini milosrđa	85
Sprovod pok. Fra Franje Mabića	63		
Počivali u miru Božjem	69	Papa Franjo u BiH	87
		Govor pape Franje članovima Predsjedništva Bosne i Hercegovine	87
IZ FRANJEVAČKOG I REDOVNIČKOG SVIJETA	70	Propovijed pape Franje na misnom slavlju na stadionu Koševo	88
Održan Kapitul hercegovačkoga područnog bratstva OFS-a	70	Govor pape Franje u sarajevskoj katedrali, izrečen uživo	89
Započeo ciklus tribina „Upoznajmo redovnike i redovnice s kojima živimo“	71	Susret svetog oca pape Franje sa svećenicima, redovnicima i redovnicama.	91
Održana XIII. skupština Konferencije VRPP BiH	71	Govor pape Franje na ekumenskom i međurelijskom susretu u FMSC	92
U Splitu održan seminar: <i>Ekologija i eko-karta RH i BiH kao izraz skrbi za dom</i>	73	Govor svetoga Oca na susretu s mladima u Sarajevu	94
Dubrovnik: Održana sjednica VFZ-a HR i BiH	74	Predani govor pape Franje na susretu s mladima	95
II. Europski kongres Franjevačkoga svjetovnog reda (OFS) i Franjevačke mlađeži (FRAMA).	74		
Područna duhovna obnova OFS-a	75		
Održan Redovnički dan u franjevačkom samostanu u Tolisi	77	VIJESTI	97
IZ ŽIVOTA CRKVE U HRVATA	79	SVETA ZEMLJA	119
Deseti susret biskupa Biskupske konferencije BiH s članovima Konferencije VRPP-a BiH	79	Kratka povijest Kustodije Svete Zemlje	119
Peti susret biskupa BK BiH s franjevačkim provincijalima u BiH	80	IZ VICEPOSTULATURE	125
Priopćenje sa 64. redovitoga zasjedanja Biskupske konferencije BiH	80	Pregled rada Vicepostulature postupka mučeništva »fra Leo Petrović i 65 subraće« siječanj – rujan 2015.	125
VATIKAN	82	NOVE KNJIGE	128
Poruka svetoga oca Franje za Svjetski misijski dan 2015.	82		
Kratki prikaz nove enciklike „Hvaljen budi“ pape Franje	84	ADRESAR	130

MIR I DOBRO, Mostar, XLVII., 2, rujan 2015 ., službeno glasilo

IZDAJE: Hercegovačka franjevačka provincija Uznesena BDM

Franjevačka 1, pp 153, 88 000 Mostar; tel.: (036) 333-525, faks: (036) 333-526

Mreža: www.franjevcici.info

E-mail: mostar@franjevcici.info

UREDIO: fra Mate Dragićević **ODGOVARA:** fra Miljenko Šteko, provincial;

NASLOVNICA: A. Mamuša (crkva Rakitno); **POLEĐNICA:** Ilija A. Čale (Milosrdni Otac)

LEKTORIRALA: Irina Budimir **ZAKLJUČENO:** rujan 2015.

Računalni slog: FRAM-ZIRAL; **Tisak:** Franjevačka tiskara FRAM-ZIRAL,
Mostar, 2015.

PROVINCIALOVA RIJEČ

RADUJTE SE UVIJEK U GOSPODINU! DA PONOVIDIM: RADUJTE SE! (FIL 4,4)

Da među nama ne bude tužnih lica, nesretnih i nezadovoljnih osoba, jer »naslijedovanje s tugom na licu je žalosno naslijedovanje«. I mi, kao i svi drugi muškarci i žene, doživljavamo teškoće, noći duha, razočaranja, bolesti, opadanje snaga zbog starenja. Upravo u ovome morali bismo pronaći »savršenu radost«: naučiti prepoznati Kristovo lice koji je bio u svemu sličan nama te dakle iskusiti radost znajući da smo slični njemu koji, iz ljubavi prema nama, nije se sustezao podnijeti križ.

(Papa Franjo)

Draga braćo!

Pred nama je ovo naše provincijsko glasilo u kojem možemo prelistati ovoljetni tijek događanja, proslavljenih jubileja, ređenja, mladih Misa, ulaska u novicijat, polaganja i obnavljanja zavjeta, prijama u postulaturu i sjemenište. Život Zajednice teče i u taj tok svatko od nas ulijeva svoje životne kapi, priroke, potoke i rijeke. Sa svim tim sadržajem i mi se ulijevamo u tijek ovogodišnje spomenice Posvećenoga života na planu sveopće Crkve. Mnogo je bilo poticaja, a sve bi ih mogli, na određeni način, sažeti u riječi koje nam je Papa Franjo poslao na samome početku, u svome Apostolskom pismu otvaranja, u drugome odjeljku, prvome broju, gdje izražava svoja očekivanja od ove godine. Riječi su to radosti kako stoji u gornjem navodu. Nad njima razmišljači, stavljam na papir nekoliko misli.

Nema među nama sigurno nikoga tko ne bi znao da Bog želi odanoga, pravednoga, istinoljubivoga, dobrog... svetog čovjeka. Ta zato je Bog i došao u ovaj svijet: da nas otkupi, spasi od zla i Zloga, učini sebi sličnima i posveti. Toga smo uglavnom uvijek svjesni, makar ne živjeli uvijek sukladno tome. Ali je li nam uvijek tako nazočna u mislima i istina da Bog želi i radosnoga čovjeka, osobito redovnika, kako Papa sugerira? Ove Božje želje sjećamo se nekako sporije i rjeđe. Kad god nas pogodi nešto

neugodno, kad god stvari ne idu po našem planu, u napasti smo – a često joj i podlegnemo – da si na neki način uzmemo za pravo biti „nabrušeni“, nezadovoljni, mrka lica, čak nesretni. Nitko nam tada nije prav. Ljuti smo i na sebe i na drugoga. Pritom znamo dobro: ako je jedan član Crkve kao otajstvenoga Gospodinova tijela mrk, nezadovoljan, nesreтан, u grijehu – time je pogodjena cijela Crkva. A Radosna vijest, koja je povjerena Crkvi da ju ona neumorno naviješta do kraja svijeta i vremena, trpi od toga silnu štetu.

Mrk, tužan, nezadovoljan, nesreтан kršćanin apsurdna je pojava! A apsurdnost je u tome što pokušava nakalemiti na sebe Evanđelje, a nije prije toga sa sebe skinuo ono što je nespojivo s Evanđeljem. Evanđelje – grčka složenica sastavljena od priloga *eu* (*eu*) = dobro i imenice *ἄγγελος*-ov (*angelion*) = vijest, dakle dobra, radosna vijest – nespojiva je s tugom, neraspoloženošću, nezadovoljstvom, negodovanjem... Zato sv. Franjo, koji je svoje Pravilo istkao iz evanđeoskih niti, nikako nije volio vidjeti tužnoga brata. Kako može biti tužan čovjek koji se zavjetovao živjeti Radosnu vijest? Sv. Franjo je znao, a Papa Franjo to iščitava, da za tužno ponašanje može postojati samo jedan razlog: nepomirenost s Bogom. Kad bi negdje video tužnoga brata, odmah bi ga poslao da ide urediti stvar s Bogom i ponovno bude veseo.

Kršćanin ima zapravo pravo na samo jednu vrstu žalosti: na žalost zbog toga što još nije svet i potpuno ostvaren čovjek. Žalost što obilna Božja „ulaganja“ u njega nije iskoristio kako treba. Što je trošio vrijeme malo drugdje, malo u Očevom vinogradu. Što je stavio ruke na plug, a okretao se unazad. Žalost što je prekoračio „normalne“ rokove za donošenje obilnih plodova i sada još živi pod rokom Božje dobrote i strpljivosti. To nije negativna žalost. Nije unesrećujuća žalost. Nazvao bih je pozitivnom, privremenom žalošću koja čovjeka ne sputava na putu nego vuče prema cilju. Žalošću koja poziva na kajanje i pokoru i ubrzava čovjekovo dozrijevanje za Kraljevstvo Božje. To je ona žalost koja kulminira u riječima: „Ustat ću, poći ću svome ocu...“ (Lk 15,18). Tada se ta žalost pretače u suze radosnice. „Tako nam je dobro vratiti se njemu, ako smo se izgubili!, piše papa Franjo (EG, 3).

Sveto je pismo obilato pozivima na radost. Prve pozive nalazimo već u Ponovljenom zakonu: „Veselite se svime što su vaše ruke namaknule i što vam je Jahve, Bog vaš, blagoslovom udijelio... Veselite

se tada pred Jahvom, Bogom svojim, vi, vaši sinovi i kćeri, vaše sluge i sluškinje... Proveseli se u nazornosti Jahve, Boga svoga...“ (Pnz 12,7.12.18) I kroz sve druge svetopisamske knjige provlači se nit radosti. Proročke knjige, Psalmi, Pavlove i druge poslanice – a osobito Evanđelje koje je radost utkalio i u sami svoj naziv – obiluju pozivima na radost. Bog želi imati sretnoga čovjeka, a radost je izraz sreće. Daleko bih premašio ovkire ovog uvoda, ako bih htio citirati sva svetopisamska mesta gdje se poziva na radost. Zato ću umjesto toga samo spomenuti da sam negdje pročitao podatak da Sveti pismo poziva na radost, na ovaj ili onaj način, čak na ukupno 365 mesta. Dakle, radost za svaki dan! Radost za svakoga i za svaku priliku. Radost kao čovjekov polazni korak prema Bogu, prema bližnjemu, prema sebi. Neopisiva radost vlada u nebu, gdje se stanovnici neba više raduju jednom obraćenom grješniku nego devedeset devetorici pravednika (usp. Lk 15,7). Onamo smo pozvani svi. Ali u nebesku radost ne može ući tko nije radostan prošao kroz vrata smrti. Zato nam Sveti pismo, zapravo Bog preko njega, daje zapovijed radosti – ovdje i sada, a Papa baš to očekuje od nas redovnika.

U Crkvi imamo vrsnih teologa, znalaca Evanđelja, tumača Evanđelja, komentatora Evanđelja. Na kraju, i sami smo dio toga obzorja. Ima tumača i izvan Crkve. Ali najbolji, živi – ne komentatori nego - komentari Evanđelja su sveci. Oni su ga uvezli u svoj život. Znaci naviještaju znalački, sveci životno. Znaci razglabaju i naviještaju mrtvu riječ, sveci životom ponazočuju živu Riječ. Nema ni jednoga sveca koji se nije prvo zaodjenuo radošću pa onda prišao naviještanju Radosne, vesele vijesti. Znali su da bi to bez radosti bio uzaludan (pa i svetogrdan) posao.

Papa piše da je radost koja dolazi iz Evanđelja misionarska radost (EG 21). Nije to radost koja se može zadržati za sebe. Ona se mora podijeliti s drugima i - umnožiti. Jer kad se u nekoj duši sastanu i nastane radost i ljubav, dolazi do stanja „Ljubav Kristova potpuno nama ovladava ...“ (1 Kor 5,14) i do povika „Jao meni ako ne propovijedan Radosne vijesti!“

Zakoračili smo u novu školsku i pastoralnu godinu. Godina Posvećenoga života susreće se s Godinom milosrđa. Želim nam svima radostan hod u naviještanju Gospodinova Evanđelja.

Fra Miljenko,
provincijal

IZ GENERALNE KURIJE

188. GENERALNI KAPITUL

Od 10. svibnja do 7. lipnja 2015. slavio se 188. generalni kapitol Manje braće. Kapitularci i osoblje Tajništva bili su ugošćeni u Domus Pacis, u zgradici Serafske provincije iz Asiza, uz Porcijunkulu, mjesto u kojem je prije 800 godina rođen Red manje braće svetoga Franje Asiškoga.

Kapitol je službeno otvoren 11. svibnja, svečanom euharistijskom koncelebracijom kojoj je predsjedao aktualni generalni ministar, fra Michael Anthony Perry. U homiliji je Ministar istaknuo da nas se podsjeća da naš poziv da bu-

demo učenici znači postati sinonima svjetla, istine, ljubavi, puni strastvenosti za Kraljevstvo Božje i željni da zajedno s drugima u zajamno dijelimo dar vjere koju smo primili i koju nastavljamo njegovati.

"Kada dođe Branitelj koga ću vam poslati od Oca - Duh Istine koji od Oca izlazi - on će svjedočiti za mene" (Iv 15,26). Draga braćo, za vrijeme ovoga Generalnog kapitula pozvani smo, štoviše izazvani, tražiti istinu s ljubavlju i sa sućuti. Izazvani smo učiniti provjeru našega života, kvalitete našega za-

laganja da živimo u radikalnoj ovisnosti o Bogu i u radikalnoj uzajamnoj ovisnosti jedni s drugima, u bratstvu učenika punih vjere. Bivamo potaknuti i obodreni da se ne zadovoljimo sa status quo života Reda, nego, kao apostol Toma, da istražujemo rane Kristove, rane nanesene nedostatkom povjerenja, poštivanja, iskrene komunikacije, poštena dijaloga, zanosa, bezuvjetne vjere i ekonomske transparentnosti i sve druge rane.

Upravo je Branitelj, Duh Božji, koji nastoji očitovati slavu i ljubav Očevu prema svakome od nas i koji će nam dati potrebnu milost da poduzmemos ovaj hod prema vječnom životu za kojim svatko od nas žudi. No, trebamo se oslobođiti od svega onoga što nije Bog, svega onoga što izaziva strah, srdžbu ili svaki drugi oblik emocije koji nas koči da dopustimo da nas Bog poučava i vodi za vrijeme ovih dana Kapitula. Možda na ovom Kapitulu trebamo jedan duhovni tsunami koji će nam omogućiti da dospijemo onamo gdje nas Duh želi voditi.

POZDRAVI

U dvorani Domus Pacis, nakon što je Generalni ministar proglašio otvorenim radove Generalnoga kapitula o Duhovima 2015., kapitularci su primili pozdrave i dobre želje za uspješan rad. I kardinal delegat, S.E. Errazuriz Ossa, uputio je pozdrav braći, prenoseći osjećaje i blizinu Pape i njegov poziv da zanosno nastave hod, da nastave obnovu života i poslanja u svjetlu Drugoga vatikanskoga sabora. Popodnevna sjednica otvorena je pozdravom ministra Serafske provincije koji je, i u ime sve braće Provincije, izrekao dobrodošlicu članovima Kapitula.

IZVJEŠĆE GENERALNOGA MINISTRA

Svi smo mi založeni na duhovnom putu koji se odnosi na cijeli Red, putu življenom dan za danom u slobodnom i bezuvjetnom prinosu Gospodinu života, Isusu, Uskrslome. Ovaj je put označen osobitim događanjima u životu Reda: ulazak novih kandidata u naše Bratstvo, oblačenje onih koji započinju novicijat, prvi zavjeti našega *Pravila i života* onih koji završe novicijat, svečani zavjeti koji dolaze nakon dužega razdoblja razlučivanja i borbe i koji predstavljaju konačno zalaganje da se žive evanđeoski savjeti na proročki način, đakonsko i svećeničko ređenje za one koji su pozvani živjeti i vršiti službu na franjevački način u službi crkvene zajednice, izbor neke braće kao odgovornih za pratnju druge braće u življenju evanđeoskoga života zavjetovanog u Pravilu, osobito ministara i definitora, slavlje provincijskoga kapitula, za vrijeme kojega se traži da se razluči i shvati što Gospodin hoće od nas kao odgovor na znakove – na želje, na potrebe i na temeljne težnje – našega vremena. Generalni kapitol je jedan od tolikih specifičnih događanja u našemu životu.

Imajući u vidu njegovu unutarnju narav sabora sve braće, predstavljenih u osobama ministra i drugih članova, Generalni kapitol ima za cilj dotaknuti sve vidike našega franjevačkog života, i pomaže nam da zastanemo i da provjerimo sadašnju situaciju života Reda i našega zajedničkog življenja evanđelja kao braća. Osim toga, kapitularci su bili pozvani razlučiti glas i poziv Božji. On, kao za Franju po križu iz Svetoga Damjana, nastavlja govoriti svakomu od nas koji smo prigrili radikalni evanđeoski život, pozivajući nas na uvijek veću vjernost i da prihvativimo njegov poziv s potpunom predanošću i velikodušnošću, ne stavljajući nikakav uvjet Bogu, drugima i sebi samima.

Generalni kapitol, osim toga, pruža nam prigodu

da obnovimo svoje zalaganje u sveopćem i mjesnom Bratstvu i u životu jednostavnosti i malenosti. Tako čineći, želimo dopustiti Bogu da nas vodi na putu itinerancije i sudjelovanja u evangelizatorskom poslanju Crkve u svim njegovim oblicima (*ad gentes, inter gentes i intra gentes*). Upravo onako kako nas podsjeća papa Franjo u Apostolskoj pobudnici *Evangelii gaudium*: "Ja sam jedna misija na ovoj zemlji i upravo zbog toga i jesam na ovome svijetu. Moramo uvidjeti da smo duboko označeni, štoviše opečaćeni tim poslanjem da prosvjetljujemo, blagoslivljamo, oživljavamo, tješimo, liječimo, oslobođamo" (EG, 273).

Ovaj misionarski poziv raširen je na svu braću Reda, kako je prikazano u V. poglavljju naših *Generalnih konstitucija*, i služi kao stav ili trajna intuicija s obzirom na to kako trebamo živjeti s Bogom i za Boga, uzajamno među nama braćom i sa i za Crkvu, svijet i sve stvoreno. "Zbog ovog vas je Bog poslao u cijeli svijet: Kao što je Sin poslan od Oca, sva se braća pod vodstvom Duha Svetoga šalju da naviještaju evanđelje po cijelome svijetu svakom stvorenju te, davši svjedočanstvo njegovu glasu, neka učine da svi upoznaju kako nema svemogućega osim Boga" (GGKK 83§1). Stoga, sve strukture Reda, sve metode kojima se organiziramo na svim razinama, na razini Generalne kurije, provincija, kustodija i fundacija, i svi naši apostolski napor trebaju odražavati ovu izvornu intuiciju poziva: *mi smo misija u ovome svijetu; to je razlog zbog kojega mi Manja braća postojimo i kojemu smo posve predani*. Osobito dok se nalazimo na Generalnom kapitolu, pozvani smo, kao Red, promatrati s veoma preciznim ciljem načine na koje nas Gospodin poziva da živimo svoj misionarski poziv u današnjem svijetu i za današnji svijet."

HOMILIJA PAPINSKOGA DELEGATA

Isus je izabrao jednoga iskrenog i velikodušnog čovjeka, vjerujućega i spontanoga, koji je umio prihvati ga u svoju lađicu i s njim napustiti obalu, kad je za to bio zamoljen. Šimun je ostavio sigurnost da drži lađicu dobro učvršćenu na obali, da nauči plaviti zajedno s Isusom, da bude svjedokom one prve ljubavi koja je na obali jezera oživljavala one koji su ga slijedili sve do tamo, grijući njihova srca i njihovu nadu. Udivljen pred onim što se događalo pred nje-

govim očima, pred rastom povezanosti između Gospodina i njegova naroda, Petar je povjerovao njegovoj riječi, izvezao na dubinu i bacio mreže, premda mu je njegovo čisto ljudsko iskustvo to odlučno odbijalo. Bog je izabrao skromna ribara, sposobna da se stalno divi Isusovim djelima, mudrosti, osobnosti i ljubavi sve do kraja.

I vi tražite generalnoga ministra sposobna da uviđek prihvata Isusa, da se odvaja od obale i da izveze

na dubinu, i sposobna da vas zarazi, kao Franjo, s udivljenjem punim strahopoštovanja, s kontemplacijom kadrom da u nama ponovno probudi nazočnost onoga koji je došao i trajno nam dolazi ususret i moli za nas za mjesto u lađici našega srca i naših obveza, itinerancije, zajednicâ i molitve; mjesto za njega kao Gospodina i pastira, ali i kao jednostavnoga brata nazočnog u siromahu i u svima onima koji žive u potrebi, koji dijele njegov križ. Vi ćete moliti Duha Svetoga da vam pomogne da saznate ime onoga koga je On odabrao da bude oruđe zajedništva i mira, tako da animira provincijalne ministre, kustode, gvardijane, kao i svakoga od vas, na ovom putu susreta.

Poslušali smo i drugu objaviteljsku epizodu Petra života, koja se zbila nakon Duhova. Nije uvijek lako shvatiti i ostati raspoloživ u jednostavnosti, bez primisli i predrasuda, raspoloživi prihvati i pustiti se voditi u promjeni smjera kojim Duh Sveti vodi lađu Crkve i zajednice. Čuli smo to u prvom čitanju: Petar se sigurno sjećao onoga što je čuo od Učitelja, da ne postoj ništa što ulazi u usta čovjekova što

bi ga moglo učiniti nečistim, nego ono što izlazi iz njegova srca; na taj je način Krist proglašio da su sva jela čista. Ipak, u njegovu srcu više su važnosti imali običaji i tradicije njegova vremena, upravo one tradicije koje je Duh htio dokinuti. Ali duh, kad želi izazvati promjene i otvoriti nove putove, ustrajan je. I prvi "gospodin Papa", u svojim prvim koracima među poganima, nakon što je u prvi mah odbio, bio je sposoban slijediti smjernice Duha, pružajući tako svjedočanstvo Duhovima naroda, otvarajući novi put krštenja stotniku Korneliju i njegovoj obitelji; kao i proglašavati i braniti u Jeruzalemu djelovanje Duha i poslušnost njemu. Nije djelovao sam, tražio je savjet trojice drugova, učenika Kristovih i svoje manje braće, upravo kao on.

...

"Ljubiš li me?". Bit će to pitanje koje će Isus uputiti novom generalnom ministru ne samo danas, nego toliko puta, dan na dan, svaki put kad mu bude ponovno povjeravao misiju da bude pastir svoga stada braće i manjih u našem vremenu.

POZDRAV PAPE FRANJE

... Dimenzija bratstva pripada na bitan način evanđeoskom svjedočenju. U Crkvi početaka, kršćani su u takvoj mjeri živjeli bratsko zajedništvo da su činili rječit i privlačan znak jedinstva i ljubavi. Ljudi su bili zadivljeni gledajući kršćane tako ujedinjene u ljubavi, tako raspoložive u uzajamnom darivanju i praštanju, tako solidarne u milosrđu, u dobrohotnosti, u uzajamnom pomaganju, jednodušne u dijeljenju radosti, trpljenja i iskustava života. Vaša redovnička obitelj je pozvana da izradi to konkretno bratstvo po ponovno zadobivenom uzajamnom povjerenju – i naglašavam ovo: ponovno zadobivanje uzajamnog povjerenja – u međusobnim odnosima, da svijet vidi i vjeruje, priznajući da ljubav Kristova liječi rane i čini jedinstvo.

U toj perspektivi važno je da se ponovno zadobije svijest da smo nositelji milosrđa, pomirenja i mira. Ovaj poziv i poslanje plodno ćete ostvariti ako sve više budete zajednica "u izlasku". To, uostalom, odgovara vašoj karizmi, što potvrđuje i "Sveti savez". U toj pripovijesti o vašim počecima pripovijeda se da su pitali prve franjevce da pokažu kakav im je samostan. Da odgovore, popeli su se na brežuljak i "pokazujući okolo sve dokle pogled doseže rekoše: 'Ovo

je naš samostan'" (SgS 63). Draga braćo, u ovaj samostan, koji je cijeli svijet, idite i danas potaknuti ljubavlju Kristovom, kako vas poziva sveti Franjo koji u Potvrđenom pravilu kaže: "Savjetujem, opominjem i potičem svoju braću u Gospodinu Isusu Kristu da se ne svađaju i ne prepiru kad idu po svijetu i da druge ne osuđuju, nego neka budu blagi, miroljubivi i čedni, krotki i ponizni, neka sa svakim razgovaraju uljudno kako i dolikuje... U koju god kuću uđu, neka reknu: Mir kući ovoj. I neka, prema svetom evanđelju, slobodno jedu sva jela koja im se ponude" (PPr 3, 10-14). Ovo posljednje je dobro!

Duh Sveti je animator redovničkoga života. Što mu više prostora dadnemo, to je više on animator naših odnosa i naše misije u Crkvi i u svijetu. Kad posvećene osobe žive, dopuštajući da ih prosvjetljuje i vodi Duh, otkrivaju u toj nadnaravnoj viziji tajnu svoga bratstva, nadahnuće svoga služenja braći, snagu svoje proročke nazočnosti u Crkvi i u svijetu. Svjetlo i snaga Duha će vam pomoći također da se suočite s izazovima koji su pred vama, osobito opadanje broja članova, starenje i smanjenje novih zvanja. To je izazov. Zatim vam kažem: narod Božji vas voli.

FRA MICHAEL PONOVNO IZABRAN ZA GENERALNOGA MINISTRA

Na 21. svibnja 2015. godine, fra Michael Anthony Perry potvrđen je u službi generalnoga ministra Reda manje braće. Ponovno su ga izabrala 125 predstavnika Reda koji su se ovih dana sabrali u Sv. Mariji Anđeoskoj u Asizu na 188. generalnom kapitulu.

Obredu izbora predsjedao je delegat Svetoga Oca, S. E. Card. Cardinal Errazuriz Ossa, koji je novozabrannom predao pečat Ministra cijelog Reda manje braće.

Fra Michael Anthony Perry, OFM, rođen je 7. lipnja 1954. u Indianapolisu (Indiana, Sjedinjene Američke Države), u biskupiji Indianapolisa, od oca Jamesa Richarda i Agnese J. Coffey, oboje irskoga podrijetla. Godine 1976. započinje hod postulata u Provinciji Presvetoga Srca Isusova, u Sjedinjenim Državama (St. Louis). 25. lipnja 1977., nakon što je obukao franjevački habit, započinje novicijat, na završetku kojega polaže privremene zavjete na blagdan Svetе Klare Asiške, 11. kolovoza 1978. Nakon svečanih zavjeta, 10. listopada 1981., biva zaređen za svećenika 2. lipnja 1984.

Njegov akademski kurikulum sačinjen je od dva bakalaureata iz humanističkih znanosti, iz povijesti i filozofije, master duhovnosti za svećeničku formaciju, mastera iz misiologije i doktorata iz religiozne antropologije, postignut na Sveučilištu u Birminghamu u Ujedinjenom Kraljevstvu.

Njegovo naglašeno zanimanje za misije *ad gentes* odvelo ga je da živi kao misionar deset godina u Demokratskoj Republici Kongo.

Služio je na području redovničke i teološke formacije i na području pravde, mira i očuvanje stvorenoga. Kad se vratio iz Afrike u Sjedinjene Američke Države surađivao je s ONG-om Franciscans International, s Catholic Relief Services i s Biskupskom konferencijom SAD-a.

Izabran je za provincijalnoga ministra Provincije Presvetoga Srca Isusova (St. Louis, SAD), na Generalnom kapitulu 2009. pozvan je da služi u Redu manje braće kao generalni vikar. Na 22. svibnja 2013. preuzeo je službu generalnoga ministra *ad complendum sexennium*.

FRA JULIO PONOVNO IZABRAN ZA GENERALNOGA VIKARA

Na dan 22. svibnja 2015., u Domus Pacis u Santa Maria degli Angeli - Assisi (Perugia, Italija), redoviti Generalni kapitol izabrao je fra Julia Césara Bunadera za generalnoga vikara Reda manje braće, potvrđujući službu koja mu je već bila povjerena u srpnju 2013. godine *ad complendum sexennium*.

Fra Julio César rođen je u Mendozi (Argentina), biskupija Mendoza, 9. siječnja 1961., od Miguela

Césara i Luise Jalil. Ušao je u Red manje braće, u Provinciju Uznesenja Blažene Djevice Marije, u Argentini 1983. godine i, nakon postulata, obukao je franjevački habit 5. ožujka 1984. Na završetku novicijata položio je privremene zavjete 27. veljače 1985. i one svečane 12. ožujka 1988. Za svećenika zaređen je 1. svibnja 1992.

Profesor je filozofije i postigao je bakalauerat iz

teologije. Uz to je završio studije moralne teologije na Papinskoj Akademiji Alfonzijani u Rimu, postigavši licencijat.

Njegov franjevački život posut je "služenjem": osim što je radio u župskom pastoralu, služio je u nekim odgojnim centrima. Bio je formator u Provinciji i ravnatelj Franjevačkoga teološkog instituta u Buenos Airesu i dekan Franjevačkoga fakulteta afiliranog Argentinskom katoličkom sveučilištu (UCA) u Mendozi. Profesor je moralne teologije. Vršio je i službu generalnoga vizitatora, provincijskog definitora i od 2004. do 2009. bio je provincialni ministar. U međuvremenu bio je također predsjednik Konferencije provincialnih ministara Cono Sur kao i UCLAF-a. Na Generalnom kapitulu 2009. izabran je za generalnoga definitora Reda, i tuje službu vršio sve do svoga imenovanja, 9. srpnja 2013., za generalnoga vikara *ad complendum sexennium*.

NOVI GENERALNI DEFINITORI

Red manje braće, sabran na Generalnom kapitulu o Duhovima sukladno volji svetoga Franje, odabrao je braću kojima će u sljedećih šest godina biti povjerena služba animiranja i vlasti.

Hvala bivšem Generalnom definitoriju za njegovo služenje Redu.

Europa UFME Fra Antonio Scabio OFM

Provincija: Veneta di Sant'Antonio di Padova (Venecija) Italija
Rođen: 5.4.1965.
Privremeni zavjeti: 8.9.1993.
Svečani zavjeti: 21.9.1997.
Svećenik: 19.6.1999.

Europa UFME Fra Ivan Sesar OFM

Provincija: B.D.M. na nebo uznesena (Mostar) Bosna i Hercegovina
Rođen: 7.10.1967.
Privremeni zavjeti: 15.7.1988.
Svečani zavjeti: 19.9.1992.
Svećenik: 10.7.1994.

Europa UFME Fra Lóránt Orosz OFM

Provincija: Magna Domina Hungarorum (Budimpešta) Mađarska
Rođen: 4.9.1961.
Privremeni zavjeti: 4.9.1988.
Svečani zavjeti: 21.9.1991.
Svećenik: 28.5.2005.

America Latina UCLAF Fra Valmir Ramos OFM

Kustodija: Sagrado Coração de Jesus, (Sao José do Rio Preto) Brazil
Rođen: 31.5.1965.
Privremeni zavjeti: 2.2.1990.
Svečani zavjeti: 30.4.1993.
Svećenik: 28.1.1994.

America Latina UCLAF Fra Ignacio Ceja OFM

Provincija: Ss. Francisci et Iacobi (Zapopan) Mexico
Rođen: 31.8.1961.
Privremeni zavjeti: 15.8.1982.
Svečani zavjeti: 10.4.1988.
Svećenik: 06.7.1991.

Conferentia Anglophona ESC Fra Caoimhín Ó Laoide OFM

Provincija: Hibernia (Gormanston) Irska
Rođen: 17.11.1961.
Privremeni zavjeti: 17.9. 1980.
Svećenik: 27.3. 1989.

Conferentia Africana Fra Nicodème Kibuzehose OFM

Provincija: Saint Francis of Assisi (Nairobi) Afrika
Rođen: 9.10.1954.
Privremeni zavjeti: 7.10.1984.
Svečani zavjeti: 27.12.1987.
Svećenik: 31.7.1982.

FACO Fra Lino Gregorio Redoblado OFM

Provincija: Philippinae S. Petri Baptistae (Quezon City) Filipini
Rođen: 25.5.1966.
Privremeni zavjeti: 31.5.1988.
Svečani zavjeti: 23.5.1992.
Svećenik: 22.10.1994.

HOMILIJA GENERALNOGA VIKARA

Na ovom svetom mjestu i pred križem Sv. Damjana, pozvani smo priznati potrebu da svaki dan priglijujemo, želimo, kontempliramo i naslijedujemo našega Gospodina, stvoritelja, otkupitelja, tješitelja i spasitelja našega, svim srcem, svom dušom, svim umom (usp. Oče naš), da bismo živjeli u svakom trenutku:

* *Sreću* bratstva i malenosti. Naučili smo od povijesti da Franjino siromaštvo nije isključivo asketska i individualna vrijednost, nego je uvijek povezana s onom duhovnom i bratskom; i to je siromaštvo uvjet, gotovo vrata, da se uđe na put nasljedovanja, da se živi dublji odnos s Isusom Kristom.

* *Radost* što smo manji, kao očitovanje istinske poniznost srca (usp. Opom 2, 3; 3; 4; 6, 4); kao blizina onima koji su u potrebi; kao sposobnost da otvori-

mo nove konstruktivne odnose bratstva. Franjo u Pravilu govori o "uzvišenosti krajnjeg siromaštva" (PPr 6, 4) u poglavlu o bratskim odnosima, ocrtavajući bratstvo u poslanju sposobno da živi vrijednost solidarnosti.

* *Novost milosrđa*. Franjo nas suočava sa problemom siromaha, i njegov stav, neovisno o osobnim kvalitetama onoga koga ima pred sobom, bijaše ne samo dati milostinju, nego darivati bolje: dobar kruh zajedno s njegovom, poštivanjem i dobrim raspoloženjem. Tu je sva inteligencija ljudavi: Franjo shvaća da je ljudima potrebno da s njima postupamo kao s ljudskim bićima, da budu cijenjeni i poštivani. Njegovo poslanje je da osvaja srca evanđeoskom uljednošću i dobrohotnošću.

HOMILIJA GENERALNOGA MINISTRA

Evanđelje po Ivanu koje je naviješteno i koje smo slušali otkriva narav istinskoga učeništva u Isusu Kristu. Otkriva također način da potpuno živimo naše evanđeosko zalaganje za "život i pravilo", a to je evanđelje. Kao Isusova Majka i sestre njegove Majke, i mi smo pozvani stajati uz njega, uz čovječanstvo i uz svemir, osobito u trenucima patnje, raščovječenja i smrti. To stajati uz nije pasivan čin, življen od nazočnih koji se osjećaju krivima, nego je proročko djelovanje, kako nas *Linemanenta* podsjećaju, jer nam otkriva "nove putove, nove modele djelovanja, nove oblike uzajamno dijeljenog života i poslanja" koje smo pozvani poduzimati da bi naš život i naš stil života mogli činiti "živo sjećanje Isusova načina življenja i djelovanja".

Marija, majka Isusova, druge žene i učenik koga je Isus ljubio, svi nazočni podno križa, shvatili su,

sjećajući se Isusova načina življenja i djelovanja, da su mogli imati udjela u jednom događaju diskontinuiteta: tiranija "status quo" u njihovom životu, kao i u našem, biva pobijeđena snagom muke, smrti i uskrsnuća Isusova. To je očitovano na veoma dramatičan način u Marijinu Veliču! Sloboda koju sada uživamo omogućuje nam da saberemo svu odvažnost potrebnu da prigrlimo jedan drugoga i da prigrlimo cijelo čovječanstvo kao istinsku braću. Ta se ista sloboda obnavlja i produbljuje svaki put kad darujemo ljubav, milosrđe i nadu svojoj braći u Redu, slijepcu i prosjaku koje susrećemo putem, onima koji imaju viziju Boga i svijeta različitu od naše, i ugroženom i ranjenom okolišu. Živeći kao istinski ljudi vjere postajemo braća i manji drugovi Isusa, Marije, njegove majke, i jedan drugoga, korčajući zajedno na putu prema Kraljevstvu.

INTERNET I MEDIJI

Informacija putem interneta važan je vidik međunarodnih susreta koje Red organizira. To je bilo tako i za vrijeme slavlja Generalnoga kapitula, za vrijeme kojega smo našu stranicu uspjeli održavati ažuriranim (gotovo u minutu) s tekstovima, programima, fotografijama, videom i prenošenjem uživo.

Imali smo dobar uspjeh s našim uključivanjem: 1032 fotografije, 538 dokumenta, 17 sati videa. Pristupa našoj stranici bilo je 818.76 hits, s 259,5 giga preuzetih podataka. Najveća gužva bila je na dan

izbora Generalnoga ministra (21. svibnja). Imali smo posjetitelje sa svih strana svijeta, 59.54% iz Europe i 29.67% iz Amerikâ.

Video na našem kanalu YouTube pogledan je 25.298 puta, otprilike 151.763 minuta. Facebook je dao svoj doprinos kao link za stranicu 487.836 puta i Twitter 31.600 puta.

Upotreba digitalnih sredstava bila je također metodološka opcija da se olakša kapitulski rad i da se uštedi na papiru. Svi su to ocijenili pozitivno.

OD SVIH KAPITULARACA: HVALA!

Generalni kapitul bio je moguć zahvaljujući suradnji mnoge braće:

Fr. William Short, Segretario del Capitolo generale; Fr. Sergiusz Bałdyga, Vicesegretario del Capitolo generale;

Fr. Vitor Quemacha, Assistente del Capitolo;

Fr. Victor Papež, peritus in re juridica;

Fr. Cesare Vaiani, peritus pro Capituli Documento;

Fr. Dominic Monti, peritus pro Capituli Documento;

Fr. Frédéric Manns, peritus pro Capituli Documento;

Fr. Adriano Appolonio, Interprete;

Fr. Federico Gandolfi, Interprete;

Fr. Patrick Hudson, Interprete;

Fr. Fabio L'Amur Ferreira, Interprete;

Fr. Raul Martinez Hernandez, Interprete;

Fr. Francisco O'Connor, Interprete;

Fr. Marcos Saravia Orellana, Interprete;

Fr. Philippe Schilings, Interprete;

Fr. Caomhin O'Laoide, Verbalista;

Fr. Miguel De la Mata, Verbalista;

Fr. Stefano Recchia, Verbalista;

Fr. Oscar Guadalupe Villalobos, Traduttore;

Fr. Paolo Canali, Commissione Liturgica, Traduttore;

Fr. Gilberto Cavazos, Traduttore;

Fr. Enrique Hidalgo Iglesias, Traduttore;

Fr. Stefano Lovato, Traduttore;

Fr. Rick Martignetti, Traduttore;

Fr. Eunan Mc Mullan, Traduttore;

Fr. Pasqualino Massone, Direttore Domus Pacis e Logistica;

Fr. Silvio De la Fuente, Economo del CG e logistica;

Fr. Tyberiusz Mąka, Vice economo del CG e logistica;

Fr. Joseph Magro, Ufficio Stampa *ad intra*;

Fr. Kamil Paczkowski, Commissione liturgica;

Fr. Rubén Tierrablanca, Commissione Liturgica, Ufficio Stampa *ad extra*;

Fr. Tom Washburn, Fr. Alvin Te, Ufficio Stampa *ad extra*;

Fr. Pasquale Berardinetti, Ufficio Stampa *ad extra*;

Fr. Giovanni Rinaldi, Segretario personale del MG;

Hvala Serafskoj provinciji svetoga Franje za pruženu raspoloživost i služenje. Treba zahvaliti i osobljiju Domus Pacis, za uljudnu i strpljivu raspoloživost. Zahvaljujemo također za gostoljubivost različitim zajednicama koje smo posjetili: Porcijunkula, Sv. Damjan, Greccio, Fontecolombo, Sv. Klara, La Verna i S. Convento.

Hvala također braći, sestrama i prijateljima, franjevačkim i nefranjevačkim, koji su nas iz cijelog svijeta slijedili i podržavali svojom molitvom, svojom potporom i pohađanjem naše stranice.

**Sav materijal Kapitula ostat će na raspolaganju
Na internetu na stranici:
capitulumgenerale2015.ofm.org**

Nova Generalna uprava Reda OFM

APOSTOLSKA POKORNIČARNA

Br. prot. 44/15

Apostolska Pokorničarna produžuje Apostolskom vlašću, na drugo petogodište, Mnogopoštovanom Generalnom ministru Reda Manje Braće, prema zamolbi, sljedeće ovlasti koje on po svome razboritom суду može dalje povjeriti upraviteljima redovničkih kuća i drugim svećenicima svoga Reda, koji se ističu znanjem i razboritošću, ukoliko su zakonito odobreni da slušaju isповijedi vjernika:

1. odrješivati pokornike od svih cenzura, to jest od izopćenja i zabrana koje nisu proglašene niti pridržane Apostolskoj Stolici;

2. oslobađati, kad postoji opravdan razlog, od svih privatnih zavjeta, zamjenjujući, ako slučaj traži, u druga koja djela pobožnosti ili pokore, samo da oprost ne povređuje stečeno pravo drugih.

Što se tiče oprosta od iregularnosti, koja pogađa muškarce zbog formalnog surađivanja u izvršenju pobačaja, ako slučaj traži, treba se obratiti Apostolskoj Pokorničarni.

Ovim ovlastima naprijed navedeni svećenici mogu se služiti samo u činu sakramentalne isповijedi i za unutarnje područje.

Dano u Rimu, iz palače Pokorničarne, dana 29. siječnja 2015.

Maurus Card. Piacenza
Maurus Cardinalis Piacenza
Paenitentiarius Maior

Christophorus Nykiel
Mons. Christophorus Nykiel
Regens

FR. MICHAEL ANTHONY PERRY
CIJELOGA REDA MANJE BRAĆE GENERALNI MINISTAR
I PONIZNI SLUGA U GOSPODINU

DEKRET
Snagom ovoga Dekreta
Ispovjednicima našega Reda,
zakonito odobrenim od mjesnog Ordinarija,
na temelju Otpisa Apostolske Pokorničarne od dana 29. siječnja 2015.,
ovlasti dane tim Otpisom, sve do dana 29. siječnja 2020.

DALJE PODJELJUJEMO,
obdržavajući što po pravu treba obdržavati.

*Dano u Rimu, iz palače Generalne kurije Reda,
dana 12. mjeseca veljače godine 2015.*

Aidan McGrath of
Fr. Aidan McGrath ofm,
a Secretis

Michael A. Perry, ofm
Fr. Michael A. Perry ofm,
Minister Generalis

Prot. 105388

OVLAST ISPOVJEDNICIMA DA MOGU ODRJEŠIVATI OD KAZNE IZOPĆENJA ZBOG POČINJENOGA POBAČAJA

Generalni ministar našega Reda obratio se Apostolskoj Pokorničarni (Penitencijariji) sa zamolbom da se produži ovlast odrješivanja od izopćenja unaprijed izrečenoga, u koje snagom kan. 1398. upadaju svi koji sudjeluju u vršenju pobačaja. Uдовoljavajući toj zamolbi, traženu ovlast Apostolska Pokorničarna produžila je generalnom ministru, s mogućnošću da je dalje povjerava (subdelegira). Generalni ministar fra Michael Anthony Perry to je i učinio, te izdao odgovarajući Dekret.

Donosimo ovdje, na znanje i ravnanje braći svećenicima koji imaju ovlast isповijedanja, prijevod na hrvatskome jeziku kako Otpisa (reskripta), kojeg je izdala Apostolska Pokorničarna, tako i Dekreta našega generalnog ministra kojim se na pet godina (do 29. siječnja 2020.) isповједnicima u našem Redu podjeljuje ovlast da mogu odrješivati od izopćenja one koji su zbog počinjena pobačaja upali u kaznu izopćenja.

(NB! – Dokumente je preveo i objašnjenje napisao dr. fra Velimir Blažević.)

FR. JORGE ENRIQUE CONCHA CAYUQUEO, O.F.M. NOVI BISKUP

Papa Franjo imenovao je Jorgea Enrique Concha Cayuqueo(O.F.M.), do-sadašnjeg provincijalnog ministra franjevaca u Čileu, pomoćnim biskupom nadbiskupije Santiago u Čileu, dodjeljujući mu naslovno sjedište u Carpiu.

Fra Jorge Enrique Concha Cayuqueo, rođen je 8. lipnja 1958. u Carahueu, biskupija Temuco. Završio je filozofskoteološki studij na Papinskom katoličkom sveučilištu u Čileu. Doktorirao je društvene znanosti na Papinskom sveučilištu Gregoriana u Rimu. Svečane zavjete u Redu manje braće položio je 23. prosinca za čileansku provinciju. Sakrament svećeničkog reda primio je 20. prosinca 1986.

Obnašao je sljedeće službe: Magistar fratara s jednostavnim zavjetima, provincijski tajnik za studij i formaciju, župni vikar u župi Sv. Ante Padovanskog u Santigu, gvardijan odgojne kuće Sv. Filipa od Isusa u Santigu, povjernik za SvetuZemlju u Čileu ižupni vikar Sv. Franje u Santigu. Od 2011 je provincijalni ministar franjevačke provincije Presvetog Trojstva u Čileu i predsjednik konferencije provincijalnih ministara Argentine, Paragvaja i Čilea. U 2014. Godini izabran je za prvog dopresjednika Redovničke konferencije u Čileu.

FR. GEORGE BUGEJA, O.F.M. NOVI BISKUP

Papa Franjo imenovao je fra Georga Bugeja, gvardijana samostana Sv. Ante u Gozu (Malta) i priješnjeg dužnosnika Kongregacije za evangelizaciju naroda, pomoćni biskupom Apostolskog vikarijata u Tripoliju (Libija). Dodjeljeno mu je naslovno sjedište u San Leoneu.

Fra George Bugeja je rođen 1. srpnja 1962 u Xaghara, biskupija Gozo. U franjevački novicijat ušao je 2. listopada 1977. za maltešku provinciju. Prve zavjete položio je 2. listopada 1978, a doživotne zavjete 28. kolovoza 1983. Za svećenika je zaređen 5. srpnja 1986. Filozofskoteološki studij završio je u domovini na institutu Nationale Studiorum Ecclesiasticorum Religiosorum Melitensium. Postigao je diplomu u novinarstvu u Londonu, a završio je i tečaj za duhovno vodstvo.

Obnašao je sljedeće dužnosti: od 1986. do 2004. Pastoralne aktivnosti u biskupiji Gozo; gvardijan zajednice u Hamrunu, Rabatu, Gozu i Sliemeu; od 2004. do 2008. Župnik župe Prečistog Srca Gospina u Sliemu; od 2008. do 2010. revizor na crkvenom sudu; od 2010. do 2015. dužnosnik u Kongregaciji za evangelizaciju naroda; od ožujka 2015.: gvardijan u samostanu Svetog Ante Padovanskog u Ghajnsielemu, Gozo.

PISMO GENERALNOG MINISTRA FRANJEVAČKOG REDA FRA MICHAELA A. PERRYA ZA BLAGDAN SV. KLARE ASIŠKE

HODOČASNICE I PRIDOŠLICE SA SVIM STVORENJIMA

Predrage sestre,

ove godine okružno pismo Laudato si' pape Franje pruža nam prigodu da uzajamno podijelimo nekoliko razmišljanja o "brizi za zajedničku kuću" suočavajući se s iskustvom Klare Asiške. Smatram važnim zajedno s vama ponovno pročitati snažni poticaj Pape na onu kršćansku ekologiju koja se tiče svih nas. Znamo da Klara ne govori izričito o toj tematiki, ali je moguće u njezinom životu i u njezinih spisima pronaći neke tragove koji otkrivaju njezin senzibilitet i koji mogu pružiti neke izazove za vas današnje Siromašne sestre.

Biti rođeni da rađamo

Klara je u sebe duboko ucijepila svijest da je bila rođena i da neprestano prima život i hranu iz ruku Oca milosrđa "koji hrani ptice nebeske i odijeva ljljane poljske" (PovSir 6): osjeća se ljubljrenom kćeri i prepoznaje Božje očinske crte na licu njegova služe Franje. Otac sveti Franjo je za nju "saditelj" (OporKI 38) i više puta, definirajući se u odnosu na njega, Klara izabire sliku biljčice (plan-

tula). "Ja, Klara, biljčica svetoga Oca" (OporKI 37) piše također na završetku života u svojoj Oporuci, koristeći tu sliku koja izražava potrebu strpljive i ljubezne brige i njege, potrebu da bude hrana i podržana u njezinoj vlastitoj krhkosti. Klara zna da je potrebita da prima njegu i priznaje se biljčicom, ali jednak je zna staviti u odnos s drugima kao majka koja hrani i brine se: poznaje mudrost i strpljivost ratara kad ide ususret potrebama sestara. Tolika svjedočanstva u Postupku proglašenja svetom otkrivaju njezinu sposobnost slušanja i nježne brige prema svakoj, u jedinstvenosti svake sestre. Za nju su sestre dar primljen iz ruku Očevih (usp. OporKI 25): dobro koje treba čuvati s nježnošću i snagom, stavljujući se u službu poziva svake pojedine.

Klara ima sućuti i brige za dušu i tijelo sestara (usp. PostKI 8,3): odgajajmo se i mi za tu "kulturnu brigu i njege" (Laudato si', 231), da ostvrimo jedinstvo u svome životu, da ne suprotstavljamo tijelo duhu: "naučiti se prihvati vlastito tijelo, brinuti se za njega i poštovati njegova značenja jest bitno za istinsku ljudsku ekologiju" (Laudato si', 155). To može izazvati i uključiti vas sestre i vaše

zajednice: pitajte se kako njegujete i brinete se za svoj unutarnji život, kako su njegovani i hranjeni odnosi među sestrama, koliko se dajete odgajati od mudrosti stvorenja, koliko jednostavne i svakidašnje geste i za vas postaju prisupobe Evanđelja naslijedujući Isusa koji je u naviještanju Kraljevstva polazio upravo od konkretnoga života: od kruha, sjemena, loze, žita... (usp. Laudato si', 97).

Zahvalnost i uzajamno dijeljenje

Jedan drugi vidik što ga ističu izvori upućuje nas na odnos Klare s dobrima stvorenjâ. Kao siromašna, "veoma veselo primala je ostatke milostinjâ i komadiće kruha koje bi milostinjari donijeli i, gotovo rastužena nad cijelim kruhovima, veoma je klicala od radosti zbog komadića", kako podsjeća Legenda (LegKI 14). Postoji u njoj neki odgovor zahvalnosti, uvažavanja, priznavanja za ono što joj biva darivano. Njezino ponašanje prožeto umjerenosću i trezvenošću pokazuje sa svom jasnoćom krajnji odmak od konzumističkog mentaliteta i od "kulturne odbacivanja" (usp. Laudato si', 16.22.43.123.220) koji toliko

uvjetuju naš način odnosa sa osobama i sa stvarima. Komadići kruha, odbačeni sa stola bogataša, za nju postaju motiv radosti, jer joj omogućuju da potpunije kuša okus siromaštva. Klara umije prihvatići dar komadića kruha koji joj daju kao milostinju pronalazeći u njemu dar Darivatelja. Ne polaze pravo i ne žudi za suvišnim: njoj dostaje nužno, zadovoljava se dostatnim, svjesna da "je hrana koja se baca kao nešto što bi se kralo sa stola siromaha" (Laudato si', 50).

Klara ne izrabljuje stvorena dobra, nego ih prihvaci kao dar, primajući ih u funkciji života i kao odgovor na vlastitu potrebu, ali tako da ih ne prisvaja. Stoga može biti otvorena uzajamnom velikodušnom dijeljenju onoga što je primila. Sestra Cecilia prijavila je da Klara polovicu jednoga jednog kruha koji je ostao u samostanu šalje fratrima (usp. LegKI 15), ostvarujući nesrazmjerne dijeljenje tako što je jednakom podijelila kruh među sestrama, kojih je bilo pedeset, i među braćom, kojih je vjerojatno bilo četvero (usp. PrKI 12,5-7). Klara se, puna povjerenja, prepusta providnosnim rukama Oca milosrđa koji ne dopušta da uzmanjka hrana onima koji se u njega uzdaju, dokazujući da "je bolje i malo u pravednika no golemo blago u zlotvora" (Ps 37,16). Dijeli s drugima što je primila da bi mogla poslužiti sve; zna primiti, ali ne zlorabi dara, uzvraćajući ga s povjerenjem i velikodušnošću u dijeljenju s braćom.

To je stil koji stavlja u pitanja vas sestre i nas braću s obzirom na uporabu dobara i upravljanje sredstvima koja posjedujemo; raskrinkava naše traženje i možda polaganje prava na povlastice koje će nas dovesti da očekujemo primiti nešto više u odnosu na druge; stavlja nas u pitanje s obzirom na mjeru dijeljenja s našom

braćom, na stav zahvalnosti ili pohlepe i zgrtanja. Zar nas zdrav i ispravan odnos sa stvorenim dobrima, u konačnici, ne vraća ponovno onom izboru malenosti koju smo prigrili, pozivajući nas da ne zgrćemo, da si ne prisvajamo, da ne rasipamo, nego da primamo sa zahvalnošću i da uzvrćamo u uzajamnom dijeljenju?

Udivljenje i pohvala za ljepotu stvorenoga

Slobodan stav Klare prema stvorenjima dopušta joj da bude otvorena da u ljepoti djela prepozna nazočnost Stvoritelja. Sestra Angelicia prijavila je, kad je slala sestre izvan samostana za neku službu, "poticala ih je da slave Boga kad vide lijepa, rascvala i kićena stabla" (PostKI 14,9). Sestre kojima se Klara obraća imaju zadatak koji treba izvršiti, ali njihova pozornost ne smije biti obuzeta samo stvarima koje treba učiniti ili

obvezama, nego se njihov pogled treba proširiti na svijet i na ono što je Bog u njega stavio: "biti pozorni na ljepotu i ljubiti je pomaže nam da izidemo iz utilitarističkog pragmatizma. Kad se ne nauči zaustaviti se da se divi i cijeni lijepo, nije čudno da se svaka stvar pretvara u predmet za uporabu i zloporabu bez skrupula" (Laudato si', 215). To je gledanje s pozornosću onoga koji umije zamijetiti ljepotu, sklad i život stvorenih stvari: Klara umije vidjeti lijepo i dobro, prije nego ono korisno. I naslijedujući primjer Franje, kaže nam da iz takvog "gledanja" treba proizaći "vjerovanje" koje se izražava u pjesmi pohvale Stvoritelju. Pohvala Bogu ima primat nad djelešima, također i nad onima koja su dobra, i vaš život treba biti himan pohvale Gospodinu također i za dar stvorenja koje treba gledati s pažnjom, poštivanjem, zahvalnošću (usp. Laudato si', 85.233).

Papa nas podsjeća da "ako pri-

stupamo prirodi i okolišu bez te otvorenosti udivljenju, ako više ne govorimo jezikom bratstva i ljepote u našem odnosu sa svijetom, naši stavovi bit će stavovi gospodara i potrošača ili samo izrabljivača prirodnih bogatstava, nesposobni da postavimo granice svojim neposrednim interesima. Naprotiv, ako se osjećamo duboko ujedinjeni sa svim onim što postoji, uzdržljiva skromnost i briga proizaći će na spontan način” (Laudato si’, 11). To postaje izazovom za svaku sestru da njeguje i čuva stav uzvraćanja u pohvali Darivatelju za sve njegove darove. I ujedno je poziv za zajednicu da učini izbore poštivanja okoliša, skromnosti života i pozornosti prema rasipnosti, upravljanju zgradama na mudar i dalekovidan način, vrednovanju okoliša, brizi za ljepotu i sklad prostora (usp. Laudato si’, 147), to jest uspostavi “odnosa odgovorne recipročnosti između ljudskog bića i prirode” (Laudato si’, 67).

Od pohvale do sudjelovanja u stvarateljskom djelu gospodina

Klara ima duboku svijest da je stvorena, ali isto tako osjeća se pozvanom surađivati u stvarateljskom djelu Božjem. Za nju je rad milost koju joj Gospodin daje, i treba biti u službi svih: “Sestre, kojima je Bog dao milost da rade, neka poslije Trećega časa vjerno i predano obavljaju posao koji je častan i zajednici koristan” (PrKI 7,1).

Također što se tiče posla pojavljuju se iste crte: to je služenje općoj potrebi koje od svake sestre

zahtijeva “vjernost i predanost”; to je prostor u kojemu treba pružati brigu i pozornost, u kojem će se osjećati čuvarima dobra sestra i braće, u kojemu će

tražiti i izražavati ljepotu “znanika” lijepoga lica Božjega. Rad shvaćen kao sredstvo uzdržavanja i mogućnost služenja, protiv svakoga oblika prisvajanja ili traženja priznanja, ostaje povlašteno mjesto u kojemu treba živim držati “duh svete molitve i pobožnosti, kojemu sve druge vremene stvari trebaju služiti” (PrKI 7,2), tražeći “sazrijevanje i posvećenje u ispreplitanju između sabranosti i rada” (Laudato si’, 126).

Možda nije beskorisno upitati se o dimenziji rada u vašem životu i u tkivu zajednice. Pitati se, naime, je li vrijeme rada u funkciji služenja sestrama i braći, je li življeno s uvjerenjem da se time sudjeluje u stvarateljskom djelu Božjem i s odgovornošću da se zna da se je čuvar drugih i čuvar stvorenja. To su pitanja na koja se samo prividno može dati lak odgovor, ali koja se stvarno tiču područja upravljanja vremenom, zajedničarskoga stila, različitih mogućnosti svake pjedine sestre, različitih doba života.

Predrage sestre, Klara vam, po Franjinu primjeru, povjerava stil života koji se može sažeti u malo riječi: biti “hodočasnice i pridošlice u ovome svijetu” (PrKI 8,2). Hodočasnik ima sa sobom bitno, ne rasipa i ne zgrće, nego sve prima kao dar i sve uzvraća u zahvaljivanju. Pridošlica je gost. On je na prolazu, ne može si prisvojiti ništa, niti zahtijevati prava i povlastice, nego se sav povje-

rava velikodušnosti ljudi i Božjoj providnosti. Kako je aktualan ovaj ekološki stil franjevačkoga života! Ako smo u tom smjeru prevalili malo puta, molimo Gospodina za dar “ekološkoga obraćenja koje uključuje da dopustimo da se pojave sve posljedice susreta s Isusom u odnosima sa svijetom koji nas okružuje. Živjeti poziv da se bude čuvari Božjeg djela bitni je dio kreposna postojanja, ne sačinjava nešto opcionalno niti drugotni vidik kršćanskoga iskustva” (Laudato si’, 217). Ne možemo ostati ravnodušni pred tom hitnošću. Trebamo se formirati, kako nas potiče Papa, “na odgovornu skromnost, na zahvalnu kontemplaciju svijeta, na brigu za krhkost siromaha i okoliša” (Laudato si’, 214). Budućnost zajedničkoga doma prolazi također kroz život naših kuća! Odgajajmo se, stoga, za ekologiju svakidašnjega života koja je izraz zdrave kršćanske i franjevačke duhovnosti, povjerajući Bogu svoje zalaganje u brizi za život u svim njegovim dimenzijama.

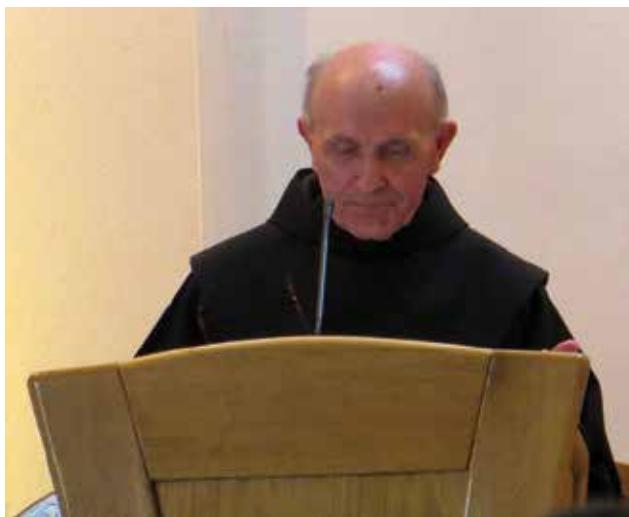
Pozivam vas, na kraju, da molite i zazivate Gospodina da sve one koji imaju političke, društvene i ekonomski odgovornosti za budućnost planeta, da on sve više bude ljubljen, življen i čuvan kao naš zajednički dom.

Želim sretan blagdan!

Rim, 15. srpnja 2015.
Blagdan svetoga Bonaventure,
Naučitelja Crkve

Fra Michael Anthony Perry, ofm
Generalni ministar i sluga

DUHOVNA OBNOVA U MOSTARU

U srijedu, 22. travnja 2015., održana je redovita mjeseca duhovna obnova za fratre naše Provincije u našem samostanu u Mostaru.

Program je počeo okupljanjem i zajedničkom kavom u 10.00 sati u klastru na prekrasnom sunčanom danu, nakon čega su se svi premjestili u veliku samostansku kapelicu gdje je nakon molitve Srednjeg časa predvoditelj prof. fra Slavko Topić iz Sarajeva održao predavanje na temu: **Kako ispovijedati?**

Tematika je vrlo važna i aktualna te stoga ovdje donosimo predavanje u cijelosti:

Nakon predavanja uslijedila je živa i zanimljiva diskusija, puna kazuistike, a potom prilika za sv. ispovijed.

U 12,00 sati započelo je misno slavlje koje je predvodio provincijal fra Miljenko Šteko u koncelebraciji gvardijana fra Ika Skoke, fra Slavka Topića koji je i propovijedao, te 50 subraće svećenika, časne braće i postulanata.

Čitanja, liturgijsku asistenciju i pjevanje animirali su postulanti pod vodstvom svoga meštra fra Stanka Mabića.

Na kraju sv. mise gvardijan fra Iko Skoko zahvalio je provincijalu fra Miljenku za predslavljenje sv. mise, fra Slaku za predavanje i propovijed i svoj načočnoj braći na dolasku i aktivnom sudjelovanju. Pozvao je braću da povodom Godine posvećena života 1. svibnja sudjeluju na hodočašću svih redovnika i redovnica BiH Gospi u Olovu. Autobus polazi tog

dana u 7,00 sati sa samostanskog parkirališta u Mostaru. Braća, koja žele sudjelovati, trebaju se prijaviti do 25. travnja kako bi organizatori hodočašća znali točan broj sudionika radi organizacijskih aktivnosti.

Za vrijeme svečanoga ručka svaki sudionik dobio je od Provincijalata na dar DVD „In odium fidei“ – film o našoj nevino ubijenoj braći. Preporuča se braći da nabave ovaj DVD po cijeni od 10,00 KM i ponude svojim vjernicima kako bi i vjernici mogli doznati pravu istinu o našoj ubijenoj braći.

Iskreno hvala osobljju samostana u Mostaru na čelu s gvardijanom fra Ikom Skokom za ljubaznost i bratsko gostoprimstvo koje su iskazali u organizaciji i provedbi ove duhovne obnove!

SVJEDOČENJE ZVANJA U KONGORI

U nedjelju, 22. ožujka 2015., novaci s meštom fra Slavkom i mi postulanti s našim meštom fra Stankom, na poziv župnika fra Stjepana Martinovića, posjetili smo župu Kongora u sklopu promocije duhovnih zvanja. Stigli smo u Kongoru prije 10 sati te se pripremili za svetu misu. Na čelu s meštom fra Stankom animirali smo slavlje svete mise pjesmom, dok je meštar fra Slavko predstavio samo misno slavlje.

Fra Stanko je u propovijedi, kroz niz primjera svetih mučenika, istaknuo što to uistinu znači da „zrno pšenice, pavši, treba umrijeti kako bi dalo obilat plod“. Svjedočanstvom mnogih mučenika i vjernika fra Stanko je sve nazočne pozvao da se još temeljiti i dublje odluče za Krista, pa čak i po cijenu vlastita života, jer je sami Krist taj koji je za nas svoj život dao. Naglasio je kako je krv mučenika uistinu sjeme kršćanstva. Također je govorio o duhovnom pozivu te o važnosti molitve i tištine kako bi taj Gospodinov poziv čuli i prepoznali.

Kako to već i ide, nakon samoga misnog blagoslova, uslijedila su svjedočenja i opisi života u postulaturi i novicijatu. Prvi, koji je

govorio o životu u postulaturi, bio je postulant Franjo Markić.

On je ukratko predstavio život u postulaturi i pozvao sve vjernike da se mole za sve nas, koji smo se već odazvali Božjem pozivu, i za duhovna zvanja. Nakon njega je postulant Nikola Drljepan svjedočio o svom pozivu i o svojim nutarnjim borbama koje je na tom putu prolazio, nakon kojih je uslijedio njegov odaziv Gospodinu.

Novicijat je predstavio fra Ivan

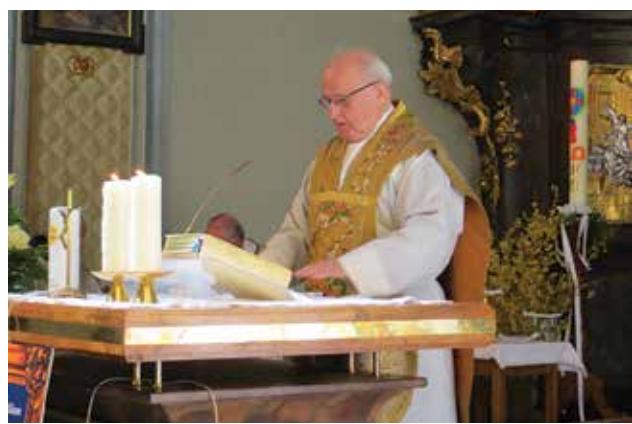
Pehar, a o svom pozivu govorio je fra Antonio Primorac, koji se, također, unatoč svim nutarnjim i ljudskim opiranjima, odazvao na Gospodinov poziv.

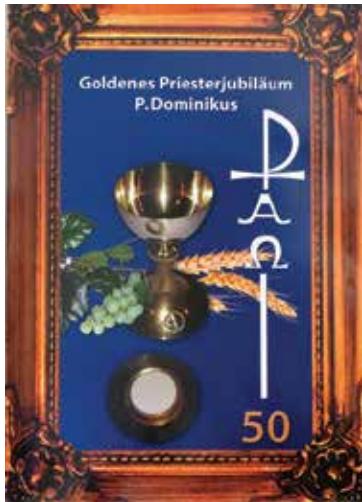
Nakon svjedočenja uputili smo se u župnu kuću na zajednički objed. Fra Stjepan nas je, uz suradnju svoje kuharice, uistinu počastio i lijepo ugostio. Njemu smo na svemu zahvalili i time završili svoj lijepi posjet župi Kongora.

Ivan Slišković, postulant

ZLATNA MISA FRA DOMINIKA RAMLJAKA

Na 2. uskrsnu nedjelju, 12. travnja 2015., u 10,00 sati u župnoj crkvi u Frohnleitenu (Austrija) svoje zlatomisničko slavlje svečano je proslavio fra Dominik Ramljak u naznlosti mnoštva vjernika, mnogo-brojne rodbine i prijatelja. U koncelebraciji su sudjelovali provincijski vikar fra Ivan Ševo, župnik župe Frohnleitena fra Šimun Oreč, predstavnici njegove rodne župe Posušje fra Milan Lončar i fra Marko Dragičević, te fra Šimun Romić iz Plaškog i fra Mate Dragičević iz Mostara. Prigodnu homiliju izrekao je fra Jozo Zovko u kojoj je, na njemačkome i na hrvatskome jeziku, ukratko orisao životni i svećenički

put zlatomisnika fra Dominika. Istaknuo je neizmjernu važnost svećenika u posredovanju Kristove spasenjske milosti preko navještanja Božje riječi i dijeljenja sakramenata.

Zanimljivo je, pa i dirljivo, kako je jedna gospel grupa iz te austrijske župe na hrvatskome jeziku prekrasno otpjevala

kao ulaznu pjesmu *Došli smo Ti, Majko draga...* U slavljeničkom ozračju i raspoloženju cijela crkva je pjevala Schubertovu misu, a na kraju sv. mise veličanstveno je zvučala Händelova alaluja koju je na baroknim orguljama u baroknoj crkvi izveo župni orguljaš.

Nakon misnoga slavlja cijela je vjernička zajednica pristupila zlatomisniku fra Dominiku i čestitala mu na zlatnom svećeničkom jubileju, a potom su svi navratili u samostanske široke hodnike na *agape* koja se sastojala od nazdravice, komadića kruha i ugodna razgovora.

Kod svečanoga objeda zlatomisniku su čestitarske riječi i dobre želje izrekli predsjednica Župnoga vijeća, vršitelj dužnosti gradonačelnika grada Frohnleitena, a u ime provincijala fra Miljenka Šteke, koji zbog drugih važnih obveza nije mogao nazočiti, te u ime Provincije, kao i u osobno ime biranim riječima čestitao je provincijski vikar fra Ivan Ševo. Na kraju se jubilarcu obratio i mjesni župnik fra Šimun Oreč koji je fra Dominiku uz izrečenu čestitku darovao znakovite knjige kao i Papinu čestitku i blagoslov na pergameni.

Nakon sv. mise za Hrvate u Grazu na slavljenički

objed i čestitanje stigao je i fra Matija Koren, hrvatski dušobrižnik u HKM-u Graz.

Ljepoti slavljeničkoga ozračja doprinijela je i jedna glazbena grupa pjevajući, za vrijeme objeda, prirodne štajerske pjesme.

U svečanom slavlju Euharistije fra Dominik je zahvalio Bogu za dar svećeničkoga služenja, a za vrijeme objeda zahvalio je svima nazočnima, posebno onima koji su mu pripremili ovo svečano slavlje.

Kratki životopis fra Dominika Ramljaka

Fra Dominik je rođen 12. svibnja 1937. u Čitluku, župa Posušje, u obitelji Ivana i IVE r. Ramljak. Franjevački habit obukao je 14. srpnja 1957. u Kraljevoj Sutjesci. Svečano je zavjetovan 15. srpnja 1963. na Humcu. Svećenički red primio je 3. travnja 1965. u Lateranskoj bazilici u Rimu. Po povratku sa studija bio je župni vikar na Humcu do 1967. Te iste godine odlazi za župnoga vikara u Frohnleiten, a od 1970. do 1974. obnaša službu župnika u Frohnleitenu. Od 1974. do 1975. kapelan je u Grazu u bolnici LKH. Od 1975. do lipnja 1976. župni vikar na Humcu, a potom župni vikar u Voitbergu kod Graza do kolovoza 1977. Od studenoga 1977. do kraja prosinca 2004. župnik u Hainzelli u Njemačkoj. Od 1. siječnja 2005. do danas župni vikar u Frohnleitenu.

NOVAK FRA FRANJO ČULJAK NAPUSTIO ZAJEDNICU

Humac, 4. svibnja 2015. – Novak fra Franjo Čuljak (iz župe Šipovača – Vojnići) odlučio je napustiti novicijat i zajednicu. Odluku je donio nakon dužeg razmišljanja i molitve.

Želimo mu Božji blagoslov i uspjeh u budućem životu i radu.

PROVINCIJALOVO IZBIVANJE RADI GENERALNOGA KAPITULA

Generalni kapitol našega Reda održava se u Asizu od 11. svibnja do 7. lipnja 2015. Na kapitolu sudjeluje i naš provincijal fra Miljenko Šteko, a u njegovoj odsutnosti u Provinciji, kao to predviđa zakonodavstvo našega Reda, zamjenjuje ga provincijski vikar fra Ivan Ševo.

POSTULANTI BOSNE SREBRENE POSJETILI NAŠE POSTULANTE

U srijedu, 13. svibnja 2015., postulanti Bosne Srebrenе, njih sedam, sa svojim meštem fra Danijelom Rajićem, stigli su u naš samostan u Mostar. U našem klustru, zajedno s gvardijanom fra Ikom, dočekali smo ih malo prije podneva te im zaželjeli dobrodošlicu. Fra Iko im je u kratkim crtama iznio bitne stvari o povijesti naše Provincije i o povezaniosti naše Provincije s Provincijom Bosne Srebrenе. Poslije zajedničkoga ručka bosanski postulanti razgledali su važnije prostorije samostana te crkvu i kriptu. Nakon toga uveli smo ih u prostorije postulature gdje smo se zajedno družili. Oko 14,30 uputili smo se prema Širokom Brijegu gdje smo, uz fra Vendelina Karačića, razgledali crkvu, samostansku riznicu, franjevačku galeriju i sklonište gdje su širokobriješki fratri ubijeni. Sa Širokog Brijega odlazimo u Međugorje, gdje smo prisustvo-

vali krunici i svetoj misi. Nas nekoliko, zajedno sa sestrom Irenom, animiralo je svetu misu pjesmom. U Međugorju smo ostali na večeri u župnoj kući te smo se nakon večere oprostili s postulantima

Bosne Srebrenе uz želju da i dalje ostanemo povezani, kako i naše Provincije tako i mi, njihov podmladak.

Ivan Slišković, postulant

IZVJEŠĆE SA SEMINARA "DOĐI I VIDI"

I ove godine, naša Provincija organizirala je seminar pod nazivom *Dođi i vidi*, pod vodstvom fra Stanka Mabića, provincijskoga promicatelja zvanja. Riječ je o organiziranom susretu mladića koji ozbiljnije razmišljaju o svom duhovnom pozivu.

Susret je započeo u petak 15. svibnja 2015., u prostorijama bivše postulature, u novicijskom dijelu samostana. Na seminar se prijavilo devet mladića. Zbog određenih okolnosti, dvojica su otkazala tako da je sudjelovalo sedam mladića iz raznih krajeva Hercegovine. Nakon kratkog upoznavanja kandidati su imali u 16 sati predavanje i susret s fra Stankom Mabićem. Poslije toga imali su prigodu za osobni razgovor s fra Stankom, a nakon toga zajedno smo molili krunicu i Večernju molitvu. Poslije večere kandidati su se družili s novacima sve do 21 sat. Dan su završili molitvom, kratkim razmatranjem u obliku ispita savjesti i Povečerjem.

U subotu su na susret došli fra Iko Skoko i postulantи из Mostara. Fra Iko je u 9 sati imao predavanje na temu poziva. Poslije predavanja uslijedila su prigodna pita-

nja i odgovori u koji su se mnogi uključili sa svojim promišljanima. Svetu misu u 11 sati predvodio je fra Slaven Brekalo uz prigodnu

Damjan, te opuštena atmosfera koju je pratila pjesma i gitara našeg fra Marina. I ovaj dan završio je molitvom i Povečerjem.

Sutradan, nakon Jutarnje molitve i doručka bili smo na misi u 9 sati koju je predvodio fra Slavko Soldo. Susret se bližio kraju. Na kraju smo napravili zajedničku fotografiju, popili kavu i razmijenili dojmove koji su bili jako pozitivni. Fra Stanko je zahvalilo fra Slavku, meštru novaka, na susretljivosti i prostoru koji je novicijat, zajedno s novacima, ustupio za održavanje ovoga seminara. Većina prisutnih mladića izrazila je volju i želju stupiti u postulaturu, pa je fra Stanko s njima održao još jedan susret i uputio ih što dalje činiti.

homiliju na temu „Izlazak“. Nakon ručka imali smo prigodu za sportsko druženje, rekreaciju i razgovor. U 16 sati uslijedilo je svjedočenje. O svom pozivu i nutarnjim promišljanjima govorili su fra Damjan Perić i fra Marin Karačić, te jedan novak i postulant. Vrijeme do krunice i Večernje molitve prošlo je brzo. Poslije molitve uslijedio je roštilj koji je pripremio fra

Posebna zahvala također samostanu na Humcu i fratrima na čelu s gvardijanom fra Velimirom Mandićem što su nas lijepo primili, ugostili i rado otvorili vrata samostana za momke koji promišljaju o samostanskom načinu života.

Fra Džoni Dragić, novak

HODOČAŠĆE U ASIZ

„STOPAMA SV. FRANJE ASIŠKOGA“

20. travanj – 27. travanj 2015.

Kao i dosadašnjih godina u travnju, novaci svih provincija južnoslavenske konferencije hodočastili su u sveta mjesta franjevaštva. Ovo je hodočašće ove godine organizirao novicijat Trsat – Zagrebačka provincija. U ponedjeljak, oko 8,30 sati, smo pošli s Humca (nas 9 novaka i 2 odgojitelja) prema Visovcu. Tamo smo se susreli s bosanskim i splitskim novacima i zajedno obišli novicijat Visovac (splitska provincija) i bili na ručku. Potom smo krenuli dalje prema Trsatu. Stigli smo u popodnevnim satima, smjestili se i osježili. Imali smo zajedničku

večeru, a zatim Povečerje u crkvi. Sutra smo rano ustali (oko 4,30), spremili se i krenuli prema Asizu. Braću Slovence sa Svete Gore pokupili smo u Italiji i nastavili prema Asizu. Oko 15,00 sati stigli smo do crkve Santa Maria degli Angeli, smjestili smo se kod sestara franjevki, Marijinih misionarki i krenuli prema svetom Damjanu. Na tom hodočašću krenuli smo stopama svetog Franje, tako da smo kronološki slijedili svetoga Franju. Krenuli smo od početka, od Sv. Damjana, pa smo obišli Rivotoro, Greccio, Fonte Colombo, La Forestu, Poggio Bustone,

Porcijunculu, Carcere i sam Asiz (bazilika svetoga Franje, sv. Klare, sv. Rufina, Chiesa Nuova). Dnevnu liturgiju su naizmjence organizirali novicijati - animiranje mise, molitve krunice i liturgije časova (redovito smo sudjelovali na Večernjoj molitvi u Porcijunculi na talijanskom jeziku, a u četvrtak, 23. travnja, bili smo na Večernjoj molitvi i klanjanju u crkvi sv. Damjana). U tih par dana proslavili smo imendane dvojice odgojitelja - fra Jure (splitska provincija) i fra Marka (bosanska provincija) te našeg novaka fra Marka. Nakon Asiza, zaputili smo se na La Vernu gdje je sveti Franjo dobio stigme. Tamo su nas ugostili braća fratri s La Verne – s njima smo sudjelovali na molitvi časoslova (deveti čas) i u procesiji u kapelu Stigmata (15,00 sati), bili smo skupa na ručku i večeri te smo prenoćili u samostanu. U nedjelju smo imali svetu misu u kapeli stigmata i krenuli dalje. Na povratku smo svratali u Padovu i obišli svetišta Sv. Leopolda Bogdana Mandića i Sv. Ante Padovanskog. Na Trsat smo stigli oko 20,00 sati, tu smo prenoćili i sutradan krenuli u svoje samostane. Na Humac smo stigli u popodnevnim satima.

U tih sedam dana obišli smo izvore franjevaštva, sva ona mesta koja su važna za nas franjevce. Tu smo crpili energiju za naš daljnji put, za našu formaciju. Učeći od svetoga Franje, od samih početaka, mi iznova obnavljamo onaj poziv koji je Franjo čuo s križa svetog Damjana: „... idi i pravi moju Crkvu...“

Fra Antonio Primorac, novak

PROVINCJSKA DUHOVNA OBNOVA U KONJICU

U srijedu, 20. svibnja 2015., u našem samostanu u Konjicu naša je Provincija imala svoju duhovnu obnovu. Nazočilo je 50 braće, uključujući postulante i novake.

Nakon što su se braća okupila, bratski pozdravila i porazgovarala, te kavom, sokovima i keksima okrijepila, započeli smo duhovni program molitvom Srednjeg časa.

Duhovnu obnovu predvodio je **dr. fra Anto Popović**, profesor biblijskih znanosti na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu, na temu *Braća i manji u našem vremenu*. Ta je tema *Instrumentum laboris* za Generalni kapitol našeg Reda koji se upravo ovih dana održava u Asizu.

Želja je Generalne uprave da svi franjevci budu upoznati s tom temom te da molitvom prate rad Kapitula jer njegove odluke bit će plodne ukoliko zažive u provincijama, u samostanima te u konačnicima u životu svakoga franjevca. To je vrlo jednostavna tema u dva dijela i uklapa se vrlo dobro u temu „loga“ Godine posvećena života. Na to je ukazao i sadašnji General u svom dopisu braći u kojem je sazvao Kapitol ističući koincidenciju između tema Kapitula i tema o kojima razmišlja cijela Crkva u Godini posvećena života.

Godina posvećena života popraćena je apostolskim pismom pape Franje upućena svim redovnicima. Tu se ističu tri teme važne za sve redovnike:

- a) potrebno je sa zahvalnošću baciti pogled na plodove redovničkoga življenja u prošlosti,
- b) potrebno je s ljubavlju (strastveno) živjeti sadašnjost,
- c) potrebno je s nadom prigrlići budućnost.

Fra Anto je u svom izlaganju najprije htio povezati temu *Braća i manji u našem vremenu* s „logom“ Godine posvećena života i na neki način uklopiti ju u Godinu posvećena života, koju slavi cijela Crkva, a na poseban način redovnici. Stoga je najprije ukratko protumačio poruku „loga“ Godine posvećena života:

Ovaj je „logo“ jednostavan, ali u sebi je vrlo rječit. Tu je **golubića** u prvome planu koja je simbol

Duga Svetoga. Duh je Sveti ljubav Božja izlivena u našim srcima. To je dar Krista uskrsloga koji nas potiče na radosno življenje evanđelja, na kreativnost, na pronalaženje novih načina svjedočenja evanđelja. U tom je sv. Franjo velik zato što je uspio ljudima svoga vremena približiti Isusa novorođenoga u jaslicama i Isusa raspetoga preko vlastitih stigma. Duh Sveti je pokretač Crkve, ali on je prisutan i u početcima, kad lebdi nad vodama. I onda kad Bog progovara stvaralačke riječi, *neka bude svjetlost*, onda je taj dah postao Božji govor.

Nadalje u desnom je kutu ikona koja predstavlja **globus**, ali specifičan globus u obliku poliedera. Nije to ravna ploha globusa, nego izlomljena, imaju kutovi, bridovi. Ta izlomljeno predstavlja različite narode na ovoj Zemlji. Mi znamo da se prema 11. poglavljju knjige Postanka ljudi razilaze jer nemaju zajednički jezik. Međutim Duh Sveti je prema drugom poglavljju Djela apostolskih ona snaga koja različite ljudi približava. Govor apostola mogu razumjeti ljudi različitih jezika. To je snaga Duha Svetoga koja je vezana uz nas redovnike kao nositelje, kao one koji uprisutnjuju

Duha Svetoga u stvarnosti Crkve i čovječanstva.

Tu su i **tri zlatne zvijezde** koje su smještene ispod golubice. Inače te crte golubice, koje su do nekle nedovršene, podsjećaju na arapsku riječ „mir“. Te su zvjezdice pune simbolike. Naravno da su vezane uz redovničke zavjete, ali su i *signum fraternitatis*. Trojica su ona koji sačinjavaju zajedništvo.

Naravno da je to također i *confessio Trinitatis*. Presveto Trojstvo je punina ljubavi, to je relacijski odnos, bogatstvo života u samom Bogu, koji nas potiče da živimo naše zajedništvo u ljubavi poput Presvetoga Trojstva.

A to je također i *instrumentum caritatis* ili *servitium caritatis*. To znači da naša ljubav treba biti djelotvorna i ona uz pomoć vjere prepoznaje u licu drugoga da je on Krist. A sve naše djelovanje mora biti nošeno nadom.

Ali ove tri zvijezde kad se tumače bizantskim prikazom označavaju također i Blaženu Djevicu Mariju koja ima tri aureole. A BDM je uzor i zaštitnica redovnika.

Veliko je bogatstvo toga „loga“, koji je na neki način putokaz kako ovu Godinu posvećena života trebamo živjeti.

Tu su još riječi: **evanđelje, prorštvo i nada**.

Evanđelje

Što znači biti redovnik? Redovnik znači živjeti evanđelje, naslijedovati Krista živeći Isusovu riječ.

Što znači biti prorok?

Redovnici trebaju biti proroci. To naglašava papa Franjo. Prorok je onaj koji živi od riječi Božje i živi za riječ Božju. On je onaj koji je u stanju navještajući riječ Božju upozoriti na nedostatke, ali isto tako ohrabriti u teškim vremenima. Za redovnike je ova proročka funkcija vrlo važna i ona se ostvaruje ako redovnik živi autentično.

Ljudi to osjeće, a onda je ispunjena naša proročka funkcija.

A nada?

Ona je povezana s našim kočnim ciljem. To je eshatološka nada. U Kristu je bilo prisutno kraljevstvo Božje. Kad se opredjeljujemo da naslijedujemo Krista u sadašnjosti onda se u našem životu u maksimalnom stupnju uprisutnjuje kraljevstvo Božje u njegovoj punini i mi tada postajemo znak drugima da je uistinu Krist i njegovo kraljevstvo među nama.

Nakon tumačenje simbolike i poruke „loga“ Godine posvećena života fra Anto je prešao na zadunu temu: *Braća i manji u našemu vremenu*.

blematiku o kojoj se raspravlja na Generalnom kapitulu. Tako su istražili kako franjevci danas žive i prakticiraju molitvu. Kakvo je naše zajedništvo s Bogom kroz molitvu i pobožnost? Proizlazi pozitivna statistika koja kaže da oko dvije trećine franjevaca redovito moli. Ali tu se javlja problem što se kod mnogih ne može naći ravnoteža između molitve i rada. To posebno osjećaju mlađi fratri i fratri koji do 65 godina imaju veliki broj obveza.

Vezano uz molitvu postavlja se pitanje, koliko ta molitva doprinosi dubljem shvaćanju riječi Božje. Naime, osjeća se nedostatak *lectio divina*, dakle molitveno čitanje riječi Božje.

Nakon svake od tih tema u *Instrumentum laboris* doneseno je

I. Što znači biti fratar?

Kad Instrumentum laboris želi opisati, što znači biti fratar, jednostavno citira naše Konstitucije. Biti fratar znači živjeti evanđelje, živjeti život u pobožnosti i molitvi.

a) Molitva

Instrumentum laboris temelji se na jednom istraživanju koje je naša Uprava dala Salezijanskom institutu za sociologiju. Stručnjaci togu instituta istražili su svu pro-

jedno razmišljanje. Kad se govori u razmišljanju o molitvi, citira se sv. Franjo, koji definira ulazak brata u franjevački red kao **primanje u poslušnost**. Poslušnost je ključni biblijski pojam: „Slušaj Izraele!“, a to znači slušati Boga što on govori, slušati Božju riječ. Molitva je stavljanje u Božju prisutnost da bismo čuli što nam Bog govori. I molitva u obliku slušanja jest spremnost da se izvrši ono što je Bog rekao. Vezano uz tu temu na meće se dodatno vrlo konkretno pitanje: Ako slušamo riječ Božju,

Biblija je sva riječ Božja, ali evanđelje je za nas najvažnije, onda se nameće pitanje, koliko evanđelje utječe na naše svakodnevne odluke? Dopoljstam li ja da riječ Božje, riječ Isusova, riječ evanđelja bude svjetiljka na mom svakodnevnom životnom putovanju?

b) Komunikacija

Sljedeća tema u *Instrumentum laboris* govori da među braćom nema dovoljno komunikacije, nema dovoljno **razmjene religioznih iskustava**. Taj manjak pak rezultira kolebljivošću u zvanju. Nema dovoljno iskrenih obiteljskih odnosa. Mi znamo da djeca rastu u zrele osobe ukoliko rastu u zdravim obiteljima koje im na putu rasta pomažu. Ovaj je Red svjestan, da će zvanje ukoliko nije nošeno od zajednice biti krhko, onda će članovi zajednice tražiti negdje utjehu u internetu, u sredstvima društvenoga komuniciranja i doći će do krhkosti. Mladi koji stupaju u Red, ali ne samo mlađi, htjeli bi biti vjerni, ali zakaže ustrajnost. Ne možemo ustrajati u vjernosti. Zato je vrlo važno da zajednica u međusobnim odnosima njeguje ovo obiteljsko ozračje, razmjenu religioznih iskustava. To papa Franjo vrlo jednostavno svojim jezikom naglašava, kad kaže da nikada nećemo loše govoriti protiv člana vlastite obitelji, oca ili majke. I ako to ne radimo u vlastitoj obitelji, onda to još u većem stupnju ne bismo smjeli dopustiti da se događa u našim redovničkim obiteljima. A po svetom Franji moramo voljeti našu duhovnu braću više nego našu krvnu braću. To je vrlo aktualno i ova tema našega Generalnoga kapitula uklapa se u temu Godine posvećena života. Tu su statistički podaci koji izazivaju da se citira Djela apostolska u kojima se vidi život prve kršćanske zajednice i da se taj stil željenja treba primijeniti na naše zajednice. Većina

nas postali smo franjevci zato što smo zavoljeli način kako su djelovali franjevci u našim župama. I to načelo vrijedi od prvih početaka Crkve. Prva kršćanska zajednica u Jeruzalemu je za one koji su je promatrali izvana bila privlačna. Vanjski promatrači znali su za članove te zajednice reći *Gledajte kako se međusobno ljube!*

To naglašava i ovaj Papa koji kaže: *Naravno, mi imamo promociju zvanja i programe. To je neophodno. Ali mi ćemo imati novih zvanja ukoliko naš život bude privlačan, ukoliko mi budemo autentično, spontano davali znak kako smo oduševljeni u nasljedovanju Isusa i življenju evanđelja.*

Prva kršćanska zajednica, sve kršćanske zajednice, pa i redovničke svojevremeno mogle su živjeti uzajamnu solidarnost jer je njihov život bio utemeljen na četiri stupa: **ustrajnost u molitvi, ustrajnost u apostolskom nauku, ustrajnost u lomljenu kruhu i ustrajnost u solidarnosti** (caritas). To su stupovi na kojima se uvijek može temeljiti zdravo bratstvo.

c) Evangelizacija

Mi smo uključeni u pastoral. Istiće se kako je velika prednost kad kao zajednica obavljamo pastoralne dužnosti. To je velika prednost i za vjernike, zato što oni osjećaju uz navještaj i svjedočanstvo. Vrlo je važna ova dimenzija zajedničkoga navještaja jer ona ječa i zajednicu iznutra.

Ovdje se naravno govori i o poteskoćama. Nekada se javlja manjak suradnje u zajednicama, ali to se može nadići.

Naglašava se također i evangelizacija putem kulture dijaloga. Tu je uočena potreba pojačane izobrazbe, osposobljavanje za kulturu dijaloga. Ima samo 7 % franjevaca koji rade na području umjetnosti i kulture. Međutim taj

mali broj od ukupna broja franjevaca je vrlo sposobljen. Imaju akademsku izobrazbu. Skoro 40 % njih diplomirali su na nekom kulturnom području u kojem rade. Gotovo je polovica njih ispod 45 godina i u to je uključen veliki broj laika. Taj mali postotak radi vrlo kvalitetno na kulturnom dijalogu. Trebalо bi poraditi da na tom području bude još veća prisutnost fratara jer danas živimo u globaliziranom svijetu u kojem je potreba da putem inkulturacije prenesemo navještaj evanđelja.

d) Učilišta

Važna je tema i franjevačka učilišta, koja doživljavaju krizu. Učilišta osposobljavaju daljnju stručnu spremu. Prijedlog je da se stvaraju međufranjevačka učilišta. To se već prakticira na Antonianumu: kapucini vode institut za duhovnost, jedna časna sestra je čak i rektor našega učilišta. I na se toj razini već konkretiziraju i ostvaruju pozitivni pomaci.

II. Biti manji

Ovo „**biti manji**“ je relacijska odrednica nas franjevaca. A što to znači „biti manji“? To znači dati drugome mogućnost da bude drugačiji, da bude različit.

a) Ekonomski standard

„Biti manji“ odnosi se naravno i na naš ekonomski standard. Imamo *maiores* i *minores*. *Maiores* – građanski stalež koji živi vrlo komotno. Konstatirano je da u mnogo slučajeva živimo kao *maiores*. Stoga se nameće potreba, ako želimo obnoviti naš franjevački red, vratiti se našim korijenima, početcima. Potrebno je živjeti tu dimenziju „biti manji“ i na ekonomskoj razini. Biti skromniji i uporabi odijela ili auta ili hrane, itd. Odreći se onoga što je suvišno.

b) Socijalna dimenzija

Razmišljanje o toj temi veže uz sv. Franju. „Biti manji“ ima i socijalnu dimenziju. Sv. Franjo proglašava blaženim onoga člana zajednice koji se ne smatra velikim ili većim kad ga ljudi hvale nego kad ga kritiziraju. Sv. Franjo naglašava da ljudi nisu veliki onoliko koliko ih ljudi hvale, nego su onoliko koliko su uistinu pred Bogom to zasluzili.

Ovo razmišljanje o „biti manji“ veže se i uz sadašnjeg papu Franju koji u svom apostolskom pismu koristi jedan karakterističan izričaj: *autoreferencialnost*. To znači da se čovjek može previše usredotočiti na sebe, svoje vlastite probleme. Papa poziva da se izdiže iz sebe, da se ode na periferiju, periferije, gdje god postoji problemi u obiteljskom životu, među mladima, među starima. Ovaj Papa naglašava da će naši problemi bit riješeni kad mi pomažemo riješiti drugima. Naš nedostatak nade bit će riješen kad mi unosimo životnu nadu drugima. Ovaj Papa kritizira eklezijalne strukture jer primjećuje da neki ljudi u tim strukturama pokazuju da vole Crkvu, ali se vidi da oni iza toga kriju vlastite interese. Citira se ovdje i sv. Pavao, gdje se vidi da ovo nije tek novi problem, nego da je tako bilo i u Pavlovo vrijeme. U Filipljanima (2,21) Pavao razmišlja da će u jednom trenutku morati prestatи njegovo misijsko djelovanje i razmišlja kome da povjeri nastavak vlastitoga misijskog djelovanja. I vidi se da nema puno izbora. Govori o mogućim kandidatima, ali nekako svi misle na sebe. Jedini je Timotej onaj po Pavlovu srcu, koji ne misli na sebe nego na evanđelje.

To je ono što znači „biti manji“.

d) Odnos prema siromasima

Ovdje imamo još naš odnos

prema siromasima. Naravno da su materijalni siromasi na prvome mjestu. Ali ovaj *Instrumentum laboris* govori i o drugim kategorijama siromaštva, kao što su manje sposobne osobe, kao što su stari i bolesni, bez nade i perspektive. Svi oni osjećaju glad i žeđ i stoga je potrebno da se naša karizma upravi prema njima. Prisjetimo se sv. Franje i njegova susreta s gubavcem. Gubavac ovdje стоји za primjer jedne marginalizirane osobe. Ono što je Franji bilo gnusno, nakon što je nadvladao odbojnost prema gubavcu, osjetio je duhovnu i tjelesnu slast. Doživio je Božji dar u susretu s tim marginaliziranim. To je poticaj i nama da zauzmemo opciju za siromahe. Na to nas obvezuje i Isus koji je postao siromašan i koji traži da se približimo siromasima u svim njihovim varijacijama koje susrećemo.

e) Transparentna ekonomija

Mi smo se obvezali na život bez vlasništva. Generalni vizitatori uočavaju netransparentnost vođenja ekonomije u provincijama. Često se dobiveni novac zadržava za sebe, bilo da se radi o misnim intencijama ili o mirovinama ili nekim plaćama. A to bi trebalo sve staviti u službu zajednice, u službu poslanja zajednice i konačno u službu siromaha. Zato se temu opet citira sv. Franju koji kaže da braća koji mogu raditi, trebaju raditi jer rad je najbolji lijek protiv lijestosti. Za rad fratri mogu dobiti sve ono što im je potrebno za život, ali braća ne smiju primati novac. Generalne konstitucije korigiraju tu odredbu i kažu da braća mogu primati novac, ali taj novac koristiti na način siromaha. To znači: Naša uporaba materijalnih sredstava treba biti skromna, jednostavna, zadovoljiti osnovne potrebe. To nije nesigurnost da nemamo ništa, nego na-

čin. To naglašava i ovaj Papa koji se boriti protiv konsumizmističkog društva, koje eksploatira prirodna bogatstva Zemlje, proizvodi višak, a onda se iz toga viška stvara otpad. To je nepravda i prema ekologiji i prema ljudima koji nemaju osnovnoga za preživjeti. Na toj je razini naš Gen. definitivni reagirao i smatra da u uporabi materijalnih dobara treba ići i do naših bankovnih računa. Kao provincije moramo imati bankovne račune, ali moramo vidjeti što banke rade s našim novcem, da ne ode u trgovinu oružjem, drogom ili tome sličnim. Danas je to za banke vrlo unosno. Trebamo takvo bankarenje kontrolirati kao i podrijetlo naših donacija, od koga ili čega ih dobivamo. Imamo donacija koje su prljavi novac i takav novac ne smije se primati. To je bio stav od početaka našega franjevačkog reda. Stav sv. Franje prema materijalnim dobrima jest stav solidarnosti. Prema sv. Franju sva materijalna dobra pripadaju Bogu. To je Božji dar. Materijalna dobra dana su nama na upravljanje. A korištenje materijalnih dobara odlučuje se po kriteriju potrebe. Taj Božji dar dobara treba dobivati onaj koji ima stvarnu potrebu za njima. Tu se navodi primjer sv. Franje koji je dao svoj plastični siromahu. Sv. Franjo je postupio po tom kriteriju. Taj je siromah osjećao studen i Franjo je osjetio da mu je potrebno dati plastičnu da se ne smrzne.

f) Briga za prirodu i za okoliš

Papa Franjo kaže da su svi kršćani pozvani da se poput sv. Franje brinu za okoliš.

Što to znači „poput sv. Franje“?

Znamo da je sv. Franjo nazivao i sunce i mjesec, vuku i ribe i sve ostalo braćom i sestrama. Iz toga se iščitava da je Franjo vrlo priznavao dostojanstvo stvorenoga svijeta, živoga i neživoga. Jednoga

dana morat ćemo položiti račun Stvoritelju kako smo bili mudri i odgovorni upravitelji tih dobara.

Na kraju *Instrumentum laboris* ima molitvu, kojom je fra Anto završio svoje izlaganje.

Molitva

Gospodine, uz milost rada daruj nam duha molitve i pobožnosti da bismo se s većim oduševljenjem uključili u tvoje djelo stvaranja.

Daruj nam bratstvo da bismo živjeli u zajedništvu radi zajedničkoga odlučivanja i obavljanja naših poslova.

Daruj nam malenost i poniznost radi nadvladavanja svakoga oblika straha i moći.

Daruj nam slobodu da započinjemo nove oblike franjevačke nazočnosti.

Daruj nam nesebičnost da bismo ugasili svaku želju za bogachenjem i gomilanjem.

Daruj nam solidarnost da bismo bili otvoreni za život i rad zajedno sa siromasima.

Daruj nam pravednost da bismo se odrekli svakoga oblika iskoristavanja.

Daruj nam poštjenje redi uporabe dobara na siromašan i bratski način.

Gospodine, učini da po našem životu i po našoj zauzetosti tebi vratimo posredstvom siromaha sva dobra koja smo od tebe primili. Amen.

Cijelo fra Antino izlaganje nikoga nije ostavilo ravnodušnim. Netko reče: „Ovoga se može slušati jer se ima što čuti!“

Nakon pauze i prilike za sv. isповijed uslijedila je sv. misa koju je predvodio provincijski vikar fra Ivan Ševo uz suslavlj konjičkoga gvardijana fra Ivana Sesara, predavača fra Ante Popovića i ostale

braće svećenika.

Fra Ivan je u uvodnim riječima pozdravio sve nazočne, a prenio je i pozdrave provincijala fra Miljenka Šteke, koji ovih dana sudjeluje na Generalnom kapitulu u Asizu. Govorio je o zidovima koje ljudi u svojim glavama iskonstruiraju i u životu između ljudi postavljaju. Euharistija je mjesto gdje se svi ti zidovi ruše. Fratri su oni koji te zdove u sebi i među drugima ruše i povezuju se u jednu Božju obitelj.

Fra Anto je za razmatranje u okviru euharistijskoga slavlja uzeo dokument „Radujte se“. Taj dokument izdala je Kongregacija za ustanovu posvećena života povodom Godine posvećena života.

Trebao je poslužiti kao poticaj i vodič kroz Godinu posvećena života. Karakterističan je po

tome što preuzima tvrdnje pape Franje. Zato je podnaslov ovog dokumenta *Iz učiteljstva pape Franje*. Ovaj Papa naglašava radost. Radost je vrlo važna. Ona treba zračiti s lica onih koji slijede Krista. To je onda znak da doista naviještamo Radosnu vijest. Ovaj dokument otpočinje osrvtom na našeg sv. Franje. Papa Franjo uzima sv. Franju Asiškog kao primjer radosnoga življenja evanđelja i kao primjer kakvi plodovi proizlaze kad se radosno živi evanđelje. Sv. Franjo je čovjek koji je stalnim rastom u vjeri uranjaо dublje i dublje u evanđelje. Njegovi osobni rast u vjeri pridonio je obnovi Crkve. Franjin osobni rast u vjeri pridonio je humaniziranju društva. Franjo je uveo pojam bratstva. Radosno življenje evanđelja temelji se na Isusovim riječima iz Ivanova evanđelja koje slušamo u uskrsnom vremenu. Isus u svom dugom oproštajnom govoru od učenika od 13. do 17. poglavlja na jednom mjestu kaže učenicima: „To sam vam govorio da moja radost bude u vama i da vaša radost bude potpuna“. Mi možemo i trebamo biti radosni i ponosni na našu radost zato što nas je Krist pozvao. U Ivanovu evanđelju Isus kaže: „Ne izabrate vi mene, nego ja izabraх vas“. To je milosni trenutak kad nas je na tajanstven, samo nama poznati način, Bog susreo, kad nas je

Isus pozvao da ga naslijedujemo, da budemo njegova produžena ruka u današnjem svijetu u naviještanju evanđelja. Isus je živio u prošlosti. On je uskrnuo, nas vodi Duh Sveti. Da bi Isusova riječ i dalje bila aktualizirana, njemu su potrebni konkretni suradnici. I on je odabrao nas. Na jednom mjestu apostol Pavao kaže: „Tko god zazove ime Gospodnje, bit će spašen. Ali kako će ga zazvati da ih spasi ako u njega ne vjeruju? A kako će u njega vjerovati ako nikada nisu za njega čuli? A kako će čuti za njega ako im nitko o njemu ne propovijeda? A kako će im tko propovijedati ako nije poslana propovijeda? O tomu Sveti pismo kaže: ‘Kako su divne noge onih koji donose Radosnu vijest!’“ (Rim 10,13-15).

Zato je naša uloga navjestitelja spasenja ključna za današnje vrijeme. Isus nas je milosno pozvao, povjerio nam je ono što je najdragocjenije, a to je evanđelje. Evanđelje nije riječ ljudska. Pavao kaže u poslanici Rimljanim: Evanđelje je snaga Božja, spasenjska snaga Božja koja može spasiti ne samo Židove nego svakoga čovjeka. Naša je radost zato što nas je Isus pozvao. Ona opet treba biti nadahnuta primjerom sv. Pavla. To što nas je Isus pozvao jest **isključivo naslijedovanje**. Mi naslijedujemo Krista, a ne nekoga drugog. **I ovo naslijedovanje s Kristom je isključivo i doživotno**. Kao što se brak temelji na vjernosti dviju osoba, ne može ući treća osoba, inače je brak razoren i brak traje do kraja života, tako je naše osobno zajedništvo s Kristom. Pavao apostol to ovako kaže: „Ne živim više ja, nego u meni živi Krist!“ To znači: težište našega života postaje Isus, njegova riječ kojoj mi služimo. Onda ćemo vidjeti da nije isto kad Isusovu riječ slušamo i kad je ne slušamo. U našem životu ne može biti isto, ako mi idemo za Isusom ili ako ne idemo za njim.

Naše djelovanje ne može biti jednako plodno ako s Isusovom riječju gradimo naš svagdanji život i naše zajedništvo ili ako to pokušavamo vlastitim snagama.

Dokument „Radujte se“ vrlo naglašava važnost zajednice. Da bismo mogli živjeti radosno naše naslijedovanje Isusa potrebno je da prakticiramo vjernost Isusu unutar naših zajednica: da slušamo njegovu riječ, a temelj je iznad svega euharistija koju slavimo svakog dana. Mi smo često nedostojni euharistije. Već u prvoj kršćanskoj zajednici u Prvoj poslanici Korinćanima Pavao govori kako je euharistija, koja treba biti temelj jedinstva kršćanske zajednice, postala prigoda za podjelu između onih bogatijih i onih siromašnijih. Međutim Pavao nije zabranio slavljenje euharistije zato što su sudionici bili manjka ponašanja, nego je potaknuo slavljenje euharistije kako bi se naš život korigirao uranjanjem u tajnu euharistije.

dašnjenje, aktualiziranje Isusove otkupiteljske žrtve, ona je rušenje zida grijeha. Svaki grijeh nas odvaja od Boga, a Bog je izvor života. Svaki grijeh nas odvaja od braće. Kada slavimo euharistiju, kada se sjedinjujemo s Kristom, onda je tu velika tajna, da biva srušen zid i imamo pristup Bogu koji je punina života. Mi sudjelujemo u punini otkupljenja. I u euharistiji ruši se zid neprijateljstva među nama, među braćom. A da bismo mogli živjeti otajstvo euharistije potrebna je ne ljudska nego božanska snaga, a to je snaga Duha Svetoga. Isusova smrt na križu nas uviјek poziva da se prisjetimo kako je Isus na križu porazio grijeh snagom dobra koje je ostvario vjermom u Božju svemogućnost. A to konkretno pretočeno u naš život znači: Kada se u našim zajednicama pojavi neki problem, ukoliko imamo snage brata, koji nam je natio neko zlo ili uvredu, pogledati ga s ljubavlju, onda smo mi svjedoci otkupiteljske snage križa

Fra Ivan je na početku spomenuo što je to srž euharistijske tajne. Spomenuo je zid i različite vrste zidova. Pavao u poslanici Efežanima govori da je Isus svojim djelom otkupljenja srušio zid neprijateljstva koji je razdvajao Židove i Nežidove. Euharistija, koja je osvremenjenje, posa-

Kristova.

I na kraju ovaj dokument „Radujte se!“ postavlja nekoliko pitanja redovnicima. Ta pitanja glase: Je li doista u mome životu evanđelje snaga koja oblikuje moj život? Je li moj život u zajednici doista naslijedovanje ili je to komoditet?

Taj dokument posebno se obraća mladima jer na njima ostaje budućnost naše franjevačke karizme. U tom dokumentu stoji: *Mi stariji želimo od mladih da budu autentični. A živimo li mi autentično naš život?*

Na kraju taj dokument spominje Blaženu Djevicu Mariju koja je bila podno Isusova križa. Marija je bila žena boli. Božja obećanja da će ona roditi Spasitelja bila su prividno neispunjena. Marija je mogla reći: „Prevarena sam“. Međutim, ona je živjela nadu koja je veća od boli. Ta je nuda bila u stanju očekivati Božje sutra. Mi ne možemo očekivati da se Božja obećanja ispune kako mi želimo.

Taj dokument spominje kako je na Isusovu grobu gorila jedina svjeća očekivanja njegove Majke, očekivanje Božjeg sutra.

Mi u ovoj Godini posvećena života želimo živjeti tu nadu ispu-

njenja Božjega sutra i neka nam Blažena Djevica Marija, kraljica franjevačkoga reda, pomogne da budemo svijetli primjeri života u zajednicama, svijetli primjeri nesobične gorljive vjere i svijetli primjeri autentičnoga navještanja evanđelja.

Na kraju sv. mise gvardijan fra Ivan Sesar, u svoje ime i u ime fra Stipana Klarića, izrazio je dobrodošlicu i radost što su braća došla u Konjic – u najistureniji dio Provincije na duhovnu obnovu i time dala znak uzajamne pripadnosti i povezanosti, bez obzira gdje se nalazila ili djelovala. Zahvalio je fra Ivanu na predvođenju sv. mise kao i predavaču fra Anti Popoviću koji ne samo svojim izvrsnim predavanjem nego i dolaskom iz samostana na Neđarićima u samostan u Konjicu pravi poveznici

između naših bratskih provincija.

Kao i uvijek u takvim prigodama sv. misno slavlje uveličali su naši postulanti i novaci svojim lijepim pjevanjem pod ravnanjem fra Stanka Mabića. Na misi su asistirali naši đakoni fra Perica Ostojić i fra Marin Karačić, a fra Ivan Marić ml. složio je svoj lijepi glas s glasovima novaka i postulanata u slavljenju Boga.

Gvardijan fra Ivan Sesar i župnik fra Stipan Klarić u svojoj ljubaznosti i širokogrudnosti omogućili su nam ove duhovne trenutke, ali i počastili svečanim ručkom. Na tome im iskreno hvala!

Doživjeli smo ljepotu fratarskoga zajedništva. Okrijepljeni duhovnom hranom i pravim bratskim ozračjem razišli smo se da na svojim odredištima radosno navještamo evanđelje Gospodina našega Isusa Krista.

FRA IVAN SESAR, ČLAN HERCEGOVAČKE FRANJEVAČKE PROVINCIJE, IZABRAN ZA GENERALNOGA DEFINITORA

Na Generalnome kapitulu franjevačkoga reda Manje braće u Asizu u subotu, 23. svibnja 2015., za generalnoga definitora iz Sjeverne i Južne slavenske konferenciju OFM izabran je **fra Ivan Sesar**, član naše Hercegovačke franjevačke provincije!

Fra Ivanu od srca čestitamo i želimo mu obilje Božjega blagoslova i sve darove Duha Svetoga na obavljanju takve odgovorne i časne dužnosti!

Fra Ivan je rođen 7. listopada 1967. na Rujnu, župa Kočerin.

U franjevački red kao član Hercegovačke franjevačke provincije

stupa 15. srpnja 1986. Svečane zavjete polaže 19. rujna 1992. Za svećenika je zaređen 10. srpnja 1994. U Rimu na Antoniaenumu

doktorira na temu *L'uscita definitiva dall'istituto religioso durante e allo scadere della professione temporanea. Sviluppo storico e disciplina attuale.*

U Hercegovačkoj franjevačkoj provinciji i mjesnoj Crkvi obnaša službe: odgojitelja, župnoga vikara, župnika, vikara provincije, provincijala, gvardijana, profesora crkvenoga prava na obje teologije u Sarajevu, suca na Ženidbenom sudu Vrhbosanske nadbiskupije, pročelnika raznih vijeća u Hercegovačkoj provinciji i šire, predsjednika VFZ-a HR i BiH, potpredsjednika KVRPP-a BiH, potpredsjednika UFME itd.

FRAMIN 2015. U MOSTARU

U subotu, 23. svibnja 2015., u Mostaru, održao se susret ministranata Hercegovačke franjevačke provincije, s početkom u 9 sati. Iz devetnaest župa u Mostar pristiglo je 572 ministranta. Nakon prijava, ministranti su se zaputili u župnu crkvu sv. Petra i Pavla, gdje je uslijedila sveta misa u 9,30 sati. Na početku svete misa, sve ministrante i svećenike pozdravio je gvardijan fra Iko Skoko i zaželio im dobrodošlicu. Misu je predstavio i prigodnu homiliju održao fra Goran Azinović, humački kapelan, u koncelebraciji s ostalim svećenicima, a postulanti i novaci su je pjesmom uveličali. Fra Goran je u svojoj propovijedi istaknuo kako bit ovoga susreta nije natjecanje i pobjeđivanje, nego nešto puno više, i puno vrjednije. Rekao

je da svaki ministrant treba upoznati bar jednog prijatelja, kako bi time zapravo kući otisao bogatiji s ovoga susreta. Na kraju mise

fra Stanko Mabić zahvalio je svim svećenicima, posebice fra Goranu Azinoviću. Posebnu zahvalu uputio je gvardijanu fra Iki Skoki koji nam je širokogrudno otvorio vrata samostana i počasio sve fratre ručkom. Nakon svete misa, program se nastavio molitvom krunice, pjesmom slavljenja i svjedočenjem novaka fra Andrije Majića i postulanta Franje Markića. Za to vrijeme, odmah nakon svete mise, ministranti koji su se pripremali za natjecanje u znanju, uputili su se u dvoranu ispod zvonika gdje ih je poveo fra Sretan Ćurčić, voditelj natjecanja. Rezultati su natjecanja u kvizu sljedeći:

Mostar
Roško Polje
Drinovci
Široko Briješ i Posušje
Rakitno
Ružići
Gorica – Sovići
Veljaci, Rasno, Kočerin i Gradnići
Vitina, Međugorje, Klobuk, Humač, Čitluk i Čerin

Odmah iza kviza bila je pauza za ručak. Nakon ručka svi smo se uputili u Rodoč, na terene Fakulteta prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti, gdje su se potom odvijale razne igre. Između ostalih natjecanje u nogometu, gdje su pobjednici bili župa Posuški Gradac, a na drugom mjestu župa Veljaci i na trećem mjestu župa Čitluk. U igri graničara prvo mjesto osvojila je župa Gorica – Sovići, drugo mjesto župa Roško Polje, a treće mjesto župa Vitina. U igrama bez granica pobjednici

su bili ministrantri župe Posušje. Nakon što su sve igre završile, fra Stanko Mabić je sve pozdravio i zahvalio svim župama na dolasku i sudjelovanju i pobjednicima uručio vrijedno zaslужene nagrade. Time je završio ovogodišnji

ministrantski susret i ministrantri su se zasigurno svojim kućama vratili s jednim divnim i vrijednim iskustvom.

Nikola Drljepan, postulant

40 GODINA SVEĆENIŠTVA FRA ANTE MEDIĆA, FRA ŠIMUNA ŠITE ČORIĆA I FRA ILIJE ŠARAVANJE

U ponedjeljak, 15. lipnja 2015., u Hrvatskoj kući u Oltenu, misija Solothurn, **fra Ante i fra Šito**, uz nazočnost gotovo svega pastoralnog osoblja Hrvatskih katoličkih misija u Švicarskoj kao i fra Ivana Bebeka i fra Ljube Leke (koji su djelatni na švicarskim župama, ali prema mogućnostima i na hrvatskim) imali su prigodni spomen svoje 40-te obljetnice svoga svećeništva.

Fra Antu, voditelja misije Graubuenden/Gonzen/FL, zaredio je za svećenika sami papa u Rimu, a fra Šitu, voditelja misije Solothurn, švicarski biskup u Zürichu. Obojica su veliku većinu svoga svećeničkog djelovanja proveli kao

misionari među našim ljudima u Švicarskoj, ali povremeno pomažući i na švicarskim župama.

Uz zvuke gitare i pjesme sv. misu u kućnoj kapelici predvodio je voditelj HKM Basel fra Petar Topić koji je živo i nadahnuto govorio o svećeničkom putu i djelovanju. To djelovanje može biti uspješno jedino ako je prožeto Isusovim „kruhom i kaležom“, jednako i u radosti i u patnji, u riječi i djelu – ideja je vodilja fra Petrova nagovora. Bila je to dobra prigoda za takva duhovna promišljanja, ali nakon toga i zgodno vrijeme za ugodno prijateljsko druženje hrvatskoga pastoralnog osoblja u Švicarskoj, koje u toj ze-

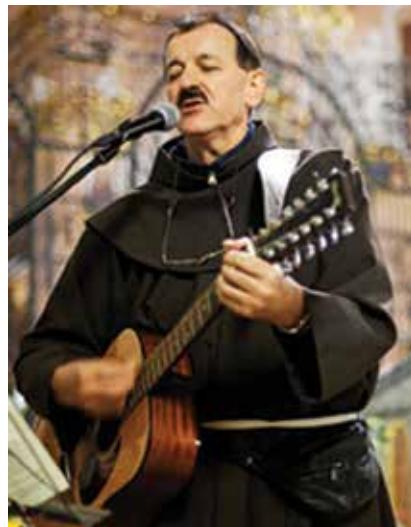
mlji djeluje među oko stotinu tisuća Hrvatica i Hrvata, od kojih je već oko 45.000 primilo i švicarsko državljanstvo i gdje se već rađa

treća generacija.

Istovremeno je i **fra Ilija Šaravanja**, dugogodišnji dušobrižnik Hrvata u Švicarskoj, proslavio svoju 40. obljetnicu svećeništva na Širokom Brijegu. Nije se študio u svojoj požrtvovnosti za duhovne pa i materijalne potrebe našega čovjeka koji je trbuhom za kruhom otisao u inozemstvo, što se odrazilo i na njegovo zdravstveno stanje. Ali brižna skrb braće na Brijegu pomaže mu da se može nositi sa svojim bolestima.

Sve na slavu Božju!

SEBASTIANO ŠILJEG NAPUSTIO POSTULATURU

20. lipnja 2015. Sebastiano Šiljeg iz Vašarovića, župa Humac, napustio je postulaturu i zajednicu.

Želimo mu Božji blagoslov i uspjeh u budućem životu i radu.

DUHOVNE VJEŽBE ZA SJEMENIŠTARCE U SLANOM

U nedjelju, 21. lipnja 2015., sjemeništarci su došli u Mostar u samostan na ručak. Fra Ivan Ševo, zamjenik provincijala, zaželio nam je dobrodošlicu i ugodan boravak u Slanom te nas ohrabrujućim riječima potaknuo da nastavimo hod odvažno u franjevačkoj formaciji. Duhovne vježbe trajale su od 21. lipnja do 26. lipnja. Nakon ručka i ugodna druženja nas petorica - Ivan Crnogorac iz Posušja, Robert Radić iz Drinovaca, Marinko Filipović iz Posuškoga Gradca, Ante Vukoja iz Kočerina i Željko Tomić iz Posušja, s fra Stankom Mabićem krenuli smo u Slano. Tu nas je, kao i svake godine, srdačno dočekao i primio gvardijan fra Ljudevit Lasta, fra Luka Zorić i časne sestre.

Za te duhovne vježbe tri glavne teme bile su: strah, molitva i vjera. Svaki dan smo imali jedno predavanje ujutro u 8.30 i poslijepodne u 15.30. Svetu misu s razmatranjem Riječi Božje slavili smo svaki dan u 11.30. Poslijepodne u 18.15 molili smo krunicu s meditacijama i Večernju molitvu iz časoslova za mlade. Na predavanjima razmišljali smo o već tri spomenute teme i o drugim temama koje su nas zanimale. Temu *Strah* obrađivali smo na osnovu knjižice isusovca patera Mije Nikića, koja nosi naslov *Deset savjeta kako vjerom nadvladati strah*. Pater Mijo Nikić, kao duhovnik i psiholog, u toj knjižici na jednostavan način pokušava pomoći u svakodnevnom prevladavanju strahova vjerom. Tom temom otvorile su nam se još dvije korisne teme: molitva i vjera. Temu *Molitva* obrađivali smo na osnovu *Deset savjeta kako moliti* od karmelićanina sv. Ivana od Križa. Kroz te tri teme razmišljali smo o svome životu i pozivu na koje nas Gospodin poziva. Pokušava-

li smo shvatiti da kao djeca Božja vjerom možemo nadvladati strahove koji nas ponekad pokušavaju zaustaviti u životu. Povremeno smo razmišljali i o drugim temama, koje su nas zanimale.

U srijedu poslijepodne otišli smo u Cavtat. Tu smo vidjeli rodnu kuću Vlahe Bukovca u kojoj se nalazi stalna postava njegovih radova iz različitih umjetničkih stilova. Veliki su dio postavljenih slika portreti i autoportreti te slike religioznoga i pejzažnoga sadržaja, koje ukazuju na veliki umjetnički dar toga slikara. Vidjeli smo poznati mauzolej obitelji Račić, koji je sagradio slavni Ivan Meštrović. Mauzolej je sagrađen po oporuci supruge Marije Račić. Zanimljiv je po tome što je spoj arhitekture i skulpture. Simboličkom i ikonografijom, koja je zanimljiva s kršćanskog stajališta, upućuje na vječni život. Okolo brončanog

zvonika nalazi se natpis, koji razotkriva namjeru i poruku izgradnje mauzoleja, a on glasi: *Saznaj tajnu ljubavi, riješit ćeš tajnu smrti i vjerovat ćeš da je život vječan!*

Duhovne vježbe završili smo u petak, 26. lipnja, misom zahvalnicom. Na ovom susretu nije nedostajalo radosti, smijeha i šale s braćom. U slobodno vrijeme kupali smo se u moru. Vjerujemo da će nam ovo vrijeme molitve i bratskoga druženja pomoći na dalnjem putu u duhu franjevačkoga odrastanja. Mi, vaši sjemeništarci, zahvaljujemo se od srca zajednici koja nam je omogućila tu duhovnu obnovu u Slanom i na svemu što nam dajete da rastemo i odgajamo se s vama. Hvala i našim župnicima i vikarima koji nas bratski primaju za vrijeme našega odmora.

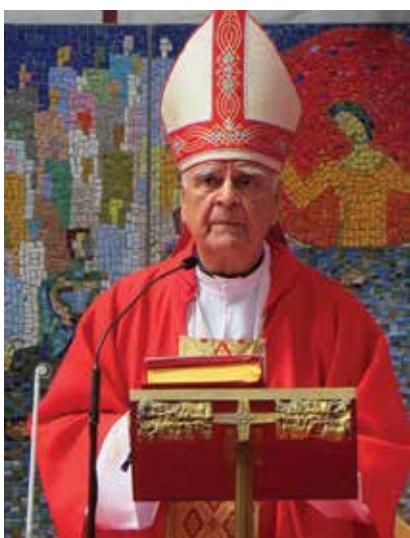
Robert Radić, sjemeništarac

SVEĆENIČKO REĐENJE

U ponedjeljak, 29. lipnja 2015., na svetkovinu svetih Petra i Pavla, pod svečanom svetom misom u 10.00 sati u katedralnoj crkvi u Mostaru biskup mons. Ratko Perić zaredio je za svećenike:

fra Pericu Ostojića iz Čitluka,
fra Marina Karačića iz Širokoga
Brijega,
fra Ivana Marića iz Čitluka,
don Josipa Čulu iz Kruševa,
don Marina Skendera iz Potoka i
don Damira Pažina iz Stoca.

Uz Biskupa sv. misu suslavili su: provincijal fra Miljenko Šteko, gen. defitor fra Ivan Sesar, gen. vikar don Željko Majić, župnici

rodnih župa novoređenika i pedesetak svećenika. Katedrala je bila premalena za mnoštvo rodbine i vjernika koji su došli na to svečano i radosno slavlje da Bogu zahvale za nove svećenike, ali isto tako da ga zamole za njihovu ustrajnost i vjernost.

Novoređenicima, ali i svima načnjima Biskup je uputio svoju homiliju koju ovdje donosimo:

Braćo svećenici, dragi kandidati sv. Reda prezbiterata, Božji narode!

Danas Katolička crkva svečano slavi apostolske prvake Petra i Pavla. Na to se slavlje dodaje i naša crkvena radost jer će za koji trenutak šestorica đakona: don Josip Čule, fra Marin Karačić, fra Ivan Marić, fra Perica Ostojić, don Damir Pažin i don Marin Skender biti zaređeni za svećenike! U protekloj godini Bog je između nas pozvao šestoricu svećenika: fra Antu, fra Augustina, fra Zdenka i fra Jozu te don Srećka i don Marka - Gospodin im udijelio vječni mir! - a ove godi-

ne daruje nam milost novih ređenika. Bogu hvala i slava!

Zahvala roditeljima. Svaki ljudski život plod je uzajamne ljubavi roditelja i Boga darovatelja duše. Stoga zahvaljujemo roditeljima naših pripravnika za prezbiterat koji su ih od Boga primili kao Njegov dar te ih kao žrtvu prinosnicu prikazuju danas u službu Kristova oltara. Hvala vam, roditelji, na duhovnoj skrbi i praćenju vaših sinova, na hrabrenju na odabranu

putu prožetu vašom molitvom! Bili vam na radost i ponos svega vašeg života!

Mučenici – zagovornici. Sv. Petar prvi je u ispovijedanju vjere, a sv. Pavao u tumačenju njezinih dubina. Petar je od vjernih židova osnovao prvu Crkvu, a Pavao postao učiteljem naroda. Tako su, svaki na svoj način, okupili jednu Kristovu Crkvu, bratski osvojili mučenički vjenac i zajedničko štovanje vjernika, kako nam to predstavlja današnje petro-pavlovsko predstavljanje. Obojica su svoju ljubav prema Kristu potvrđila mučeničkom smrću u Rimu: Petar na vatikanskem brežuljku u Neronovu vrtu razapet glavom prema zemlji, a Pavlu kao građaninu Rima izvan zidina odrubljena glava Neronovim mačem. Crkva je odredila da njihov vjenac mučeništva slavimo zajedno na današnji dan. Stoga se u Gospodinu radujemo, a nebeske zaštitnike zazivamo da od Njega isprose milost mira i jedinstva svojoj Crkvi Božjoj, a snage ustrajnosti u dobru našim ređenicima za prezbiterat i svima nama.

Uđimo malo u živote Božjih apostola Petra i Pavla u svjetlu današnjega ređenja.

Nakon lutanja – u opredjeljenje za Krista. Apostolski prvaci, kao ni jedan od Božjih ugodnika, nisu imali pravolinijski hod života. Bilo je lutanja, kriza, umišljaja ispravnosti ali i svijesti zalutalosti. Petar je mislio da i samoga Isusa može ispravljati - u Istinu upućivati: „Bože sačuvaj, Gospodine! Ne, to se tebi ne smije dogoditi!“ (Mt 16,22). Ono s križem! A Pavao je smatrao velikim Božjim djelom progona Isusa i njegovih učenika. Sam će za sebe definirati: „po revnosti progonitelj Crkve“ (Fil 3,6). Obojici im Bog otvara oči srca i sluh duha. Petru pjevom pijevca, a Pavlu padom s konja. Petar se na Genezaretu trostrukom potvrdom

ljubavi odriče svih svojih dotadašnjih zataja i lutanja, a Pavao srcem skrušen i u oba oka slijep pred Ananijom, Isusovim učenikom, u ulici Ravna očekuje krštenje prosvjetljenja da podje Putom Istine u Život Božji!

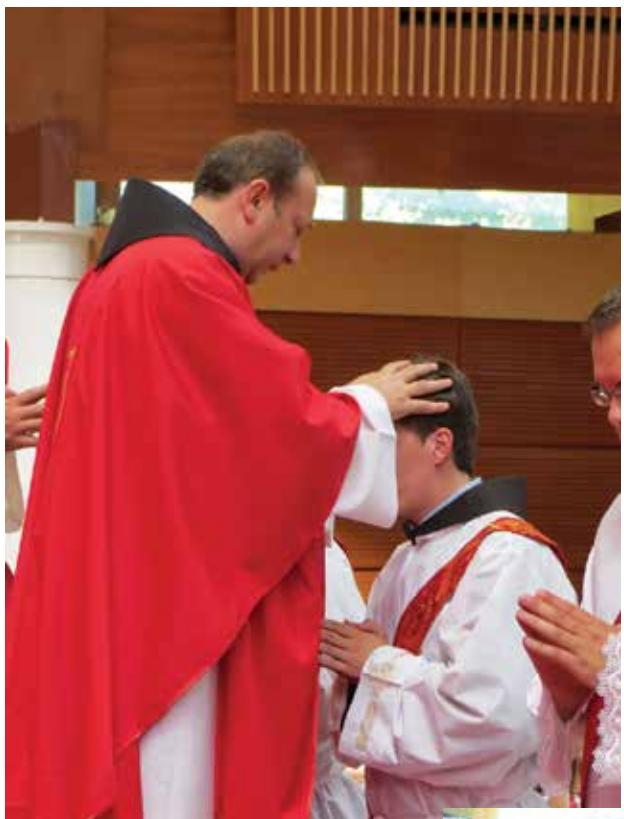
Pripravnici na prezbiterat! Vaš današnji ulazak u ovu Gospinu katedralu u kojoj ćete za koji trenutak primiti sakrament sv. Reda svećeništva jest poput Petrova dolaska na obalu Genezareta pred Gospodina, a pad ničice pred oltarom kao Savlov pad pred Damaskom. I za jednoga i za drugoga bijahu to presudni trenutci nakon kojih nije bilo više vrludanja i grijesnja. Ravnom ulicom ravno pred Gospodina. I vi ćete prije ređenja u svakom odgovoru na pitanja koja vam Crkva preko biskupa postavlja utisnuti petrovski izraz ljubavi, a u Ananiji prepoznati Crkvu koja vas rado prima, vašemu svećeništvu pomaže uroniti u Istinu i otajstva Krista, da tu Istinu propovijedate i otajstva dijelite. Nakon ovoga milosnog dana smiraja, valja vama poput sv. Petra i sv. Pavla poći putem poslanja kamo vas Krist po svojoj Crkvi šalje. Nisu to poravna staze, očišćene od korova i trnja, uređene katedrale i župne crkve, ispunjene ljudskim pljeskom i čestitkicom kao danas. Valjat će vam se nositi s korovom svijeta i s trnom u svome tijelu. Ne bojte se! Danas se na poseban način ucjepljujete u Krista, penjući se na brdo Kalvariju, ali poput apostolskih prvaka i na akropole i kapitolije, sve u snazi Otkupiteljeve Kalvarije.

1. Zadaća naučavanja. Akropol u Ateni simbol je ljudske pamet i mudrosti. Pavao se popeo na grčku Akropolu, gdje je prije glasovita govora nazvan „čavkom“ (Dj 17,18), a poslije govora ironično mu dobačeno: Slušat ćemo te drugi put (r. 32). On odatle nije bio fizički potjeran, kao iz nekih drugih gradova, nego je bio sarkastično ignoriran, što ga je kudikamo dublje pogodilo od bilo kakva kamenovanja. Jer, Pavlove su najveće duhovne muke bile neobraćenje ljudi, njihovo neuviđanje potrebe spasenja. Dolazi u Atenu, gdje je priredio i održao najljepši govor u životu, a ljudi ga izviždali!

Poštovani ređenici za prezbiterat! Nakon višegodišnjega studija pred vama se steru Atene sa svojim akropolama. Zadaćom naučavanja pozvani ste danomice govoriti u vjeronaučnim dvorana-ma, s crkvenih ambona i raznih tribina i katedri. Računajte na to da će i vas pogoditi Pavlova sudska. Nerijetko ćete biti ignorirani, ismijani, izrugani. „A ti propovijedaj

Riječ, uporan budi - bilo to zgodno ili nezgodno - uvjeravaj, prijeti, zapovijedaj sa svom strpljivošću i poukom. Jer doći će vrijeme kad ljudi neće podnosići zdrava nauka nego će sebi po vlastitim požudama nagonjavati učitelje kako im godi ušima; od Istine će uho odvraćati, a bajkama se priklanjati. A ti naprotiv budi trijezan u svemu, zlopati se, djelo izvrši blagovjesničko, služenje svoje posve ispunи! (2 Tim 4,1-5).

2. Zadaća upravljanja. Capitolum, jedan je od 7 rimskih brežuljaka, po visini najmanji, a po značenju najugledniji, u starome Rimu bio je središte i kulturnoga i religioznoga života. Simbol rimskoga prava, političke moći i uopće zapadne civilizacije. Danas je taj Capitolium moći i vlasti simbolično, a stvarno i imenito od 1800. godine premješten na Capitol Hill u Washingtonu.

Petar i Pavao bili su više godina u Rimu. Nemoguće je da nisu vidjeli Capitolium u svemu njegovu sjaju. I da se u njihove ljudske oči nije urezao sjaj Kapitolija i moć čovjeka.

Tu su se mogli prisjetiti Isusovih riječi: „Kraljevi gospoduju narodima i vlastodršci nazivaju sebe dobrotvorima. Vi nemojte tako! Naprotiv, najveći među vama neka bude kao najmlađi; i predstojnik kao poslužitelj. Ta tko je veći? Koji je za stolom ili koji poslužuje? Zar ne onaj koji je za stolom? A ja sam posred vas kao onaj koji poslužuje“ (Lk 22,25-27).

Časni kandidati za prezbiterat!

Zakon tijela pobjeđen je zakonom Duha. Stoga „ne hlepite za taštom slavom“ (Gal 5,26). Nosite jedni bremena drugih i tako ćete ispuniti zakon Kristov! (Gal 6,2). „Pazite povjerenovo vam stado Božje, nadgledajte ga - ne prisilno nego dragovoljno, po Božju; ne radi prljava dobitka, nego oduševljeno; i ne kao gospodari Baštine nego kao uzori stada. Pa kada se pojavi Natpastir, primite neuveli vije-

nac slave“ (1 Pt 5,2-4).

3. Zadaća posvećivanja. Konačno, treći brežuljak, jeruzalemska Golgota ili Kalvarija, simbol je Kristova raspeća, preminuća i uskršnjuća, tj. kršćanskoga pogleda koji nam je udario novi pečat na ovaj i na onaj život! Ni Petar ni Pavao ne nađoše se s Isusovom majkom na Kalvariji. Ali kako možemo pretpostaviti da se Pavao svaki put kada bi došao u Jeruzalem nije popeo na Kalvariju. Tu je crpio snagu za navještanje istine i vodstvo duša. Isto tako i Petar: možemo zamisliti koliko je puta na Kalvariji gorko zaplačao i zašalio zbog zataje. Na kalvarijskom oltaru, kao veliki svećenici od ljudi uzeti, za ljudе postavljeni u odnosu prema Bogu prinosili su darove i žrtve za grijehе, primjerenovo suošćajući s onima koji su u neznanju, jer su i sami zaognuti slabosću. Zato su i za narod i za sebe prinosili okajnice.

Dragi đakoni, uskoro prezbiteri! Za koji trenutak vi ćete po prvi put, zaređeni, prinijeti žrtvu okajnicu na Kristovu oltaru. Presveta Euharistija neka bude izvor i središte vašega duhovnog i crkvenog života. Ljubiti Isusa u Presvetom oltarskom sakramantu, klanjajte mu se

i dijelite ga dušama koje za njim čeznu.

Zadaća naučavanja i upravljanja moguća je samo u potpunoj ovisnosti o zadaći posvećivanja. Svijet je premještao Akropole i Kapitolijske Kalvarije, koja je bila i ostala za ovaj svijet mjesto ludosti i sablazni, ne premješta se, nego se u svaki djelić svijeta danomice uprisutnjuje i unatoč svemu ostaje ono što u sebi jest: znak i sila spasenja. Svećenik, uronjenik u Krista, u ljubav Srca Isusova, prvi je pozvan ovaj znak spasenja utiskivati u ljudske duše. Sretni i blagoslovjeni, donosite sreću i blagoslov Božji svima kojima budete poslanjem dekretirani!

Nakon ređenja, a pri kraju sv. mise provincijal **fra Miljenko Šteko** toplim i biranim riječima obratio se novoređenicima, njihovim roditeljima, Biskupu i vjernom puku:

Radosni smo i zahvalni Bogu što nam je na molitve naše mjesne Crkve, naše Biskupije i naše redovničke zajednice te vas, našega vjernoga puka, Gospodin i ove godine poslao nove „poslenike u žetu svoju“ (Lk 10,2). Vas šestoricu!

Dragi mladomisnici, dok vam čestitam, ujedno obećavam da ćemo moliti za vas i s vama, da sjeme zvanja, što ga je Bog posijao u vašim srcima, koje je po ovom svetom ređenju dostiglo do punine cvata, doneće i istinske plodove svetosti po vašem predanom služenju u Crkvi i svjetu.

Zahvalni smo vama, dragi roditelji, koji ste, sura-

okrunili ovim svetim ređenjem.

Svi se molitvom uključimo u Djelo zvanja kako bi s Božjim blagoslovom porastao broj onih koji prihvaćaju Kristov poziv slijediti ga putem svećeništva i posvećenaživota.

Neka nam ova ređenja budu s Božjim blagoslovom!

Svečanu sv. misu svojim pjevanjem učinio je još svećenikom katedralni zbor uz pratnju komornoga orkestra, a pod ravnateljem don Nike Luburića, kao i fra Antonio Šakota koji je svojim prekrasnim pjevanjem navijestio Evanđelje.

Nakon slike nastavilo se slavlje čestitanjem novim svećenicima uz agape u katedralnoj dvorani, a onda se produžilo u klaustru našega mostarskog samostana, gdje se dar Božji u ovim novoređenicima slavio u bratskom ozračju

uz osvježavajuća pića i pjesmu.

Još jednom iskrene čestitke našim novoređenicima i Bog im dao mir i ustrajnost!

POLAGANJE PRVIH PRIVREMENIH ZAVJETA

U subotu, 4. srpnja 2015., pod večernjom svetom misom u 18.00 sati u staroj crkvi na Humcu nas osmorica: **fra Đžoni Dragić** iz Mostara, **fra Marko Bandić** iz Ružića, **fra Antonio Primorac** s Humca, **fra Leon** (Romario) **Marijanović** iz Jasenice, **fra Ivan Pehar** iz Čapljine, **fra Tomislav Crnogorac** iz Posušja, **fra Petar Jukić** iz Posušja i **fra Andrija Majić** iz Drinovaca, položili smo svoje prve privremene zavjete na godinu dana u Redu manje braće.

Završivši uspješno godinu novicijata u samostanu na Humcu te kušajući franjevački način života pred nazočnom braćom i pukom položili smo zavjete čistoće, poslušnosti i siromaštva u ruke našega provincijala fra Miljenka Šteke.

Prije svete mise ceremonijer fra Marin Karačić protumačio je tijek

misnoga slavlja i obreda zavjetovanja, a na početku mise prigodom riječju sve nazočne pozdravio je humački gvardijan fra Veliimir Mandić izahvalio nama novacima na godini koju smo proveli u samostanu na Humcu. Misno slavlje svojim pjevanjem uzveličao je Veliki župni zbor s Humca pod ravnanjem sestre Slavice Filipović. Nakon što nas je meštar fra Slavko Soldo prozvao te mi izrekli svoju molbu za pripuštanje na zavjete, provincial fra Miljenko je nama i svima nazočnim u svojoj homiliji sljedeće uputio:

Dragi zavjetovanici, braćo i sestre!

Naša se Provincija svake godine, hvala Bogu, pomlađuje novim članovima. Pred nama danas stoje mladići koji su prošli godinu novicijata, godinu kušnje i upoznavanja franjevaštva, a večeras žele polaganjem prvi zavjeta još dublje zakoračiti u franjevački život. To je njihov veliki korak pravoj i potpunoj slobodi.

A što je ta sloboda?

Nažalost svijet koji nas okružuje smatra slobodom nešto što je daleko od prave slobode, a blizu anarhiji ili bezvlađu. Slobodu shvaća kao mogućnost ili čak kao pravo da čovjek čini što hoće. Takva je sloboda u sebi protuslovje i negacija

same sebe, jer čovjek može htjeti i ubiti se, a nakon toga nema ni njeza ni slobode. Kako je sotona vješt izokrenuti stvari!

Kršćansko poimanje slobode je posve drugačije: Za nas je sloboda neograničena mogućnost činjenja dobra, ili još konkretnije: mogućnost darivanja sebe i svega svojega Bogu, a onda i bližnjemu do posljednje kapi krvi i posljednjega atoma snage. Mjera slobode je darivanje sebe. Tu vrijedi pravilo: sa svakim višim stupnjem darivanja sebe stječe se veći stupanj slobode. Najviši čin i stupanj slobode u povijesti čovječanstva dogodio se u času kada je Isus izgovorio na križu riječi: "Svršeno je!" (Lk 19,30) te naklonio glavu i izdahnuo. Dovršio je potpuno predanje sebe za naše spasenje i nama ostavio uzor savršene slobode i darivanja.

Naši će novaci večeras polaganjem prvi ili privremenih zavjeta zakoračiti stupanj više na svom putu poziva i preuzeti na sebe u vremenu koje je pred njima slatki jaram i lako breme (Mt 11, 30) Isusovoga zova na redovnički život na način kako ga je sam Gospodin objavio našem sv. utemeljitelju Franji Asiškom. Krajnji cilj prvi ili privremenih zavjeta nije da se tu stane. Milošcu Božjom valja ići dalje. Valja prodrijeti do pune slobode, a

ona se postiže kada se redovnik ili redovnica vječnim zavjetima potpuno i doživotno preda u Božje ruke.

Preduvjet je za to, kako nas uči evanđelje i vjera Crkve, odreći se sebe i svoga prava raspolažanja sobom. Nije to laka stvar. Zato vas pozivam na molitvu za njih da im Gospodin dadne prodor do pune slobode i ustrajnost u toj slobodi. Uz našu molitvu, njima je potreban i naš primjer, naš uzoran život, koji će im biti dodatni poticaj na izabranom putu.

Braćo kandidati za zavjete, dok danas Crkva na ovom mjestu preko redovničkoga poglavara prima vaše zavjete i svojom javnom molitvom prosi vam od Boga pomoć i milost (usp LG 45), neka vaše oči budu uprte Isusu kojem je naš uteviljitelj posve pripadao.

Isus je svojim riječima i primjerm ponudio evanđeoske savjete, koje nalazimo u 19. poglavlju Matejeva evanđelja i u nekim Pavlovim poslanicama. To su: čistoća, siromaštvo i poslušnost. Oni su dani kao životne smjernice svim vjernicima u Crkvi, ali ne svima u jednakoj mjeri. Svatko ih se treba držati prema svome staležu, a redovnici preuzimaju to u posebno snažnom stupnju zavjeta. Na to se obvezuju polaganjem zavjeta, kako to činite vi večeras.

Draga mlada braćo! Vi ste prošli

ovu godinu kušnje, novicijata. Oni koji su vas pratili kažu da ste spremni preuzeti na sebe ovu svetu obvezu.

Ako je to tako, onda je moja jedina želja i molba da ovaj čin polaganja zavjeta u svojoj vjeri shvatite i živite radikalno, onako kako nam je to Gospodin predao u svom evanđelju, a Crkva prenijela u svojim dokumentima i svom naviještanju. Ne pravite nikakve uzmake i kompromise pred ponudama svijeta. Ne isplati se ostaviti Gospodinovo, a lačati se prolaznoga svjetovnog, a osim toga: svjetu služimo najbolje, kad najradikalnije živimo ono što jesmo. Zato smo i poslani u svijet da ga začinimo evanđeljem. Zato vam, draga mlada braćo zavjetovanici, želim istinski proročanski redovnički život jer manje od toga nije isplativo. Ne bojte se tako zahtjevna franjevaštva jer vam je Gospodin danas u čitanju rekao: "Dosta ti je moja milost!" (2 Kor 12,9), što znači: imaš sve što ti je potrebno da možeš tako živjeti. Gospodin nikoga ne poziva na naslijedovanje, a da mu prije toga ne dadne sve što mu je potrebno. Tako čini istinska Ljubav. Ljubav koja je prvo dala raspeti sebe pa tek onda rekla drugima: "Hoće li tko za

mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka danomice uzima svoj križ i neka ide za mnom." (Lk 9,23)

Amen.

Zatim smo pristupili polaganju zavjeta.

Nakon mise slijedilo je fotografiranje s provincijalom fra Miljenkom te meštom fra Slavkom i fra gvardijanom fra Velimirom koji je sve prisutne pozvao na okrepnu tijela u samostanskom klaustru gdje je uslijedilo čestitanje i druženje.

fra Andrija Majić

MLADA MISA FRA IVANA MARIĆA

U nedjelju, 5. srpnja 2015., u crkvi Krista Kralja u Čitluku svoju mladu misu u 11 sati proslavio je fra Ivan Marić ml. U euharistiskom slavlju uz mladomisnika koncelbrirala su 30-torica svećenika, među kojima i provincijal Hercegovačke franjevačke provincije fra Miljenko Šteko, čitlučki župnik fra Miro Šego te propovjednik fra Goran Azinović s Humca.

Euharistijsko slavlje započelo je ulaznom procesijom na kraju koje je mladomisnik dobio roditeljski blagoslov, a onda je župnik fra Miro Šego pozdravio mladomisnika, negove roditelje, rodbinu, sve nazočne svećenike, fratre, časne sestre i vjerni puk i s ponosom naglasio da je Božji dar i milost da i ove godine kao i prošle župa Čitluk dariva Crkvi i Bogu dva mladomisnika, ove nedjelje fra Ivana Marića, a za dva tjedna fra Pericu Ostojića, te iduće nedjelje iz iste župe franjevački habit obući će Franjo Ćorić.

Mali mladomisnikov sestrić, koji se jedva video iza oltara, svojim ushićenim djetinjim glasom pozdravio je mladomisnika kao dar s neba.

Na tako važnom događaju u životu mladomisnika nadahnutu propovijed održao je njegov kolega iz novicijata fra Goran Azinović u jednom vrlo zanimljivom, nemu svojstvenom stilu. Nije se odvajao od nedjelnog evanđelja u kojem je bio govor kako Isusa nisu prihvatili njegovi Nazarećani i njegovi najbliži i tu nije mogao učiniti nikakvo čudo, osim što je izlijecio nekoliko bolesnika. Propovijed je započeo riječima: *Uzeo sam ovu misnicu s likom BDM-a i ovu ču propovijed odmah početi u obliku molitve: Marijo, zaštiti sve svećenike da budu pod tvojim okriljem, vodi ih i ljubi u svojoj Crkvi. Neka nas Marija sve prati, sve sve-*

ćenike i neka nam isprosi snage da doista budemo svećenici njezina Sina, a time i njezini svećenici.

Potom se prisjetio vremena iz novicijata, što ga je skupa s mladomisnikom fra Ivanom, fra Darijem Galićem, fra Hrvojem Milićem i fra Antonijom Šakotom proveo, i pokojnoga meštra fra Jozu Vasilja kojega su svi vrlo voljeli. Njega su jednom upitali: „Fra Jozo, kako je biti svećenik? Opišite nam to da znamo što nas čeka. On je na taj upit, na iznenadenje svih, odgovorio: „Nikada za sebe ne bih rekao da sam imao poziv. Ali sam svećenik i volim to što sam svećenik.“ I odmah nas je ohrabrio: „I vi ćete svi biti svećenici.“ Ove njegove riječi, iako niazgled šokantne, nisu nas šokirale nego nas učvrstile u zvanju. Svi smo mi osjećali da je naš meštar autentičan.“

Propovjednik je naglasio da svećenik, usprkos svojim slabostima, treba biti proziran, toliko proziran da vjernici kroz njega mogu vidjeti Isusa Krista.

Drugo što je važno: Svećenik mora biti čovjek molitve. Doista, svećenik koji moli imat će snagu. „To je jedina snaga koja je tebi, dragi fra Ivane, potrebna... Mogu ti kazati kao svećeniku da ti je zagarantirana ljubav živoga Boga, ljubav BDM i ljubav Crkve koja te

primila u svoje okrilje. Nitko od nas, po ljudskim prosudbama, ne bi mogao postati svećenik. Ali po Božjoj milosti Ti si postao svećenik. Ako Te Bog našao dostoјnim, sigurno ćeš u ljubavi toj dostoјnosti odgovoriti.“

Svaki je mladomisnik na početku svoga svećeničkog života entuzijasta i ima „lako srce“ koje pjeva hvale svome Bogu. Pozvao je mladomisnika i sve svećenike da se prisjetе Isusove opomene: „Pazite da vam ne oteša srce!“ Imaj „lako srce“. A to znači: „Trebaš ljubiti isto i najmlađega kao i najstarijega člana zajednice. Čak trebaš imati više razumijevanja za starijega svećenika, nego za mlađega brata.

Dragi fra Ivane, više pažnje posveti starijem svećeniku. To je i sebi govorim. Više od starijega svećenika trebaš učiti. Jer on je prošao put kojim ćeš ti krenuti. On je imao rane i patnje u životu koje ćeš ti isto imati. Nema razlike između nas svećenika. Svi smo mi isti. Svi smo mi u službi Krista, u službi Crkve. Ako je jedan prošao tim putem, proći ćeš i ti. I to ti iskreno želim od srca. Da budeš na jednoj stazi... To je staza Isusa Krista...

Najveći promašaj kod svećenika nije ako vozi dobro auto: nije,

ako se kaže: brz je; nije, ako se kaže: lijep je. Njemu osobno najveći promašaj u životu i najviše ga mora boljeti kad ljudi u njemu ne prepoznaju Isusa Krista. Svaki će vam to svećenik priznati. To je najveća uvreda za svećenika, kad ljudi prepoznaju u njemu bilo koga, ali ne prepoznaju da je svećenik."

U nastavku je svoje propovjedi fra Goran iznio jedno svjedočanstvo iz svoga života:

„Sad ču ti, fra Ivane, na svom primjeru kazati nešto. Ja sam mlad svećenik. Nemam puno životnoga iskustva. Ali imam jedan primjer koji želim s tobom i s ostalom braćom podijeliti. Postao sam svećenik, ali ništa se u mom životu nije praktično promjenilo. Takav se probudih i na Božić. Razmišljaо sam, kad dođe taj dan, bit ću neki drugi svećenik. Nešto će biti potpuno drugačije u mom životu. I ništa se ne događa. Tužan ustajem i imam dvije mise u crkvi sv. Kafe. Muči me to, što ja to moram. Trebam poći na teren, a ne da mi se. I govorim sebi: Imali igdje mjesta u gradu da osjetim da je Božić, da dočekam Božić, da mogu ljudima govoriti o Isusu. Kako ću govoriti, ako to nisam doživio. I sjetih se da je naš pokojni meštar fra Jozo išao bakama koje su bile u staračkom domu. Uvijek nasmijan i nas bi vodio baka ma. Molili bi krunicu i kratko se s njima družili. U blizini toga staračkog doma ima hospicij, u koji dolaze ljudi s dijagnozom doktora da umiru. Znači da će uskoro umrijeti. Najednom osjetim kako mi govorи neki glas: *Otiđi u hospicij.* Sv. misa je u devet, a već je dvadeset do devet. Ja u auto i odoh u hospicij, ulazim tamo i vičem: *Sretan Božić!* Medicinska sestra stala i gleda, nije joj jasno otkud fratar na Božić u hospicij. Da vam pravo kažem, nije ni meni jasno, otkud ja u hospiciju. Došao sam pacijentima čestitati Božić. Kako fino! Sam sebe sokolim. Ja

ču njima čestitati i od toga napraviti izvrsnu propovijed. Svim sam tim bolesnicima čestitao Božić i stavio križić na čelo. I pošao sam. Kad sestra reče: *Velečasni, ima još jedna žena u šestoj sobi. Zove se Ruža. Božić je danas. Nju su članovi njezine obitelji sinoć pred ponoć dovezli. Glavni motiv bio je da ne umre na sam Božić kod kuće, da im ne kvari Božić.*

Gledaj sad paradoksa. Ti istjeriš iz svoje obitelji bolesnicu, zapravo Isusa Krista, i čekaš da ti dođe Isus, a ti si ga u bolesnoj osobi izbacio iz kuće.

Ja dođem u tu sobu, žena ništa ne može, kost i koža. Pruzim joj ruku i rekoh: *Sretan Božić, i napravih joj križić.*

U sebi sam ovako pomislio: Tko od nas ne bi poželio takvu smrt. Dođe ti svećenik, a nisi ga zvao. Nisi ga zvao, a on ti dođe. Nisu ti došli ni otac, ni majka, na brat, ni sestra, ni dijete, nego svećenik. Dadne ti znak križa i kaže ti: *Sretan ti Božić!*

Čestitavši i njoj Božić odoh u crkvu slaviti sv. misu. Kasnije mi reče medicinska sestra da je umrla točno na Božić u jedanaest sati.

Ivane, to znači biti svećenik. Ne trebaš čuda činiti. Ne trebaš u svoje Nazaretu učiniti velika čuda.

Nismo mi za to. Ne trebaš biti ni neki doktor, iako bi to – naravno – dobro bilo, glazbenik, ma što god, ali najbolje je naći bolesnu skromnu ženu ili čovjeka, pružiti im mir i napraviti im znak križa na čelu i reći: *Evo nosim ti Isusa Krista.*

To smo mi svećenici.

Možemo imati sve u životu, ali naše je da ispjedimo čovjeka. Možemo danas biti na sastanku s nekim premijerom, ali naše je opet da sjednemo u ispjedao-niku, da primimo baku, da je ispjedimo. Mogu biti, ne znam ni ja gdje u svijetu, u Americi, Italiji, ali moje je vratiti se u svoju kuću da se popričam sa svojom subraćom - svećenicima.

Na kraju krajeva, bit ćeš svačiji, ali nemoj zaboraviti biti Isusov. To je najvažnije. Ivane dragi, budi Isusov. Moli i uteci se zagovoru BDM. Jer doista, tko nosi Mariju u srcu taj je pravi svećenik. Zato smo mi svi svećenici pozvani stalno upoznavati BDM. I to ti stavljam na srce. Ne može se biti dobar svećenik, ako se ne pozna BDM. Kako kaže papa Ivan Pavao II.: *Bog je i otac i majka.* To je svećenik: i otac i majka. Ako si Mariju izbacio iz života, ti ćeš biti možda samo otac i nećeš imati dimenziju majčinstva. Zapravo, svećenik je

više majka nego otac..." – s ganućem je govorio propovjednik, a svi nazočni su s puno pažnje upijali njegove riječi.

Na kraju misnoga slavlja svoje pozdravne riječi izrekao je provinčijal **fra Miljenko Šteko:**

„U ozračju ove radosti zbog mlade mise našega fra Ivana, radosti koja izvire iz njegove i naše vjere u Krista uskrsloga i razleva se na sve ono što mi činimo i jesmo, želim najsrdačnije zahvaliti njegovoj obitelji, njegovoj rodnoj župi Doljanima, teškoj mučeničkoj župi, želim zahvaliti čitavoj ovoj čitlučkoj župi, koja se, kako su rekli fra Miro i propovjednik, pokazala kao istinski duhovni humus u kojem se rađaju zvanja. Vjerujem da duhovni život i vaše molitve postaju mjeseto gdje sjeće Božeg zova u srcima i dušama mladih ljudi nalazi taj zdravi humus puštajući korjene i rastući. Hvala vam i molimo zajedno kako bi ova župa i čitava naša Hercegovina nastavila svoj hod u prelijepoj milosti otajstva Crkve i ove Hercegovačke franjevačke provincije.

Dragi mladomisniče fra Ivane, izabrao si za svoj mladomisnički naslov riječi: *Milost Gospodina Isusa Krista sa svima (Otk 22,21)*. Pozdravljam Te tim zadnjim riječima Sv. pisma, riječima Onoga koji će

imati zadnju riječ nad svakim našim životom. Njemu, Gospodaru živih i mrtvih, svetim si ređenjem predao svoje ruke i svoj život za službu poučavanja, posvećivanja i vođenje puka Božjega, ali kao franjevac – fratar – član ove časne Provincije. Stoga Ti od srca čestitam u ime sve naše braće. Provincija hercegovačkih franjevaca primila Te radosno, raduje se danas s Tobom i raduje se Tvom budućem doprinosu životu u ovoj Zajednici. Neka Te doista vodi milost Kristova što si svojom pozivnicom zaželio svima nama!"

Nakon Provincijalovih riječi svi ma nazočnima zahvalnim riječima obratio se i sam mladomisnik

fra Ivan. Izrekao je veliku hvalu i zahvalu Bogu za njegov zov u svećeništvo, svojim roditeljima, braći, sestri, svoj mnogobrojnoj rodibni s očeve i majčine strane, svojim odgojiteljima, župi, prijateljima, znancima i svima onima koji su na bilo koji način doprinijeli da je postao svećenikom. Posebno je zahvalio za sve molitve koje su mu bile tako potrebne na njegovom hodu do ovoga trenutka! Zamolio je sve da ga i nadalje prate svojim molitvama.

Cijelo liturgijsko slavlje uljepšali su svojom asistencijom naši bogoslovi predvođeni ceremonijerom fra Ivanom Penavićem, kao i čitlučki župni zbor svojim prekrasnim pjevanjem pod ravnanjem s. Slavice Kožul. Božju riječ iz misnih čitanja navijestila su mladomisnikova braća i izrekla molitvu vjernika. Evangelje je prekrasnim glasom otpjevao fra Gabriel Škibola, mladomisnikov sukolega, član zadarške franjevačke provincije.

Poslije veličanstvene liturgije slavlje je nastavljeno za obiteljskim stolom u dvorani Katarina Herceg Etno sela u Međugorju.

Našem mladomisniku fra Ivanu čestitamo i želimo mu radost, mir i ustrajnost!

OBNOVA ZAVJETA

(Fra Zlatko Čorić)– U utorak, 7. srpnja 2015., u samostanskoj kapelici Franjevačkoga samostana u Zagrebu – Dubrava, pod molitvom Večernje bogoslovi Hercegovačke franjevačke provincije imali su obnovu svojih redovničkih zavjeta čistoće, siromaštva i poslušnosti.

Molitvu je predmolio i zavjete primio o. provincijal fra Miljenko Šteko, uz pristustvo naših meštara fra Svetozara i fra Branimira i još nekoliko svečano zavjetovane braće.

Po isteku jednogodišnjih zavjeta, na još godinu dana svoje zavjete obnovili su: fra Dragan Bolčić, fra Jure Barišić, fra Jozo Hrkač, fra Robert Kavelj, fra Robert Pejičić, fra Nikola Jurišić, fra Emanuel Letica, fra Antonio Musa, fra Luka Baković, fra Luka Čorić, fra Zlatko Čorić, fra Milan Galić, fra Renato Galić, fra Stipe Rotim, fra Stipe Šarić i fra Lovro Šimić.

Na vrijeme do svečanih zavjeta, svoje zavjete je obnovio fra Zvonimir Pavičić.

Provincijal je potaknuo nas mladu braću da poput sv. oca Franje budemo nositelji ljubavi svima koje susrećemo, svjesni da je mjera ljubavi križ, baš kako je to Franjo naglašavao i sam živio.

Nakon slavlja zavjetovanja, čestitanja i zajedničkog fotografiranja, braća su se okupila u zajedništvu oko stola, proslavljajući ovaj veliki dan i veliki čin.

**Poticaj našega oca sv. Franje
Ljubljena braća i sinovi zauvijek**

**blagoslovjeni,
poslušajte me, čujte riječ svoga
Oca:
Velike smo stvari obećali, još su
veće obećane nama.
Opslužujmo jedne, težimo za
drugima.
Trenutan je užitak, vječna ka-
zna.
Mala patnja, beskrajna slava.
Mnogo zvanih, malo izabranih;
za sve će biti nagrada. Amen.**

DEVETORICA NOVAKA OBUKLA HABIT U MOSTARU

U nedjelju, 12. srpnja 2015., pod večernjom sv. misom u 18.00 sati u prepunoj franjevačkoj crkvi Sv. Petra i Pavla u Mostaru redovničko franjevačko odijelo obukla su devotorica novaka naše Provincije i tako započeli godinu novicijata, odnosno godinu kušnje, razdoblje upućivanja u redovnički život po pravilu sv. Franje.

Dva kandidata došla su u novicijat nakon završetka Franjevačke klasične gimnazije u Visokom:

Fra Josip Duvnjak (r. 26. svibnja 1996.) iz župe Sv. Ante Padovanskoga – Šuica,

Fra Ivan Hrkać (r. 13. prosinca 1996.) iz župe Uznesenja BDM – Široki Brijeg.

A sedmorica su u novicijat ušla nakon provedene godine postulature u samostanu u Mostaru:

Fra Franjo Čorić (r. 6. veljače 1996.) iz župe Krista Kralja – Čitluk

Fra Nikola Drljeđan (r. 13. studenoga 1995.) iz župe Sv. Franje Asiškoga – Čapljina

Fra Daniel Majstorović (r. 19.

travnja 1995.) iz župe Sv. Mihovila Arkandela – Drinovci

Fra Jozo Malić (r. 21. rujna 1995.) iz župe Presvetoga Srca Isusova – Kongora

Fra Franjo Markić (r. 27. lipnja 1996.) iz župe Sv. Petra i Pavla – Kočerin

Fra Ivan Slišković (r. 31. prosinca 1996.) iz župe Uznesenja BDM – Široki Brijeg

Fra Šimun Suton (r. 26. travnja

1995.) iz župe Sv. Petra i Pavla – Kočerin.

Sv. Misu i obred oblačenja predvodio je provincijal fra Miljenko Šteko u koncelebraciji s provincijskim vikarom fra Ivanom Ševom, gvardijanom fra Ikom Skokom, meštom postulanata fra Stankom Mabićem, meštom novaka fra Slavkom Soldom te još s oko četerdesetak svećenika.

HOMILIJA PROVINCIJALA FRA MILJENKA

„U njemu nas sebi izabra prije postanka svijeta da budemo sveti i bez mane pred njim“ (Ef 1, 4)

Draga mlada braćo kandidati za novicijat, nazočna braćo i sestre!

Sve vas srdačno pozdravljam s posebnom radošću jer danas ovih 9 mladića pred nama odlučno pristupa ovom svetom mjestu kako bi zaodjenuli odjeću Siromaška iz Asiza, i svoj život združili sa životom naše Provincije sazdane na ovom krševitom hercegovačkom tlu i - tako ga stavili na raspolažanje Kristu i cijeloj Crkvi. S nama se raduje cijela Crkva jer svako dobro, koje se događa u bilo kojoj pokrajinskoj Crkvi, događa se na radost i izgradnju cijele Crkve. Sigurno se raduje i naš sv. utemeljitelj Franjo Asiški, u kojem je Gospodin prije osam stoljeća zapalio karizmu koju ovi mladići žele preuzeti, živjeti i predati daljnijim naraštajima. Na nama svima je da im u tome zdušno pomognemo pa stoga sve pozivam prije svega na molitvu za njih, ali i da ih svojim primjerom podupremo na franjevačkom putu.

Dragi kandidati, vi danas započinjete nešto sasvim novo u svom životu: otiskujete se od dosadašnje obale života na probnu plovidbu po pučini oceana franjevačke ka-

rizme. Ne znate što vas čeka u plovidbi. Za vrijeme postulature poučeni ste toliko da možete samo nazrijeti horizonte plovidbe, koju sada započinjete novicijatom. Vi niste kormilari broda, ali ne morete se bojati da ćete se nasukati. Na franjevačku pučinu povest će vas tradicija građena stoljećima iskustva milosti...

Ovaj večerašnji događaj u sjećanje nam doziva onoga mudrog trgovca iz Isusova evanđelja koji se namjerio na dragocjen biser (Mt 13, 45) za koji zna da je toliko vrijedan da se isplati dati za njega sav dosadašnji posjed, izvratiti džepove i sve založiti, čak skinuti i odjeću pa i nje se radosno riješiti za postizanje toga dobitka. I nemojte očekivati da će svi razumjenti vaš čin. Ljudi prožeti svjetovnim duhom neće i ne mogu razumjeti vaš korak, ali time se ne

umanjuje nego još više ističe veličina vašega koraka, jer bi – prema Gospodinovoj riječi (usp. Iv 15,18-20) – bilo loše kad bi vas taj svjetovni svijet hvalio i odobravao vaš postupak. Toliko je onih koji imaju odveć kratkodometan pogled i ne mogu skrivena duhovna blaga ni nazrijeti a kamoli otkriti. Oni su usmjereni samo na stvari sadašnjega trenutka ne zapažajući ništa od

budućnosti i od dragocjenih vrednoti koje pokraj njih prolaze nezapaženo. Takvi su osobito potrebni naših molitava.

Novicijat se naziva vremenom kušnje. Kandidat upoznaje izbliza redovnički život konkretnе redovničke zajednice i pomno ispituje je li to život na koji ga Gospodin zove. Redovnička zajednica vodi i promatra kandidata, traži kod kandidata znakove za autentičnost redovničkog poziva i to ne bilo kojeg nego redovničkoga poziva na život po pravilu te redovničke zajednice. U tom uzajamnom promatranju iskristalizirat će se odgovor koji svaka strana treba dati po savjeti. Vjerujem duboko da Gopodin uvi-jek nekako stvori uvjete i pripremi okolnosti da čovjek otkrije – to je to – i prihvati izazov i ostvaruje ga uz suradnju s milošću.

Važno je imati na umu da početku svakoga duhovnog zvanja prethodi Božji zov. Od Boga dolazi inicijativa za duhovno zvanje. On je taj koji poziva i „popunjava“ redovničke zajednice prema planu svojih božanskih „natječaja“. „Ni-ste vi mene izabrali, nego sam ja vas izabrao i odredio vas da idete i rodite rod i da vaš rod ostane, i da

vam dadne Otac što god zamolite u moje ime“, kaže Gospodin u Iavanovu evanđelju (Iv 15,16). On ne samo da zove nego i kaže zašto zove: da rod donesete i da vaš rod ostane kao nešto trajno. Neplodna smokva ili loza ne vrijedi ništa jer ne donosi roda. Razborit vrtlar ili vinogradar ne drži na svojoj zemlji takva stabla. Isto tako ni duhovno zvanje koje ne bi donosilo duhovne plodove ne bi vrijedilo ništa. I današnje čitanje iz Poslanice sv. Pavla Efežanima jasno kaže na što nas Bog sve poziva: „U njemu (tj. u Kristu) sebi nas izabra prije postanka svijeta **da budemo sveti i bez**

mane pred njim“ (Ef 1, 4).

Evo, draga mlada braćo, poziva na koji ste sigurno pozvani: **da budete sveti, da donosite plodove svetosti**. Poziv na svetost univerzalni je Božji poziv za sve vjernike. „Svi su vjernici pozvani i dužni težiti za svetošću i savršenošću u vlastitom staležu“ (LG 42). Postići taj cilj – naravno, Božjim sredstvima a ne svojim sebičnim – najviši i nauzvišeniji je ljudski domet. Ne postići ga – najstrašniji je promašaj koji se može čovjeku dogoditi, s tim da je riječ „promašaj“ odveć blaga za sadržaj koji se krije iza te riječi.

Kada Bog nekoga poziva na svetost, onda mu obično daje znak u kojem zvanju od njega očekuje da postigne svetost. Kad ste već u srcu osjetili taj poziv, pozivam vas, draga mlada braćo, da hrabro zakoračite u novicijat s jasnom istinom u srcu i na usnama **da ste pozvani na svetost, da ste pozvani donositi obilne duhovne plodove**. Nadam se da ćete iz novicijata izaći s jasnom istinom u srcu i na usnama da ste pozvani biti sveti fratri, **da ste pozvani donositi obilne duhovne plodove upravo u franjevačkome redu i Hercegovčakoj franjevačkoj provinciji**. U tomu osluškivanju Božjega zova

i traženju Božje volje nećete biti sami. Cijela će Provincija stajati iza vas, moliti s vama i moliti za vas. S vama će biti i moliti za vas sav Božji puk kojemu naša Provincija služi.

A vi, molite i molite. Tražite Božju blizinu i posvjećujte je sebi često, naročito u trenutcima slabosti. Slavite najprije Gospodina, klanjajte mu se u Presvetome Sakramantu. On će vam dati sebe, a u njemu ćete imati sve. Molite rado krunicu i častite Blaženu Djesticu Mariju. Tad će vam vaše zvanje zablistati jasno kao sunce u jutarnjoj rosi.

*I na kraju jedan savjet koji je nedvojiv od franjevačkoga načina života: **Budite uvijek radosni!** Radost i Evanđelje idu skupa. To su zapravo istoznačnice, jer je Evanđelje grčka riječ koja znači Radosna vijest. Papa Franjo podario nam je na kraju Godine vjere (2013.) 24. studenoga 2013. prekrasno apostolsko pismo pod naslovom RADOST*

EVANĐELJA (*Evangelii gaudium*) koje započinje ovim rijećima: „*Radost Evanđelja ispunja srce i sav život onih koji susretnu Krista. Oni koji dopuštaju da ih On vodi, oslobođeni su od grijeha, tuge, unutarnje praznine i osamljenosti. S Isusom dolazi radost stalno i uvijek iznova*“ (EG 1). Mogli bismo gotovo reći da je naša radost mjerilo koliko smo kršćani, koliko smo evanđeoski ljudi, koliko smo franjevci. Stoga radujte se uvijek, radujte se i zbog današnjega dana. Amen.

Pred homiliju na prozivku kandidati su odgovorili njihovim „**Evo me!**“. Nakon homilije uslijedio je obred oblačenja. Provincijal je blagoslovio i predao habite novacima, a u oblačenju su im pomogli gvardijani, meštar postulanta, župnici rodnih župa kao i još neki fratri.

Potom su sva braća čestitala

novim fratrima, što je izazvalo mnoge suze radosnice ne samo kod rodbine nego i kod ostalog Božjega puka.

Na kraju misnoga slavlja riječi pozdrava, čestitke i zahvale uputio je mostarski gvardijan fra Iko Skoko, naglasivši da su zvanja plod naše molitve i Božjeg dara. Ustvari, ovi mladići su čudo Božjega dara. Bog nas je obdario devetoricom mladića na čemu mu od srca zahvaljujemo. Ista zahvala upućena je roditeljima i svima onima koji mole za duhovna zvana.

I provincijal fra Miljenko pridružio se i biranim rijećima zahvalio Bogu, roditeljima, odgojiteljima kako u Visokom tako i u Mostaru, kao i svima onima koji su doprinijeli da su ova devetorka mladića obukla franjevački habit.

Na sv. misi prekrasno je pjevao zbor mladih „Petrus“.

Liturgijskom asistencijom, u kojoj su sudjelovali naši bogoslovi, ravnao je mladomisnik fra Perica Ostojić, a Evanđelje pjevnim glasom navijestio mladomisnik fra Marin Karačić.

Poslije sv. mise fratri, časne sestre, obitelji, rodbina i prijatelji novaka nastavili su druženje u samostanskom klastru. Nakon toga novaci su sa svojim meštom fra Slavkom krenuli put Humcu u novicijat.

Neka im Bog blagoslovi svaki korak u redovničkom životu!

MLADA MISA FRA MARINA KARAČIĆA

U nedjelju, 19. srpnja, u 11 sati u prepunoj i prevrućoj crkvi Uznesenja BDM na Širokom Brijegu, svoju mladu misu proslavio je fra Marin Karačić, član naše Hercegovačke franjevačke provincije.

Euharistijsko slavlje mladomisnik proslavio je u koncelebraciji s provincijalom fra Miljenkom Štekom, gvardijanom fra Tomislavom Puljićem, župnikom fra Stipom Biškom, propovjednikom fra Stankom Čosićem, ostalim mladomisnicima iz naše provincije te s oko 25 ostalih svećenika.

Misno slavlje započelo je ulaznom procesijom u kojoj je mladomisnik prišavši oltaru primio roditeljski blagoslov, nakon čega ga je njegov sedmogodišnji brat svojim čistim djetinjim glasom pozdravio:

„Mladomisniče dragi, pozvani od Boga, nek' Te blagoslov prati cijeloga života Tvoga. Nek' Ti Kristova radost uvijek s lica sja i Marijin zagovor neka Te obasjava. U molitvi zajedno uvijek ćemo biti, s izvora vječnog žive vode piti.“

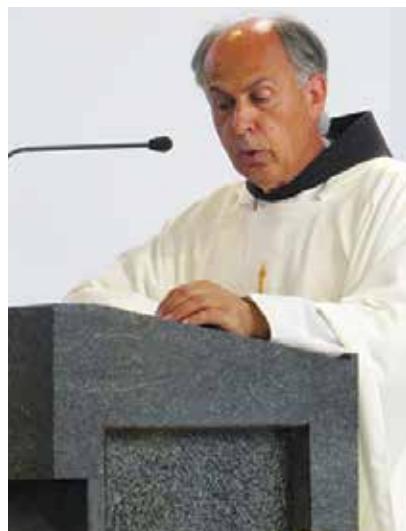
Uslijedio je pozdrav župnika fra Stipe Biške, koji ga je pozdravio u ime svih frata u samostana kao i u ime župne zajednice Uznesenja BDM na Širokom Brijegu, uz kojeg je mladomisnik vezan od

svoga rođenja. „Na ovom svetom Brijegu, gdje su naša braća svoju vjeru posvjedočila svojom mučeničkom krvlju evo i tebe danas ovdje na svetom oltaru vjere, pri-nosiš Bogu svoj plod vjere, svoj trud, svoju odluku, svoje opredjeljenje“. Župa se raduje i ponosi mladomisnikom što je spreman djelovati kao svećenik i kao član franjevačkoga reda.

Ljudi ovoga naraštaja čeznu za Bogom, stoga treba im ga mladomisnik približiti svojim životom, riječju i slavljenjem svetih otajstava. Mnogi župljani postojano mole za redovnička i svećenička zvanja iz ove župe. I u ovom mladomisniku vidljivo je da ih je Bog uslišao. Oni će to nastaviti i s još većim žarom moliti za njega i moliti s njim – istaknuo je župnik i pozvao mladomisnika da im uvrati svojim molitvama za njih.

Fra Stipe čestitao je i zahvalio fra Marinu, njegovim roditeljima, ocu i majci, bratu i sestri, njihovim obiteljima i svima koji su mu dragi, kao i našoj zajednici i mjesnoj župi.

„Dopusti mi da ti još nešto prijateljski i bratski šapnem: Voli ovaj narod. On je Božji narod. Služi mu

vjerno kao fratar i kao svećenik u poniznosti poput sv. Franje i u razumijevanju. Bog te blagoslovio!“ – završio je fra Stipe.

Propovjednik, mladomisnikov kolega, fra Stanko Čosić u uvodnom dijelu propovijedi istakao je:

„Nisam u situaciji tebi dijeliti savjete i zaključke života, ali stavljam se zajedno s tobom na mjesto onih dvojice učenika koji su krenuli za Isusom s pitanjem: 'Učitelju, gdje stanuješ?' Nalazimo se na početku i ispunjavaju nas pitanja i nejasnoće, manje odgovori i jasnoće. Nalazimo se na

početku kako bismo zaista pošli u hod otkrivanja gdje Isus stanuje. Pozvani smo otkrivati, usuditi se i tražiti mjesto ostvarenja i punine radosti našega poziva. Pošli smo naučiti biti manjom braćom. Onako kao što je bio sveti Franjo. A ako naučimo njega slijediti nužno ćemo se zaljubiti u život, u sve što život nosi sa sobom, i radosti i teškoće, ekstaze kao i križ. Franjo se nije plašio biti originalnim i slobodnim. Imamo priliku kao i dužnost naučiti voljeti život kao i on. U svom vremenu, svojoj kulturi, među ljudima s kojim živimo, na početku svećeništva ispunjeni mnogim pitanjima i nejasnoćama...”

Danas svi ljudi postavljaju pitanje, pa i kršćani – bez obzira je li kršćanski ispravno: Kako i gdje se ostvariti?

Propovjednik nudi obrise odgovora: „Odgovor ti na to pitanje ne mogu dati, ali možda mogu najviše oni ljudi s kojima živimo. Uz svoju obitelj koja nas prati od početka života, koji su nas učili što je to ljubav, imamo sada i našu redovničku obitelj. Ona nas može odgajati da dođemo do odgovora ostvarenja života. Ali je bitno da naša obitelj bude dom. Topli je dom bitan za rast svakoga djeteta, zato ti želim da samostan u kojem budeš pretvorиш u topli dom, da se

naučiš voljeti i vrline a još više slabosti braće svoje, stvoriti ozračje ljubavi i mira... Neka tvoje riječi dadnu prostora bližnjemu, slobodu i blagoslov.

A na poseban način radost. Želim ti da, kao što je Isus prvo krenuo sa svojim učenicima na svadbu i tu počeo svoje djelovanje, i tvoje djelovanje bude u radosti i veselju, u tvom samostanu među tvojom braćom. Vjerujem da je to polazna točka za smislen i ispunjen redovnički život, kad naučimo jedni druge voljeti umjesto odbacivati. Ako to kao temelj dovedemo u red, onda će naš rad s narodom biti oslobođen i ispunjen.”

A rad s našim narodom je posebno blagoslovljen. Po Europi i šire crkve su sve praznje i praznje, a kod nas još uvijek pune i jako je mnogo mlađih nama privrženo i vrlo su aktivni u župnim zajednicama. Mnogi se pitaju, kako je to moguće? To je jednostavno Božji blagoslov.

Propovjednik nastavlja: „To je nama ponos i blagoslov, ali još više dužnost i odgovornost. Bilo bi žalosno da to tek shvatimo gledajući unatrag, umjesto da prepoznamo trenutak i milosno vrijeme u kojem se nalazimo. Želim ti ispunjen rad na njivi Gospodnjoj sa svime što ti je stavljeno na raspolaganje, posebno dar glazbe koji nosiš u sebi, kako bi navijestio radost života onih koji su u prijateljstvu s Isusom.”

Bitna sastavnica svećeničkoga života je nastojanje oko svetosti.

Prvi korak na putu svetosti jest divljenje – poručio je propovjednik: „Divljenje daru života, divljenje prirodi, divljenje trenutku i mjestu u kojem živimo, i to nas divljenje vodi do vjere jer ćemo u ljepoti prepoznati prst Božji. Čovjek koji se zna diviti taj se vrlo dobro umije prilagodit životnoj situaciji. To je umijeće vjernika

koji uvijek pronalaze skriveni izvor ljubavi. Ljubav uvijek pronađe novi put, uči vjeru koja je kreativna jer životnu situaciju na nov način interpretira, daje spoznati novi, skriveni, dublji smisao koji je onda suprotni pol dotadašnjega shvaćanja stvarnosti. Dragi brate, imamo prilike iskoristiti taj dar koji nas je učio i uči naš Gospodin kako ne bismo životariti nego živjeli. Bog ne bi bio Bog da nemamo svi priliku ostvarenju života, bili siromašni ili bogati, u gradu ili na selu, u samostanu ili u braku. Svi smo pozvani na najintenzivniji okus života.”

Opasnost postoji da naše aktivnosti prerastu u aktivizam, u kojem se čovjek može lako izgubiti i postati „praporac što jeći i cimbal što zveći.“

Osvrćući se na misno evanđelje u kojem Isus poziva apostole da pođu s njim malo u osamu, propovjednik potiče: „U našem slučaju, kao svećenici, nakon aktivnosti i raznih susreta, nakon izlaska u svijet, na što smo i pozvani, Isus nas poziva u samoću. Jedino je tu mjesto u kojem možemo iskreno rasti u intimi zajedno s njim. Čuti kako Gospodin govori, a mi slušamo.

Možda životne brige, umor od stvari kojima se ne treba zamarati i manjak povjerenja upravo dolaze od rijetkoga druženja s Isusom u kapelici. Vjerujem da ta stvarnost mnoge od nas pogoda u srce jer smo naučili „letati“ a ne zaustaviti se, naučili smo osloniti se na vlastite snage, a manje se otvoriti mudrosti Božjoj koja je uvijek drugačija od onoga što očekujemo. Dragi brate, dopusti da jaki u tvom životu bude Isus; on zna bolje od nas. Pa i onda kad sve izgleda kao propalo i neuspjelo, možda je upravo to način na koji Bog ulazi u srca. Možda upravo u trenutku kad prestanemo pokušati biti velika braća koja sve

znaju, nego manja braća koja žele učiti i služiti, možda u tom trenutku Isus dadne jasnoću našem srcu. Zato ti iznad svega želim te mirne trenutke samoće s Isusom koji možda kriju izvor iskustva smisla vlastitoga poziva, bez bježanja u druge aktivnosti koje se nas ne tiču.

Fra Stanko je citirao i sv. Benedikta, oca zapadnoga redovništva koji je aspirantima na redovnički život savjetovao: „Tko želi živjeti?! Taj neka dođe!“ Iz ove rečenice iskusnoga duhovnog oca propovjednik je uputio poruku mladomisniku i svima nama: „Pozvan si na ispunjen život, ne djelomičan i umoran. Na cijelovitu ljubav, ne na komadić ljubavi. I kao kod Isusa, tako važi i za sve nas: Tko ljubi taj će naučit služiti. Jer tko ima bar malo iskustva ljubavi, taj zna da se ne može živjeti ljubav bez боли, to je jednostavno nemoguće, jer ljubav se upravo očituje po tome što ne drži samo svoje, nego želi dobro i drugome. Ali bez prisiljavanja. To saznanje pomaže da znamo kako Bog želi iskustvo ljubavi s nama proživjeti, ali nas ne sili. Dragi brate, Bog želi u suradnji s tobom i tvoj život učiniti pjesmom ljubavi, ali te neće siliti.

Budite tim. Uvijek otvorena srca dopusti mu da ti pokaže i ono što ne možeš ni zamisliti.“

Slaviti sv. misu na Širokom Brijegu, a ne osjetiti da je Gospa tu, to je nemoguće. Zato propovjednik završava svoju nadahnutu propovijed riječima:

„Na poseban način neka te štitи žena u tvome životu - Blažena Djevica Marija. Pruži joj ruku, ona će te učiti kako gledati Isusa, učit će te kako vjerovati, kako gledati ljudе, kako gledati žene, kako se nadati i kako ljubiti. Kao što je Isus došao na svijet preko nje, neka uz njenu pomoć dođe i preko tvoga srca na svijet, u tvoj život, u tvoju stvarnost, kulturu i ljudе među kojima živiš.“

Svoju prigodnu čestitku u ime Hercegovačke franjevačke provincije, kao i u osobno ime izrekao je provincijal fra **Miljenko Šteko**:

„Dragi fra Marine, tvoja odluka kojom si se priklonio Božjem pozivu, odluka je najdubljeg intimnog odmjeravanja, prije svega tvoje vjere, ali i svjedočanstva vjere – koju su posređovali tvoji roditelji i toliki drugi na tvojem putu svjedoci vjere i života. Hvala svima koji su

ti brižno pomagali na ovom putu do oltara! Naša Hercegovačka franjevačka provincija ovdje po tvome i našem Širokom Brijegu nosi snažno i znakovito obilježje Golgotе i križа. I kad je po ljudsku izgledalo da je smrt toliko jaka, a ovdje tako prejaka da prelama svaku nadu, pobijedio je i pobjeditao je život. To je život koji je crpio i crpi snagu iz Posljednje večere – sv. mise. Stoga je svaka mlada misa u sjeni ove velebne crkve na Širokom Brijegu osobito znakovita za našu Provinciju i za Crkvu kao takvu. Duboko vjerujem i slutim da je upravo ta najčvršća zasada, to blago koje hrđa ne može zahvatiti, dalo i daje i u tebi, ali u svima vama novim zvanjima u Provinciji vedrinu duhovnoga i duhovskoga obilježja. Daj Bože da bude istinski evanđeoski polet! Stoga, dragi fra Marine, ti si svetim ređenjem poslan na njivu Gospodnjу, poslan u veliku žetvu, što je dočarava ova vrućina, evo i danas ovdje. Ponudio si svoje ruke za uspjeh ove žetve. Od srca čestitka tebi, tvojoj obitelji, ovom samostanu i čitavoj Provinciji. Ne moj posustati u odvažnosti jer je Gospodin vazda s tobom da te ojača, kako si izabrao u geslu ove svoje mlade mise. Ispunjen u svom biću božanskim stvarnostima svjedoči onima kojima budeš poslan u franjevačkoj jed-

nostavnosti i poniznosti; svjedoči prozom i pjesmom i čitavim življenjem. I neka te Gospin zagovor prati na tvom putu i neka ti je sve blagoslovljeno!"

Nakon Provincijalovih rječi svi-ma nazočnima zahvalnim riječi-ma obratio se i sam mladomisnik fra Marin. Izrekao je veliku hvalu i zahvalu Bogu za njegov zov u svećeništvo, svojim roditeljima, bratu, sestri, svoj mnogobrojnoj rodbini s očeve i majčine strane, svojim odgojiteljima, župi, prija-teljima, znancima i svima onima koji su na bilo koji način doprini-

jeli da je postao svećenikom. Po-sebno je zahvalio za sve molitve koje su mu bile tako potrebne u njegovom hodu do ovoga trenut-ka! Zamolio je sve da ga i nadalje prate svojim molitvama.

Cijelo liturgijsko slavlje uljep-šali su svojom asistencijom naši bogoslovi predvođeni ceremoni- jerom fra Ivanom Penavićem, kao i župni zbor svojim prekrasnim pjevanjem pod ravnanjem s. Mile Majić te grupe mladih *Tibia*. Božju riječ iz misnih čitanja navijestili su mladomisnikovi mlađi prijatelji i izrekli molitvu vjernika. Evanđelje

je prekrasnim glasom otpjevaо fra Antonio Šakota.

Na kraju sv. mise fra Marin je skupa s drugom dvojicom naših mladomisnika fra Ivanom Marićem i fra Pericom Ostojićem udi-jelio svima nazočnima svoj mla-domisnički blagoslov.

Poslije veličanstvene liturgije slavlje je nastavljeno za obiteljskim stolom u salonu *Jabuka*.

Našem mladomisniku fra Mari- nu čestitamo i želimo mu radost, mir i ustrajnost!

MLADA MISA FRA PERICE OSTOJIĆA

U nedjelju, 26. srpnja 2015., u crkvi Krista Kralja u Čitluku svoju mladu misu u 11 sati proslavio je **fra Perica Ostojić**. U euhari-stijskom slavlju uz mladomisnika koncelebrirala su 30-torica sve-ćenika, među kojima i provincijal Hercegovačke franjevačke pro-vincije fra Miljenko Šteko, čitlučki župnik fra Miro Šego, mostarski gvardijan fra Iko Skoko te propovjednik fra Antonio Šakota iz Mo-star-a.

Euharistijsko slavlje započelo je ulaznom procesijom na kraju koje je mladomisnik dobio roditeljski blagoslov, a onda je mladomi-snika pozdravila njegova mala

devetogodišnja rođakinja **Marija Čorić**:

„Svećeniče mlađi, zdravo! – kli-če naših srca žar. Ti si ponos svi-ju vjernih, ti si mio Bog dar. Ti si pošo Božjim putem, plašio te nije trud. Svu si snagu spremam dati, Krista da poneseš svud. Gospod- nje te milo oko pratilo na putu tvom, privuklo te čvrsto sebi i ču-valo u srcu svom!"

Potom je župnik **fra Miro Šego** pozdravio mladomisnika, njego-ve roditelje, brata i sestru, rodbi-nu, provincijala fra Miljenka Šte-ku, sve nazočne svećenike, fratre, časne sestre i vjerni puk i obratio

se posebno mladomisniku rije-čima: „Na jednom mjestu papa Franjo govoreći svećenicima kaže ovako: 'Svećenik je najsironašniji čovjek, ako ga Isus ne obogati svojim siromaštvom; najbeskorisniji je sluga, ako nije Isusov pri-jatelj; najluđi je, ako ga Isus str-pljivo ne uči kao Petra; najslabiji je među kršćanima, ako ga Dobri Pastir ne jača usred svoga stada. Nitko nije manji od svećenika, koji se ufa u svoje snage.'

Dragi fra Perica, ti si za svoje mladomisničko geslo uzeo riječi psalma 86.: 'Gospodine, uči me svojem putu i hodit ću u istini tvojoj!' Vjerujem, dragi fra Perica, da ćete ove riječi pratiti cijeli tijek tvoga svećeničkog života. Želim ti da se u vlastitom hodu daš voditi Duhom Isusa Krista i učiti od mu-drosti vječne riječi Božje..”

Na tako važnom događaju u životu mladomisnika nadahnutu propovijed održao je njegov sumještanin i kolega iz čitlučke gimnazije **fra Antonio Šakota**, koji je izoštrene teološke misli prožete dubokom duhovnošću izlagao na jedan originalan i svim slušateljima razumljiv i prihvatljiv

način. Nije se odvajao od Božje riječi 17. nedjelje kroz godinu B – na njoj je temeljio svoja teološka izlaganja.

„Uvjeren sam da se danas dođa čudo Božje providnosti što na proslavi primljenoga svećeništva u sv. misi razmatramo novozavjetne bisere. Svrni pozornost na apostola Pavla, koji te danas poziva da živiš dostoјno poziva kojim si pozvan. Ne zaboravi da je poslanica Efežanima jedna od posljednjih, pisana za zatvorskih dana u Rimu, vlastitom rukom, kada mirne i spokojne duše gleda mučeničkoj smrti u oči. I piše vjernicima da dostoјno žive svoj poziv u borbi protiv podjela, prisvajanja služba i krivih nauka. Kada je smrt pred vratima, čovjeku je na srcu ono najvažnije. Pavao je, bijući dobar boj vjere, uspio u svom poslanju. A da je svećenik uspio, uvijek je čudo milosti... A čudo koje se očekuje, na koje te Bog poziva danas preko sv. Pavla, nije ništa drugo nego **svetost**: postati u Bogu sebi tako nevažan da ti je samo još Bog važan. Tko si samo sebi, više te se ne tiče. Zbog toga je svaki takav svećenik tako običan i hranjiv, od kojega svatko može otkinuti komad. On, kada prinosi žrtvu svjestan je da prinosi sam Krist, i klanja se Kristu; on kada propovijeda, svjestan je da

Krist propovijeda i zato sjeda u učeničku klupu i sluša što Krist i njemu poručuje. Samo je onom tko je jednostavan i ne ističe sebe povjerena milost sigurnosti. On može s radosnim biti radostan, sa žalosnim žalostan, ali mu nikada nije dopušteno da s kolebljivima i nesigurnima iz solidarnosti bude kolebljiv i nesiguran. On se u Pavlovom zaklinjanju neće naći prozvanim jer zna da je temeljni Isusov zahtjev opsluživanje evanđeoskih savjeta, u pozivu na koji se odgovara bez ikakvih ograničavajućih uvjeta, poput Marije, i onda kada nema kamo glavu nasloniti. Samo tako svoju službu neće prepostavljati drugim službama i staležima, kao samodostatnoj i samopromotorskoj zbilji, nego će okružen različitosti sekundarnoga, činiti ono bitno – ljubiti Boga i bližnjega – kao živi ud jednoga Tijela kojem je Krist glava. A kada se nađe u napasti promašaja i neuspjeha, prikazat će se Božjemu milosrđu, koje bijednomu daje svoje srce i pridiže ga.“

danас možeš razmatrati evanđeoski odlomak koji se izravno tiče tvoje službe – čudo umnažanja kruha. I promatraj Isusa, Velikoga svećenika, Istinskoga i Jedinoga, Dobroga i Lijepoga Pastira svojega stada. Ova šesta glava Ivanova evanđelja nastavak je Njegovih slika kojima samoga sebe očituje svijetu. U Kani te pozvao da se opiješ vinom radosti koju samo Krist daje, i trajno se njime opijaš Marijinim zagovorom; u trećoj glavi razmatraš o Duhu Svetomu: dopusti da zapuše gdje hoće i odvede te gdje hoće On, a ne ti; poput Samarijanke gasi žeđ s izvora vode života; i poput uzetoga na izvoru Bethezda, ustani i hodi. I nikad nemoj prestati!“

Isusov zov u naslijedovanje je poziv na učenje od njega kao i od onih koje je već na svoju njivu pozvao. Zato propovjednik nastavlja: „Isus je odlučio učiniti čudo s kruhom, onda kada je podignuo pogled. U Bibliji nerijetko nailazimo na molitveni izričaj *i podiže oči prema nebu*, kao u Prvoj Euha-

Nakon osvrta na Pavlovu proručku, upro je pogled na mislinetom navještenog Evanđelja i rekao: „Zahvali dragom Bogu što

ristijskoj molitvi. Ovdje Isus podiže oči i ugleda mnoštvo. Njegova gesta ovisi o načinu njegova gledanja. Motri mnoštvo koje treba

privući k sebi. Opterećen je, izvan, kako im providjeti kruha. Vjerujem da si itekako opterećen jer znam da si podignuo pogled prema mnoštvu koje traži, koje žeda, koje gladuje i koje treba podizati, na njihovu putu kojim svoj duh u nasljedovanju želete uzdići Bogu. Jedan od mnoštva bio si i ti, dok si gledao u svećenike nama znane i preko njih tražio Velikoga svećenika. I zato ti je pogled prema ovom mnoštvu još izoštreniji i opterećeniji, jer znaš kako im je.“

Uz domaće fratre s kojima se mladomisnik kao mladić susretao i koji su na njega duboki trag ostavili, u duhovnom rastu posebno ga je oduševljavao sv. Bonaventura koji svoje djelo *Put duha k Bogu* započinje molitvom psalamskoga retka koje je fra Perica uzeo kao svoje mladomisničko geslo: *Gospodine, uči me svojemu putu i hodit’ću u istini tvojoj* (Ps 86,11).

To motivira propovjednika da iščita što jaču poruku Bonaventurina razmišljanja ne samo za mladomisnika nego za sve nazočne slušatelje te nastavlja:

„Bonaventura govori, tumačeći riječi psalma: Stoga, da bismo došli do promatranja Boga koji je duhovan, vječan i iznad nas, moramo poći tragom koji je tjelesan, vremenit i izvan nas; to znači dati se voditi Božjim putem. Moramo uči u svoj duh koji je vjekovita slika Božja, duhovna i unutrašnja; to znači uči u Božju istinu. Moramo nadići same sebe prema onom vječnom i posve duhovnom koje je iznad nas, tako da upiremo pogled u samoga Boga; to znači radovati se u spoznaji Boga i u poštovanju Njegova veličanstva. Tri su, dakle, načina gledanja, i odnose se na osjetilnost, samosvijest, i duh. Gledati u drugoga, u sebe i u Boga, da ga ljubiš svim umom, srcem i dušom, i tako opslužuješ zakon Božji. I, što je

jasno, u svemu ga nalaziš! Zato, uzlazi od najnižih stvari k najvišima, od vanjskih k unutrašnjima, a od vremenitih k vječnim, svojim osjećajima, maštom, razumom, umom, umstvenošću, vrškom duha i iskrom savjesti, izobličeni grijehom a obnovljeni milošću, a koji se čiste pravednošću, njeguju znanjem i usavršuju mudrošću. Zato svoje naravne moći, po milosti i preko žarke molitve, upravljaj prema obnoviteljskoj milosti; po ophođenju s drugima upravljaj ih prema pravednosti koja čisti, u razmišljanju prema znanju koje prosvjetljuje, te po kontemplaciji prema mudrosti koja usavršuje. Zato valja najprije moliti, sveto živjeti i usmjeriti pozornost na prizore istine dok ne prislijemo na visoko brdo susreta s Bogom. A slijep je onaj koji nije prosvijetljen tolikim sjajem stvorenih stvari; gluh je onaj koji nije probuđen tolikom vikom; nijem je onaj koji ne hvali Boga sa svih tih učinaka; lud je onaj koji ne opaža Boga na

temelju tolikih pokazatelja. Stoga otvorи oči, usmjeri uši svojega duha, razveži svoja usta i prikloni svoje srce, da u svim stvorenjima gledaš, slušaš, hvališ, ljubiš i poštueš, veličaš i častiš Boga svojega.“

Bonaventurino razmišljanje propovjednik povezuje s rijećima

današnjeg Evanđelja i nastavlja: „I, dok upireš svoj pogled izvan sebe, u sebe i iznad sebe, ne zaboravi: Isus je u svojoj osobi kruh koji se umnaža! On ne daje nešto izvan sebe, nego sebe. Jer, približila se Pasha, Isus uzlazi na goru, a mnoštvo za njim – u novi Hram, koji je On sam. Ali, Njegova Pasha događa se na križu u Jeruzalemu i zato će se mnoštvo ponovno pojaviti u Ivanovu evanđelju jedino još tada, kada Isusa treba razapeti. Tvrda je to besjeda! Niti Filip je ne razumije do kraja. Čini se da mu i Isus daje povoda za to korištenjem ekonomskoga glagola kupiti. Filip je zaboravio, ali ne moj zaboraviti ti, retke iz proroka Izajie: *O svi vi koji ste žedni, dođite na vodu; ako novaca i nemate, dođite... Priklonite uho i k meni dođite, poslušajte, i duša će vam živjeti* (Iz 55,1,3). Zato će tek odgovor tvoga imenjaka Petra, uslijed napuštanja onoga istog razočaranog mnoštva koje ne razumije, pogoditi srž Isusova poslanja: *Gospodine, kome da idemo? Ti imaš riječi života vječnoga* (Iv 6,68)! Zato ponavlja s Psalmistom: *kako su slatke nepcu mom riječi tvoje, od meda su slađe ustima mojim* (Ps 119,103). Razmatraj ih danju i noću! Jer, Gospodnje su riječi duh i život, svjetlo tvojim koracima.“

U ovom vremenu skoro iracionalnoga pluralizma, u vremenu ponude bezbroj životnih filozofija i putova čovjek je postao prava latalica, dezorientiran. Čezne za nekim tko će iz svoje nutarne sigurnosti ispružiti ruku i pokazati put. Stoga propovjednik nastavlja:

„Dragi prijatelju i brate! Narod te iščekuje. Kao što je iščekivao Isusa kojega poistovjetiše s iščekivanim Prorokom, oslobođenjem. No, da je Isus bio jedan od onih koje je narod želio u svojim političkim ciljevima, davno bi mu nestao spomen – kao Teudi

i Egipćaninu, Isusovim suvremenicima. Možda će i tebe netko htjeti zakraljiti, kao što su htjeli učiniti s Isusom. Učitelja su, dobro znaš, zakraljili tek na Golgoti, kada je pretenzija postala osuda. Ali, samo preko smrti Isus postaje kruh tome istom mnoštvu koje će u Njemu prepoznati istinskoga Kralja i htjeti ga primiti. Zato Isus nastavlja svoj put prema Pashi, u osamu, dublje. A On nikad nije sam. Uvijek je s Ocem, u molitvenom zajedništvu. Tvoj te svetac Bonaventura, i sve nas, poziva na molitvu po Kristu raspetome, čijom smo krvlju očišćeni od ljaga naših mana, da ne bi možda pomislio kako je dostatno čitanje bez unutrašnjega pomazanja, umovanje bez pobožnosti, istraživanje bez divljenja, pozorno motrenje bez radosti, radinost bez pobožnosti, znanje bez ljubavi, bistrina pameti bez poniznosti, studij bez božanske milosti, prodornost uma bez božanski nadahnute mudrosti."

Pravi svećenik današnjega vremena je i marijanski svećenik, te fra Antonio na kraju svoje propovjedi poručuje mladomisniku:

„Tvoj put duha k Bogu počeo je u Marijinoj školi. Ti kao službenik u jednoj Crkvi, pretežno petrov-

ske dimenzije, jer si svećenik, znaš da postoji i ona marijanska – Bezgrešna, bez ljage, čista i sjajna. Jer, Marija nikada nije postavila granicu, nego je kao majka najtješnje bila povezana sa sudbinom svojeg djeteta. Marija je bila spremljena na sve, ali nije znala što će konkretno biti ovo sve. I upravo se radi ovoga čitav njezin život odvijao pod oblakom tjeskobe: sramota njezine trudnoće; odbaćenost u Betlehemu; bijeg nakon porođaja; predskazanje mača koji će joj probosti srce; Dvanaestogodišnjak koji je ostavlja, a kad ga konačno nalazi, daje joj odgovor koji ona ne razumije; neupućenost u detalje Njegova poslanja, upućena na pogrešne i izokrenute glasine; u Kani oštro odbijanje, kad se u Njegovu duhu brine za siromašne domaćine; neprimanje s rođacima koji Ga smatraju ludim; nisu više blažene njezine grudi, nego oni koji prihvataju i čuvaju Božju riječ – a ona je to prva učinila, i jedina savršeno, a sada mora isčežnuti. Tek je za zadnju scenu izvučena iz tame i napuštenosti. Na križu mora biti prisutna, ali ne da čuje zadnju utješnu riječ, nego: Ženo, evo ti sina. Križ je stjecište časova Majke i Sina! Sada na križu Majka je zrela biti više nego samo majka ovoga jednoga Sina. Sada

ona može postati i majka drugih sinova, tvoja Majka, i svih onih koji su po Isusovu zastupništvu postali njegova braća i subaštinci. Ne može se proći nekažnjeno i biti majka onoga koji mora zauzeti zadnje mjesto među ljudima, da bi doseguo i zadnjega grešnika i oslobođio ga iz njegove grešničke osamljenosti. Jer samo se na ovom mjestu, na kojemu se može dosegnuti zadnjega grešnika, događa otkupljenje, i samo na ovom mjestu svoju ulogu može dobiti, shvatiti i sačuvati Crkva, i ti u njoj, koja Isusov stav mora nositi kroz povijest.

Zato, dragi prijatelju, ne boj se! Ne boj se ni onda kad se pred tobom i u tebi neće tresti čitav svijet, kada možda nikoga – pa ni tebe – ne budu prolazili trnci, kad je na oltaru, u tvojim rukama Krist, Sin Boga živoga. Kao svećenik ne zaboravi da te u tvojoj službi, i grešna, koji ćeš Krista – poput Petra – zanjekati i gorko potom zaplakati makar se i o sitnici radi-lo, nosi neokaljana, bezgrešna Crkva. Iza tebe stoji Bezgrešna žena, majka i kraljica – Blažena Djevica Marija, koja je jedina znala primiti Utjelovljenu Riječ u svojoj cjelovitosti. Ona je na križu napunila svoj kalež iz Kristova probodenog boka, da bi ga potom pružila i tebi – svome sinu – u obnašanju službe koja ti je povjerena. A po njezinu uzoru sve svete žene koje za tebe mole, čuvajući ti leđa. Iz te pružene ljubavi, ljubi do kraja, i više od ostalih – poput Petra. Samo tako ćeš uspjeti i biti čudo milosti! Dragi prijatelju i brate, Bog te blagoslovio! Amen!”

Svoju prigodnu čestitku u ime Hercegovačke franjevačke provincije, kao i u osobno ime izrekao je provincial **fra Miljenko Šteko**.

Najprije je čestitao župniku fra Miri godišnjicu svećeničkog ređenja, koji je na današnji dan prije

23 godine u ovoj čitlučkoj crkvi zaređen za svećenika. A onda se obratio mladomisniku:

„Dragi fra Perica, mladomisničče, sveti Bonaventura bi ti poručio, vjerujem u duhovnoga što je i propovjednik govorio, da te je Gospodin izabrao prije nego što si se ti rodio na ovaj svijet. U svojoj te promisli imao i u svojoj odlici i u svom pozivu. Ti si odgovorio, a evo svećeničkim ređenjem ušao si u najdublju intimu s Gospodinom po velikosvećeničkoj službi u kojoj si u Hercegovačkoj franjevačkoj provinciji po svetom ređenju kao svećenik postao član. Čestitam ti na tome i želim ti da te prate kroz život *mir i dobro*. U svom mladomisničkom geslu stvao si riječi i molitvu da te Gospodin prati, da ćeš ti poštivati njegov glas i hoditi u istini. To je ono najveće i najljepše što ti i ja u ovom trenutku mogu poželjeti. I neka te na tvom životnom putu prate *mir i dobro*. U taj *mir i dobro* primamo, rekli bismo, i čitavu obitelj Ostojić po duhovnom srodstvu. A to duhovno srodstvo franjevaca i vas, divni Božji narode, traje od 1212. kada je sv. Franjo htio otići u Siriju pa ga morski valovi bacili na našu obalu i našu stranu. Ovdje je posijao sjeme i zaživjelo je franjevaštvo. A već od 14. stoljeća

imamo svoje samostane u stolnom gradu Mostaru i drugim dijelovima Hercegovine. Bilo je nemjerljivo teško kroz povijest, progonili su nas, palili samostane, ali smo uvijek iznova ustajali, svjesni da je Gospodnja volja da smo mi baš ovdje u Hercegovini. I nikad nije ponestajalo zvanja do danas i zato smo zahvalni svima vama, a osobito ovoj župi. Stoga kažemo Bogu hvala za sve vas i nadamo se da će molitva koja se ovdje, kako reče župnik, sije i posijava za duhovna zvanja nastaviti, da će milost koja nas evo i po Mariji prati u ovoj blizini izliti poput rijeke na naš narod, na našu Crkvu i na ovu Hercegovačku franjevačku provinciju. Dragi fra Perica, dobro

nam došao na njivu Gospodnju. Ne boj se, bit će posla.“

Nakon Provincijalovih riječi svima nazočnima zahvalnim riječima obratio se i sam mladomisnik fra Perica. Izrekao je veliku hvalu i zahvalu Bogu za njegov zov u svećeništvo, svojim roditeljima, bratu, sestri, svoj rodbini, svojim odgojiteljima, župi, prijateljima, rimskoj župnoj zajednici sv. Grigura VII. gdje je proveo tri godine kao student teologije kao i tamošnjim fratrima u samostanu, znancima i svima onima koji su na bilo koji način doprinijeli da je postao svećenikom. Posebno se zahvalio za sve molitve koje su bile tako potrebne na njegovom hodu do ovoga trenutka! Zamolio je sve da ga i nadalje prate svojim molitvama.

Cijelo liturgijsko slavlje uljepšali su svojom asistencijom naši bogoslovi predvođeni ceremonijerima fra Jozom Hrkaćem i fra Robertom Pejičićem, kao i župni zbor svojim prekrasnim pjevanjem pod ravnjanjem s. Slavice Kožul. Božju riječ iz misnih čitanja navijestili su mladomisnikovi brat i sestra, molitve vjernika izrekli su njegovi mladi prijatelji. Evanđelje je prekrasnim glasom otpjevao fra Marin Karačić.

Na kraju sv. mise fra Perica je skupa s drugom dvojicom naših mladomisnika fra Ivanom Marićem i fra Marinom Karačićem udjelio svima nazočnima svoj mladomisnički blagoslov.

Poslije veličanstvene liturgije slavlje je nastavljeno za obiteljskim stolom u dvorani Katarina Herceg Etno sela u Međugorju.

Našem mladomisniku fra Perici čestitamo i želimo mu radost, mir i ustrajnost!

ZLATOMISNIK FRA ANTE IVANKOVIĆ

U nedjelju, 26. srpnja 2015. u našem samostanu u Tomislavgradu, u nazočnosti samostanske zajednice, fra Ante Ivanković je proslavio svoju zlatnu svećeničku obljetnicu, tj. pedeset godina svoga doista plodnoga svećeničkog života i rada.

Zlatomisnik fra Ante Ivanković rođen je u Tubolji, župa Duvno/Tomislavgrad 12. studenoga 1038., od oca Franje i majke Janje, r. Glavaš. Franjevački habit obukao je 14. srpnja 1957. u Kraljevoj Sutjesci. Privremene zavjete položio je 15. srpnja 1958. U Kraljevoj Sutjesci, a svećane 15. srpnja 1963. na Humcu. Nakon studija filozofije i teologije u Sarajevu za svećenika je zaređen u Sarajevu 2. svibnja 1965. Zareditelj je bio biskup Marko Alaupović.

Nakon proslave mlade mise

u rodnoj župi u Duvnu/ Tomislavgrad fra Ante je kao redovnik – franjevac i svećenik, član Hercegovačke franjevačke provincije obnašao mnoge dužnosti: kapelan i župnik, isповједnik i propovјednik, kateheta, misionar u Kongu, ekonom Provincije, gvardijan u Franjevačkom samostanu u Tomislavgradu gdje i danas živi i djeluje pomažući svesrdno braći u samostanu i pastoralnom osoblju prema svojim mogućnostima.

Svečanosti je, u ime Provincije, nazočio i provincial fra Miljenko Šteko te ovom prigodom zahvalio fra Antu za sve što je učinio kao redovnik i svećenik na njivi Gospodnjoj; kao samozatajni i zapamćeni pastoralni djelatnik i kateheta; savjesni i pedantni ekonom Provincije te vrijedni i marljivi graditelj u svim mjestima-župama gdje je djelovao. „*Tko bi se mogao prisjetiti i nabrojiti što je naš fra Ante sve učinio kroz ovih pedeset godina, jer je toliko toga bilo? Bespoštedno je i obilno koristio sve svoje brojne darove i talente koje mu je Gospodin povjerio, ali nikada na neku svoju osobnu promidžbu nego uvijek samozatajno i na sve veću slavu Božju i za dobrobit svoje Crkve i svoga hrvatskoga naroda kome je, svjedoći smo, vjerno služio u sve dane*

života svoga“ istakao je otac provincial u svojoj zdravici i čestitci.

Ovom prigodom valja još istaknuti da je naš slavljenik rođeni brat širokobriješkog mučenika – klerika naše Provincije fra Miljenka, koji je 1945. na Š. Brijegu doživio istu sudbinu svoje umorene braće mučenika, žrtava bezbožnog komunističkog režima i partizanskih zlikovaca.

Zlatomisničkom slavlju pridružio se još i o. fra Ante Kovačević, OP, svećeni-redovnik, član Hrvatske dominikanske provincije, a rodom iz Srđana iz duvanjske župe. Fra Ante je na pučkoj misi održao i prigodnu propovijed i na taj način zahvalio u ime obadvojice zlatomisnika i Bogu i njihovoj rodnoj župi koja je iznjedrila obadvojicu ovih vrijednih svećenika – redovnika, te Bogu i Crkvi darovala.

„*Bogu hvala za obadvojicu! Ponosni smo da smo vas imali i zahvalni da ste sebe, sav svoj život s tolikom ljubavlju ugradili u našu Crkvu i Provincije kojima ste pripadali!*“ istakao je župnik i vikar samostana u Tomislavgradu fra Velimir Bagavac, u ime svih nazočnih, u svojoj čestitci.

Braćo, čestitamo obljetnicu – admultosanno! I neka vas Gospodin još obdari i krepkim zdravljem i mirom i svakim dobrom. (FRAMIR)

ZLATOMISNIK FRA VIKTOR KOSIR

02. svibnja 2015. navršio je fra Viktor Kosir 50 godina svoga svećeništva i pozrtvovnog svećeničkog služenja Bog u Božjem puku diljem Hercegovine. Zlatni svećenički jubilej!

Zbog zdravstvenih razloga nije fra Viktor upriličio vanjsku proslavu svoga svećeničkog jubileja, ali je zato u tihom predanju i zahvalna srca na taj dan u sv. misi rekao *Bogu hvala!*

Pedeset godina borbe za Kraljevstvo Božje, navještanja Isusove Radosne vijesti u zgodno i nezgodno vrijeme, hrvanja s protivnicima Kristove Veselje vijesti, dijeljenja sakramenata, poučavanja djece, tješenja bolesnika, pomaganja potrebitih... uistinu je zlata vrijedno, neprocjenjivo vrijedno.

Od srca mu čestitamo na predivnom svećeničkom jubileju i skupa s njim zahvaljujemo dragom Bogu za njega i njegovo svećeničko služenje Božjem narodu

u okviru naše Zajednice i mjesne Crkve!

Usprkos narušenom zdravlju ne prođe nijedan dan a da u Međugorju ne ispovijeda i pokajnicima posreduje Božje milosrđe i ljubav!

Zlatomisnik fra Viktor rođen je 16. veljače 1938. na Uzarićima, župa Široki Brijeg, od roditelja Ivana i Matije r. Bilinovac. Na krštenju je dobio ime Pero.

Prve četiri godine pučke škole polađa na Uzarićima, nastavlja u Splitu i maturira u Visokom.

Franjevački habit oblači 14. srpnja 1957. u Kraljevoj Sutjesci te nakon privremenih svečane zavjete polaže 15. srpnja 1963. na Humcu.

Filozofiju i teologiju studira u Visokom i Sarajevu, završava u Ljubljani gdje i diplomira.

Za svećenika je zaređen 02. svibnja 1965. u Sarajevu. Mladu misu slavi 4. srpnja 1965. na Širokom Brijegu.

Kao svećenik službovao je u ulozi župnog vikara i župnika u Mostaru, Vitini, Posušju, Posuškom Gracu, Međugorju, Širokom Brijegu i ponovno u Međugorju do sada.

Neka mu dragi Bog udijeli zdravlje i još mnogo godina fraterskog i svećeničkog življenja s nama i među nama!

NAJNUŽNIJI RASPORED OSOBLJA

Na definitorijalnoj sjednici održanoj 10. kolovoza 2015. napravljen je najnužniji raspored osoblja:

Humac

Fra Marin Karačić, ž. vikar

Mostar

Fra Perica ostojić, ž. vikar i vicetajnik Provincije

Konjic

Fra Stipan Klarić, gvardijan, ž. vikar i župni upravitelj Glavatičeva
Fra Vlatko Soldo, samostanski vikar i župni upravitelj

Široki Brijeg

Fra Ivan Marić ml., ž. vikar

Izbično

Fra Robert Kiš, župni upravitelj

Posušje

Fra Milan Lončar, koordinator za dovršetak „Kuće molitve“ u Masnoj Luci

Ošlje (Dubrovačka biskupija, poseban ugovor na godinu dana)

Fra Stipan Šarić, župni upravitelj župa u Topolu i Ošljama

Fra Ivan Marić st., župni upravitelj župa Smokovljani i Lisac

Sva navedena braća dobili su od mjesnih Ordinarija potrebne pastoralne i jurisdikcijske ovlasti.

.....

Fra Alojzije Bošnjak na liječenju.

ŠESTA GENERACIJA POSTULANATA U SAMOSTANU U MOSTARU ZAPOČELA GODINU POSTULATURE

U srijedu, 09. rujna 2015., u našem samostanu Svetih Petra i Pavla u Mostaru započela je godina postulature.

Kandidate su dočekali gvardijan fra Iko Skoko, meštar postulanata fra Stanko Mabić i ostala samostanska braća, a u samostan su došli u prijepodnevnim satima u pratnji svojih roditelja i članova obitelji.

Nakon kratkog upoznavanja i zajedničkog susreta s roditeljima i fratrima pošli su u prostorije Postulature gdje će provesti sljedeću školsku godinu upoznavajući franjevački oblik života. Srdačnu dobrodošlicu zaželjeli su im meštar fra Stanko, gvardijan fra Iko i provincijal fra Miljenko.

Na priloženoj slici stoje u zadnjem redu (s lijeva na desno):

Slaven Tomić iz župe Sv. Ante Padovanskog - Humac,
Ivan Tomić iz župe Sv. Mateja – Mostar,
Marin Mikulić iz župe Sv. Petra i Pavla – Kočerin,
Ivan Malić iz župe Navještenja BDM – Velika Gorica,
Đuro Ravenščak iz župe Sv. Martina – Dugo Selo.

U prednjem redu (s lijeva na desno):

Fran Čorić iz župe Sv. Ante Padovanskog - Humac,
Marko Galić iz župe Uznesenja BDM - Široki Brijeg,
Slavko Andelić iz žue Sv. Kate - Grude,
Mate Zlomislić iz župe Uznesenja BDM - Posušje.

Želimo im Božji blagoslov, ustrajnost, mir i dobro!

NAŠ PODMLADAK U ŠK. GOD. 2015./2016.

Sjemeništari u Visokom

Prvi razred

1. Nikola Kolak (ž. Veljaci)

Drugi razred

Nema nijednoga

Treći razred

1. Ante Vukoja (ž. Kočerin)
2. Željko Tomić (ž. Posušje)
3. Marinko Filipović (ž. Posuški Gradac)

Četvrti razred

1. Robert Radić (ž. Drinovci)
2. Ivan Crnogorac (ž. Posušje)

Postulanti u Mostaru

1. Slavko Anđelić (ž. Grude)
2. Fran Čorić (ž. Humac)
3. Marko Galić (ž. Široki Brijeg)
4. Ivan Malić (ž. Velika Gorica)
5. Marin Mikulić (ž. Kočerin)
6. Đuro Ravenšćak (ž. Dugo Selo)
7. Ivan Tomić (ž. Sv. Matej, Mostar)
8. Slaven Tomić (ž. Humac)
9. Mate Zlomislić (ž. Posušje)

Novaci na Humcu

1. Fra Franjo Čorić (ž. Čitluk)
2. Fra Nikola Drljepan (ž. Čapljina)
3. Fra Josip Duvnjak (ž. Šuica)
4. Fra Ivan Hrkać (ž. Široki Brijeg)
5. Fra Daniel Majstorović (ž. Drinovci)
6. Fra Jozo Malić (ž. Kongora)
7. Fra Franjo Markić (ž. Kočerin)
8. Fra Ivan Slišković (ž. Široki Brijeg)
9. Fra Šimun Suton (ž. Kočerin)

Bogoslovi u Zagrebu

Prva godina

1. Fra Marko Bandić (ž. Ružići)
2. Fra Tomislav Crnogorac (ž. Posušje)
3. Fra Džoni Dragić (ž. Sv. Mateja, Mostar)
4. Fra Petar Jukić (ž. Posušje)
5. Fra Andrija Majić (ž. Drinovci)
6. Fra Leon Marijanović (ž. Sv. P.P., Mostar)
7. Fra Ivan Pehar (ž. Čapljina)
8. Fra Antonio Primorac (ž. Humac)

Druga godina

1. Fra Luka Baković (ž. Tomislavgrad)
2. Fra Luka Čorić (ž. Široki Brijeg)
3. Fra Zlatko Čorić (ž. M. M. Crkve, Mostar)
4. Fra Milan Galić (ž. Posušje)
5. Fra Renato Galić (ž. Široki Brijeg)
6. Fra Stipe Rotim (ž. Čitluk)
7. Fra Stipe Šarić (ž. Sutina)
8. Fra Lovro Šimić (ž. Grude)

Treća godina

1. Fra Nikola Jurišić (ž. Posušje)
2. Fra Emanuel Letica (ž. Bukovica)
3. Fra Antonio Musa (ž. Široki Brijeg)

Četvrta godina

1. Fra Dragan Bolčić (ž. Međugorje)
2. Fra Jure Barišić (ž. Šuica) u Heiligenkreuz-u
3. Fra Jozo Hrkać (ž. Široki Brijeg)
4. Fra Robert Kavelj (ž. Bl. A. Stepinca, Chicago)
5. Fra Robert Pejičić (ž. Sv. Mateja, Mostar)

Peta godina

1. Fra Zvonimir Pavičić (ž. Široki Brijeg)

Đakonska godina

1. Fra Augustin Čordaš (ž. M. M. Crkve, Mostar)
2. Fra Alen Pajić (ž. Domanovići)
3. Fra Ivan Penavić (ž. Široki Brijeg)

IZ ŽIVOTA KUSTODIJE

40. OBLJETNICA SVEĆENIŠTVA FRA STJEPANA PANDŽIĆA

(Fra A. Musa, Chicago) – Fra Stjepan Pandžić, naš brat i član Hrvatske franjevačke Kustodije sv. Obitelji za SAD i Kanadu, ove godine obilježava 40 godina služenja Bogu i Crkvi kao Kristov svećenik. Posljednjih je nekoliko godina fra Stjepan župnik hrvatske župe sv. Josipa u St. Louisu, savezna država Missouri, SAD.

Za taj veliki svećenički jubilej njegovi su župljeni odlučili iznenađiti fra Stjepana i pripremiti mu veliko slavlje. Tako je i bilo.

Proslava je započela večernjom svetom misom u subotu, 1. kolovoza, na kojoj se – na fra Stjepanova iznenađenje – okupila gotovo cijela župna zajednica, a za tu su prigodu stigli i fratri iz Chicaga predvođeni kustodom fra Jozom Grbešom. Na kraju svete mise župljanin Ante Babić pristupio je

fra Stjepanu i čestitao mu njegovu godišnjicu u ime cijele župe. Fra Stjepan, vidno ganut ovom lijepom gestom kojom su ga počastili njegovi župljeni, zahvalio je svima te kazao nekoliko riječi o svećeništvu iz svoga bogatog iskustva.

Fra Jozo Grbeš ovom je prigodom fra Stjepanu uručio prigodni dar kao zahvalnicu za sve dobro što je učinio za Krista, njegovu Crkvu i hrvatski narod kojemu je u domovini i svijetu služio.

Slavlje je nastavljeno u župnoj dvorani uz domaću hranu, piće i pjesmu mladih Hrvata. Zahvalni smo Bogu na daru svećeništva po našem bratu fra Stipi i njemu na svemu dobrome što je kao svećenik učinio. A da to nije malo najbolje svjedoči ova predivna gesta njegovih župljanina, koji nisu mogli dopustiti da tako velik jubilej prođe bez slavlja.

GENERALNI MINISTAR POSJETIO BRAĆU U CHICAGU

(Fra A. Musa, Chicago) – Generalni ministar Reda manje braće fra Michael Anthony Perry, za vrijeme boravka u svojoj matičnoj provinciji Presvetog Srca Isusova, posjetio je i hrvatske franjevce u Chicagu, u srijedu 5. kolovoza 2015. Generalni je ministar već drugi put u malo više od dvije godine boravio i družio se s braćom iz Hrvatske franjevačke kustodije sv. Obitelji.

Fra Michaela su dočekala sva braća iz Chicaga, ali i braća iz

Milwaukeea, kao i bogoslovi koji se trenutačno nalaze u samostanu sv. Ante u Chicagu. Taj neformalni susret započeo je molitvom

srednjega časa i ručkom, a nastavio se bratskim druženjem i razgovorom. O. Generalni ministar govorio je braći o planovima Reda

i iznio svoje zapažanje i dojmove s nedavno održana Generalnoga kapitula. Osobito je naglasio duhovnost i bratstvo kao dimenzije na kojima Red želi i mora raditi, a koje svoj temelj imaju u zajedništvu jednih s drugima u Isusu Kristu. Zanimalo se i za stanje u Ku-

stodiji, u Provinciji te za zdravlje i potrebe braće. Braća su pak fra Michaelu postavili dosta pitanja o stanju u Redu i provedbi odluka Generalnoga kapitula.

Susret je završen zajedničkim fotografiranjem te molitvom. Name, o. generalni ministar poželio

je da ga blagoslovi naš fra Častimir Majić, jedan od najstarije braće u Redu, u 102 godini života. Bio je to uistinu lijep događaj koji je sve nas prisutne osnažio na putu franjevačkoga poziva bratstva i malenosti.

VELIKA GOSPA U CHICAGU 2015.

(Fra J. Grbeš) – Daljine postaju manje, nostalgijske slabije i zajedništvo veće kada se čovjek Duhom i srcem poveže sa svojim izvorima. Hrvati su još od godine davne, 1906. u Chicagu vezali svoje živote uz slavlja i sjećanja koja su ih vezala s domovinom. Upravo tako je i nastajalo slavlje Velike Gospe u Chicagu koje traje više 100 godina. Čovjek je biće kojem je majka najvažnija emocionalna spona sa smislom i osmijehom. S njom mu je lakše hoditi životnim neuhodanim stazama. Gospa je bila i ostala utjelovljenja te veze koja je najdublja u nama.

Po 109. put svečano je proslavljena Velika Gospa u Hrvatskoj župi sv. Jeronima. Svečana procesija koja je imala 52 dijela sastavljena od hrvatskih društava i klubova, u trajanju od sat i pol vremena ponosno je hodila ulicama grada Chicaga. Tisuće Hrvata Chicaga zajedno s hrvat-

skim svećenicima, gradskim ocima, konzulicom Republike Hrvatske Sanjom Laković, te na čelu s nadbiskupom Chicaga Blažom Cupićem rado je slavila Gospu i ove godine sjećajući se na poseban način 300. obljetnice Majke od Milosti, Gospe Sinjske koja se osim Sinja jedino u Chicagu slavi na takav svečani način.

U svečanoj procesiji na ulasku u crkvu narod je spontano pljeskom pozdravio dolazak nadbiskupa Cupića, prvoga nadbiskupa Chicaga hrvatskih korijena. Svetu misu je nadbiskup predvodio na engleskom i hrvatskom jeziku.

Nadbiskup Cupich započeo je misno slavlje rekavši „Sretna Vam svima Velika Gospa. Iako Talijane slave Sv. Roka i Kolumba, Irci Patrika, mi Hrvati imamo najbolju zaštitnicu, Majku Kristovu, Bogonositeljicu. Naši očevi i majke, djedovi i bake prenijeli su nam taj divni poklad vjere koja nas vodi, tradicije koja nas čuva i ljubavi koja nas jači. I ja sam sretan što sam potomak hrvatskih roditelja s obe strane obitelji i zato ovaj dan i na ovome mjestu za mene je poseban događaj. Ne samo u Sinju, ne samo o 300. obljetnici pobjede nad okupatorom kada slavimo slobodu, nego i ovdje u Chicagu sačuvali smo svoju vjeru, svoju hrvatsku tradiciju i obveza nam je prenijeti ju generacijama koje dolaze. Zato Vas potičem čuvajte ovo divno nasljeđe naše vjere i naše hrvatske kulture!“ Župnik Sv. Jeronima fra Ivica Majsto-

rović zahvalio je nadbiskupu na dolasku i izrazio oduševljenje svih nazočnih njegovim hrvatskim korijenima.

Slavlje se nastavilo na ulicama grada sve do kasno u noć. Ovaj dan Hrvata u Chicagu tradicionalno je veliko okupljanje Hrvata svih generacija.

Fešta je nastavljena vanjskim slavljem uz hrvatske glazbene sastave, tambure i gostujuće američke glazbenike. Tisuće ljudi okupljenih oko crkve i ove Velike Gospe bili su još jedan korak naprijed. Velika Gospa i drugima u Chicagu postaje zanimljiva. Tako su ove godine za nju bili zainteresirani i mediji grada Chicaga.

Svatko je u ovom gradu po nečemu prepoznatljiv. Hrvati po Velikoj Gospi koja je najstarija gradska fešta, više od sto godina, na istom mjestu, istog datuma. Povijest je ispisala dobre stranice s Gospom na ovim prostorima.

PREMINUO FRA FRANJO MABIĆ

U nedjelju u noći, 26. travnja 2015., u župnoj kući u Izbičnu od srčanoga udara preminuo je **fra Franjo Mabić** u 64. godini života, 43. godini redovništva i 38. godini svećeništva.

Fra Franjo je bio:

- Župni vikar u Konjicu od 1978. do 1980.
- Župni vikar na Čerinu od 1980. do 1983.
- Župnik u Posušju od 1983. do 1988.
- Župnik u Šuici od 1988. do 2000.
- Vikar samostana u Mostaru od 2000. do 2003.
- Župnik u Mostaru u Župi sv. Petra i Pavla od 2000. do 2005.
- Župnik u Izbičnu od 2005. do smrti.

Sv. misa i isprāčaj pok. nam brata bit će u župnoj crkvi u Izbičnu u utorak, 28. travnja, u 12.00 sati, a potom sv. misa zadušnica u samostanskoj crkvi na Širokom Brijegu u 15.00 sati te sprovodni obredi i pokop na groblju Mekovac.

Pokoj vječni daruj mu Gospodine!

SPROVOD POK. FRA FRANJE MABIĆA

U utorak, 28. travnja 2015. godine Hercegovačka franjevačka provincija i vjerni puk župe Izbično kao i mnogi vjernici iz drugih župa oprostili su se od svoga franjevca i svećenika fra Franje Mabića.

U nedjelju u noći, 26. travnja, u župnoj kući u Izbičnu od srčanoga udara iznenada je preminuo fra Franjo u 64. godini života, 43. godini redovništva i 38. godini svećeništva.

Mnoštvo župljana s tugom u srcu i suzama u očima ispratili su posmrtnе ostatke svoga župnika fra Franje

u utorak, 27. travnja, u 12.00 sati slaveći svetu misu u župnoj crkvi u Izbičnu koju je predvodio biskup mons. Ratko Perić u suslavju provincijala fra Miljenka Šteke i još 17 svećenika. Bogu su preporučili njegovu dušu, a tijelo mu ispratili na posljednji počinak

u fratarsku grobnicu u Mekovcu na Širokom Brijegu.

Toga istoga dana u crkvi Uznesenja BDM na Širokom Brijegu u 15.00 sati sprovodnu sv. misu predslavio je provincijal fra Mi-

ljenko Šteko uz susavlje generalnoga vikara hercegovačkih biskupija don Željka Majića, mjesnog gvardijana fra Tomislava Puljića, adekvatnih fra Franjinih kolega fra Marka Jurića i fra Ivana Borasa, te

68 svećenika koncelebranata. Bazilika je bila ispunjena mnoštvom domaćih župljana kao i onih koji su došli iz župa gdje je fra Franjo djelovao, među kojima su mnoge časne sestre, naši novaci, druga braća fratri i postulantи, da se u molitvi zahvalnosti i preporuke oproste od našega pokojnika.

Pijetet prema pok. fra Franji i sv. misu zadušnicu uveličali su domaći zbor pod ravnanjem s. Mile Majić i zbor iz Mostara pod ravnanjem gosp. Dragana Solde, a novaci su asistirali u liturgijskom slavlju.

Na sv. misi ispraćaja u župnoj crkvi u Izbičnu homiliju održao je biskup Ratko Perić, a na sv. misi zadušnici u crkvi na Širokom Brještu provincijal fra Miljenko Šteko.

Homilija biskupa Ratka Perića

„Ako pšenično zrno ... umre, donosi obilat rod!“ (lv 12,24)

Svaka smrt, a posebno iznenadna, bilo kojega čovjeka, pa tako i svećenika – redovnika, ostavlja u nama neobične trageve i postavlja pitanja o našoj opstojnosti, budućnosti, pa i o smislu života uopće. A u ovaj tjeđan dana ovo je druga iznenadna smrt svećenika u Hercegovini.

Bdijte. Ljudski gledano – neочекivano, iznenada, iako za nas kršćane nijedna smrt nije i ne smije biti iznenadna jer smo na vrijeme upozoreni, i to ne jednom nego petnaest puta. Neka nam i ova iznenadnost bude pouka za naš osobni život i posvijesti nam onu Kristovu istinu i pouku koja jednakov vrijedi za sve smrtnike, a glasi: „Bdijte, jer ne znate ni dana ni časa“ (Mt 25,13). A Gospodin dodaje svojim učenicima: „A što vama kažem, svima kažem: Bdij-

te“ (Mk 13,37). A ne izostavlja ni onu drugu: „Bdijte i molite da ne padnete u napast“ (Mt 26,41), u napast zaborava da ne ćete biti iznenađeni pozivom smrti. Jer nikomu nije dano znati kada će nam Gospodin doći u susret, kada će nas počititi i pozvati da svakomu dane po djelima njegovim. Zato naš svagdanji život i mora biti neprestano bdijenje i molitva spremnosti za susret s Gospodinom.

On je pridržao isključivo za sebe i trenutak našega dolaska na ovaj svijeta i trenutak našega odlaska na bolji svijet.

Iz smrti u život. Riječ evanđeoska, koju maloprije pročitasmo, posve je jasna i beziznimna. Pšenično se zrno, ono ozimo, u zemlju se baca ujesen, da odspava zimu u zemlji te da na proljetni poziv sunca isklijia i doneše divan klas na kojem će biti mnogo jedrih i zrelih hranjivih zrna.

Tako bi trebao biti siguran i svaki kršćanin, a posebno svećenik – redovnik, da prihvaćajući smrt kao zrno života posijano u zemlju, priprema se za buđenje i vlastito rađanje na nov besmrstan život, „kada Sudac s višnjom vlasti, dođe pretrest ljudske strasti“, u Dan onaj, u dan Suda.

Isus Krist s križem, mukom i smrću ulazi u kalvarijsko podzemlje da okusi našu ljudsku smrt, ali tamna zemlja ne će čekati zimu, nego će već treći dan urodit beskrajnim plodom, donijeti sveljudski rod – uskrsnuće, nov

način vječna postojanja.

Isus Krist podložio se zakonu našega raspadijiva zemaljskoga života i otkrio nam zakon uskrnsnuća po Božjoj volji, te time potvrdio svoje riječi kao najvjerodstojniju istinu.

Prije dva tjedna bila je Prva sv. Prcest i sv. Krizma u ovoj Župi sv. Josipa Radnika. Bratska razmjena pozdravnih riječi prije sv. mise, iskrena zahvala na svršetku sv. mise i više razmijenjenih e-mailova sa svečanosti Bijele nedjelje ostavili su nezaboravnu uspomenu, i eto kao posljednju.

A evo danas pred nama leži neponično tijelo svećenika – redovnika, župnika ove župe Izbično – fra Franje Mabića. Njegov ovozemni tijek završio je u 64. godini života, u 43. godini redovništva i 38. godini svećeništva, koje je započeo kapelanskom službom u Konjicu 1978. godine, da bi preko Čerina, Posušja, Šuice i Mostara završio župničkom službom ovde u Izbičnu.

Tako je i on, nakon nedjeljnoga

svećeničkog rada u slavu Dobroga Pastira, nakon misnih slavlja ovdje u ovoj crkvi i po filijalnim mjestima u ovoj župi, nakon ispovjedanja i propovijedanja, susreta s vjernicima i razgovora s njima o redovitim i izvanrednim temama, planovima i pripremama za župnu svetkovinu sv. Josipa Radnika, nakon što je uspio staviti na svoju internetsku stranicu i kratak životopis sv. Zite, kućne pomoćnice iz 13. stoljeća, kada je i tijelo počelo opominjati i tražiti noćni odmor, tiho je zakucao Pastir Dobri na vrata župnoga doma i fra Franjina srca i poveo ga sa sobom: sve što si, Franjo, planirao u župi i u svome zemaljskom životu, ostavi i pođi na sud Božji i po nagradu vječnu!

U svome pastoralnom životu i radu i fra Franjo je, poput onoga evanđeoskog sijača iz prispodobe, kao svećenik izlazio sijati. I kod njega je, dok je sijao, nešto zrnja padalo uz put, bilo pogazeo i ptice ga nebeske pozobale. Nešto je zrnja padalo na kamenito tlo i, tek što je izniklo, osušilo se jer ne imalaše vlage. Nešto je opet padalo među trnje koje ga je preraslo i ugušilo. Nešto je napokon palo u dobro tlo, gdje je umrlo da bi niknulo ili će tek niknuti i

uroditi stostrukim plodom – to su oni koji u plemenitu i dobru srcu slušaju Riječ, zadrže je i donose rod u ustrajnosti. Nije tomu zrnu umrla jezgra, nego ono tijelo oko jezgre. Kao što i nama ne umire duša, besmrtna jezgra, nego ovo tijelo kojem je duša držala život. Duša nastavlja živjeti bez tijela, ali sa svim svojim identitetom, dok se opet ne sastanu o uskrsnuću mrtvih.

U ime ove Mostarsko-duvanjske biskupije zahvaljujem ti, brate Franjo, za tvoj ustrajan svećenički – redovnički rad na njivi Gospodnjoj po raznim mjestima prostrane nam Hercegovine; za tvoju otvorenost i svećeničku spremnost, suradnju, posebno pokazanu i življenu dok si bio župnik u Mostaru kao i za ljubav koju si očitovao prema ovoj mjesnoj Crkvi. Hvala ti za zauzetost na crkvenom pastoralnom polju, na tvojoj aktivnosti u pisanju, prevođenju i objavljivanju propovjedničke literature i tekstova, te opisu i tumačenju „Božjega bilja oko nas“, tako korisna za naš svakodnevni život i zdravlje. Hvala ti za primjer kako se svećenik – župnik, koliko god bio udaljen od tzv. kulturnih centara, može zaposliti i višestruko biti koristan, posebno služeći

se suvremenim obavijesnim sredstvima. U čemu će ti milosrdni i milostivi Sudac prigovoriti, ne znam. A uvjeren sam da ti neće reći: Slugo lijeni! Ti si bio i marljiv i gorljiv, neumoran kao mrav, prava pčela radilica.

U jednom svom tekstu napisao si: „Prisjetimo se da čitava vječnost zavisi od našega sadašnjeg života. Ali vremena je zaista malo da bismo se mogli njime razbacivati. Zato zasučimo rukave, počnimo, to jest nastavimo činiti dobro. To je temeljna poruka svake smrti“ (*O smrti - propovijedi, primjeri, misli i crtice prigodom pokopa*, Mostar, 2002., str. 121-122). Eto i nama posljednjega oglasa s ove sv. mise zadušnice:..., nastavimo činiti dobro!

Neka ti, dragi Franjo, revni radniče zasukanih rukava, po zavodu sv. Josipa Radnika, Dobri Pastir udijeli nagradu za tvoj ljudski, svećenički i redovnički život i trud. Čuo riječi na nebeskom pragu: „Valjaš, slugo dobri i vjerni, neka ti bude vječni Mir i Dobro“!

Homilija provincijala fra Miljenka Šteke

Poštovana obitelji Mabić
Braćo i sestre
Dragi fra Franjo!

Tužna je vijest zatekla Hercegovačku franjevačku provinciju i tolike naše vjernike, jučer u rano jutro 27. travnja 2015. Naime, župljeni župe Izbično dolazeći na sv. misu zatiču zatvorenu crkvu i župni stan. Brzo su shvatili gorku istinu. Njihov župnik, naš brat fra Franjo Mabić, noću je umro. Kasnije će se potvrditi da se smrt dogodila kao posljedica srčanoga udara.

Franjo se rodio 25. ožujka 1952. godine, u Kočerinu. Njegovi su roditelji Blago i Ruža r. Mikulić. U svom je rodom Kočerinu završio

osnovnu školu. Odlučio je poći u fratre, te se prijavio kao sjemeništarac Hercegovačke franjevačke provincije. Gimnaziju je 1967. godine započeo u sjemeništu na Bolu, a završio u sjemeništu na Poljudu u Splitu 1971. godine. Na Humcu 14. srpnja 1971. oblači franjevački habit i stupa u Novicijat. Teologiju započinje u Sarajevu 1973. godine, završava u Bogni 1978., gdje je 18. veljače te iste godine i zaređen za svećenika.

Cijelo je vrijeme pastoralno djelovao u svojoj Hercegovini. Započeo je u Konjicu, te preko Čerina, Posušja, Šuice i Mostara 2005. godine dolazi u Izbično i tu živi i djeluje kao župnik do spomenute noći 26. na 27. travnja 2015. godine. Fra Franjo je umro u 64. godini života, 43. godini redovništva i 38. godini svećeništva.

Naš fratar fra Franjo bio je iznimno darovit i radin. Imao je dar pisanja, a na osobit je način volio prirodu. Izdao je knjigu o ljekobičiju s prekrasnim komentarima o svakoj travi i onom što ona liječi, (druga mu je upravo pripravljena i u tisku!) te i na taj način ušao u tradiciju fratarskoga zanimanja ljekarušama i liječenjem. Bavio se pčelarenjem, volio je, poput svo-

ga utemeljitelja, čije je ime i nosio, sv. Franje, prirodu. I sve je volio što je ta priroda darovala kao plodove. Stoga se i znao srodit sbitno s ljudima na selu i u prirodi i s njima živjeti i kao fratar i svećenik djelovati. Ali on je uvijek nekako išao i dalje. Napisao je više knjiga propovijedi, primjeri za propovijedi i tematskih propovijedi. Bio je izvrstan kuhar, a široj će javnosti ostati poznat po svojoj knjizi „Fratarska kuhinja“. Prevodio je s talijanskog i bio članom Prevoditelja i Društva hrvatskih književnika Herceg Bosne.

Fra Franjo je sam vodio mrežnu stranicu župe Izbično koju je otvorio 1. studenoga 2011. godine. Na osobit je način na njoj iznosio misli i razmatranja na misna čitanja i svoje propovijedi. Poštebno će ostati

zapamćenom njegova knjiga *O SMRTI – propovijedi, primjeri, misli i crtice prigodom sprovoda*. Što sam fra Franjo veli o iznenadnoj smrti, i smrti osobe koja je umrla relativno mlada. Čujmo ga:

Uistinu se čini nevjerojatno: naš dragi brat N., pun života i radosti bio je s nama samo nekoliko sati prije, a sada pred sobom ovdje imamo njegovo tijelo bez života. To nam ispunja srce žalošću, za koju je teško naći smisao.

Ožalošćeni smo, ali nismo očajni, jer smo kršćani i vjerujemo. Ova nam vjera stavlja na znanje da se život nastavlja u jednom drugom obliku, ali najstvarnijem.

Mi ne znamo dati smisao Božjim tajnim planovima, koji su nas ostavili tako bolno i neočekivano bez našega brata, našega suputnika u životu. Ali svoje čelo obaramo pred Božjom voljom i tražimo od Gospodina snagu da mognemo reći, kao Marija pred smrću svoga Sina, ono svoje "neka bude volja tvoja". Žrtvu koja nas pritiče i rastavlja ujedi-

nimo s Kristovom žrtvom. Tisuće puta smo molili i molimo da se ispunja Tvoja volja. Sada kada to ne shvaćamo dovoljno kao tvoja dječa, daj nam snage Gospodine, da to uistinu shvatimo i prihvativimo.

Evo tvojih riječi, dragi fra Franjo, koje ti izgovaramo na tvom ukopu, nakon tvoje iznenadne i prerane smrti. Od svog si početka dio Božjeg stvarateljskoga plana, kao i svaki od nas. Bog je i s tvojom smrću imao plan. Nama ga je teško pratiti, no mi mu se predajemo. Razmišljamo da si trebao biti još s nama, da si trebao biti za Josipa Radnika za oltarom u svojoj župi, primiti hodočasnike i blagoslov kipa Alojzija Stepinca. No, dragi je Bog htio drukčije, i to je to. To će, dragi brate, biti konac na ovoj zemlji i svima nama koji smo danas na tvom ukopu.

Hvala ti za sve što si nam darovalo. Neka ti Gospodin bude blag i milosrdan. Vjerujem da si već uronio u to beskrajno milosrđe Očevo koje i svi mi iščekujemo na kraju vlastite ovozemne staze.

Sad je tvoj pogled potpuno jasan i bistar. Kao u živom zrcalu života, pred Bogom, vidiš, razabireš i ogledaš svoj životni put. S neba sad gledaj na ovu našu zemlju na kojoj si orao i sijao, gradio i radio dan i noć.

Čitavoj našoj provinciji, tvojoj obitelji, rodbini, župljanima župa gdje si živio i radio, priateljima i znancima iskrena i duboka sućut. Počivaj u miru Božjem. Amen.

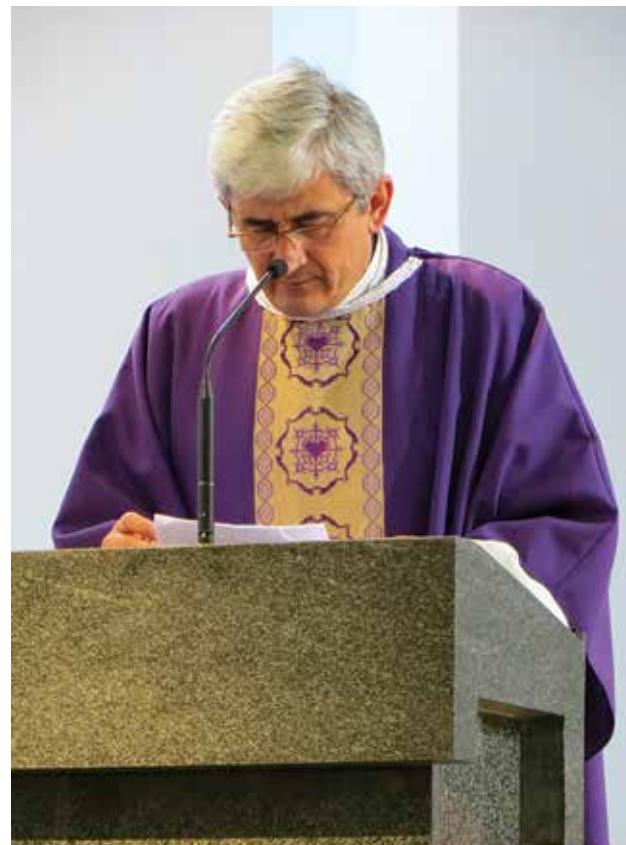
Oproštajne riječi generalnoga vikara don Željka Majića

Mnogopoštovani oče provincijale fra Miljenko, gvardijane fra Tomislave, braćo franjevc i svećenici, ožalošćena obitelji i rodbino, poštovane časne sestre, dragi su-molitelji za dušu pok. fra Franje.

Naš mjesni bi-skup msgr. Ratko Perić prije par sati - točno u podne-slavio je sv. misu za dušu dragoga nam Pokojnika u mjestu posljednje ovozemaljskoga boravka i svećeničkoga služenja, u župnoj crkvi u Izbičnu. No, i u ovom trenutku želim u ime oca biskupa, sveg svećenstva, redovništva i vjernoga puka naših biskupija, i dakako u svoje osobno ime, izraziti duhovnu blizinu te ljudsku i kršćansku sućut

Vama mnogopoštovani oče Provincijale, svoj braći fratribma, Pokojnikovo obitelji, rodbini i priateljima.

Pok. fra Franjo cijeli je svoj svećenički život od 38 godina posvetio pastoralnoj brizi za povjerene mu vjernike u raznim župama Mostarsko-duvanjske biskupije, službujući u Konjicu, Čerini, Posušju, Šuici, Mostaru i Izbičnu gdje je jučer ujutro, u župnoj kući, pronađeno njegovo umrlo tijelo. A nas tješi vjera da mu je duša došla pred Gospodina i da je čuo spasonosni glas: „Valjaš slugo dobro i vjerni. U malomu si bio vje-ran, nad mnogim ču te postaviti. Uđi u radost Gospodara svoga!“ (Mt 25,21) Stoga i naša neizmjer-na zahvalnost za sve dobro što je učinio u Bogoljubnom i čovjekoljubnom svećeničkom radu i poslanju, jednako na liturgijskom, sakramentalnom, duhovnom, katehetskom, karitativnom, administrativnom i graditeljskom djelu, uvijek vjeran i odgovoran u trostrukosti svećeničkoga služenja:

učitelj vjere, djelitelja svetih otajstava i vjerni upravitelj povjerenih mu duša i crkvenih dobara.

Kada mi je jučer ujutro u Sarajevo uzoriti kardinal Vinko Puljić pročitao sms poruku u kojoj je obaviješten o smrti dragoga Pokojnika, u nevjericu sam tri puta ponovio njegovo ime. Jer kako u ljudskom poimanju života i duljine dana, iskustvu da je samo par sati ranije, pun života i radosti bio s nama, prihvatići da ga među nama više nema, da njegovo bezivotno tijelo ispred nas leži, a mi se za pokoj njegove duše molimo i Milosrđe dobrog Boga zazivamo. No, smrt je sastavni dio život i nitko doli Otac nebeski, i onaj komu Otac hoće objaviti, ne zna ni dana ni časa. Stoga, budni bude! Ovu spoznaju duboko je živio naš dragi Pokojnik, te među raznim temama koje su ga u životu zanimale i o kojima je i knjige objavio, bilo je i pitanje smrti. Na jednom mjestu je zapisao: „Mi ne znamo dati smisao Božjim tajnim planovima, koji su nas ostavili tako

bolno i neočekivano bez našega dragoga pokojnika. Ali svoje čelo obaramo pred Božjom voljom i tražimo od Gospodina snagu da mognemo reći, kao Marija pred smrću svoga Sina, ono svoje 'neka bude volja tvoja' Žrtvu koja nas pritišće i rastavlja ujedinimo s Kristovom žrtvom. Tisuće puta smo molili i molimo da se ispunja Tvoja volja. Sada kada to ne shvaćamo dovoljno kao tvoja djeca, daj nam snage Gospodine, da to uistinu shvatimo i prihvatišmo".

Dragi fra Franjo. Otišao si između nas nakon što si u nedjelji Krista Dobroga Pastira prikazao tri Nekrvne Kristove žrtve – svete mise, moleći da Dobri Pastir obrađuje svoju Crkvu novim, vjernim i vrijednim svećenicima, redovnicima i redovnicama. Sada kada te je između nas odnijela noć nakon koje je svanula zora novoga života, kada si prošao zimu smrti i ogranolio Te proljeće Božje vječnosti, kada si u iščekivanju doživio Susret, moli Gospodara žetve da obraduje svoju Crkvu, njegovu Hercegovinu, svetim svećenicima, redovnicima i redovnicama, nositeljima nade, učiteljima vjere, djeliteljima otajstava, radosnim svjedocima Evanđelja. Ovu potrebu Crkve i sam si iskusio i o njoj puno govorio i pisao. Sada kada Ti se otvorila mogućnost zagovornika, po zagovornim molitvama ostani uvijek s nama.

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine.

Oproštajne riječi gvardijana fra Tomislava Puljića

Poštovani oče Provincijale, generalni vikaru, braćo svećenici, rodbino pok. Franje, braćo i sestre vjernici!

Dok stojimo pokraj mrtvoga tijela našega fra Franje – fratra i

svećenika – mi fratri, kao njegova duhovna braća u Kristu i sv. Franji, zajedno sa svima vama nazočnima, posebice njegovom rođenom braćom i ostalom rodbinom te župljanim župe Izbično, kao i ostalih župa gdje je pokojnik djelovao – zahvaljujemo Bogu za sva dobra koja je kroz njegov život i rad darovao ovome svijetu, našoj franjevačkoj zajednici i posebice svetoj Crkvi.

srcem koje suosjeća i koje u koničnici želi samo dobro.

Fra Franjo je nedvojbeno bio pun zauzetosti za Božju stvar i spremno je odgovarao na sve zahtjeve svećeničke službe. I nije se zaustavio na tome da on osobno bude što bolji poslanik na njivi Gospodnjoj nego je u tome pogledu podupirao i druge, posebice čitanjem spisa crkvenoga učiteljstva, te pisanjem i objavljivanjem propovjedničke literature.

Jednako se tako poslužio pišanom riječi da zabilježi sve pojedinosti o župi Izbično od davnina do najnovijeg vremena. A nije zanemarivao ni ono što služi okrjepi tijela te je bilježio kuharške recepte i izdavao knjige, a osim uputa o drugima i sam je spremao jela i rado ugošćivao prijatelje i namjernike. Bio je, što se kaže, široke ruke. Osim toga fra Franjo se suosjećao s onima koji su oskudjevali ili su se nalazili u kakvim drugim nezgodama te im je preko svojih prijatelja iz Italije dopremao humanitarnu pomoć. Sve spomenuto činio je možda na sebi svojstven način, i to uvijek sa

Bog ga je iznenada pozvao k sebi, i dok s bolom i vjerom u duši smrtno tijelo svoga brata, svećenika, prijatelja... predajemo zemlji, oslonimo se na istinitost svetopisamske poruke: „Nitko od nas sebi ne živi, nitko sebi ne umire. Doista, ako živimo, Gospodinu živimo, i ako umireno, Gospodinu umireno.“ (Rim 14, 7-8)

Pok. fra Franjo je rođen 25. ožujka 1952. u Kočerinu, župa Kočerin od roditelja Blage i Ružer. Mikulić. Pučku školu pohađa na Kočerinu od 1957. do 1965., a srednju u sjemeništu na Bolu i u Splitu 1967. – 1971.

Redovnički franjevački habit oblači 14. srpnja 1971., privremene zavjete po završetku novicijata i vojnoga roka polaže 13. listopada 1973., a svećane zavjete 25. kolovoza 1977. u Tomislavgradu.

Filozofiju i teologiju studira 1973. – 1975. u Sarajevu te 1975. – 1978. u Bogni.

Za đakona je zaređen 19. stu-

denoga 1977. u Bologni, a za svećenika 18. veljače 1978. također u Bologni.

Fra Franjo je bio:

- Župni vikar u Konjicu od 1978. do 1980.
- Župni vikar na Čerinu od 1980. do 1983.
- Župnik u Posušju od 1983. do 1988.
- Župnik u Šuici od 1988. do 2000.
- Vikar samostana u Mostaru od 2000. do 2003.
- Župnik u Mostaru u župi sv. Petra i Pavla od 2000. do 2005.
- Župnik u Izbičnu od 2005. do smrti.

Braćo i sestre! Ovo je u kratkim crtama iznesen životni put jednoga čovjeka, kršćanina i svećenika.

Šturo i siromašno! No iza ovih riječi krije se čitava povijest jednoga čovjeka, koju poznaje najbolje Bog i on. Dobri i milosrdni Otac neka mu bude plaća i nagrada za sve dobro što je učinio. A za ljudske nedostatke (kojih svi imamo) molit ćemo se Bogu da mu oprosti i uvede ga u prostranstva svjetlosti i mira.

U ime samostana Široki Brijeg izražavam sućut bratu, sestrama, te ostaloj rodbini i priateljima!

Počivao u miru Božjem!

Riječi sućuti uputili su mnogi iz crkvenoga i društvenoga života, među njima kardinal Vinko Puljić iz Sarajeva, sisački biskup Vlado Košić, s. Franka Bagarić, provincijalka Školskih sestara franjevki provincije Svetе Obitelji, tajnik KPM-a OFM fra Nikola Vu-

koja, član presjedništva BiH Dra- gan Čović, gradonačelnik Širokog Brijega Miro Kraljević, naši fratri iz Frohnleitena, don Mile Miljko, novinar Jozo Ćurić, predsjednik DHK HB Ivan Sivrić, predsjednik MH Široki Brijeg Gojko Jelić i mnogi drugi.

U ime rodne župe Kočerin župnik **fra Mario Knezović** zahvalio je Bogu za svećenički poziv pok. fra Franje Mabića i izrazio iskrenu sućut njegovoj rodbini i svima ožalošćenima.

Nakon završnih pogrebnih molitava, u sprovodnoj povorci možeći krunicu uputili su se svi nazočni na groblje Mekovac gdje je u fratarskoj grobnici pokopan naš brat fra Franjo Mabić. **Počivao u miru!**

NEKA SE UNESE U NEKROLOGIJ!

Die 26. Aprilis 2015. in parochia de Izbično pie in Domino obiit R. P. FRANJO MABIĆ de Kočerin, ex-cappellanus, ex-vicarius conventus et parochus actualis de Izbično, anno vitae 64, religionis 44 et sacerdotii 38. Sepultus est in coemeterio Mekovac in Široki Brijeg.

POČIVALI U MIRU BOŽJEM

PREMINUO DAVOR ŠAKOTA, OTAC NAŠEGA FRA ANTONIA ŠAKOTE

Na Cvjetnicu, 29. ožujka 2015., u 9.30 sati u 56. godini života iznenada je od stomačnog infarkta preminuo **Davor Šakota**, otac našega fra Antonia Šakote. Po sakramentima sv. ispovijedi i sv. pričesti u ovim korizmenim danima pripremio se za susret s Ocem nebeskim.

U ponedjeljak, 30. ožujka 2015., u 16.00 sati slavit će se sv. misa zadušnica za pok. Davora, a potom sprovodni obredi na groblju Podadvor u Čitluku.

Počivao u miru Božjem!

PREMINUO MIRO DODIG, OTAC NAŠEGA FRA DARIA DODIGA

U petak, 22. svibnja 2015., opremljen sv. sakramentima popudbine, u 75. godini života blago je u Gospodinu preminuo **Miro Dodig**, otac našega fra Daria Dodiga.

Sprovod pokojnoga Mire bit će u nedjelju, 24. svibnja, u 17,00 sati na Novom groblju na Humcu. Sv. misa zadušnica slavit će se uz sprovod.

Počivao u miru Božjem!

IZ FRANJEVAČKOG I REDOVNIČKOG SVIJETA

ODRŽAN KAPITUL HERCEGOVAČKOGA PODRUČNOG BRATSTVA OFS-A

Godišnji kapitul Hercegovačkoga područnog bratstva Franjevačkoga svjetovnog reda (OFS-a) održan je od 20. do 22. ožujka 2015. u franjevačkoj kući molitve i susreta *Domus pacis* u Međugorju. Prema odredbama GK-a i Statuta OFS-a na kapitulu su sudjelovali članovi područnoga vijeća, ministri mjesnih bratstava, zastupnici mjesnih bratstava, područna predsjednica Frame te zastupnici područnoga bratstva Frame. U radu ovogodišnjega kapitula sudjelovalo je 37 sudionika iz 11 kanonskih oblikovanih bratstava, zastupnici iz dva bratstva u formaciji, Vitine i Posuškoga Graca, područna predsjednica Frame Marijana Mikulić te predstavnice Frame Marija Soldo i Josipa Matić.

Nakon sudjelovanja u večernjem molitvenom programu u crkvi sv. Jakova, kapitul je otvoren Večernjom molitvom iz Časoslova. Nakon pozdrava područne ministre Ankice Zelenika, koja je predsjedala kapitolom, duhovnog asistenta OFS-a Međugorje fra Ivana Landeke ml. te područnoga duhovnog asistenta fra Ljube Kurtovića, rad je nastavljen godišnjim izvješćima mjesnih ministara. Izvješća su podnijeli ministri: Milena Bošnjak (Gorica), Jure Čilić (Međugorje), Marijana Barbarić (Čerin), Vjekoslav Bagarić (Tomislavgrad), Zdenka Miličević (Čitluk), Ljilja Galić (Široki Brijeg), Milenka Knezović (Humac), Ante Glavaš (Drinovci), Mate Penavić (Mostar), Branka Barišić (Posušje) i Josipa Vukoja (Kočerin).

U subotu prijepodne članovi područnoga vijeća Ankica Zele-

nika, Mila Čuljak, Vinko Glibić i Josipa Vukoja iznijeli su svoja izvješća za proteklu godinu, a zatim je uslijedila rasprava o izvješćima kako mjesnih vijeća tako i područnoga vijeća. Iz izvješća je vidljiva bogata aktivnost pripadnika franjevačkoga svjetovnog reda na raznim poljima, ali je zaključak bio u duhu riječi sv. Franje: *Braćo počnimo ispočetka jer još ništa nismo učinili!*

U popodnevnim satima Vinko Glibić, povjernik za Framu u područnom vijeću, održao je predavanje pod naslovom „Povratak na izvor“ u kojem je istaknuta važnost molitve, posta, žrtve i života u bratstvu.

Nakon sudjelovanja u večernjem programu u crkvi sv. Jakova, večere i molitve Časoslova sudionici su pogledali potresni film „Naša majka“ snimljen prema istinitom događaju.

Slijedilo je klanjanje pred Psvetim oltarskim sakramentom koje je predvodio fra Ljubo Kurtović. Klanjanje je nastavljeno cijelu noć.

U nedjelju jutro donesene su smjernice za rad u sljedećem razdoblju. Među njima se ističe važnost odvojenih susreta za članove u različitom stupnju formacije te važnost zajedničkih akcija s Framom.

Sudionici su kapitula, iznoseći svoje dojmove, istaknuli bratsko zajedništvo koje je obilježilo i ovaj susret. Kapitul je bio prigoda za razmjenu iskustva i osobne susrete braće i sestara iz cijele Hercegovine.

Zbog pastoralnih obveza kapitulu nisu nazočili duhovni asistenti svih mjesnih bratstava, ali nazočnost i sudjelovanje fra Ljube i fra Ivana davala je onu potrebnu franjevačku širinu. Njihov dolazak i njihova jednostavna riječ unosila je mir i dobro. Posvijestili smo one Franjine riječi o važnosti svećenika, a fra Ljubo i fra Ivan su nam doista donosili Isusa u svakom pogledu.

Kapitul je završen slavljem svezte mise u župnoj crkvi sv. Jakova.

Gojko Jelić, OFS Široki Brijeg

ZAPOČEO CIKLUS TRIBINA „UPOZNAJMO REDOVNIKE I REDOVNICE S KOJIMA ŽIVIMO“

Jednosatnim multimedijalnim predstavljanjem Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM u utorak 25. travnja 2015. u Kulturnom centru *Dubrava* u Zagrebu započeo je ciklus tribina „Upoznajmo redovnike i redovnice s kojima živimo“ koji kao dio Godine posvećena života zajedno organiziraju Narodno sveučilište Dubrava i Hrvatska konferencija viših redovničkih poglavara i poglavarica. Riječ je o svakomjesečnom programu koji će se održavati do zaključenja Godine posvećena života u veljači 2016., a u kojem će se svakoga zadnjeg utorka u mjesecu multimedijalno predstavljati redovničke zajednice koje djeluju u Dubravi i obližnjim kvartovima.

Svoju su provinciju predstavljali gvardijan hercegovačkoga franjevačkog samostana u zagrebačkoj Dubravi dr. fra Draženko Tomić i bogoslov Nikola Jurišić. U prezentaciji su prikazali sadržajnu povijest svoje provincije, s naglaskom na mučeničku smrt pobijenih hercegovačkih franjevaca, predstavili su karizmu reda i sredine u kojima hercegovački franjevci djeluju diljem svijeta. Govorili su o Međugorju i samostanima u Hrvatskoj i BiH u kojima djeluju hercegovački franjevci. Detaljno je fra Draženko To-

mić govorio o samostanu hercegovačkih franjevaca u Zagrebu, o pastoralu koji nude vjernicima, o franjevačkoj mladeži te o franjevačkom svjetovnom redu.

U ime Narodnoga sveučilišta *Dubrava* okupljenje je pozdravila dr. sc. Lucija Franić Novak, a moderatorka programa bila je dr. sc. Tanja Baran.

Sljedeća tribina „Upoznajmo redovnike i redovnice s kojima živimo“ bit će održana u Kulturnom centru *Dubrava* u utorak 28. travnja 2015. u 20.00 sati.

ODRŽANA XIII. SKUPŠTINA KONFERENCIJE VRPP BIH

Trinaesta godišnja skupština Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica Bosne i Hercegovine (KVRPP BiH) održana je 11. travnja u samostanu se-stara milosrdnica Provincije Majke Divne u Livnu.

Skupštinom je predsjedao predsjednik Konferencije fra Lovro Gavran, a sudjelovali su svi provincialni poglavari i poglavarice sa sjedištem u BiH te pet predstavnika muških i ženskih redovničkih zajednica čiji članovi djeluju u Bosni i Hercegovini, s provincialnim sjedištem izvan BiH.

Na Skupštini je također sudjelovao apostolski nuncij u BiH nadbiskup Luigi Pezzuto, dele-

gat Biskupske konferencije BiH pomoći biskup mons. dr. Marko Semren te predsjednik Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica fra Juro Šarčević.

Nakon uvodnih riječi fra Lovre Gavrana, delegat Biskupske konferencije BiH mons. Semren rekao je u svom pozdravnom govoru okupljenim sudionicima da želi da u "našoj mjesnoj crkvi bude više razumijevanja i suradnje između biskupa redovnika i redovnica na dobro mjesne crkve, opće Crkve i vjernika". Predsjednik HKVRPP-a u svom pozdravu istaknuo je da trebamo "povećati svijest da smo jedan narod u dvije različite zemlje" te potaknuo dvi-

je bratske Konferencije na veću suradnju.

Predavanje na temu "Redovništvo u Godini posvećena životu" izložio je mons. Semren. U prvom djelu svoga predavanja govorio je o svetosti te je u tom kontekstu rekao: "Svetost, kao stanje, je izvorno svojstvo – bitnost Boga, a kod ljudi je sudjelovanje po milosti u svetosti Boga. Bog je svet, on nije posvećen. Identitet je Boga svetost, a identitet redovnika/ce posvećenje – potpuno sebedarje Bogu. Posvećeni život u kršćanstvu oblikuje se po primjeru Isusa Krista. Središnji objekt posvećena života je postojano traženje Boga koji se očitovao u svome Sinu Isusu Kristu." Budite dakle savr-

šeni kao što je savršen Otac vaš nebeski" (Mt 5,48). Isus je svetost živio i navještao svima i svakome svome učeniku bilo kojeg staleža. Stoga, on je božanski učitelj, uzor, začetnik i dovršitelj svake savršenosti života (LG V). Predavač je dalje istaknuo, kako svaka karizma ima, prema Ivanu Pavlu, u svom početku trostruko usmjerenje: prema Ocu, prije svega, u želji da se sinovski traži njegova volja. Karizme posvećena života uključuju i usmjerjenje prema Sinu s posebnim naglaskom njegova velikodušnoga služenja Bogu i braći. Konačno, svaka karizma uključuje u sebi usmjerjenje prema Duhu Svetomu, jer pripravlja osobu da bude spremna da je On vodi i podupire. Upravo se taj trostruki odnos uvijek javlja u svakoj karizmi utemeljitelja."

Zatim je biskup Semren govorio o nastanku poglavlja o svetost u koncilskoj konstituciji "Lumen gentium", te o Isusu Kristu, izvoru i cilju svetosti. Prvotna i neizgubiva svetost Crkve ukorijenjena je u svetost Krista i trojedinstva Boga.

Crkva živi i pokazuje svoju svetost osobito u redovništvu, kako to svjedoči II. vatikanski sabor. Redovnici/e nisu od Boga pozvani/e po svojim djelima, nego po njegovoj odluci i njegovoj milosti.

Postkoncilski hod redovničkoga života sveukupni je proces obnove evanđeoskoga obraće-

nja. Ta svijest dolazi do izražaja u jasnijem poimanju redovničkoga života i mesta koje ima u općoj i mjesnoj crkvi. Redovnički je život važan i neizgubiv glas unutar simfonijskoga zbora Crkve. Uključujući se bolje u crkveni organizam, redovnički život postaje nositelj života i dinamizma u Crkvi.

Na kraju svoga predavanja biskup Semren je rekao: "Svetost je Božji dar kojemu se moramo statiti na raspolaganje. Ona je Božja volja, plan koji Bog ima za svakog čovjeka, to je ideal, cilj i smisao života svakoga kršćanina.

Za redovnike/ce svetost – savršenost je Krist. Nasljedovanjem Krista redovnici rastu u svetosti, rastu u Kristu, Bog im se predaje u Kristu, oni se Bogu predaju po Kristu, on je temelj redovničke svetosti koja je u tom da žive ujedinjeni s Kristom i njemu suočeni.

Najbolje se živi kad se živi s Bogom, to je najbolji način života", zaključio je mons. Semren. Slijedila je kraća rasprava.

Zatim se sudionicima Skupštine obratio apostolski nuncij u BiH mons. Luigi Pezzuto i izrazio radost i zahvalnost zbog zajedničkoga susreta.

U kontekstu vizije Bogu posvećena života, nuncij Pezzuto je istaknuo: "Dodir s Bogu posvećenim ženama i muškarcima, danas, iako često predstavlja, u sebi samom, novost, ne budi uvijek, naspram

tomu, zanimanje i, naročito, želju za nasljedovanjem. (...) Današnje društvo – posebice unutar multikulturalnoga sustava – vidi nas kao ustanovu, možda također, u određenim slučajevima, kao moći i, zato, smatra nas korisnima na neki način, čak na zemaljskom i svjetovnom planu. I ništa više. Čak unutar naroda Božjega može postojati djelomična vizija Bogu posvećena života, ograničena, to jest, jedino kao instrumentaliziranost pastoralnoga i socijalnoga karaktera."

Analizirajući neispravnu i djelomičnu viziju Bogu posvećena života, Nuncij je identificirao dva važna razloga:

"S jedne strane, narod Božji još uvijek nema punu svijest o činjenici da je Bogu posvećeni život velik Gospodinov dar Crkvi. S druge strane, Bogu posvećeni život pozvan je da se ureže, da bude znakovit u crkvenom i društvenom okruženju, kako po osobnom svjedočenju, to jest svakoga člana svake redovničke ustanove tako zajedničkom, to jest svake pojedine mjesne zajednice i sveukupno redovničkih zajednica. To uključuje snažno zauzimanje za dosljednost života s Evandeljem.

Redovnice i redovnici upravo u Godini Bogu posvećena života i u perspektivi Jubileja milosrđa trebaju imati viziju više suvremenog i vjerniju stvarnosti, tako da se može vrednovati ... ne samo najhitnije probleme i najveće potешkoće (protusvjedočenja), nego također perspektive, očekivanja i nade (svjedočenja) koje bi trebalo hraniti ili možda pobuditi", istaknuo je nuncij Pezzuto.

Oko podneva euharistijsko slavlje je također predslavio mons. Marko Semren koji je u svojoj propovjedi istaknuo: "Uskršnje je otajstvo vjere, a u apostola kao i kod nas postoji otpor vjeri. Umjesto Božje radosti mi volimo više našu ljudsku žalost. Neobično

je, ali je tako, jer nas Božja radost vodi gore, a mi naprotiv više volimo stati dolje s našim zabrinutošćima, žalostima, s ljudskim interesima. Radosna vijest uskrsnuća trebala bi zasjati na našim licima, u našim osjećajima i našem ponašanju, u načinu kako se odnosimo

prema drugima", zaključio je propovjednik.

U popodnevnom radu dr. fra Ivan Sesar izložio je Nacrt izmjena i dopuna Statuta KVRPP-a BiH, a nakon rasprave sudionici Skupštine su ih usvojili. Slijedilo je izvješće o radu i aktivnostima Konfe-

rencije koje je izložio predsjednik fra Lovro Gavran, a nakon toga pročelnici povjerenstava koja dje luju pri KVRPP-u BiH podnijeli su izvješća.

s. Jadranka Obućina

U SPLITU ODRŽAN SEMINAR: *EKOLOGIJA I EKO-KARTA RH I BIH KAO IZRAZ SKRBI ZA DOM*

U Franjevačkom samostanu na Trsteniku u Splitu održan je 2. svibnja 2015. seminar na temu: *Ekologija i eko-karta RH i BiH kao izraz skrbi za dom*. Organizator seminara je Franjevački institut za kulturu mira Split.

Oko 150 sudionika seminara mogli su izoštiti svoju ekološku optiku uz znanstveno-empiriski utemeljene i etički, u skrbi za dom, zauzete poglede predavača: fra Mijo Džolan, prof. dr. Stanko Uršić, prof. dr. Ivica Grković, mag. soc. Ivana Brsitlo, dr. sc. Hrvoje Kalinić, dr. sc. Ivica Barišić. Mr.sc. Sanja Barbalić sa suradnicima iz *Hrvatskih voda* predstavila je vrste pritiska na vode s kojima se ova državna agencija nosi; Mirjana Maras- Žuro predstavila je i preporučila naš priručnik o vodi

Žeđ na izvoru, a u večernjem programu Marin Periš je s grupom iz *Hrvatskog nadzemlja*, Split, pri-

bližio ekološku problematiku u kratkim formama anegdote, filma i igrokaza.

Struktura sudionika pokazala je zastupljenost skoro svih područja RH i BiH, čime se ispunio važan cilj Seminara: umrežavanje pojedinaca i organiziranih skupina poput FRAME, FSR-a, ekoloških udruženja i posebice studenata *Zaštite okoliša* iz Mostara, kako bismo putem interaktivne eko-karte (u izradi) mogli u duhu kršćanske etike odgovornosti za život skrbiti za okoliš, za dom i za jedinstveni eko-sustav RH i BiH. Franjevački institut za kulturu mira kani nastaviti promidžbu i umrežavanje suradnje svih koji su voljni razumjeti i prakticirati ekologiju kao skrb za dom, darovni prostor za život.

DUBROVNIK: ODRŽANA SJEDNICA VFZ-A HR I BIH

U Franjevačkome samostanu Male braće u Dubrovniku u srijedu, 17. lipnja 2015., održana je sjednica Vijeća franjevačkih zajednica u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini pod predsjedanjem fra Miljenka Šteke, predsjednika VFZ-a i provincijala Hercegovačke franjevačke provincije. Na sjednici su sudjelovali provincijali i provincijalne poglavarice franjevačkih zajednica u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini te predsjednici OFS-a za Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu.

Sjednica je započela molitvom Srednjega časa i pozdravom predsjednika Vijeća fra Miljenka Šteke. U prvom dijelu sjednice s. Kata Karadža, provincijska predstojnica Školskih sestara franjevki Bosansko-hrvatske provincije, izabrana je za novu dopredsjednicu Vijeća.

S. Marta Kovač, milosrdna sestra sv. Križa, imenovana je za novu članicu Povjerenstva za duhovnost.

Na prijedlog fra Stipice Grgata, pročelnika Povjerenstva za Zlatnu harfu, tema „Zlatne harfe“ za 2015./2016. bit će „Milosrđe“.

S. Vianeja Kustura, pročelnica Povjerenstva za duhovnost, podnijela izvješće o prijedlozima za proslavu 800. obljetnice Porcijunkulskog oprosta i za obilježavanje 500. obljetnice diobe Reda.

Fra Jure Šarčević, predsjednik HKVRPP, izvjestio je o temama Konferencije koje su vezane za Vijeće franjevačkih zajednica.

Sudionici sjednice razgovarali su također o djelovanju i voditeljima Franjevačkoga instituta za kulturu mira.

Zaključeno je da će se sljedeća sjednica održati krajem siječnja 2016. godine u kapucinskom samostanu u Zagrebu.

Na kraju je predsjednik Vijeća fra Miljenko Šteko zahvalio svim sudionicima sjednice i braći franjevcima Franjevačkoga samostana Male braće za franjevačko gostoprimstvo.

Gvardijan fra Veselko Grubišić izrazio je zadovoljstvo i radost da su članovi VFZ-a u RH i BiH prihvativi prijedlog zadarskoga provincijala fra Andrije Bilokapića i održali sjednicu u Dubrovniku.

Nakon zajedničkoga ručka u samostanu, članovi VFZ-a kratko su posjetili franjevke od Bezgrešnog Začeća BDM – na Dančama.

II. EUROPSKI KONGRES FRANJEVAČKOGL SVJETOVNOG REDA (OFS) I FRANJEVAČKE MLADEŽI (FRAMA).

Mostar, (IKA) - Misnim slavlјem koje je u crkvi Sv. Petra i Pavla u Mostaru 23. kolovoza predvodio provincijal Hercegovačke franjevačke provincije fra Miljenko Šteko završen je 2. europski kongres Franjevačkoga svjetovnog reda (OFS) i Franjevačke mladeži (FRAMA).

Kongres je počeo u ponедjeljak 17. kolovoza misom koju je u mostarskoj katedrali Marije, Majke Crkve predvodio mostarsko-duvanjski biskup Ratko Perić. Vođeni geslom "Živite život dostoјno poziva koji ste primili" iz Poslanice Efežanima, oko stotinu sudionika s duhovnim asistentima iz dvadeset eu-

ropskih zemalja kroz tjedan dana razmišljali su na teme o identitetu svjetovnih franjevaca, životu u obitelji, brizi o svemu stvorenome, te molitvi i euharistiji kao izvorima snage za življenje poziva svjetovnih franjevaca.

Na Kongresu su bili prisutni i generalni ministar OFS-a Tibor Kauser, generalna doministra Chelito Nunez, generalni duhovni asistent fra Amando Trujillo-Cano, te Andrea Odak, međunarodna koordinatorica FRAMA-e, koja je kao pripadnica Nacionalnog bratstva OFS-a BiH imala i ulogu domaćina.

Uz predavanja, rad u skupinama, predstavljanje projekata, sudionici su posjetili i Sarajevo gdje su u samostanskoj crkvi Sv. Ante na Bistriku slavili misu koju je predvodio pomoćni banjolučki biskup Marko Semren. Tom prigodom posjetili su i katedralu Srca Isusova, Sabornu crkvu i Begovu džamiju, gdje su mogli čuti više o tim mjestima molitve, povijesti i načinu prakticiranja vjere u svakodnevnom životu vjernika pravoslavne i islamske vjeroispovijesti. Po-seban dojam na sudionike ostavila su svjedočenja dva bračna para o životu u braku, odgoju djece u vjeri i izazovima s kojima se današnje obitelji suočavaju.

Obzirom da je grad domaćin Kongresa poznat po mostovima, tijekom večernjih programa zemlje su se predstavile slikama svojih značajnijih mostova, a mi-

sao koja je prožela Kongres bio je i poziv pape Franje koji je uputio mladima na susretu u NCM-u Ivan Pavao II. prilikom posjeta Sarajevu da izgrađuju mostove. Pretposljednjega dana Kongresa organizirana je oproštajna večer na kojoj je predstavljena kulturna nematerijalna baština hercegovačkog kraja nastupom folklorne skupine "Fra Bernardin Smoljan" iz Rodoča.

Na završnom plenumu predstavljeni su zaključci Kongresa, koji će uz one s Generalnog kapitula Reda iz 2014. biti smjernice za djelovanje u narednom razdoblju. U Zaključcima je posebno istaknuto življenje poziva u bratstvu, te potreba osnaživanja bratstava na svim razinama. Također je naglašana važnost obitelji i promicanja bračnog života i odgoja djece u vjeri, najprije u vlastitim obiteljima i to zajedničkom molitvom, otvorenom komunikacijom i oprštanjem. Još jednom je istaknuto da ne treba živjeti samo za sebe nego za druge. U tom smislu, članovi OFS-a i FRAMA-e pozvani su da svakodnevno "zagrade gubavca" po primjeru sv. Franje, na način da učine sve kako bi zaštitili život od samoga začetka, djeluju koliko je moguće na smanjenju siromaštva u svojim okruženjima i odgovorno se odnose prema svim dobrima, te da promiču zaštitu prirode.

Domaćin 3. europskog kongresa OFS-a i FRAMA-e bit će Nacionalna bratstva OFS-a i FRAMA-e u Litvi.

PODRUČNA DUHOVNA OBNOVA OFS-A

(Toni Iličić, OFS Gorica) – Područno vijeće Franjevačkog svjetovnog reda (OFS-a) Hercegovine, u suradnji s mjesnim bratstvom OFS-a Gorica organiziralo je u utorak, 25. kolovoza 2015., na svetkovinu sv. Ljudevita suzaštitnika Franjevačkog svjetovnog reda, duhovnu obnovu za sve svjetovne franjevce.

Duhovna obnova održana je u crkvi Sv. Stjepana Prvomučenika u župi Gorica Sovići, a sudjelovalo je preko 400 svjetovnih franjevaca – trećara, kao i brojni župljeni ove župe. Sudjelovalo je 10 bratsta-

va koji su kanonski oblikovana (Široki Brijeg, Mostar, Čitluk, Međugorje, Čerin, Kočerin, Posušje, Drinovci, Humac, te domaćini iz Gorice) i dva bratstva koja su u osnivanju, a to su Vitina i Posuški Gradac.

Na samom početku programa s par prigodnih riječi obratio se župnik župe Gorica Sovići, fra Stipe Marković, koji je pozdravio sve prisutne, a nakon njega i područni duhovni asistent fra Ljubo Kurtović, koji je također pozdravio sve i izmolio Zaziv Duha Svetoga.

Nakon njih prisutnima se obratila područna ministra Ankica Zelenika. „Upućujem riječi zahvale domaćima, bratstvu Gorica, koji su srdačno prihvatali poziv Područnog vijeća da budu domaćini ove duhovne obnove. Pozdrav upućujem i ovdje nazočnoj nacionalnoj ministri Matei Galić. Posebno se zahvaljujem fra Josipu Vlašiću, Mariji Brekalo – Brnadić i prošlom Područnom vijeću koji su započeli s ovim obnovama, kao i svima onima koji su pomogli u organizaciji dosadašnjih ovakvih događaja, jer je ovo već deseta duhovna obnova koja svaki put daje bogat i obilan plod” – kazala je Ankica.

Nakon pozdravnog uvoda uslijedio je predavanje fra Sretana Ćurčića na temu: „Blago krotkim, oni će baštiniti zemlju!“ „Zavjetovali ste se na evanđeoski život. Nemojte strahovati što će biti sutra, nego prepustite svoju budućnost Bogu. Neka se Bog za to sekira. Nemojte očajavati na svoj život, jer uvek se pruža prilika na novi početak. U sebi nemojte držati zavist, srdžbu, ljubomoru... samo ćete sebi naškoditi. U čovjeku pokušavajte gledati dobro, jer

u svakom čovjeku ima neka klica dobra, samo je treba pronaći. Ako u čovjeku ne možete pronaći dobro, ili ako ne možete materijalno pomoći, onda se pomolite za njega. Imaš neku tešku bolest, ako si obolio i teško se nosiš s tim, možda je to baš milosni trenutak. Možda te tada Bog baš želi kušati kako bi osnažio svoju vjeru, možda je to prilika za Kraljevstvo nebesko. Čeznite svaki dan i tražite mir srca. Vjerojatno svi znate da je naš serafski otac sv. Franjo napisao 28 opomena. Više od 15 opomema počinje s riječju blago, blago onome... Njegove su opomena duboke te pogoda svakog od nas i svatko se može pronaći“ – istaknuo je fra Sretan.

Duhovna obnova nastavljena je molitvom krunice, pristupanjem sakramantu ispovijedi i sv. misom koju je predvodio fra Sretan Ćurčić uz koncelebraciju devet svećenika. Krunicu su predmolili članovi OFS-a Gorica, a svojim pjevanjem dodatno uveličali članovi glazbene sekcije Frame Gorica – Sovići. Župni zbor župe Gorica – Sovići obogatio je pjevanjem

sv. misu. Misna čitanja čitali su članovi bratstva iz Gorice a molitvu vjernika članovi područnog vijeća OFS-a.

Ova predivna večer uistinu je završila na najbolji mogući način – klanjanjem Isusu u Presvetom oltarskom sakramantu. Kroz klanjanje Isus nas poziva da budemo svjedoci Evanđelja u ovom nemirnom svijetu. Mnogi su kroz ovo klanjanje stupili u dijalog s Bogom te izišli ohrabreni, promijenjeni i ojačani.

Ministra OFS Gorica Milena Bošnjak zahvalila se svim bratstvima, trećarima i njihovim duhovnim asistentima koji su došli na ovu duhovnu obnovu. Riječi hvale uputila je predavaču i predslavitelju misnog slavlja fra Sretanu, kao i svim ljudima koji su pomogli da na najlepši mogući način ugoste u Gorici veliki broj svjetovnih franjevaca.

Radost i vedri franjevački duh koji se među okupljenima osjećao već pri samom dolasku nastavio se bratskim druženjem i zajedništvu uz bogatu zakusku.

Područno vijeće OFS-a Hercegovine u suradnji s mjesnim bratstvima dva puta godišnje organizira područne duhovne obnove. Jedna se održava na svetkovinu sv. Ljudevita, a druga prve subote u Korizmi. Ove duhovne obnove prilika su i za susret braće i sestara iz cijele Hercegovine i produbljivanje bratskih i prijateljskih odnosa.

ODRŽAN REDOVNIČKI DAN U FRANJEVAČKOM SAMOSTANU U TOLISI

U organizaciji Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica Bosne i Hercegovine (KVRPP BiH) održan je u subotu 5. rujna u franjevačkom samostanu i župi Uznesenja BDM u Tolisi XVIII. redovnički dan na temu "Redovnici i redovnice u Godini posvećenog života". Sudjelovalo je oko 220 redovnika/ca. Otvarajući skup predsjednik Konferencije VRPP Bosne i Hercegovine fra Lovro Gavran zaželio je svima dobrodošlicu. Gvardijan samostana fra Marijan Živković također je pozdravio sudionike izrazivši radost što se Redovnički dan održava u toliškom samostanu. Nazočne je pozdravio, u ime Biskupske konferencije BiH banjolučki pomoćni biskup mons. dr. Marko Semren, koji je izrazio radost što u Godini posvećenog života može sudjelovati u slavlju Redovničkog dana.

Prvo predavanje "**Redovništvo: Identitet – Spomen i proroštvo. Izgradnja i obnova.**" održao je mr. don Ivan Marijanović, član Hrvatske salezijanske provincije sv. Ivana Bosca. Na početku, govorio je o specifičnostima redovničkog identiteta kao karizmatskom

daru i vlastitoj zadaći, te o evanđeoskom temelju redovništva – krsnom pozivu. "Kao dobar učitelj Isus pokazuje svojim životom i činom što očekuje od svojih učenika: uzeti i nositi križ (Mt 10,38-39); odreći se samoga sebe i ići za njim (usp. Mt 16,24-27); uzeti jaram na sebe i učiti od njega koji je krotka i ponizna srca (Mt 11,29-30). Predavač se zapitao: "Jesmo li shvatili tajnu redovništva? Jesmo li pronašli skriveno blago i dragocjen biser? Što nam znači Kristova preobrazba? (Mt 17,1-13). Nije li to put i naše preobrazbe: po muci i križu k slavi uskrsnuća? Zatim je istaknuto: "Najveća zapovijed – Ljubiti Boga i ljubiti bližnjega (Mt 22,37-40) smisao je i ispunjenje Isusova učeništva i redovništva. Redovništvo je evanđeoski radikalizam u posebnoj stilizaciji, koji se duboko ukorjenjuje u evanđelje i Crkvu. To je jedan oblik kako Crkva živi evanđelje. Govoreći o krizi i suvremenom raslojavanju redovništva, naveo je nekoliko podskupina: umorni i zasićeni 'istrošeni', zadovoljni i profesionalni 'ostvareni', tražitelji i inova-

tori 'nemirni duhovi', rezignirani i revoltirani 'razočarani'. Svaka od tih skupina ima svoj identitet o kojem treba voditi računa, ako se ne želi apstraktno govoriti o konkretnom redovničkom problemu.

S obzirom na izgradnju i obnovu redovničkog identiteta do njegove autentičnosti istaknuto je važnost odgoja i obrazovanja kao procesa rasta do punine mjere Kristove, te društveno-političkog, kulturnog i crkveno-vjerničkog djelovanja. Promatran u svojoj dinamičnoj perspektivi, redovnički identitet je cilj odgoja, a sastoji se u tome da surađujemo s Duhom Božjim koji nas vodi i prosvjetljuje, kako bi dar našega poziva učinio zbiljskim i osobnim. Samo živeći intimni odnos s Isusom redovnici i redovnice mogu u punini živjeti svoje ljudsko i kršćansko dostojanstvo, svoj autentični redovnički poziv i vlastiti identitet. U tom smislu put autentičnom redovničkom životu jest put izvora toga života, put osobnom odnosu s Kristom. I samo taj osobni odnos s njim može jamčiti element "prilagođene obnove", ukorijenje-

nost u vrijeme i prilike, mentalitet i duh današnjeg čovjeka, zaključio je don Marijanović.

Drugo predavanje "Izazov drugog poziva u redovničkom životu. Krhkost kao snaga za obnovu redovništva." izložila je mr. s. Danijela Anić, ASC, članica sestara Klanjateljica Krvi Kristove Regije Zagreb. U prvom djelu svog izlaganja, govorila je o redovničkom pozivu – zvanju, pozivu na život te drugom pozivu ili pozivu na obraćenje. "U ovom drugom pozivu, ponovnom pozivu. Onaj koji je pozvao u život može pozvati ponovno na život specifičan unutar života. Prvi trenutak života shvaćenog kao poziv je poslušnost. Poslušnost je odgovor na život, a da bi se moglo čuti, važno je znati slušati". Govoreći o pozivu u Bibliji, s. Anić je rekla kako "unatoč krhkostima i izdajama, Bog nastavlja pozivati i imati povjerenja u osobu koju je stvorio na svoju sliku. Ljudska krhkost postaje tako mjesto Božje milosti. Bog sam postaje krhak pred čovjekom, pred svojim izabranim narodom koji je upao u zamke grijeha, strahova, opasnosti svi-

jeta gdje njegov poziv treba biti obnovljen. Kroz ljudsku i crkvenu povijest predstavlja se tako drugi poziv."

U drugom djelu svog predavanja, s. Anić govorila je o redovničkom životu i "tamnoj noći" drugog poziva, pedagogiji nade te duhovnom buđenju i potrebi cjelovitog odgoja u redovničkom životu. Trajno obnavljanje ili povratak osobe k Bogu životu putovima ponekad vrlo mračnim novi je poziv, drugi poziv, poziv na obraćenje za koji je svijest o vlastitom siromaštvu providorna da bi mogla više živjeti istinu i autentičnu poniznost koje donose unutarnju slobodu, a za nju je

početak radikalnijeg i autentičnijeg naslijedovanja Gospodara života. U našoj nemoći Bog želi pokazati svoju svemoć." zaključila je predavačica Anić.

Nakon predavanja, uslijedila je rasprava koju je vodila moderatorica Redovničkog dana mr. s. Kata Karadža, članica Školskih sestara franjevki Bosansko-hrvatske provincije. Euharistijsko slavlje predslavio je mons. Semren u suslavljaju više od 30 svećenika, a homiliju je izrekao provincial Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM dr. fra Miljenko Šteko, OFM.

Nakon objeda sudionici su razgledavali knjižnicu i muzej sa

potrebno umiranje sebi. Nijedan "slomljeni" život nije osuđen na smrt. Uvijek postoji izlaz iz svačake vrste ovisnosti, iz "slomljenih" odnosa, iz jednog života u kojemu kao da Bog ne postoji, jer kad sam slab onda sam jak (usp. 2 Kor 12,11). Krhkost postaje put i poziv za obnovu života. To je Njegov drugi poziv, nova prilika za novi

mostana, a zatim je bio upriličen koncert župnog zbora "Adore" koji je također pjevao i svirao za vrijeme euharistijskog slavlja.

Oko 16 sati skup je zatvorio predsjednik KVRPP BiH fra Lovro Gavran.

(kvrpp bih)

IZ ŽIVOTA CRKVE U HRVATA

DESETI SUSRET BISKUPA BISKUPSKE KONFERENCIJE BIH S ČLANOVIMA KONFERENCIJE VRPP-A BIH

(kta) – Na blagdan sv. Katarine Sijenske, djevice i crkvene naučiteljice i suzaštitnice Europe, 29. travnja 2015. u prostorijama Nadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog u Sarajevu, održan je Deseti susret biskupa Biskupske konferencije BiH s članovima Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica Bosne i Hercegovine.

Predsjedao je nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić, a sudjelovali su svi biskupi Biskupske konferencije BiH i svi provincijali i provincijske glavarice sa sjedištem u BiH kao članovi Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica BiH.

Biskupi su upoznati s tijekom Trinaeste godišnje skupštine spomenute Konferencije održane 11. travnja 2015. u samostanu sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskoga Provincije Majke Divne u Livnu.

Razmišljajući o djelovanju redovnica i o ženskim redovničkim zvanjima, sudionici su naglasili važnost sebedarja u obiteljima u kojima rastu duhovna zvanja te svjedočko radosno življenje onih koji su se odazvali slijediti izbližega Krista Zaručnika.

Provincialni poglavari i poglavarice saslušali su izvješće o poходu biskupa Ad limina Apostolorum od 9. do 17. ožujka 2015.

u Rimu tijekom kojeg su, između ostalog, pohodili grobove apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla te imali službene razgovore u 14 dijasterija Svetе Stolice, a vrhunac je bio susret sa Svetim Ocem, papom Franjom.

Biskupi su s radošću primili na znanje brojne aktivnosti koje produzimaju redovničke zajednice u Godini posvećena života, među kojima su navedena: misna slavlja, klanjanja pred Presvetim, duhovne obnove, trajna formacija, razmatranja, susreti redovnika i redovnica, hodočašća, franjevačke pučke misije, promocija zvanja, obilježavanje pojedinih dana koji će svoj vrhunac imati u Redovničkom danu predviđenu za subotu, 5. rujna 2015. u Tolisi...

Sudionici su upoznati s tijekom priprema za pastirski pochod pape Franje Bosni i Hercegovini, 6. lip-

nja 2015. u Sarajevu.

Biskupi ponovno potiču sve članove svojih zajednica i sve vjernike na molitvu za blagoslov-ljen pochod i za izgradnju pravedna mira kao uvjet za istinski duhovni, gospodarski i svaki drugi napredak domovine Bosne i Hercegovine. Osobito potiču na molitvu krunice u mjesecu svibnju. Također pozivaju sve svećenike, redovnike, redovnice i vjernike da se, 6. lipnja 2015. okupe na svetoj misi s papom Franjom na stadiolu Koševo.

Sudionici susreta pozivaju sve vjernike na molitvu, ali i na konkretnu pomoć preko Caritasa teško stradalom stanovništvu Nepala pogođenom razornim potresom.

Sarajevo, 29. travnja 2015.

Tajništvo BK BiH

PETI SUSRET BISKUPA BK BIH S FRANJEVAČKIM PROVINCIJALIMA U BIH

(kta) – Peti susret biskupa Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine s franjevačkim provincijalima u BiH održan je, 29. travnja 2015. u Nadbiskupskom ordinarijatu vrhbosanskem u Sarajevu. Predsjedao je nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić, predsjednik BK BiH, a sudjelovali su svi biskupi te franjevački provincijal Bosne Srebrenе fra Lovro Gavran i provincijal Hercegovačke franjevačke provincije fra Miljenko Šteko.

Razmatrajući činjenicu novoga zabrinjavajućeg vala odlaska Hrvata katolika iz Bosne i Hercegovine, biskupi i provincijali ponavlјaju, na što već dvadeset godina uporno ukazuju, da je daytonsko uređenje i njegova selektivna primjena, prvenstveno na štetu hrvatskoga naroda, pretvorilo Bosnu i Hercegovinu u mjesto teškoga življenja za veliku većinu njezinih stanovnika. Koliko god razumiju da se ljudi, zbog nemogućnosti zaposlenja i rasprostranjenosti nedopustive korupcije, odlučuju na odlazak u nesigurno, boli ih činjenica da mnogi Hrvati, zbog utemeljenog osjećaja neravnopravnosti i političke podređenosti i praktične diskriminacije, ovu zemlju sve manje osjećaju i svojim dijelom domovine. Iako svjesni neosjetljivosti i sebičnosti političkih moćni-

ka, znaju da vjera u Boga i ljubav prema čovjeku u nevolji obvezuje Crkvu činiti sve što joj je moguće kako bi pomogla onima koji, unatoč svim poteškoćama i izazovima, ostaju na svome. Stoga pozivaju vjernike, ali i sve druge građane ove napaćene zemlje, da dodatnim znakovima dobre volje i zauzetosti ovu zajedničku nam domovinu od mjesta isključivosti, sukoba i siromaštva pretvaraju u mjesto prihvaćanja, susreta i blagostanja.

Biskupi i provincijali razmišljali su o iznalaženju najboljega pastoralnog odgovora u vremenu kada su brojne župe u BiH ostale s malim brojem vjernika. Izražena je svijest o potrebi što bolje duhovne skribi i za malobrojne vjernike, ali i briga za svećenike koji se nerijetko susreću s brojnim poteškoćama na takvim župama kao i sve veća briga za pastoralne djelatnike u hrvatskim katoličkim misijama.

Ponovno je dotaknuto pitanje zajedničkoga oblikovanja pastoralne godine svršenih bogoslova na Katoličkom bogoslovnom fakultetu i Franjevačkoj teologiji u Sarajevu.

Sarajevo, 29. travnja 2015.

Tajništvo BK BiH

PRIOPĆENJE SA 64. REDOVITOGA ZASJEDANJA BISKUPSKE KONFERENCIJE BIH

Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine održala je, 13. i 14. srpnja 2015., u zgradbi Biskupskega ordinarijata u Banjoj Luci svoje 64. redovito zasjedanje pod predsjedanjem nadbiskupa metropolita vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića, predsjednika BK BiH. Na zasjedanju su sudjelovali svi članovi Biskupske konferencije BiH te delegati: Hrvatske biskupske konferencije mons. Nikola Kekić, vladika križevački, Slovenske biskupske konferencije mons. Jurij Bizjak, biskup koparski, i Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda biskup Dodë Gjergji, apostolski upravitelj prizrenski.

Izrazivši blisku povezanost članova svojih Biskupskih konferencija s Crkvom u Bosni i Hercegovini i njezinim pastirima, biskupi delegati su ukratko upoznali sudiонike zasjedanja s glavnim izazovima s kojima se susreću krajevne Crkve u Hrvatskoj, Sloveniji, Srbiji, Crnoj Gori, Makedoniji i Kosovu.

Biskupi su još jednom uputili izraze iskrene zahvalnosti Katoličkoj crkvi i svim dobročiniteljima u Hrvatskoj i Sloveniji koji su pomogli ljudima pogodenim poplavama i klizištima u Bosni i Hercegovini ističući ponovno veliko zauzimanje Caritasa na planu organizirane pomoći ugroženim osobama.

Biskupi su detaljno upoznati s prijedlogom održavanja jednoga radnog susreta biskupa pojedinih zemalja jugoistočne Europe s inozemnim crkvenim dobročiniteljima koji bi za temu imao pronaalaženje još učinkovitije pomoći biskupijskim zajednicama u pojedinim zemljama u kojima su katolici manje brojni.

Tijekom susreta s biskupima, apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini nadbiskup Luigi Pezzuto osvrnuo se, između ostalog, na posjet Svetog Oca Bosni i Hercegovini, 6. lipnja 2015. u Sarajevu ističući kako se tom prigodom pokazalo da se, kada postoji volja, mogu postići odlični rezultati

čak i na političkom planu. Također je kazao da je krajevna Crkva u Bosni i Hercegovini pokazala da može nadrasti samu sebe i da, kada hoće i vjeruje, može postići željene konkretnе rezultate. Upoznao je biskupe s uspostavom i prvom sjednicom novoga saziva Mješovitog povjerenstva za provedbu Temeljnog ugovora između Svetе Stolice i Bosne i Hercegovine i Dodatnog protokola na Temeljni ugovor.

Osvrnuvši se na provedbu zaključaka s prošlog zasjedanja, biskupi su odlučili uputiti Kongregaciji za proglašenje svetim zamolbu da blažene Drinske mučenice i blaženi Ivan Merz budu uvršteni u liturgijski kalendar Biskupske konferencije BiH.

Biskupi su saslušali izvješća svojih delegata: sa zasjedanja Talijanske biskupske konferencije održanoga od 18. do 21. svibnja 2015. u Rimu; sa zasjedanja Hrvatske biskupske konferencije održanoga od 14. do 16. travnja 2015. u Zagrebu; s biskupskoga ređenja mons. Alojzija Cvikla koje je bilo 26. travnja 2015. u Mariboru; s XII. međunarodnoga simpozija sveučilišnih profesora održanoga od 25. do 27. lipnja 2015. u Rimu; sa susreta predsjednika Biskupske konferencije Jugoistočne Europe održanog od 17. do 21. travnja 2015. u Bukureštu te sa susreta glasnogovornika i generalnih tajnika europskih biskupske konferencija održanih od 17. do 21.

lipnja 2015. u Pragu.

Biskupi su zadužili predsjednika BK BiH i predsjednika Vijeća za liturgiju da, u suradnji s nadležnim osobama u Hrvatskoj biskupskoj konferenciji, porade na što skorijem tiskanju zajedničkoga Kantuala.

Biskupi su saslušali godišnje izvješće o djelovanju Caritasa Biskupske konferencije BiH. Izrazili su zahvalnost djelatnicima Caritasa i brojnim dobročiniteljima koji su nastavili pomagati ljudima pogodjenim poplavama u obnovi njihovih domova i dobara od kojih su živjeli te tako dajući svoj doprinos opstanku na prostoru BiH. Konstatirali su da su dijecezanski Caritasi u BiH dokazali svoju doraslost i takvom neočekivanom velikom izazovu katastrofalnih poplava na području Vrhbosanske nadbiskupije te Banjolučke biskupije. Raduje ih da Caritas ulaže napore za jačanje župnih Caritasa te volontarijata u biskupijama i župama. Razgovarali su i o valoriziranju Caritasova projekta obrazovanja odraslih za socijalna zanimanja koji provodi Socijalno-edukativni centar u Banjoj Luci sa svojim podružnicama u Vrhbosanskoj nadbiskupiji te Mostarsko-duvanjskoj i Trebinjsko-mrkanskoj biskupiji, a u kojem je sudjelovalo oko 1 300 osoba u tri javno važeća programa i oko 25 neformalnih obuka.

Biskupi su razmotrili prijedlog novog Statuta Caritasa Biskupske konferencije BiH koji za cilj ima

što bolju koordinaciju u djelovanju biskupijskih Caritasa kao i predstavljanje njihovih potreba u inozemstvu i pred državnim institucijama u BiH. Izrazili su zahvalnost članovima radne skupine te dali potrebne smjernice za dorađu predložena Statuta.

Biskupi su usvojili godišnje finansijsko izvješće Nadzornoga vijeća Caritasa Biskupske konferencije BiH za 2014. godinu.

Povjereni su predsjedniku Vijeća za katehezu BK BiH da dođoti pravilnik Povjerenstva za školski vjerouauk do sljedećega zasjedanja BK BiH.

Biskupi su se osvrnuli na pastirski posjet pape Franje Bosni i Hercegovini počevši od datuma najeve njegova pohoda do odjeka spomenutog pohoda u zemlji i svijetu te provedbe Papinih poruka. Uputili su izraze zahvalnosti svima koji su na bilo koji način doprinijeli organizaciji Papina posjeta i stvaranju lijepoga ozračja kao i svima koji su 6. lipnja došli u glavni grad Bosne i Hercegovine ujediniti se u molitvi s vrhovnim svećenikom. Potiču sve članove svojih biskupijskih zajednica da nastave moliti i raditi za mir u Bosni i Hercegovini i za stvaranje potrebnih uvjeta za ostanak u njoj u vlastitom identitetu živeći s drugima i drugačijima. Raduje ih da su se hodočasnicima iz BiH pri-družile tisuće vjernika iz Hrvatske i drugih zemalja na čelu sa svojim pastirima.

Biskupi će sudjelovati na Misionom slavlju, 15. srpnja u banjolučkoj katedrali na proslavi svetkovine sv. Bonaventure, nebeskoga zaštitnika Banjolučke biskupije i naslovnika katedrale. Euharistijsko slavlje predvoditi će apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini mons. Luigi Pezzuto.

Banja Luka, 14. srpnja 2015.

Tajništvo BK BiH

PORUKA SVETOGLA OCA FRANJE ZA SVJETSKI MISIJSKI DAN 2015.

Draga braćo i sestre,

Svjetski misijski dan 2015. slavi se u sklopu Godine posvećena života što pruža dodatni poticaj za molitvu i razmišljanje. Naime, ako je svaki krštenik pozvan svjedočiti Gospodina Isusa naviještajući vjeru primljenu kao dar, to posebno vrijedi za posvećene osobe jer između posvećena života i misije postoji snažna veza. Želja za naslijedovanjem Isusa izbliza, koja je dovela do nastanka posvećena života u Crkvi, odgovara na njegov poziv da uzmemmo križ i pođemo za njim, da ga naslijedujemo u njegovu predanju Ocu i njegovu služenju i ljubavi, da izgubimo život kako bismo ga ponovno dobili. A budući da čitav Kristov život ima misijski karakter, muškarci i žene koji ga izbliza slijede moraju posjedovati tu misijsku osobinu.

Misijska dimenzija pripada samoj naravi Crkve te je prirođena također svim oblicima posvećena života: ako bi je se zanemarilo to bi imalo za posledicu osiromašenje i izobličenje karizme. Misija nije prozelitizam ili puka strategija; misija je sastavni dio "gramatike" vjere, ona je nešto silno važno za onoga koji sluša glas Duha Svetoga koji tihim glasom govori "dođi" i "idi". Onaj koji naslijeduje Isusa ne može ne postati misionar, i zna da Isus "kroči s njim, govori s njim, diše s njim, radi s njim. Osjeća Isusa živoga uza se usred misionarske zauzetosti" (apost. pobud. Evangelii gaudium, 266).

Misija je velika ljubav prema Isusu Kristu i, istodobno, velika ljubav prema njegovu narodu. Kada zastanemo u molitvi pred Isusom raspetim, vidimo veličinu njegove ljubavi koja nam daje dostoјanstvo i podupire nas. Istodobno shvaćamo da se ona ljubav koja izvire iz Isusova probodena srca širi da obuhvati sav Božji narod i cijeli ljudski rod; i tako osjećamo da se on želi poslužiti nama kako bi se sve više približio svom ljubljenom narodu (usp. isto, 268) i svima onima koji ga traže iskrena srca. U Isusovoj zapovijedi "pođite" prisutni su scenariji i uvijek novi izazovi evangelizacijskog poslanja Crkve. U njoj smo svi pozvani naviještati evanđelje svjedočanstvom života. Na poseban se način od posvećenih osoba traži da osluškuju glas Duha koji ih poziva ići u velika rubna misijska područja, onima kojima evanđelje još nije naviješteno.

Pedeseta obljetnica dekreta Drugoga vatikanског sabora *Ad gentes*, o misijskoj djelatnosti Crkve poziva nas ponovno čitati i razmišljati nad tim dokumentom koji je potaknuo snažni misijski zamah u ustanovama posvećena života. U kontemplativnim zajednicama u novom se svjetlu javlja lik svete Terezije od Djeteta Isusa, zaštitnice misija; ona govori s novom rječitošću i nadahnjuje razmišljanje o dubokoj povezanosti između kontemplativnoga života i misije. Na misijski poticaj koji je dao Drugi vatikanски koncil mnoge su redovničke zajednice aktivnoga života odgovorile izvanrednom otvorenošću misiji *ad gentes*, koja je često bila praćena prihvatanjem braće i sestara koji dolaze iz zemalja i kultura koje se susrelo u evangelizaciji tako da se danas može govoriti o raširenoj interkulturnosti u posvećenom životu. Upravo je zato prijeko potrebno ponovno istaknuti da je Isus Krist središnji ideal misija i da taj ideal zahtjeva potpuno sebedarje u naviještanju evanđelja. Oko toga ne može biti kompromisa: tko, s Božjom milošću, prihvati misiju, pozvan je misiju živjeti. Za te osobe, naviještanje Krista, u mnogim periferijama svijeta, postaje način njegova naslijedovanja i najveća nagrada za mnoge napore i odricanja. Svaki otklon od toga poziva, pa bio on praćen i plenititim motivacijama vezanim uz mnoge pastoralne, crkvene i humanitarne potrebe, nije u skladu s Gospodinovim pozivom da se osobno služi evanđe-

lju. U misijskim ustanovama odgojitelji su pozvani i jasno i otvoreno pokazati tu perspektivu života i djelovanja i biti odlučni u razlučivanju autentičnih zvanja za misije. Obraćam se poglavito mladima, koji su još uvijek sposobni za hrabru svjedočanstva i velikodušne poduhvate, također one za koje kad treba plivati protiv struje: ne dopustite da vam se ukrade san o pravoj misiji, o nasljedovanju Isusa koje uključuje potpuno sebedarje. U dubini vaše savjesti zapitajte se zbog čega ste izabrali misijski redovnički život i preispitajte svoju raspoloživost da ga prihvate onakvoga kakav jest: dar ljubavi u službi naviještanja evanđelja, imajući na umu da je naviještanje evanđelja, prije no potreba za one koji ga još nisu čuli, potreba za onoga koji ljubi Učitelja.

Danas se misija Crkve suočava sa izazovom izljeđenja ususret potrebama svih naroda da se vrate svojim korijenima i da sačuvaju vrijednosti svojih kultura. To znači da je potrebno upoznati i poštivati druge tradicije i filozofske sustave te shvatiti da svi narodi i kulture imaju pravo da im se pruži pomoć da polazeći od svoje vlastite tradicije uđu u misterij Božje mudrosti i prihvate Isusovo evanđelje, koje rasvjetljuje i preobražava sve kulture.

U toj složenoj dinamici, postavljamo si pitanje: "Tko su povlašteni primatelji evanđeoskog navještaja?" Odgovor je jasan i nalazimo ga u samom evanđelju: siromašni, maleni i bolesni, oni koji su često prezreni i zaboravljeni, oni koji nam nemaju čime uzvratiti (usp. Lk 14, 13-14). Evangelizacija u kojoj se prednost daje posljednjima je znak Kraljevstva koje je Isus došao donijeti: "postoji neraskidiva veza između naše vjere i siromašnih. Nikada ih ne ostavimo same!" (apost. pobud. Evangelii gaudium, 48). To mora biti posebno jasno onima koji prigrljuju misijski posvećeni život: zavjetom siromaštva oni odlučuju slijediti Isusa u njegovom davanju prednosti siromašnima, i to ne ideološki već poput njega koji se poistovjetio sa siromašnima: živeći poput njih u nesigurnosti svakodnevnoga života i odričanju od svake težnje za moći kako bismo postali braća i sestre posljednjih, noseći im svjedočanstvo radosti evanđelja i znak Božje ljubavi.

Da bi živjele kršćansko svjedočenje i znakove Očeve ljubavi među malenima i siromašnima, posvećene su osobe pozvane promicati u misijskoj službi Crkve prisutnost vjernikâ laikâ. Već je Drugi vatikanjski koncil govorio: "Laici surađuju u crkvenom djelu evangelizacije i sudjeluju u njezinoj spasonosnoj misiji u isti mah kao svjedoci i živa sredstva" (Ad gentes, 41). Nužno je da se posvećene osobe koje rade u misijama sve hrabrije otvaraju prema onima

koji su spremni surađivati s njima, pa bilo to samo privremeno, radi stjecanja iskustva na terenu. To su braća i sestre koji žele dijeliti misionarski poziv koji je nerazdruživo povezan s krštenjem. Misijske kuće i strukture su prirodna mjesta za njihovo prihvaćanje i pružanje ljudske, duhovne i apostolske potpore.

Misijske ustanove i djela Crkve stavljaju se potpuno u službu onih koji ne poznaju Isusovo evanđelje. Da bi plodonosno ostvarile taj cilj, one trebaju karizme i predani misijski rad posvećenih osoba. Ali i posvećene osobe trebaju strukturu službe, kao izraz brige rimskoga biskupa kako bi se zajamčila koinonia, tako da suradnja i sinergija budu sastavni dio misionarskoga svjedočenja. Isus je postavio jedinstvo učenikâ kao uvjet da svijet uzvjeruje (usp. Iv 17, 21). Ta konvergencija nije isto što i pravna i organizacijska podložnost institucionalnim tijelima, a još manje gušenje kreativnosti Duha koji pobuđuje različitost, već to znači dati veću djelotvornost evanđeoskoj poruci i promicati ono jedinstvo nakanâ koje je također plod Duha.

Misijsko djelo Petra nasljednika ima jedan univerzalni apostolski obzor. Zbog toga treba također mnoge karizme posvećena života, kako bi zahvatilo široko polje evangelizacije i kako bi bilo kadro osigurati odgovarajuću prisutnost u svim krajevima.

Draga braćo i sestre, pravi misionar gaji veliku ljubav prema evanđelju. Sveti Pavao je rekao: "Jao meni ako evanđelja ne navješćujem" (1 Kor 9, 16). Evanđelje je izvor radosti, slobode i spasenja za svakoga čovjeka. Crkva je svjesna toga dara i zato se ne umara neprestano naviještati svima "što bijaše od početka, što smo čuli, što smo vidjeli očima svojim" (1 Iv 1, 1). Misija služiteljâ Riječi – biskupâ, svećenikâ, redovnikâ i vjernikâ laikâ – jest omogućiti svima, bez iznimke, uči u osobni odnos s Kristom. Na golemom polju misijskoga djelovanja Crkve, svaki je vjernik pozvan živjeti svoj krsni poziv što je više moguće, već prema svojoj osobnoj situaciji. Velikodušni odgovor na taj opći poziv mogu pružiti posvećeni muškarci i žene jednim intenzivnim životom molitve i jedinstva s Gospodinom i njegovom otkupiteljskom žrtvom.

Povjeravajući Mariji, Majci Crkve i uzoru misijske službe, sve one koji, ad gentes ili na vlastitom teritoriju, u svakom životnom staležu surađuju u naviještanju evanđelja, od srca svima upućujem apostolski blagoslov.

Iz Vatikana, 24. svibnja 2015., svetkovina Duhova
Papa Franjo

KRATKI PRIKAZ NOVE ENCIKLIKE „HVALJEN BUDI“ PAPE FRANJE

(Fra L. Tomašević, Split) - „Laudato si - Hvaljen budi“ naslov je netom objavljene (18. lipnja 2015.) enciklike pape Franje o okolišu (ekologiji). Puni je naslov na talijanskom „Laudato si, sulla cura della casa comune – o skrbi za zajedničku kuću“. Kako upućuju same početne riječi enciklike na sv. Franju Asiškoga, a pojama kuće na sv. Bonaventuru, može se jasno reći da je papa bio inspiriran franjevačkim duhom i karizmom u pisanju te enciklike. Riječ je o 192 stranice i 246 brojeva enciklike pape Franje koju su predstavili: jedan pravoslavni metropolit i poznati pravoslavni teolog Joannis Zizioulas (i to je jedna od karakteristika: papinski dokument predstavlja pravoslavni episkop) kardinal Peter Kodwo Appiah Turkson, te stručnjaci John Schellnhuber, osnivač i direktor Potsdam Institute for Climate Research i Carolyn Woo s Catholic Relief Services della University of Notre Dame (SAD).

Enciklika je plod jednogodišnjega rada zajedno s mnogim stručnjacima u ekologiji, kao i raznim savjetnicima, a započinje riječima „Pjesme stvorenja“ sv.

Franje Asiškoga, da bi vrlo brzo prešla na probleme i zla što ih je ljudski rod nanio „sestri našoj majci Zemlji“ koja zbog toga sve više sliči „ogromnom spremištu nečistoće“. Papa Franjo u toj enciklici jasno ukazuje na činjenicu da je za globalno zagrijavanje odgovorno čovječanstvo, te treba biti svjestan „ljudskog razloga ekološke krize“, kao i „antropocentričnog ekscesa“. Papa nadalje naglašava kako znanstvene studije upućuju na činjenicu da je za globalno zatopljenje zadnjih decenija krivo umnažanje otrovnih plinova što ih sam čovjek najviše stvara.

Naglašava i činjenicu da čovječanstvo treba mijenjati stil života, proizvodnje i konzumacije kako bi moglo izbjegći zagrijavanje ili barem umanjiti ljudske uzroke ekološke krize. Valja biti svjestan i „klimatskih promjena što se odražavaju na globalnoj razini i stvaraju ambijentalne, socijalne, ekonomski distributivne i političke implikacije, toliko da danas to predstavlja glavne izazove čovječanstvu“. Uzroke nam valja tražiti u deforestaciji zemlje, u umanjuvanju biodiverziteta, u otapanju ledenih bregova, u osiromaši-

vanju mora i u povećanju razine voda.

Papa Franjo u svojoj drugoj enciklici govori o aktualnoj krizi i obraća se „svim ljudima dobre volje“ te traži pravo „ekološko obraćenje“ i jednu „novu opću solidarnost“. Enciklika „Laudato si“ govori o skrbi za zajedničku kuću“ i upozorava da „mi nismo Bog. Zemlja nam prethodi i ona nam je darovana.“

Papin pojam ekologije je onaj klasični od grčkog *oikos* što znači kuća svih stvorenja (sv. Bonaventura). Papa naglašava i odgovornost za „opće dobro“ te veli da „privatno vlasništvo“ nije apsolutno i nedodirljivo pravo jer „postoji socijalna funkcija bilo kojeg oblika privatnog prava“, što je on jasno naglašavao i kao nadbiskup Buenos Airesa. Radi toga on i citira sv. Franju Asiškoga jer je on bio „zaštitnik“ i „svjedok“ tzv. „integralne ekologije“ čime nam je omogućio da u prirodi prepoznamo „sjajnu knjigu u kojoj nam Bog govori“ i u kojoj svako stvorene ima vrijednost i svrhu u sebi.“ Čovjek jest osobno biće, ali nije gospodar prirode“, dok sama priroda nije obična materija isključivo za naše zaloganje, živa bića nisu „čisti objekti“ za iskorištavanje i postizanje koristi već „sva imaju vlastitu vrijednost pred Bogom“. Papa rado naglašava da je ekologija uvijek i „ljudska ekologija“ i da je u svijetu sve povezano, ranjivost same zemlje kao i siromašna, jednako kao i ambijentalni i društveni nesrazmjeri, kako oni finansijski tako i oni prouzročeni oružjem i ratovima. Sv. Franjo Asiški govorio je o zemlji kao o „majci“ i „sestrici“ i rado je pomagao siromahe. Papa Franjo stoga i

tvrdi da „pravi ekološki put uvijek postaje i socijalni koji mora integrirati pravednost u raspravama o okolišu, kako bi se mogao čuti jauk zemlje kao i jauk siromaha“. Stoga i tvrdi: „Okriviti demografski rast, a ne ekstremni konzumizam kao što neki čine, je jedan od načina da se ne uoči problem“.

Papa Franjo nabraja i sve probleme „ekološke krize“: globalno zatopljenje, klimatske promjene, zagađivanje, dizanje razine mora, osiromašenje biodiverziteta, nejednaku raspodjelu hrane, nedostatak vode i nedostatak prava svih na vodu. Papa potom ukazuje na planetarnu nejednakost, na vanjski dug siromašnih zemalja koji se pretvorio u pravo iskoristavanje. Tu je i nerazumno korištenje zaliha zemlje što stvara ekološki nered, posebice između Sjevera i Juga. Papa se dotiče i slabosti međunarodne politike te veli: „Nužno je stvoriti normativni sustav koji će uključiti nepremostiva ograničenja i osigurati zaštitu ekosustava, prije

negoli novi oblici moći koji proizlaze iz tehničko-konzumističke paradigme unište ne samo politiku nego i slobodu i pravednost.“ Tako on optužuje „globalizaciju tehnokrativne paradigmе“ koja se odražava u današnjem svijetu kao „ekscesivni konzumizam“ koji nastoji „zagospodariti i ekonomijom i politikom“.

Papa ima i nekoliko teških optužbi: „Ekomska moć i dalje opravdava aktualni svjetski redak u kojem glavnu riječ imaju spekulacija i tražnje financijske dobiti koji uopće ne vode brigu o kontekstu i učincima na ljudsko dostojanstvo i na okoliš“.

U toj enciklici papa nije zabranio naglasiti na „prihvatanje vlastitoga tijela kao Božjega dara, što je nužno da bismo mogli zagrli i prihvatiti čitavi svijet kao Očev dar i kao zajedničku kuću“. To se prihvatanje protivi logici po kojoj nam tijelo služi kako bismo dominirali nad stvorenim. Stoga i naglašava da svoje tijelo moramo prihvati u njegovo ženskosti i

muškosti kako bismo time u sebi izgradili radost susreta s drugim i različitim. To prihvatanje nikako ne uništava spolnu različitost radi toga što se ne bi znala međusobno sučeljavati (ideologija roda).

Papa je naglasio i istinu da „abortus“, „nikako nije sukladan s obranom prirode“ i naglasio kako „neki ekološki pokreti brane integritet okoliša i s pravom upozoravaju na znanstvena istraživanja, dok takve principe ne primjenjuju i na ljudski život.“ U enciklici papa progovara o istraživanjima na životinjama, o genetski modificiranim organizmima, o ekološkom građanstvu i zaključuje kako je „plemenito prihvatiti zadaću skribi za sve stvoreno i to pokazivati svakodnevnim malim djelima“.

I na kraju valja naglasiti kako papa poziva da „svi traže projekte na duže vremensko razdoblje, a ne samo one za moć.“ Valja voditi računa o preživljavanju i o harmoniji sa stvorenim jer „konačni cilj drugih stvorenja, nikako nismo mi!“

PAPINO PISMO O JUBILEJSKOM OPROSTU U SVETOJ GODINI MILOSRĐA

Papa Franjo uputio je pismo predsjedniku Papinskog vijeća za promicanje nove evangelizacije mons. Rini Fisichelli o podjeljivanju oprosta tijekom predstojećeg Jubileja milosrđa. Želim da jubilejski oprost dopre do sviju kao istinsko iskustvo Božjeg milosrđa, ističe Papa. Od velike je važnosti Papina odluka da podijeli svećenicima ovlast odrješavanja od grijeha pobačaja za one koji su počinili i skrušena srca traže oproštenje. Usto, papa Franjo, u znak hoda koji ima za cilj „povratio puno jedinstvo“ s lefebverovcima, odredio je da „svi oni koji tijekom Svetе godine milosrđa

pristupe sakramentu pomirenja kod nekog od svećenika Bratstva svetog Pija X. primit će valjano i dopušteno odrješenje svojih grijeha“, jer, piše Papa, ova jubilejska godina milosrđa nikoga ne isključuje.

Papina je želja, kako ističe na početku poruke, da „Jubilej bude živo iskustvo Očeve blizine, malne opipljivi dodir njegove nježnosti, da vjera svakog vjernika ojača te tako svjedočanstvo postane sve učinkovitije“.

Želim da jubilejski oprost dopre do sviju, kao istinsko iskustvo Božjeg milosrđa, koji dolazi u susret svakoj osobi licem Oca koji

prihvata i oprašta, zaboravljući potpuno počinjeni grijeh. Da bi doživjeli i zadobili oprost, vjernici su pozvani poduzeti kratko hođašće prema Svetim vratima, otvorenim u svakoj katedrali ili u crkvama koje odrede dijecezanski biskupi, kao i na četirima papinskim bazilikama u Rimu, kao znak duboke želje za istinskim obraćenjem. Isto tako, Papa određuje da se oprost može zadobiti u svetštima u kojima su otvorena Vrata milosrđa kao i u crkvama koje se tradicionalno priznaje jubilejskima. Važno je, objasnio je Papa, da to bude povezano, prije svega, sa sakramentom pomirenja i slavljenjem svete euharistije te popraćeno ispovješću vjere i molitvom za Papu i nakane koje nosi u svom srcu za dobro Crkve i čitavog svijeta.

Papa misli i na one koji, iz različitih razloga, neće moći pohoditi Sveta vrata, a to su u prvom redu bolesni i stariji i samci. Za njih, ističe Sveti Otac, će biti od velike pomoći da žive svoju bolest i patnju kao iskustvo bliskosti s Gospodinom, koji u otajstvu svoje muke, smrti i uskrsnuća pokazuje glavni put koji daje smisao patnji i samoći. Živjeti s vjerom i radosnom nadom taj trenutak kušnje, primajući pričest ili sudjelujući na misi i zajedničkoj molitvi, također posredstvom raznih sredstava društvene komunikacije, za njih će predstavljati način dobivanja jubilarnog oprosta.

Papa misli i na zatvorenike te ističe kako je Jubilej oduvijek predstavljalo priliku za veliku amnestiju kojom su obuhvaćeni oni koji su, unatoč tome što su zasluzili kaznu, postali svjesni nepravde koju su počinili i iskreno se želete ponovno uključiti u društvo i pružiti mu svoj častan doprinos. Neka sve njih dotakne na opipljiv način milosrđe Oca koji želi biti blizu onima kojima je nje-govo oproštenje najpotrebniye,

piše Papa ističući kako oni mogu zadobiti oprost u zatvorskim kapelama. Neka svaki prelazak praga čelije, mislima i molitvama upravljenim Ocu, za njih bude prolazak kroz Sveta vrata, jer Božje milosrđe, koje može preobraziti srca, također je u stanju preobratiti rešetke u iskustvo slobode, piše Papa.

Podsjećajući kako je od Crkve zatražio da u toj jubilejskoj godini ponovno otkrije bogatstvo duhovnih i tjelesnih djela milosrđa, Papa u svome pismu određuje da svaki put kada vjernici osobno učine jedno ili više tih djela zadobivaju potpuni jubilejski oprost, plod samog događaja koji se slavi i živi u vjeri, nadi i ljubavi. Jubilejski oprost može se zadobiti i za pokojnika. Uz njih nas, podsjeća Papa, veže svjedočanstvo vjere i ljubavi koje su nam namrli. Kao što ih se spominjemo u euharistijskom slavlju, tako možemo, u velikom otajstvu općinstva svetih, moliti za njih, da ih Očevo milosrdno lice oslobodi svih natruha grijeha i snažno prigrli sebi u vječnom blaženstvu.

Jedan od ozbiljnih problema našeg doba zasigurno predstavlja drukčiji odnos prema životu, piše u nastavku Papa. Rašireni i neosjetljivi mentalitet doveo je do gubitka odgovarajuće osobne i socijalne osjetljivosti za prihvatanje novog života. Tragediju pobačaju neki su doživjeli s površnom sviješću, kao da nisu svjesni teškoga zla koje takav čin sa sobom nosi. No, s druge strane, mnogo je onih koji to doživljavaju kao poraz ali smatraju da nemaju drugog izbora. Tu mislim, posebice, na sve žene koje su počinile pobačaj. Dobro su mi poznate uvjetovanosti koje su ih dovele do te odluke. Znam da je to egzistencijalna i moralna drama. Upoznao sam tolike žene koje nose u svom srcu ožiljak zbog te teške i bolne odluku. Ono što se dogo-

dilo je duboko nepravedno; ipak, jedino shvaćanje istine o tome omogućuje pojedincu da ne izgubi nadu. Božje oproštenje ne može se uskratiti onome koji se pokajao, poglavito kada ta osoba pristupa sakramentu ispovijedi iskrena srca kako bi zadobila pomirenje s Ocem. To je jedan od razloga zbog kojeg je Papa odlučio, bez obzira na eventualne suprotne odredbe, svim svećenicima za jubilejsku godinu podijeliti ovlast odrješenja od grijeha pobačaja za one koji su taj grijeh počinili i koji skrušena srca traže za nj oproštenje. Neka svećenici u ispunjavanju te velike zadaće združe riječi iskrene dobrodošlice s razmišljanjem koje će osobi pomoći shvatiti ozbiljnost počinjenoga grijeha, te joj pokažu put istinskog obraćenja kako bi shvatila pravo i velikodušno oproštenje Oca koji sve obnavlja svojom prisutnošću.

Na kraju Papa se obraća onim vjernicima koji se iz različitih razloga odluče pohoditi crkve u kojima svoju službu vrše svećenici Bratstva svetog Pija X. Ova jubilejska godina milosrđa ne isključuje nikoga. Neki od subraće biskupa iz raznih krajeva su mi govorili o njihovo dobroj vjeri i sakramentalnoj praksi, povezanoj s nelagodom zbog teške situacije s pastoralnog gledišta. Nadam se da će se u bliskoj budućnosti naći rješenja za obnovu punog jedinstva sa svećenicima i poglavarima Bratstva. U međuvremenu, potaknut potrebom da se odgovori na dobrobit tih vjernika, svojom osobnom odlukom, određujem da oni koji tijekom Svetе godine milosrđa pristupe sakramentu pomirenja kod nekog od svećenika Bratstva svetog Pija X. dopušteno prime valjani oprost svojih grijeha, piše Papa.

Na kraju pisma Papa pripravu toga izvanrednog jubileja povjera zagovoru Majci Milosrđa.

PAPA FRANJO U BIH

06. lipnja 2015. Papa Franjo je posjetio Bosnu i Hercegovinu. Bio je to veličanstven događaj i doživljaj. Ovdje donosimo njegove govore.

GOVOR PAPE FRANJE ČLANOVIMA PREDSJEDNIŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE

Susret Svetoga Oca s najvišim političkim predstavnicima Bosne i Hercegovine dogodio se u jutarnjim satima u subotu, 6. lipnja 2015. u Predsjedništvu Bosne i Hercegovine u Sarajevu. Nazočna su bila sva tri člana Predsjedništva: Mladen Ivanić, Bakir Izetbegović, i Dragan Čović. Sveti Otac pozdravio ih je sljedećim riječima:

Gospodo članovi Predsjedništva Bosne i Hercegovine,
Gospodine Predsjedatelju,
Članovi Diplomatskog zbora,
Draga braćo i sestre!

Zahvaljujem članovima Predsjedništva Bosne i Hercegovine na ugodnom dočeku, osobito na srdačnim pozdravnim riječima gospodina Predsjedatelja Mladena Ivanića, koje mi je uputio u ime svih vas. Radostan sam što sam došao u ovaj grad koji je mnogo propatio u krvavim sukobima u prošlome stoljeću, a koji je ponovno postao mjesto dijaloga i mirnoga suživota.

Sarajevo, baš kao i Bosna i Hercegovina ima posebno značenje za Europu i čitav svijet. Stoljećima su na ovim prostorima prisutne zajednice koje ispo-vijedaju različite vjere te pripadaju različitim narodima i kulturama, zajednice bogate u svojim posebnostima te ponosne na svoju jedinstvenu tradiciju. Sve ovo tijekom dugo vremena nije predstavljalo poteškoće u međusobnim prijateljskim i srdačnim odnosima.

Čak nam i sama arhitektonska struktura Sarajeva govori ovomu u prilog, jer se u svome urbanističko-me spletu u neposrednoj blizini uzdižu sinagoge, crkve i džamije te je grad s pravom dobio naziv "europskog Jeruzalema". On zapravo predstavlja jedno veliko raskrižje kultura, naroda i vjera; takva uloga zahtijeva da se uvijek iznova grade novi mostovi te da se postojeći istovremeno obnavljaju i čuvaju, kako bi se osigurali učinkoviti, sigurni i civilizirani odnosi.

Potreban nam je razgovor, otkrivanje bogatstva svakoga od nas, vrednovanje onoga što nas ujedinjuje te doživljavanje razlika kao mogućnost rasta, pritom poštujući svakog pojedinca. Prijeko je potre-

ban strpljiv dijalog, pun povjerenja, tako da pojedinci, obitelji i zajednice mogu prenositi vrijednosti vlastite kulture i prihvataći sve ono dobro u tuđim iskustvima.

Na ovaj bi način mogle zacijeliti čak i velike rane nedavne prošlosti, a na budućnost bi se gledalo s nadom, te bismo se, slobodni od svakoga straha i mržnje, suočavali sa svakodnevnim problemima s kojima je svaka građanska zajednica pozvana suočiti se.

Dolazim kao hodočasnik mira i dijalog-a, 18 godina poslije povijesnoga posjeta Svetoga Ivana Pavla II., koji se zbio neposredno nakon potpisivanja Daytonskog sporazuma. Drago mi je vidjeti postignute napretke, na kojima trebamo zahvaliti Gospodinu i tolikim ljudima dobre volje. Međutim, važno je ne zadovoljiti se postignutim, nego tražiti kako učiniti daljnje korake u učvršćivanju međusobnog povjerenja te stvarati prilike za produbljivanje uzajamnog poznавanja i poštovanja. Podrška ovakvom razvoju i temeljni uvjet su blizina i suradnja Među-

narodne zajednice, osobito Europske Unije i svih država i organizacija koje su prisutne i koje djeluju na području Bosne i Hercegovine.

Bosna i Hercegovina je, konačno, sastavni dio Europe. Njezini uspjesi i drame potpuno se uklapaju u povijest europskih uspjeha i drama, te su u isto vrijeme velika opomena kako bi se uložile sve raspoložive snage da započeti mirovni procesi postanu sve čvršći i stabilniji.

U ovoj Zemlji, mir i sloga među Hrvatima, Srbima i Bošnjacima te poticaji kojima se u posljednje vrijeme njeguje taj sklad, kao i srdačni i bratski odnosi između muslimana, židova i kršćana imaju važnost koja seže daleko izvan granica Bosne i Hercegovine. Ovime se daje svjedočanstvo cijelome svijetu kako je suradnja među različitim narodima i religijama u svrhu općega dobra itekako moguća; kako pluralizam kultura i tradicija može potaknuti i oživotvriti neponovljivo i učinkovito rješavanje problema; kako se čak i najdublje rane mogu izlječiti zajedničkim hodom koji pročišćava sjećanja i daje nadu za budućnost.

Svi bismo trebali prepoznati naše temeljne ljudske vrijednosti, kako bismo se uspješno suprotstavili divljaštvu onih koji bi od svake različitosti htjeli stvoriti priliku za nasiljem. U ime se ovih vrijednosti može i mora surađivati, graditi i razgovarati, oprati i s njima rasti. One tako dopuštaju sazvučju različitih glasova da se oblikuju u plemenit i skladan himan, nasuprot fanatičnom kriku mržnje.

Političari su pozvani na plemenitu zadaću da budu prvi koji će služiti svojim zajednicama, radeći

prvenstveno na očuvanju temeljnih ljudskih prava, među kojima istaknuto mjesto ima ono o vjerskoj slobodi. Na taj će se način konkretnim zalaganjem moći izgraditi mirovni i pravednije društvo, u kojem bi se uz pomoć svakoga člana rješavali mnogovrsni problemi iz svakodnevnoga života naroda.

Da bi se ovo ispunilo, prijeko je potrebna stvarna jednakost svih građana pred zakonom, posebno u njegovoj provedbi, bez obzira na njihovu etničku, vjersku ili geografsku pripadnost: tako će se svi, bez razlike, u potpunosti osjećati dionicima javnoga života i, uživajući ista prava, moći će aktivno dati svoj posebni doprinos općem dobru.

Poštovane dame i gospodo,

Katolička Crkva sudjeluje u projektu materijalne i moralne obnove Bosne i Hercegovine molitvom i zalaganjem svojih vjernika i institucija, dijeleći tako njezine radosti i brige, želi i dalje neumorno svjedočiti svoju posebnu blizinu prema siromašnima i potrebnima, potaknuta naukom i primjerom svojega božanskog Učitelja, Krista.

Stveta se Stolica raduje svemu što je postignuto u ovim godinama i jamči svoju skrb u promicanju suradnje, dijaloga i solidarnosti, svjesna da su mir i međusobna pažnja u civiliziranom i uređenom suživotu nužni uvjeti za trajan i stvaran razvoj. Time ujedno želi da Bosna i Hercegovina, nakon što su se olujni crni oblaci konačno udaljili, uz doprinos svih mogne nastaviti na započetom putu, tako da nakon studene zime procvjeta proljeće.

S ovim mislima molim Svevišnjega za mir i blagostanje Sarajeva i čitave Bosne i Hercegovine.

PROPOVIJED PAPE FRANJE NA MISNOM SLAVLJU NA STADIONU KOŠEVO

U subotu, 6. lipnja 2015. u 11 sati Sveti Otac papa Franjo predsjedao je svečanom Misnom slavlju na stadionu Koševo. Tog prigodom Sveti Otac uputio je homiliju koju prenosimo u cijelosti:

Draga braće i sestre,
u biblijskim čitanjima koja smo poslušali odjeknula je više puta riječ "mir". Uistinu, snažna proročanska riječ! Mir je Božji dar, Božji plan za čovječanstvo, povijest i sve stvoreno. To je plan koji uvijek nalazi na protivljenja čovjeka i zloga. Tako i u našemu vremenu težnja za mirom i trud oko njegovog postizanja sukobljavaju se s činjenicom da se u svijetu trenutno vode toliki oružani sukobi. To je jedna vrsta trećega svjetskog rata, koji se vodi "u dijelovima" te

se, u kontekstu globalne komunikacije, doživljava prava ratna klima.

Postoje neki koji bi namjerno htjeli stvarati i izazivati ovu klimu, posebno oni koji nastoje izazvati sukobe među različitim kulturama i civilizacijama, te oni koji smisljavaju ratove kako bi prodavali oružje. Ali rat podrazumijeva djecu, žene i starce u izbjegličkim kampovima; podrazumijeva prisilno napuštanje domova; podrazumijeva razrušene kuće, ulice i gospodarske objekte; podrazumijeva iznad svega tolike

razorene živote. Vi to vrlo dobro znate, jer ste sve ovo doživjeli upravo ovdje: kolika patnja, kolika razaranja, kolika bol! Danas se, draga braćo i sestre, još jednom iz ovoga grada uzdiže vapaj naroda Božjega i svih muškaraca i žena dobre volje: nikada više rata!

Usred ove ratne klime, poput sunčeve zrake koja prodire kroz oblak odzvanja Isusova riječ u Evangeliju: «Blago mirotvorcima» (Mt 5,9). Poziv je ovo uvijek aktualan koji vrijedi za svaki naraštaj. Ne kaže "Blaženi propovjednici mira": svatko je sposoban govoriti o njemu, čak na licemjeran i lažan način. Ne. Kaže: «Blago mirotvorcima», to jest, onima koji ga tvore, stvaraju. Stvarati mir svojevrsno je umijeće: zahtijeva se strast, strpljivost, iskustvo, postojanost. Blaženi su oni koji siju mir svojim svagdanjim radom, s gestama služenja, bratstva, dijaloga, milosrđa... Upravo će se ovi «sinovima Božjim zvati», jer Bog sije mir uvijek i posvuda; u punini vremena poslao je u svijet svojega Sina da imamo mir! Stvarati mir je posao koji se neumorno ostvaruje svakoga dana, korak po korak.

Ma, kako se stvara, kako se ostvaruje taj mir? Na to nas je na najbolji način podsjetio prorok Izaija: «Mir će biti djelo pravde» (32,17). Prema "Vulgati" glasi: "Opus iustitiae pax" - to je postalo slavno ge-

slo kojega je proročki preuzeo Papa Pio XII. Mir je djelo pravde. Niti ovdje se ne radi o teoriji i planiranju pravde, već o pravdi koja je primjenjena, življena. Novi Zavjet nas uči kako je savršeno ispunjenje pravde ljubiti bližnjega kao sebe same (usp. Mt 22,39; Rim 13,9).

O, kako se mijenjaju stvari kada, s milošću Božjom, slijedimo ovu zapovijed. To je zbog toga jer se mi mijenjamo! Ona osoba, onaj narod kojega sam dosada doživljavao kao neprijatelja, zapravo ima isto lice kao i ja, moje srce, moju dušu. Imamo istoga Oca na nebesima. Dakle, istinska bi pravednost bila činiti toj osobi, tome narodu, sve ono što bih volio da bude učinjeno meni i mome narodu (usp. Mt 7,12).

U drugome čitanju, Sveti Pavao nam je pokazao prijeko potrebne osjećaje za stvaranje mira: «Zadjenite se u milosrdno srce, dobrostivost, poniznost, blagost, strpljivost te podnosite jedni druge praštajući si, ako tko ima protiv koga kakvu pritužbu! Kao što je Gospodin vama oprostio, tako i vi!» (3, 12-13).

To su osjećaji koji nam pomažu da, ondje gdje živimo, postanemo "umjetnici" u stvaranju mira. No, ne dajmo se zavaravati da ovo ovisi samo o nama! Pali bismo tada u prazni moralizam! Mir je dar Božji, ne u kakvom magijskom smislu, nego upravo u ovomu: On - Krist, sa svojim Duhom, može utisnuti u naša srca i tijela ove osjećaje i učiniti nas istinskim oruđem svojega mira. I, ponirući još dublje, Apostol nam govorи kako je mir dar Božji baš zato jer je plod njegove pomirbe s nama. Samo ako se pomiri s Bogom, čovjek postaje pravi mirotvorac.

Draga braćo i sestre, molimo danas Gospodina po zagovoru Blažene Djevice Marije, milost da imamo jednostavno srce, puno strpljivosti, želje i zalaganja za pravednost. Molimo ga da budemo milosrdni, da se zalažemo i da stvaramo mir, a ne rat i neslogu. Jedino je to put koji nas čini sretnima, koji nas čini blaženima.

GOVOR PAPA FRANJE U SARAJEVSKOJ KATEDRALI, IZREČEN UŽIVO

Katedrala Srca Isusova u Sarajevu, 6. lipnja 2015., susret Svetog Oca pape Franje sa svećenicima, redovnicima, redovnicama i sjemeništarcima

Spremio sam za vas govor, ali pošto sam čuo svjedočenje ovoga svećenika, redovnika i redovnice, osjećam potrebu govoriti spontano. Oni su nam prijavili život, iskustva, prijavili su nam o

mнogim ružnim i lijepim stvarima. Predat ћu svoj govor, koji je inače lijep, kardinalu nadbiskupu.

Sam svjedočenja već govore za sebe. To je sjećanje vašega naroda! Narod koji zaboravlja svoja sje-

ćanja nema budućnosti. Ovo je sjećanje vaših očeva i majki u vjeri: ovdje su govorile samo tri osobe, ali iza njih stoje mnoge osobe koje su propatile na isti način.

Drage sestre, draga braćo, nemate pravo zaboraviti vašu povijest. Ne da se svetite, nego da stvarate mir. Ne da bi gledali na ova svjedočenja kao ne nešto čudno što se dogodilo, nego da bi ste voljeli kao što su oni voljeli. U vašoj krvi, u vašem pozivu je poziv, u njemu je krv ovo troje mučenika. Tu je krv i poziv mnogih redovnika i redovnica, mnogih svećenika i sjemeništaraca i bogoslova. Autor Poslanice Hebrejima kaže: Molim vas ne zaboravite vaše pretke, one koji su vam prenijeli vjeru. Oni (pokazuje na svjedoče) su vam prenijeli vjeru; oni su vas naučili kako se živi vjera. Sam Pavao nam kaže: „Ne zaboravite Isusa Krista“, prvog Svjedoka. Oni su pošli Isusovim stopama.

Oživljavati sjećanje radi stvaranja mira. Neke riječi su mi posebno ostale u srcu. Jedna, ponavljana: „oprost“. Čovjek ili žena koji se posvete na službu Bogu i ne oproste ne služe ničemu. Oprostiti prijatelju koji te uvrijedio nekom ružnom riječju, ili s kojim si se svađao, ili nekoj sestri koja je ljubomorna na tebe, nije naročito teško. Oprostiti onome tko te tuče, tko te muči, gazi, koji ti prijeti s uperenom puškom da će te ubiti, to je teško. Oni su to učinili, i propovijedaju da to treba činiti.

Druga riječ koja mi je ostala jest onih 120 dana u koncentracionom logoru. Koliko puta nas duh ovo-ga svijeta nagna da zaboravimo naše pretke, patnje naših predaka! tamo su dani bili izbrojani, ne dani, već i minute, jer je svaka minuta, svaki sat muka za sebe. Živjeti onako svi zajedno, prljavi, bez hrane,

vode, po vrućini i hladnoći, i sve to mnogo dana! A mi se žalimo kad nas malo boli Zub, ili kada želimo imati televizor u svojoj sobi, sa svim komotnostima, ili koji prigovaramo poglavarima kada ručak nije baš najbolji ... ne zaboravite molim vas svjedočanstva vaših prethodnika. Mislite o tome koliko su propatili. Mislite o onih šest litara krvi koje je ovaj svećenik koji je prvi govorio morao primiti da bi preživio. Živite životom dostoјnjim križa Kristova.

Časne sestre, svećenici, biskupi, bogoslovi ako su posvjetovnjačeni samo su karikature, ne služe ničemu, ne čuvaju sjećanje na svjedoke vjere. Izgubili su sjećanje na Isusa Krista raspetoga, našu jedinu slavu.

Još jedna stvar koja mi dolazi u pamet je onaj vojnik koji je darovao krušku časnoj sestri; i ona žena muslimanka koja sada živi u Americi, koja je donijela hranu svi smo braća. I taj okrutni čovjek je mislione znam što je mislio, ali je osjetio Duha Svetoga u svome srcu i možda je pomislio na svoju majku i rekao: „uzmi ovu krušku i ništa ne govorи nikome“. I ona žena muslimanka je prelazila preko vjerskih razlika: ljubila je. Vjerovala je u Boga i činila dobro.

Tražite dobro sviju. Svi to mogu činiti, sjeme dobra. Svi smo djeca Božja.

Blago vama kada imate tako blizu ova svjedočanstva, nemojte ih molim vas zaboraviti. Neka vaš život raste s ovim sjećanjem. Mislim na ovog svećenika kome je umro otac dok je bio dijete, onda je umrla i majka i sestra, i ostao je sam ... Ali on je bio plod ljubavi, bračne ljubavi. Pomislite na onu sestruru mučenicu: i ona je bila kćerka svoje obitelji. Pomislite na ovog franjevca, s dvije sestre franjevke; i dolazi mi u pamet ono što je kardinal govorio: što se dogodi s vrtom života, tj. s obitelji? Dogodi se ružna stvar, dogodi se da ne cvijeta. Molite se za obitelji, da bi u njima cvjetali mnogi sinovi i bilo mnogo zvanja.

I na kraju, želim vam reći da je ovo bila povijest okrutnosti. I danas, u ovom svjetskom ratu vidimo mnoge, mnoge okrutnosti. Činite uvijek suprotno od okrutnosti: njegujte nježnost, bratstvo, oprost. I nosite križ Isusa Krista. Crkva, sveta majka Crkva vas takve želi: malene, male svjedoke, pred ovim malim svjedocima, male svjedoke križa Kristova.

Bog vas blagoslovio, i molim vas molite za mene. Hvala.

SUSRET SVETOG OCA PAPE FRANJE SA SVEĆENICIMA, REDOVNICIMA I REDOVNICAMA.

*Predani govor pape Franje na susretu sa duhovnim zvanjima u sarajevskoj prvostolnici
Katedrala Srca Isusova u Sarajevu, 6. lipnja 2015.*

Draga braćo i sestre,
sve vas srdačno pozdravljam, a osobito vašu bolesnu i stariju subraću i sestre koji ne mogu biti ovdje, ali su u duhu s nama. Zahvaljujem kardinalu Puljiću na njegovim riječima, kao i sestri Ljubici, don Zvonimiru i fra Jozu. Hvala svima za službu koju vršite za Evanđelje i Crkvu. Došao sam u vašu zemlju kao hodočasnik mira i dijaloga, kako bih učvrstio i ohrabrio braću u vjeri, a osobito vas, pozvane raditi "na puno radno vrijeme" u vinogradu Gospodnjem. On nam govori: "Evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta" (Mt 28,20). Ovo je sigurnost koja nam ulijeva nadu i utjehu, osobito u teškim trenucima naše službe. Mislim ovdje na sve prošle i sadašnje patnje i kušnje vaših kršćanskih zajednica. Iako živate u teškim okolnostima, niste se predali. Oduprli ste se, trudeći se s neumornim duhom služenja suočiti s osobnim, društvenim i pastoralnim poteškoćama. Gospodin neka vas nagradi!

Prepostavljam da se ponekad, zbog situacije Crkve u vašoj zemlji koja je u brojčanoj manjini, ili pak zbog neuspjeha u službi, osjećate kao i nekoč Isusovi učenici kada nisu ništa ulovili, iako su ribarili cijelu noć (usp. Lk 5,5). No, ukoliko se pouzdamo u Gospodina, upravo u tim trenucima možemo iskusiti snagu njegove Riječi i njegovoga Duha koji obnavlja u nama povjerenje i nadu. Plodnost naše službe ovisi iznad svega o našoj vjeri; o vjeri u Kristovu ljubav od koje nas ništa ne može odijeliti, kako veli apostol Pavao (usp. Rim 8,35-39) koji je dobro shvaćao kušnje! Također, i bratsko zajedništvo nas podržava i sokoli; bratstvo među svećenicima, redovnicima, posvećenim laicima, bogoslovima i sjemeni štarci-ma; bratstvo među svima nama, koje je Gospodin pozvao da, ostavivši sve, njega slijedimo, ono nam daje radost i utjehu te čini naš rad djelotvornijim. Mi smo svjedoci ovog bratskog zajedništva!

«Pazite na sebe i na sve stado» (Dj 20,28). Ovaj poticaj svetoga Pavla - iz Djela apostolskih - podsjeća nas da, ako želimo pomoći drugima da postanu sveti, ne smijemo zanemariti sami sebe, to jest, naše posvećivanje. I obrnuto, predanost vjernom Božjem narodu, utkanost u njegov život te iznad svega blizina siromašnima i malenima, omogućava nam da napredujemo sve više u suočavanju s Kristom. Briga

za vlastiti pastoralni rast i pastoralna ljubav prema ljudima uvijek idu zajedno i uzajamno se obogačuju, te se nikada ne mogu odvojiti.

Što bi značilo za jednog svećenika i za jednu Bogu posvećenu osobu, danas, u Bosni i Hercegovini, služiti Kristovom stadu? Držim da bi prije svega značilo ostvarivati pastoralnade, pazeći na ovce koje su u stadu, ali znati i izići iz njega u potragu za onima koji traže Radosnu Vijest, a ne znaju je sami naći ili ponovno otkriti put koji vodi k Isusu; susretati ljudiće ondje gdje žive, pa čak i onaj dio stada koji živi izvan njegovih granica, daleko, prihvataći one koji možda još ne poznaju Krista Isusa; brinuti o odgoju katolika u vjeri i kršćanskome životu; ohrabrivati vjernike laike da budu promicatelji evangelizacijske misije Crkve. Stoga vas potičem da podupirete katoličke zajednice u njihovom rastu da budu otvorene i usmjerene "prema van", sposobne za susret te odvažne u evanđeoskom svjedočenju.

Svećenik, redovnik, pozvan je živjeti i bojazni i nade svojega naroda; pozvan je djelovati u svim prilikama svoga vremena, često obilježenim napestima, neslogama, neslogama, nepovjerenjem, neizvjesnošću i siromaštvom. U najtežim trenucima molimo Gospodina da nam dade srce koje se zna-de ganuti, da nam dade sposobnost suočavanja. Ne postoji bolje svjedočanstvo od onoga da bude-mo blizu onima koji su u duhovnoj ili materijalnoj potrebi. To je zadatak nas biskupa, svećenika i redovnika da ljudima očituju Božju blizinu, da im pružimo Njegovu ruku koja snaži i ozdravlja. Naša je briga sjediniti se s bolima i suzama našega naroda; ne umarati se u otvaranju srca i pružanju ruke svim koji nas trebaju, osobito onima koji, možda zbog srama, od nas ništa ne traže, a toliko im je potrebno. Ovdje osobito želim izraziti moje poštovanje sestra-ma redovnicama za sve ono što velikodušno čine, a ponajviše za njihovu vjernu i brižnu prisutnost.

Dragi svećenici, redovnici i redovnice, potičem vas da s radošću nastavljate s vašim pastoralnim služenjem, čija je plodnost zajamčena vjerom i milošću, ali i svjedočanstvom skromnoga života, odvojenog od svjetovnih interesa. Molim vas, ne padajte u napast da postanete jedna vrsta elite, zatvorene u samu sebe. Velikodušno i jasno svećeničko i re-

dovničko svjedočanstvo primjer je i poticaj bogoslovima i sjemeništarcima te onima koje Gospodin poziva da mu služe. Dok stojite uz bok mladima te ih pozivate da podijelite s njima iskustva vaše molitve i služenja, pomažete im otkriti Kristovu ljubav koja ih poziva da se odazovu Gospodinovu pozivu. Neka vjernici laici vide u vama onu vjernu i nesebičnu ljubav koju je Krist ostavio kao oporuku svojim učenicima.

Uputio bih posebnu riječ i vama, dragi bogoslovi i sjemeništari. Među tolikim lijepim svjedočanstvima osoba posvećenoga života u vašoj zemlji, prisjetimo se sluge Božjega Petra Barbarića. On ujedinjuje rodnu Hercegovinu i Bosnu u kojoj se posvetio, kao i čitav kler, bilo biskupijski, bilo redovnički. Neka ovaj mladi svećenički pripravnik krjeposnoga života bude svima velikim primjerom.

Djevica Marija je uvijek pored nas kao brižna majka. Ona je prva učenica Gospodinova i primjer života posvećenoga Njemu i braći. Kada se nalazimo u poteškoćama ili doživimo stanja u kojima osjećamo svu našu nemoć, obratimo se njoj sinovskom odañošću. Ona nam neprestano poručuje - kao na svadbi u Kani - : "Što god vam rekne, učinite" (Lk 2,5). Ona nas uči da slušamo Isusa i slijedimo njegovu Riječ, ali s vjerom! To je njezina tajna, koju nam želi prenijeti kao majka: vjera, ona izvorna, prava vjera, kojoj je dovoljna samo jedna trunka da i planine premjesti!

Ovim vjernim zagovorom možemo s radošću služiti Gospodinu i biti svagdje sijači nade. Obećavam vam moj spomen u molitvi te od srca blagoslivljam sve vas i vaše zajednice. Molim vas, ne zaboravite moliti za mene.

GOVOR PAPE FRANJE NA EKUMENSKOM I MEĐURELIGIJSKOM SUSRETU U FMSC

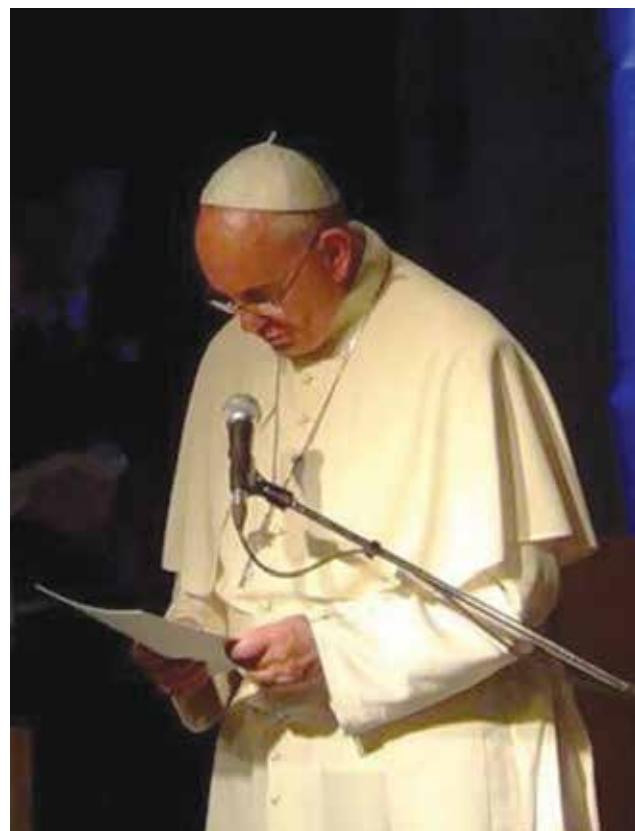
Tijekom ekumenskog i međureligijskog susreta u Franjevačkom međunarodnom studentskom centru u Sarajevu, 6. lipnja 2015., na kojem su sudjelovali: nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić, resu-l-ulema Husein ef. Kavazović, episkop zahumsko-hercegovački i primorski Grigorije i predsjednik Jevrejske zajednice u BiH Jakob Finci, Sveti Otac papa Franjo obratio se sljedećim riječima:

Gospodine Kardinale,
Poštovani predstavnici vjerskih zajednica,
Dragi prijatelji,

drago mi je što mogu sudjelovati na ovome susretu, koji ujedinjuje predstavnike vjerskih zajednica prisutnih u Bosni i Hercegovini. Srdačno pozdravljam svakoga od vas, kao i vaše zajednice, zahvaljujući posebno na lijepim pozdravima i mislima koje ste izrekli.

Današnji je susret znak zajedničke želje za bratskim zajedništvom i mirom. On očituje svjedočanstvo prijateljstva koje gradite već godinama i živite ga u svakodnevnom suživotu i suradnji. Vaša prisutnost ovdje već je jedna "poruka" dijaloga kojega svi tražimo i kojega se trudimo izgrađivati.

Htio bih se posebno prisjetiti 1997. godine kada je, kao plod ove želje za susretom i pomirenjem, osnovano lokalno Vijeće za međureligijski dijalog koje okuplja muslimane, židove i kršćane. Veselim se zbog uloge koju Vijeće vrši u promicanju različitih vidova dijaloga, prije svega koordinacijom za-

jedničkih inicijativa i susreta s državnim vlastima. Vaš je rad na ovim prostorima veoma dragocjen, a osobito u Sarajevu, raskriju naroda i kultura, gdje je različitost, s jedne strane, veliko bogatstvo koje je omogućilo društveni, kulturni i duhovni razvoj ove zemlje, a s druge je pak strane bila motivom žalosnih podjela i krvavih ratova.

Osnivanje Vijeća za Međureligijski dijalog nije bio tek puki slučaj baš kao i druge hvalevrijedne inicijative na ekumenskom i međureligijskom polju. Sve su se one pokrenule po završetku rata, kao odgovor na nužnost pomirenja i kao potreba za obnavljanjem ratom razorenoga društva. Međureligijski je dijalog, zapravo, ovdje kao i u svakome dijelu svijeta, neophodan uvjet za mir te je kao takav obveza svih vjernika (usp. Apostolska pobudnica Radost evanđelja, 250).

Međureligijski je dijalog, osim razmatranja o velikim temama vjere, prije svega razgovor o «ljudskome životu» (cit. dj). U njemu se dijeli životna sva-kodnevica u svoj svojoj konkretnosti, s radostima i žalostima, naporima i nadama; njime se preuzimaju zajedničke odgovornosti; njime se ostvaruje bolja budućnost za sve. Njime se uči kako zajedno živjeti, upoznati se i prihvati se u svojim različnostima, slobodno, prema onomu što svatko od nas jest. U dijalogu se prepoznaće i razvija određeno duhovno zajedništvo koje ujedinjuje i pomaže promicati moralne vrijednosti, pravdu, slobodu i mir. Dijalog je, napokon, škola čovječnosti i čimbenik jedinstva koji pomaže graditi društvo utemeljeno na toleranciji i uzajamnom poštovanju.

Zbog toga se međureligijski dijalog ne može ograničiti samo na pojedince, na predstavnike -odgovorne vjerskih zajednica, nego bi se trebao proširiti koliko je više moguće na sve vjernike, uključujući različita područja građanskoga društva. U tom smislu posebnu pažnju zaslužuju mladi koji su pozvani graditi budućnost ove zemlje. Konačno, uvijek je korisno podsjetiti kako dijalog, da bi bio učinkovit i autentičan, pretpostavlja izgrađeni identitet: bez oblikovanog identiteta, dijalog je beskoristan i štetan. Ovo govorim misleći na mlade, ali to važi za sve.

Zaista cijenim sve ono što ste do sada učinili i potičem vas u vašemu nastojanju oko izgradnje mira, čiji ste prvi čuvari ovdje u Bosni i Hercegovini kao vjerski vođe, upravo vi. Jamčim vam da će Katolička Crkva nastaviti pružati svoju punu potporu i osigurati biti potpuno na raspolaganju.

Svi smo svjesni da je pred nama za prijeći još dugi put. No, ne dopustimo se obeshrabriti zbog poteškoća i nastavimo ustrajno koračati putem oprosta i pomirenja. Dok stvaramo pravedno sjećanje na prošlost, koja nas može poučiti, izbjegavajmo sa-

mosažalijevanja i uzajamna optuživanja te se prepustimo da nas Bog očisti, onaj koji nam daruje sadašnjost i budućnost: On je naša budućnost, On je krajnji izvor mira.

Ovaj grad, koji je u nedavnoj prošlosti, nažalost, postao simbol rata i razaranja, danas, sa svojom raznolikošću naroda, kultura i vjera, može iznova postati znak jedinstva, mjesto u kojem različitost ne bi predstavljala prijetnju, nego bogatstvo i priliku za zajedničkim rastom. U svijetu koji je nažalost još uvek razdiran sukobima, ova zemlja može postati porukom: potvrditi kako je moguće živjeti jedan pored drugoga, u različnosti, ali u zajedničkom čovjekoljublju, gradeći zajedno budućnost u bratstvu i miru.

Zahvalan sam svima vama na vašoj prisutnosti i za molitve koje dobrotom prikazujete za moju službu. S moje strane, jamčim vam da ću također moliti za vas. Neka nas sve Gospodin blagoslovi.

Molitva

*Svemu-gući vječni Bože,
Oče milosrdni i dobiti;
Stvoritelju neba i zemlje, svega vidljivoga i nevidljivoga;
Bože Abrahamov, Izakov i Jakovljev,
Kralju i Gospodine prošlosti, sadašnjosti i budućnosti;
jedini suće svega svijeta,
koji nagrađuješ vječnom slavom svoje vjerne!
Mi, potomci Abrahamovi po vjeri u Tebe, jednoga Boga,
židovi, kršćani i muslimani
ponizno stojimo pred Tobom
i s pouzdanjem Te molimo
za ovu zemlju, Bosnu i Hercegovinu,
za muškarce i žene, vjernike različitih vjera, naroda i kultura
da uzmognu živjeti u miru i skladu.
Molimo Te, Oče, da se to bude
u svim krajevima svijeta!
U svakome od nas ojačaj vjeru i nadu,
uzajamno poštovanje i iskrenu ljubav
prema svoj našoj braći i sestrama.
Učini da se odvažno trudimo
graditi socijalnu pravdu,
da budemo ljudi dobre volje,
puni uzajamnoga razumijevanja i oprosta,
strpljivi radnici dijaloga i mira.
Neka sve naše misli, riječi i djela
budu u skladu s Tvojom svetom voljom.
Neka sve bude na Tvoju čast i slavu i za naše spasenje.
Tebi neka je vječna slava i hvala, Bože naš!
Amen.*

GOVOR SVETOGLA OCA NA SUSRETU S MLADIMA U SARAJEVU

Papa Franjo odgovorio je na pitanja troje mladih

U subotu, 6. lipnja 2015. u Nadbiskupijskom centru za pastoral mladih „Ivan Pavao II.“ održan je susret pape Franje s mladima, posljednja točka njegova apostolskog pohoda Sarajevu. Tijekom susreta Sveti Otac je odgovorio na pitanja troje mladih iz Bosne i Hercegovine, a unaprijed pripremljeni govor predao je pomoćnom biskupu banjolučkom mons. Marku Semrenu. Razgovor pape Franje s mladima prenosimo u cijelosti:

Sveti Otac: "Dobar dan! Ovo četvero vaših prijatelja će postaviti pitanja. Ja ću pripremljeni govor predati mons. Semrenu i on će vam ga dati poslije, a sada ću odgovoriti na vaša pitanja."

Pitanje br. 1 - Ivica Kustura

Ja sam Ivica Kustura, i djelatnik sam Nadbiskupijskog centra za pastoral mladih Ivan Pavao II. i upravo naša zadaća i djelatnost je rad s mladima u Bosni i Hercegovini. Budući da sam i ja jedan još dosta mlađ dečko [...] u posljednje vrijeme mi mlađi živimo u takvom vremenu gdje internet i mediji prevladavaju. E sad, upravo iz takvih medija mi mlađi smo mogli pročitati vijest, vjerujem da ju je većina ovdje pročitala, da vi, ne znamo da li je istina, a upravo to želimo saznati, već dugo godina ne gledate televiziju, jedan takav medij. E sad, želimo znati je li to istina i ako je, kako u tome uspijivate?

Odgovor br. 1 - Sveti Otac

Sveti Otac: "Ovako ću ti odgovoriti [...] da, od godine [...] sredine devedesetih godina. Vidio sam da jedna noć ispred televizora [...] osjetio sam da mi to ne čini dobro, da me otuđuje, da me vodi [...] i odlučio sam da je ne gledam. Kada sam želio pogledati neki dobar film, odlazio sam u nadbiskupijski televizijski centar i gledao sam ga tamo: ali samo taj film [...]. Ali televizija me je otuđivala i vodila me izvan mene samoga – nije mi bila od pomoći. Istina je, ja

sam iz kamenog doba! Star sam. I mi sada, znam da se vrijeme promijenilo i da sada živimo u vremenu slike – to je vrlo važno. I u vremenu slike mora se činiti isto ono što se radilo u vremenu knjige – izabrati stvari koje mi čine dobro.

Iz ovoga proizlaze dvije stvari; odgovornosti televizijskih centara da prave program koji čini dobro vrijednostima, koji izgrađuje društvo, koji nas vodi naprijed, koji nas ne vodi dolje. To je odgovornost televizijskih centara. Drugo; znati izabrati programe – naša odgovornost. Ako vidim da mi programi ne čine dobro, da ometaju moje vrline, da me čine vulgarnim [...] u vulgarnostima, u prljavštinama, moram promijeniti kanal. Kao što se radilo u mom kamenom dobu: kada je jedna knjiga bila dobra, ti si je čitao; kada ti je jedna knjiga škodila, ti si je bacao. I treća stvar; vezana za lošu maštu, onu maštu koja uništava dušu. Ako ti koji si mlađ, živiš navezan na računalo i postaneš rob

računala, ti gubiš slobodu! Ako na računalu tražiš prljave programe, gubiš dostojanstvo! Gledati televiziju, koristiti računalo, ali za luke stvari, velike stvari, stvari koja nam omogućuju da rastemo. To je dobro! Hvala!"

Pitanje br. 2 - Ivona Bajo

Ja sam Ivona Bajo i volonterka sam u Nadbiskupijskom centru za pastoral mladih. Ja bih prvo ovaj da provjerim da li je ovo istina [...] jest, nije san, stvarnost je. Dakle, dragi Oče, Jeste li Vi uspijeli osjetiti ljubav koji mlađi u BiH osjećaju prema Vama?

Odgovor br. 2 - Sveti Otac

Sveti Otac: "Da ti kažem istinu, kada se susretnem s mladima osjetim radoš i ljubav koju oni imaju. Ne samo za mene, već i za ideale, za život. Žele rasti! Ali vi imate jednu posebnost: vi ste prva-vjerujem – generacija nakon rata. Vi ste proljetni cvjetovi, kako je rekao mons. Semren: cvjetovi

jednog proljeća koje želi ići naprijed i ne želi se vratiti na uništenje, na stvari koje stvaraju neprijatelje jedni od drugih. Nalazim u vama tu želju i taj entuzijazam. I to mi je novo. Vidim da vi ne želite destrukciju: ne želite stvaranje neprijatelja jedni od drugih. Želite hoditi skupa, kako je rekla Nadežda. To je veliko! To vidim u ovoj generaciji, u vama, u svima vama – siguran sam u to! Zagledajte e u sebe [...] – imate isto iskustvo koje ima Darko. Nismo oni i ja, već smo mi. Mi želimo biti mi, kako ne bismo uništili Domovinu, kako ne bismo uništili ovu Zemlju. Ti si musliman, ti si židov, ti si pravoslavac, ti si katolik [...]. Ali smo mi. To znači činiti mir! Ovo je svojstveno vašoj generaciji i vašoj radosti. Vi imate veliki poziv, veliki poziv: nikada ne podizati zidove! Samo mostove. Ovo je radost koju nalazim u vama. Hvala!

Pitanje br. 3 - Smiljanić Vanja

Ja sam Smiljanić Vanja i volonterka sam u ovom centru, ja bih Vas pitala koju biste poruku mira poslali nama mladima?

Odgovor br. 3 - Sveti Otac

Sveti Otac: "U ovom odgovo-

ru ću se malo ponavljati vraćajući se na stvari koje sam izgovori prije. Svi govore o miru. Pojedini svjetski moćnici pričaju i govore lijepo stvari o miru, ali ispod (*stola*) prodaju oružje! Od vas očekujem iskrenost, ali iskrenost između onoga što mislite, onoga što osjećate i onoga što činite: te tri stvari zajedno. Suprotno od toga se naziva licemjerje! Prije nekoliko godina sam video film o ovome gradu, ne sjećam se imena, ali verzija na njemačkom – ona koju sam video – se zvala "Die Brücke" (Most). Ne znam kako se zove na vašem jeziku. [...]. Ali onda kada se most ne koristi za hod jednoga prema drugome, već se radi o zabranjenom mostu, on postaje ruševina za jedan grad, rušina jednog postojanja. Zbog toga od vas, od prve generacije nakon rata, očekujem poštenje a ne licemjerve, jedinstvo, graditi mostove, i dopustiti da se može prelaziti s jedne na drugu stranu: to je bratstvo.

Riječi Svetoga Oca nakon razmjene darova s mladima

Da, istina je [...] "Mir vama" [...] Vi, cvjetovi jednog proljeća nakon rata, budite mirovenci; radite za

mir. Svi zajedno.

Svi zajedno! Neka ova bude Zemlja mira!

"Mir vama": zapamtite ovo dobro!

Neka vas Bog blagoslovi. Ja vas od srca blagoslivljam i molim Gospodina da vas sve blagoslovi. I, molim vas, molite za mene.

Neka vas blagoslovi svemogući Bog, Otac, Sin i Duh Sveti. "Mir vama".

Završni pozdrav Svetoga Oca na terasi Centra

Dobra večer svima vama! "Mir Vama": ovo je zadaća koju vam ostavljam. Budite mirovunci, svi zajedno!

Ove golubice su znak mira, mira koji će nam donijeti radost. I mir se uspostavlja između svih: muslimana, židova, pravoslavaca, katolika i drugih religija. Svi smo braća! Svi štujemo Jednoga Boga!

Nikada više rastavljanje između nas! Bratstvo.

Sada se opraćtam od vas i molim vas da molite za mene. Neka vas Gospodin blagoslovi. "Mir Vama".

Neka vas blagoslovi svemogući Bog, Otac, Sin i Duh Sveti. "Mir vama".

PREDANI GOVOR PAPE FRANJE NA SUSRETU S MLADIMA

Nadbiskupijski centar za mlade "Ivan Pavao II.", Sarajevo, 6. lipnja 2015.

Dragi mladi,

žarko sam želio susresti se s vama mladima iz Bosne i Hercegovine i iz obližnjih zemalja. Svakome od vas upućujem srdačan pozdrav. Nalazeći se u ovome "Centru" posvećenom svetome Ivanu Pavlu II., ne mogu ne spomenuti koliko je on učinio za mlade, susrećući ih i ohrabrujući po čitavome svijetu. Njegovome zagovoru povjeravam svakoga od vas, kao

i sve ono što je Katolička Crkva poduzela kako bi posvjedočila svoje povjerenje i bliskost prema mladima. Svi smo mi na istome putu!

Poznate su mi, kako sumnje tako i nade koje nosite u srcu. Na njih nas je podsjetio biskup mons. Marko Semren te vaši predstavnici Darko i Nadežda. Osobito suošćem s mladim naraštajima u čežnji da vam se omoguće uvjeti da gradite sigurnu budućnost u domovini, kako bi se izbjegao žalosni fe-

nomen iseljavanja. Stoga su sve institucije pozvane provoditi prikladne i odlučne poteze potpore mladi- ma u ostvarivanju njihovih zakonitih zahtjeva. Na taj će način oni moći izravno doprinositi izgradnji i rastu zemlje. Crkva može dati svoj doprinos prikladnim pastoralnim projektima, usredotočenima na izgradnju opće društvene i moralne svijesti mlađih, pomažući im tako da budu aktivni sudionici društvenoga života. Ovaj je doprinos Crkve već prisutan, osobito preko hvalevrijednog sustava katoličkih škola, koje su, kako i dolikuje, otvorene ne samo katoličkim učenicima, nego i onima drugih kršćanskih vjerois- povijesti i drugih religija. Crkva se mora neprestano osjećati pozvanom smiono mijenjati osobe, društva i samu sebe, polazeći od Evanđelja i potaknuta Du- hom Svetim.

I vama mladima također pripada odlučan zadatak da se suočite s izazovima ovog našeg vremena, koji, istina, jesu oni materijalni, no najprije se odnose na poimanje čovjeka. Zapravo, zajedno s ekonomskim problemima i poteškoćama pronalaska posla te ne- sigurnošću za budućnost, pojavljuje se kriza moralnih vrijednosti i gubitak smisla života. Pred ovom kriznom situacijom netko bi mogao pasti u napast da bježi iz svakodnevnice, zatvarajući se tako u se- bičnu odvojenost od drugih, tražeći utjehu u alko- holu, drogi i ideologijama koje promiču mržnju i na- silje. To su stvarnosti koje poznajem vrlo dobro, jer su nažalost prisutne i u Buenos Airesu, gradu odakle i sam potječem. Zato vas potičem da ne dopustite da vas poteškoće slome, nego da bez straha poka- zujete snagu koja dolazi od vaše ljudskosti i vaše vjernosti kršćanskim vrijednostima; da očitujelete kako ste sjeme pravednjega i mirnijega društva, pu- nog bliskosti i bratske solidarnosti. Draga mladosti, vi ste, zajedno s Kristom, snaga Crkve i društva! Ako dopustite da vas On dotakne, ako se prepustite raz- gorovu s Njime u molitvi, čitanju i meditaciji Evan- đelja, postat ćete prorocima i svjedocima nade!

Pozvani ste, dakle, na ovo poslanje: očuvati nadu na koju vas potiče ona ista vaša stvarnost - da ste osobe otvorene životu; čuvati nadu koju posjedu- jete kako biste nadišli svakodnevnicu, kako biste pripravili za budućnost društveno i ljudsko ozračje bolje od dosadašnjega; imati nadu za život u svije- tu koji je srdačniji, pravedniji i mirniji, koji je iskreniji od ovoga trenutnoga, koji je više po mjeri čovjeka. Želio bih vam poručiti da budete sve više svjesni da ste sinovi i kćeri ove zemlje koja vas je rodila i koja traži da bude voljena; koja traži da joj pomognete u obnovi kako bi duhovno i materijalno rasla, zahva- ljujući također na nezamjenjivom doprinosu vaših ideja i vašeg zalaganja. Kako bi se izbrisao svaki trag pesimizma, potrebna je hrabrost požrtvovnosti, što

znači da se s predanjem i radošću izgrađuje društvo koje srdačno prihvaca sve, s poštovanjem prema svim različnostima te usmjereno prema civilizaci- ji ljubavi. Vama je već poznat jedan veliki svjedok ovakvog načina života: blaženi Ivan Merz. Sveti Ivan Pavao II. ga je proglašio blaženim u Banja Luci. Neka vam uvijek bude primjerom i zaštitnikom!

Kršćanska nas vjera poučava da smo pozvani k vječnom cilju, biti djeca Božja te braća i sestre u Kri- stu (usp. 1 Lv 3,1), biti tvorci bratskog zajedništva u ljubavi prema Kristu. Iskreno se veselim zbog truda vas mlađih katolika i pravoslavaca u ekumenskom, kao i u suradnji sa svjetom mlađih muslimana u međureligijskom dijalogu. U toj važnoj aktivnosti, znakovitu ulogu ima i ovaj "Nadbiskupijski Centar za pastoral mlađih Sveti Ivan Pavao II", sa svojim inicijativama za međusobno upoznavanje i zajedničku odgovornost, koji njeguje miran suživot među različitim etničkim i vjerskim zajednicama. Potičem vas da u povjerenju nastavite s radom, služeći u zajedničkim projektima, s konkretnim plodovima blizine i pomoći onima koji su najsiromašniji i najpotrebniji.

Dragi mladi, vaša radosna prisutnost, vaša žeđ za istinom i velikim idealima znakovi su nade! Mladost ne znači pasivnost, nego ustrajan trud u dostizanju važnih ciljeva, makar i koštalo mnogo; mladost ne znači zatvarati oči pred teškoćama, već odbacivati kompromise i osrednjost; mladost ne znači bijeg i udaljavanje, već nastojanje oko solidarnosti sa svi- ma, osobito s najslabijima. Crkva želi računati na vas, jer ste spremni i sposobni za još veće pothvate i za još plemenitije žrtve. Zato od vas tražimo, vaši Pa- stiri i ja zajedno s njima, da se ne odvajate jedni od drugih, nego da uvijek budete jedni s drugima, kako biste uživali u ljepoti bratskoga zajedništva i u djelo- tvornosti vaših nastojanja.

Po vašemu primjeru ljubavi i zalaganja neka svi vide da ste kršćani: mlađi kršćani Bosne i Hercegovine! Bez straha! Ne bježite od stvarnosti! Budite otvo- reni Kristu i braći. Budite živahan dio velikoga Naro- da koji je Crkva Božja: to je taj jedan Narod u kojem sve nacije i kulture mogu primati blagoslov od Boga i pronalaziti put mira. U tom je Narodu svaki od vas pozvan slijediti Krista i dati život za Boga i braću, to je put kojega će vam Bog pokazati, dapače, kojega vam pokazuje! Već danas, sada, Gospodin vas pozi- va: želite li mu odgovoriti? Ne bojte se! Nismo sami! Uvijek smo zajedno s Ocem nebeskim, s Isusom na- šim Bratom i Gospodinom i s Duhom Svetim. Imamo Crkvu i Mariju za Majku. Neka vas Blažena Djevica čuva i neka vam dade radosti i snage u svjedočenju Evanđelja.

Sve vas od srca blagoslivljam i molim vas, molite za mene.

MIR I DOBRO

Vijesti

II. 2015.

NE BOJTE SE, BOŽJI SMO PRIJATELJI!

Prof. dr. sc. Tonči Matulić vodio duhovnu obnovu u Hrvatskoj katoličkoj misiji Bern.

Hrvatske katoličke misije u Švicarskoj redovito u vrijeme kozmetičke organiziraju duhovne obnove. Prigoda je to za temeljitiju pripremu za Uskrs, naš najveći blagdan. Fra Gojko Zovko i vjernici misije Bern ove su godine pozvali uglednog katoličkog intelektualca prof. dr. sc. Tončija Matulića, inače redovitog profesora i dekana Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Hrvatima u Švicarskoj ovaj rođeni Bračanin (1966.) nije nepoznat. U rujnu 2013. predvodio je Rumeni list, jesensko hodočašće mlađih Gospi u Einsiedeln, i održao vrlo snažno predavanje - *Nevjera i vjera u četiri oka*.

Ovogodišnja duhovna obnova u Bernu započela je u petak 13. ožujka 2015., u večernjim satima, u crkvi Heiligkreuz. U subotu je nastavljena u istom prostoru i u isto vrijeme, a u nedjelju je prof. Matulić, osim u Bernu, slavio mise i nadahnuto propovijedao i u mjestima Thun i Langenthal.

– Ne bojte se, Božji smo prijatelji! – ohrabrio je prof. Matulić vjernike već na početku. – Mi nismo nužni, mi smo tu zato jer je netko drugi odlučio da budemo tu – dodao je – i tu se pokaže koliko smo maleni, prolazni i smrtni. A opet nas takve Bog oslovljava svojim prijateljima, i ne samo to, nego nam je i objavio otajstvo svoje volje, očitovao samoga sebe.

Govoreći o pojmu duhovne obnove, napominje da se čovjek duhovno obnavlja kad obnavlja svoju vjeru, svoju nadu i ljubav. – Postoji samo jedna riječ koja nas može obnoviti – nastavlja Matulić – a to je vječna riječ Očeva, koja je uzela ljudsko tijelo i postala jedan od nas – Isus iz Nazareta.

– Milost nas duhovno obnavlja – govorio je kasnije i dodao kako samo vjerom možemo Boga gledati, slušati i osjećati.

Mostar, travanj 2015. – rujan 2015. (izbor)

Snažno su ove riječi djelovale na brojne vjernike, pa je u nedjelju crkva u Bernu bila ispunjena do zadnjeg mesta, a mnoštvo mladih posjedalo je po podu iza zadnjih klupa i s velikom pažnjom upijalo svaku riječ.

U sva tri već spomenuta mjesta, Bern, Thun i Interlaken, priredena je nakon mise tzv. korizmena juha. Vjernici su tako imali prigodu i tjelesno se okrijepiti, ali i mogućnost za druženje i razgovor s dragim gostom iz domovine. Važno je napomenuti da se od ovih zajedničkih objeda skupila lijepa svota, a zajedno s milodarom svih misa zaokružiti će se jedna donacija za crkvu u Udbini – nacionalno svetište svih hrvatskih mučenika. Postala je svojevršna tradicija ove misije, da vjernici svake godine daruju jedno svetište ili samostan u Hrvatskoj ili Bosni i Hercegovini, tako da se za vrijeme ljetnog odmora okupe i skupljenu pomoći uruče osobno. Biti će tako i krajem srpnja u Udbini.

Ivan Ivić

LJUBUŠKA OPĆINA VRATILA DIO ODUZETE NEKRETNINE HERCEGOVAČKOJ FRANJEVAČKOJ PROVINCICI

Temeljem članka 121. Statuta Općine Ljubuški, a na zahtjev Hercegovačke franjevačke provincije, Općinsko vijeće Ljubuški na 26. sjednici održanoj 27. ožujka 2015. god. donijelo je odluku o davanju nekretnina na korištenje što su komunisti bili našoj Provinciji oduzeli. Ta odluka odnosi se na k.k. č.č. – zvana Donja ograda, Hrumovača, Bašča (Baščina), Dom Sv. Ante...

Ostale nekretnine Hercegovačke franjevačke provincije koje se nalaze na području Općine Ljubuški, za koje je podnesen zahtjev za povrat, bit će vraćene nakon stjecanja zakonskih uvjeta.

BRATOVŠTINA SV. STJEPANA GORICA – SOVIĆI I FRAMA ŽUPE GORICA – SOVIĆI ODVEZLI HUMANITARNU POMOĆ ZA DJECU U MAJČINU SELU U MEĐUGORJU

Članovi Bratovštine Sv. Stjepana Prvomučenika Gorica – Sovići, u suradnji s Framom svoje župne zajednice, na svetkovinu Blagovijesti 2015. odvezli su pomoć za djecu u Majčino selo u Međugorju, a samu su humanitarnu akciju provodili proteklih dana. Pomoć se prikupljala u Starom župnom dvoru u Gorici od ponedjeljka, 16. ožujka, do utorka, 24. ožujka 2015. godine, a dobri su

ljudi iz župe Gorica – Sovići i iz okolnih mjesta donosili prehranljive proizvode, odjeću i obuću, te su neki dali i novčane priloge u toj humanitarnoj akciji.

Prigodom posjeta domaćini su iz Majčina sela zahvalili za tu vrijednu donaciju svima koji su darovali pomoć kao i organizatorima prikupljanja.

Majčinu selu treba pomoći te Bratovština i Frama pozivaju i druge udruge, koje u svom okviru djelovanja imaju i humanitarnu djelatnost, da pomognu djeci u Majčinu selu.

Ovo nije ni prva, a ako Bog dragi dadne, ni posljednja akcija ovakve naravi, poručuju iz Bratovštine Sv. Stjepana Prvomučenika Gorica – Sovići i Frame te župe zahvaljujući još jednom svima koji su dali svoje darove za djecu.

Bratovština Sv. Stjepana Prvomučenika Gorica – Sovići

TRINAEST UTORAKA SV. ANTI U FRANJEVAČKOJ CRKVI SV. PETRA I PAVLA U MOSTARU

(Mostar, fra I. Skoko) – I ove godine u našoj crkvi sv. Petra i Pavla u Mostaru organizira se pobožnost *Trinaest utoraka sv. Anti*. Kako je ovo Godina posvećena života ovogodišnja tema utoraka predstavljanje je redovničkih zajednica u BiH. Prvi utorak, 17. ožujka, pobožnost sv. Anti, slavljenje svete mise i predstavljanje franjevaca u BiH, provincije Bosne Srebrenе i Hercegovačke franjevačke provincije, imao je gvardijan fra Iko Skoko. Iznio je osnovne podatke o osnivanju franjevačkoga reda, dolazak franjevaca u BiH, nastanak, povijest i sadašnjost Franjevačke provincije Bosne Srebrenе i Hercegovačke franjevačke provincije. Pjevane dijelove svete mise organizirali su postulatni Hercegovačke franjevačke provincije.

Drugi utorak, 24. ožujka, pobožnost sv. Anti i svetu misu predvodio je fra Mate Dragičević. Školske sestre franjevke Krista Kralja Provincije Svetе Obitelji u Hercegovini čitale su misna čitanja i predvodile pjevanje, a nakon svete mise predstavljanje o sestrama franjevkama imala je s. M. Danijela Brekalo. Crkva je bila prepuna vjernika. Sljedećih utoraka predstaviti će se: Služavke Malog Isusa, sestre milosrdnice, trapisti, klarise, karmelićani, karmalićanke, dominikanci, salezijanci, isusovci, klanjateljice Krv Kristove i družba službenice milosrda - Anče.

PUT KRIŽA MLADIH ŽUPE KOČERIN

U subotu, 28. ožujka, održan je hodočasnički Put križa mladih iz župe Kočerin. Mladi su uz razmatanje postaja križnoga puta i molitvu pješaćili od Ljubotića do Crnih Lokava. Voditelj je bio fra Mario Knezović, a mladi su nosili križ i molili uz križne postaje. Hod je trajao dva i pol sata. Po dolasku u Crne Lokve slavljenja je sveta misa. Fra Mario je u propovijedi govorio o odnosu Isusa prema mladima. Mladenčki zanos da slijede Isusa postoji, ali moramo na tom putu naslijedovanja poslušati Isusove riječi da nam „jedno nedostaje“. To jedno su zemaljske navezanosti koje nam se nametljivo nameću kao smisao lagodna života, karijerizma i slave, a to je zapravo zamka koje se moramo oslobođeniti kako bi pronašli onaj istinski radosni smisao u Bogu, poručio je fra Mario.

Nakon misnoga slavlja mladi su se s okupljenim mještanima uputili do spomenika hrvatskim braniteljima i stradalnicima u ratovima koji su prošle godine podigli Crnolokvani. Tu je izrečena molitva za poginule i zapjevana domoljubna pjesma. Na kraju programa bio je ručak koji su mještani Crnih Lokava priredili za sve okupljene, a njih je bilo oko 300. Vidno nadahnuti molitvom i međusobnim druženjem mladi su se vratili svojim kućama u subotne popodne.

(kocerin.info)

DOGAĐAJ ZA PAMĆENJE U ŽUPI RAKITNO

(fra I. Ševo) – U petak, 27. ožujka 2015., u župnoj crkvi u Rakitnu bilo je vrlo svečano. Otac fra Miljenko Šteko, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije, prije početka sv. mise u 17 sati blagoslovio je 14 postaja križnoga puta, rad našega poznatog akademskog slikara Ante Mamuše. Isti umjetnik napravio je i vi-

traje u toj crkvi. Stoga možemo istaknuti, ta umjetnička djela, uključujući cijelokupnu obnovu crkvenoga prostora, ukusno ispunjavaju crkvu duhovnom toplinom, te upućuju svim vjernicima snažan poziv da se u vrijeme slavlja bogoštovnih čina mogu osjećati u istinskoj „kući Božjoj.“

U koncelebriranoj sv. misi bili su uz Provincijala župnik fra Marinko Leko i fra Ivan Ševo, vikar Provincije.

O. Provincijal je u svojoj prigodnoj i ugodnoj propovjedi istaknuo kako su ova umjetnička djela u crkvi poželjna jer su snažan poticaj na skrušenost, pobožnost i razmišljanje vjernika. Nije skrivao svoje zadovoljstvo zbog uspješno urađenih slika, pri čemu je poseban naglasak stavio na njihovu umjetničku jasnoću – postaja, spominjući prvenstveno umjetničke detalje na kojima

se izvrsno ističu likovi Isusa Krista i njegove majke Marije. Svi su drugi motivi osoba (od učenika, vojnika, naroda...) ostali u sjeni, što je posve opravdano.

Na samom završetku sv. mise sam je autor postaja križnog puta akademski slikar Ante Mamuša, uz ostalo, naglasio: *Osjećam se počašćen što sam u ova svoja dva djela mogao darovati dio sebe i svoje vjere*

Na kraju župnik fra Marinko izrazio je svoje ogromno zadovoljstvo zbog svega učinjenoga i proslavljenoga ističući: *Neka ovih četrnaest bisera u našoj crkvi budu od pomoći u napredovanju u krepostima: vjeri, ufanju i ljubavi. Hvala Duhu Božjemu koji nas je nadahnuo i dao nam snage da se ostvari ovo Bogu ugodno djelo.*

Svojim ugodnim i skladnim pjevanjem ovaj su jedinstveni vjerski događaj uzveličali članovi župnog zbora mlađih iz iste župe odnosno dupkom ispunjena župna crkva.

PUT KRIŽA S UZARIĆA NA BRIG

(fra Ž. Barbarić) – Danas, 3. travnja, na Veliki petak, hodili smo po šesnaesti put za križem našega Gospodina Isusa Krista od naše filijalne crkve sv. Ante na Uzarićima do širokobriješke bazilike. Križni put počeo je preuzimanjem križa ispred oltara crkve; do prve postaje križ su odnijeli veterani s bleiburškog Križnog puta. Križni put je predmolio širokobriješki gvardijan fra Tomislav Pušić uz asistenciju najstarijega člana našeg samostana fra Vitomira Musu i đakona fra Ivana Marića. U velikoj pobožnoj povorci kreñuli smo put bazilike preko Krtina. Mladi s Uzarića su kao i obično srcem i dušom sudjelovali na ovoj tradicionalnoj pobožnosti puta križa.

Najmlađi su nosili svijeće i cvijeće kojima su svaku postaju ukrasili, ministranti, mlađi, pjevači, krizmanici i pravopričesnici su molili molitve i razmišljanja kod svake postaje.

Muževi i mladići svakog zaseoka Uzarića nosili križ od postaje do postaje u pratnji ministranata s Briga i Uzarića.

Pučko pjevanje predvodili su Prijatelji svetog Ante, koji su dali posebnu notu pobožnosti Putu križa pjevajući tradicionalni hercegovački napjev tekstova Puta križa, te posebno dojmljivo bilo je pjevanje Gospina plača.

Uz molitve i razmišljanja kod svake su postaje fratri obogatili molitveni hod svojim razmišljanjima na temu Godine posvećena života. Kod četvrte postaje Puta križa fra Vito-mir Musa govorio je na temu *U obitelji se rađaju duhovna zvaničja*, na desetoj postaji fra Ivan Marić imao je nagovor na temu *Moj*

odgovor na Božji poziv, dok je fra Tomislav Puljić prije zadnje postaje govorio o *Molitva za svećenička i redovnička zvanja*.

Misao vodilja današnje pobožnosti bila je *Godina posvećena životu*, no još smo molili za sve naše nestale na mnogim križnim putovima teške i krvave hrvatske i katoličke povijesti. Molili smo za sav vjerni puk, cijelu župnu zajednicu, za naše mučeničke fratre, a posebno smo moliti za obitelji, djecu i mladu, te za našu Domovinu da po križu i krvavom putu svojih najboljih sinova svi pristignemo Uskrsu slobode i blagostanja, duševnoga mira i zadovoljstva djece Božje.

Dolaskom pred baziliku na Brigu okupljeno mnoštvo svijeta pozdravio je župnik fra Stipo Biško, te je blagoslovio sve hodočasnike Puta križa.

MOSTARSKI ŽIDOVI PROSLAVILI PESAH U PROSTORIJAMA FRANJEVAČKOG SAMOSTANA U MOSTARU

Mostarski Židovi proslavili su Pesah u prostorijama Franjevačkog samostana Sv. Petra i Pavla (Campanilu) u Mostaru u petak na subotu, 3./4. travnja 2015. Franjevački samostan na čelu s gvardijanom fra Ikom Skokom organizirao je *Seder večeru* za sve Židove u Mostaru i njihove goste. Na slavlju su sudjelovali i mladi Židovi iz svijeta koji uče na United World College u Mostaru. Oni su predvodili molitvu. Slavlje Seder večere započelo je molitvom i čestitkama.

Erna Danon-Cipra, potpredsjednica Židovske općine Mostar, rekla je kako je slavlje Pesaha, središnjeg židovskog blagdana, u prostorijama Franjevačkog samostana Sv. Petra i Pavla jedinstveni događaj, te veliki znak međureligijskog dijaloga u Mostaru. Ona tvrdi kako je to prvi put u povijesti da je jedan franjevački samostan u svijetu organizirao slavlje najvećeg židovskog blagdana u svojim prostorijama. Zahvalila je franjevcima Mostara za taj veliki dar njima Židovima, ali i veliki znak međureligijskog dijaloga i suradnje u gradu na Neretvi! Gospođa Danon-Cipra duboko se nada kako će se medureligijski dijalog i dalje razvijati na dobrobit svih. Na slavlju je sudjelovalo i najstarija članica Židovske općine Mostar osamdeset-sedmogodišnja gospođa Cilika Botić r. Alt-korn. Na pitanje što je bio motiv da se Seder večera organizira

u Franjevačkom samostanu gvardijan fra Iko je odgovorio kako židovska zajednica u Mostaru nema sinagoge ni svojih adekvatnih prostorija te da je logično da velika zajednica, ako što je Franjevački samostan Sv. Petra i Pavla, pomaže male religijske zajednice.

IZJAVA MATTEA ARENE SURADNIKA UFME PRI EU

U travnju t. g. bili su u posjetu našem provincijalu fra Miljenku Šteki dvojica suradnika UFME. Donosimo izjavu jednog od njih:

Zovem se Matteo Arena i dolazim iz Italije. Imam 29 godina i radim za UFME (Unija franjevačkih provincijala OFM Europe) oko godinu dana. Radim s cijelim timom ljudi, ali glavni mi je partner, kolega, arhitekt Domenico Farina. Pokušavamo razviti aktivnosti koje franjevačke provincije već rade u europskim okvirima. Važno nam je da se uspostavi suradnja među svim franjevačkim provincijama kako bi razvili socijalne, društvene i ekološke projekte koji su već donekle započeti na određenim teritorijima. Jedan od izvora koji bi htjeli koristiti su svakako EU fondovi, te pokušavamo senzibilizirati Europski parlament i ostale europske institucije i reći im: Pogledajte, i mi smo ovdje. Imamo važno iskustvo u socijalnoj politici i možemo biti važna tema u ovom teškom i povijesnom trenutku za europske zemlje.

Teško je paralelno promovirati glavne ciljeve projekta i religijske ciljeve, ponekad je to zaista teško predstaviti. Npr. ako apliciramo na europske natječaje teško je objasniti da jednaku važnost ima empirijski rezultat projekta i religijska dimenzija u njemu. To je jako teško, ali to je i jedan od glavnih zadataka UFME, objasniti da ne postoje odvojeni svjetovi, nego svjetovi koji mogu paralelno funkcionirati i govoriti, a posebno religijski svijet s velikim iskustvom koje se treba vrednovati u europskom okruženju.

U BiH sam došao zajedno s Domenicom Farinom kako bi rezimirali sve ono što se napravilo na europskome kontinentu do sada s predsjednikom UFME, fra Miljenkom. Pokušavamo načiniti mrežu, povezati različite provincije, a na poseban način pokušavamo napraviti i povezanost u nekim projektima između Hercegovačke franjevačke provincije i UFME. S predsjednikom smo obišli neke aktivnosti ovdje u Hercegovini i dobili konkretnе zadatke za mogućnost razvoja i financiranja u EU fondovima.

Cilj nam je prikupiti i objediti u jedinstveni sustav sve projekte franjevačkih provincija u Europi, te potom, u suradnji s pojedinim lokalnim jedinicama, pomagati razvoju započetoga. To je snaga koju moramo istražiti i još jače razvijati. U ovoj godini ćemo se najvjerojatnije fokusirati, uz neke kulturne projekte, na problem imigranata

i zaštite okoliša jer smatram da su to dvije važne stvari na kojima je izgrađena franjevačka filozofija i gdje imamo važno iskustvo. Iz tog razloga smatram da moramo uložiti napore kako bi se uvezali i izgradili veliki i važni projekte za cijelu europsku zajednicu.

MEĐUNARODNI KONGRES ZA ODGOJITELJE U RIMU

(fra S. Mabić) – Održan je Međunarodni kongres za odgojitelje i odgojiteljice redovničkih zajednica posvećena i apostolskoga života iz cijelog svijeta u Rimu od 8. do 11. travnja 2015. godine. Iz naše Provincije sudjelovali su: fra Stanko Mabić, meštar postulanata, fra Slavko Soldo, meštar novaka i fra Svetozar Kraljević, meštar bogoslova.

To je prvi kongres takve vrste u povijesti Crkve. Kongres je održan u organizaciji Kongregacije za ustanove posvećena životu i društva apostolskoga života s temom “**Živjeti u Kristu prema evanđeoskom načinu života**” i s podnaslovom “**Formirani za posvećeni život u srcu Crkve i svijeta**”. Ovaj tjedan organiziran je u sklopu Godine posvećena života.

Na kongresu je sudjelovalo oko 1200 odgojitelja u posvećenom životu iz 418 različitih karizmi iz 106 zemalja svijeta, a rad se odvijao na engleskom, francuskom, talijanskom, španjolskom i portugalskom jeziku.

Svaki je radni dan započinjao molitvom i tako završavao. Molitva je bila ispunjena biblijskim tekstovima i biblijskim meditacijama, a između meditacija pjevali bi zajednički pjesme koje je animirao zbor sastavljen od pjevača iz različitih zemalja i kontinenta.

Uvodni pozdrav održao je tajnika Kongregacije za posvećeni život mons. Joséa Rodriguez Carballa. Istaknuo je da su temeljni

stavovi svakoga odgojitelja **slušanje, prihvaćanje, zajedništvo i strast**. Slušanje obuhvaća slušanje Boga i slušanje osoba koje su im povjerene. Prihvaćanje od njih traži da budu muškarci i žene mudri na Kristov način kako bi znali prihvati druge u njihovim krhkostima. Zajedništvo im omogućava da život odgoja prihvate kao hodočašće, kao temelj zajedničkoga života, bez stvaranja ovisnosti o osobama, osim ovisnosti o Kristu. Strast ih treba uvijek podsjećati da je za njih “živjeti Krist”, a za to se valja hraniti evanđeljem, te dozvoliti da Krist bude prvi i jedini učitelj, a evanđelje važnije i od redovničkoga pravila, konstitucija i od svih ostalih pomagala koja bi se mogla koristiti u odgoju, uključujući i dostignuća psihologije. Velika je uloga u tome razlučivanje koje je umijeće darovano od Duha Svetoga i izraz kontemplativne inteligencije, pri čemu se sve i svi nastoje vidjeti očima Božjim.

Prvo predavanje održao je pročelnik Kongregacije za posvećeni život, kardinal Joao Braz de Aviz, a bilo je naslovljeno “Gledati prošlost sa zahvalnošću, živjeti sadašnjost sa strašću, prigrlići budućnost s nadom”. U tom je govoru istaknuo kako uočiti odgojne zahtjeve u našim suvremenim okolnostima koja nisu jednaki onima u kojima su živjeli naši utemeljitelji. Zajednice posvećena života nemaju samo veliku priču iz prošlosti, nego i veliku priču za budućnost.

Kroz četiri dana redali su se različiti predavači s različitim sveučilišta: prof. Michelina Tenace s Papinskog sveučilišta Gregoriana, na temu “Neka u vama bude isto mišljenje kao u Kristu Isusu (Fil 2,5)” i s podnaslovom “Sa srcem Sina na putovima svijeta”; prof. Amedeo Cencini na temu “Dok se u vama ne oblikuje Krist (Gal 4,19)”, a s podnaslovom “Formirani od Oca za cijeli život u snazi Duha Svetoga”; s. Claudia Pena y Lillo, FSP, na temu “U njemu izabrani, pozvani, otkupljeni (Ef 1,4-7)”, a govorila je o pedagogiji formacije; o. Ricardo Volo, CMF, na temu “Još ne razumijete (Mk 8,21)”; s. Lola Arrieta, CCV, s Papinskog sveučilišta Comillas u Madridu, a na temu “Neka vaša ljubav raste u poznавanju i potpunom razlučivanju”.

U subotu, 11. travnja 2015. sudionici kongresa su proslavili zajedničku sv. misu u Bazilici sv. Petra. Slavlju je predsjedao kardinal Joao Braz de Aviz, pročelnik Kongregacije za ustanove posvećena životu i družbe apostolskoga života.

Nakon svete mise, sve sudionike Kongresa primio je Sveti otac u posebnu audijenciju u Dvorani Pavala VI.

Papa Franjo je između ostalog rekao: *Uvjeren sam da nema krize zvanja tamo gdje osobe posvećenoga života znaju vlastitim svjedočanstvom prenositi ljestvu posvećenosti. Ako nema svjedočanstva – doda je – ako nema dosljednosti, onda neće biti ni zvanja.*

To je vaša služba, vaše poslanje. Niste samo ‘učitelji’, već ste ponajprije svjedoci kako slijediti Krista u vlastitoj karizmi. To je moguće – objasnio je Papa Franjo – ako sva-

koga dana otkrivamo radost u pozivu Isusovih učenika.

Sveti otac istaknuo je važnost razlučivanja poziva te izbjegavanja opasnosti da kriza zvanjā ne uzrokuje još težu križu kvalitete zvanjā. Važno je znati reći „ne“, ali i pratiti kandidate – kako i kada ulaze, tako i kada izlaze iz zajednice. Također je istaknuo da se četvrt Božja zapovijed treba živjeti i u redovničkim zajednicama, učeći od mudrosti starijih.

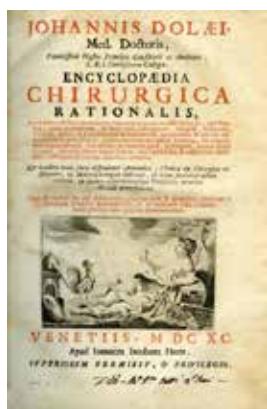
Nadalje je istaknuo da odgojitelji trebaju biti strpljivi, kao što Bog ima strpljenja s nama. „Bog zna čekati“, rekao je, priznajući da je ponekad teško biti strpljiv. U praćenju drugih ne treba štedjeti ni vrijeme ni snagu, ali ne treba se ni obeshrabriti kad rezultati ne odgovaraju očekivanjima. Doživjeti odlazak višegodišnjega odganjaka, rekao je Papa odgojiteljima, „vaše je mučeništvo“, ali to je i dio trajne formacije za same odgojitelje.

„Neki kažu da je posvećeni život raj na zemlji. Ne. Ako išta, onda je čistilište“, primijetio je šaljivo Papa, potičući nazočne da unatoč teškoćama i nedovoljnom poštovanju njihova poslanja, radosno ustraju i napreduju. „U životu nema ničega ljepšeg od pripadanja Bogu, zauvijek i čitavim srcem, te predana života u služenju braće“, zaključio je Sveti Otac

U popodnevnom dijelu posljednjega dana Kongresa održan je forum na kojem su sudjelovali kardinal Beniamino Stella, pročelnik Kongregacije za kler, mons. José Rodriguez Carballo, tajnik Kongregacije za posvećeni život, i mons. Vincenzo Zani, tajnik Kongregacije za katolički odgoj.

Međunarodni kongres odgojitelja u posvećenom životu, prvi takve vrste u povijesti, završen je predstavljanjem Završne poruke Kongresa i zajedničkom molitvom svih sudionika.

DONACIJA KNJIGA MARIJE DEFINIS-GOJANOVIĆ ZA PROVINCJSKU KNJIŽNICU

(Fra A. Marić) - Prof. dr. sc. Marija Definis-Gojanović iz Splita darovala je Franjevačkoj knjižnici Mostar, središnjoj knjižnici Hercegovačke franjevačke provincije, knjige iz obiteljske knjižnice obitelji Definis. Knjige su uglavnom s područja medicine. Skoro cijela donacija spada u vremensko razdoblje knjižnične zbirke *Rara* (knjige tiskane do standardizacije hrvatskoga jezika 1835.). Knjige su u dobrom stanju, očuvane i njegovane, bez obzira na njihovu višestoljetnu starost.

Ta donacija, zacijelo, obogaćuje Franjevačku knjižnicu, na osobit način iz razloga što u Mostaru već postoji studij medicine na Sveučilištu, te će studenti moći imati prigodu vidjeti kako se medicina učila i studirala prije nekoliko stoljeća.

Donaciju čini 100 naslova knjiga izdanih poslije 1900., 94 naslova, odnosno 234 sveska knjiga starijih od 1835. (rijetke knjige), nekoliko knjiga izdanih poslije 1835., a prije 1900. (3 naslova, 7 svezaka), te 4 sveska i 27 brojeva časopisa (većinom medicinskih).

Među ostalim su i tri rijetke knjige s kraja 17. stoljeća od kojih izdvajamo:

Johannis Dolaei ... Encyclopaedia, medicinae theoretico-practicae. Venetiis : apud Ioannem Iacobum Hertz, 1690.

Johannis Dolaei ... Encyclopaedia chirurgica rationalis. Venetiis : apud Ioannem Iacobum Hertz, 1690.

Uzmemo li u obzir da je Hrvat Pavao Skalić u naslovu svoga djela *Encyclopaediae, seu Orbis disciplinarum, tam sacrarum quam prophutarum, epistemon* (Basel, 1559.) prvi upotrijebio riječ enciklopedija u značenju srodnom današnjem, možemo povući vremensku usporedbu s darovanim enciklopedijama.

Prof. dr. sc. Marija Definis-Gojanović o ovoj je donaciji razgovarala s fra Antonom Marićem prije skoro deset godina, kad je nakon identifikacije naše ubijene braće u Zagvozdu sa svojim mužem posjetila našu Franjevačku knjižnicu u Franjevačkom samostanu u Mostaru.

Uz obavijest svoj braći ova vijest ujedno je i iskrena i velika zahvala gospodri Mariji Definis-Gojanović koja je knjige darovala ponukana brigom i skrbi naše Provincije, već od svoga postojanja, oko knjige i knjižnice, bez obzira na ratove, teške uvjete i siromaštvo. Očutjela je da će knjige koje je njezina obitelj nabavljala i stoljećima ljudomorno čuvala, svoj pravi dom pronaći u Franjevačkoj knjižnici Mostar i tu biti na korist mnogima. Time će i trud njezinih predača biti iskreno poštovan. Gospodi Mariji Definis-Gojanović u ime cijele naše Zajednice iskreno i veliko hvala.

ĐAKONI S KBF-A ZAGREB POSJETILI NAŠU PROVINCIJU

U sklopu svoga duhovno-studijskoga putovanja po Bosni i Hercegovini đakoni koji studiraju na KBF-u u Zagrebu, a sada imaju đakonsku pastoralnu godinu, u nedjelju, 26. travnja 2015. posjetili su i naše samostane u Mostaru i na Humcu.

Na oba mjestra su ih braća ljubazno dočekala i otvorila im vrata srca i prostora.

U Mostaru ih je pozdravio provincijal fra Miljenko Šteko istaknuvši ljepotu zajedništva u različitostima karizmi i službi unutar Crkve. Gvardijan fra Iko Skoko ukratko im je opisao vjersko, društveno-političko i ekonomsko stanje u Mostaru, a fra Ante Marić im je izložio vrijednost i važnost provincijske knjižnice.

Kao spomen na taj susret, a s namjerom da dublje upoznaju našu provincijsku povijest, svaki je đakon na dar dobio knjigu *Mučeništva u franjevačkoj opservantskoj misiji u Hercegovini*, koju je napisao fra Petar Bakula i DVD *In odium fidei – Iz mržnje prema vjeri*, dokumentarni film o ubojstvu naših fratara od izdavačke kuće Laudato kao i *Vodič* samostana u Mostaru.

Isti srdačni prijam mogli su doživjeti i na Humcu, gdje ih je u ime samostana pozdravio gvardijan fra Velimir Mandić, a fra Milan Jukić ih je upoznao s vrijednostima muzeja i galerije *Majka*.

Bilo je 23 đakona: četiri iz zagrebačke nadbiskupije, dva iz zadarske nadbiskupije, tri iz varaždinske biskupije, pet iz bjelovarsko-križevačke biskupije, jedan iz hrvatskoga vojnog ordinarijata, dva fratra iz zagrebačke provincije, tri fratra iz hercegovačke provincije, jedan fratar iz zadarske provincije, jedan fratar konventualac i jedan fratar dominikanac.

Voditelj je putovanja dr. don Josip Šimunović, ravnatelj Nadbiskupskog instituta u Zagrebu.

BISKUP KEKIĆ PREDVODIO LITURGIJU U MOSTARU

(Fra I. Skoko) – Biskup križevački mons. Nikola Kekić predvodio je svečanu liturgiju sv. Ivana Zlatoustog u crkvi sv. Petra i Pavla u Mostaru u nedjelju, 26. travnja 2015., u 11 sati. S njim su koncelebrirali preč. Željko Pajić, biskupski vikar žumberački, Danijel Hranilović, župni vikar zagrebački i fra Iko Skoko, gvardijan. Prije

svete mise goste je pozdravio i poželio im dobrodošlicu gvardijan fra Iko.

Liturgiju je na staroslavenskom jeziku pjevalo Ćirilo-Metodski zbor iz Zagreba pod vodstvom prof. Darjane Blaće Šojat, rođene u Mostaru. Ona tim zborom rvana već više od 15 godina. Između ostaloga biskup Kekić je tom prigodom rekao: "Ovom liturgijom u mostarskoj katedrali (subota večer) i crkvi sv. Petra i Pavla želimo pokazati kako Katolička crkva u našim krajevima diše na oba plućna krila, kako je to lijepo rekao sveti otac Ivan Pavao II. Želimo pokazati kako je moguće biti jedno u r azličnosti i da vjernici dožive duhovno bogatstvo koje je stoljećima nastajalo u Crkvi i ujedno poučiti narod Božji i na djelu pokazati riječi psalmiste: „Gle, kako je dobro i kako je milo kao braća zajedno živjeti i Boga slaviti!“. Biskup je na kraju liturgije zavalio provincijalu fra Miljeku i fratrima u Mostaru za lijep prijam i za mogućnost slavlje liturgije s vjernicima. Nakon svete liturgije gosti su nastavili druženje u našem samostanu.

Iz povijesti samostana: Križevački vladika dr. mons. Dionizije Njaradi posjetio je Franjevački samostan sv. Petra i Pavla u Mostaru s blaženim Alozijem Stepincom 24. lipnja 1938.

20. OBLJETNICA POSTOJANJA HKM ZUG – 3. SVIBNJA 2015.

(Miroslav Belošević, Zug) – Hrvatska katolička misija Zug obilježila je u nedjelju, 3. svibnja 2015. godine na svečani i dobrodošljaci način 20. godišnjicu postojanja. Proslava je započela procesijom i misnim slavljem u crkvi sv. Martina u Baaru, koje je

predvodio naš uzoriti gost, msgr. dr. Tomo Vukšić, vojni biskup u Bosni i Hercegovini. Svečanoj misi prisustvovao je fra Rade Vukšić, osnivač, utemeljitelj i dugogodišnji misionar HKM Zug koji je svojim neumornim i stalnim zalaganjem, te vječnim optimizmom kojim je uvek zračio i širio oko sebe, ostavio neizbrisiv i prepoznatljiv pečat svoga rada u našoj misiji. Nakon dvadeset godina požrtvovnoga i nesebičnoga rada, fra Rade je 8.prosinca 2014. svečanom misom ustoličenja predao vodstvo novom misionaru, fra Slavku Antunoviću koji od tada revno i predano vodi HKM Zug.

Pored fra Rade i fra Slavku današnjoj misi bili su nazočni fra Ivan Ševo, vikar Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM iz Mostara u svojstvu posebna izaslanika provincijala fra Miljenka Šteke, kao i đakon Stanko Martinović iz Artha, te đakon Stipe Brzović iz Biela u Švicarskoj.

Misno slavlje otvorio je fra Slavko, te predao riječ msgr. Vukšiću koji se

tijekom mise u svojoj propovijedi osvrnuo na odlomak iz Ivanova evanđelja (15,1-11) koji govori o jedinstvu Isusa i vjernika. U tom odlomku Isus na vrlo slikovit način, na primjeru vinograda, svojim učenicima objašnjava temelje naše vjere – vinogradar je Otac nebeski, trs predstavlja Isusa, a lozje učenike. Pri tome je lozje zeleno i živo te donosi rod samo ako ostane na trsu. Ostati na trsu u prenesenom značenju znači živjeti obvezne preuzete na krštenju, znači dopustiti Isusu da nas ljubi, odnosno dopustiti Isusu da propusti prema nama Duha Svetoga, kao što trs propušta sok prema svojim granama.

U dalnjem tijeku propovijedi msgr. Vukšić je naglasio da se taj primjer može prenijeti i na našu Misiju. Pri tome su voditelji Misije naši vinogradari, Misija je trs na kojem živimo i kao ljudi i kao vjernici, a svi mi, članovi Misije, smo živo i plodno lozje koje se napaja iz trsa. Plod je moguće donositi samo ako postoji trajan i postojan odnos, kao što je to veza između korijena, trsa i grana, a donositi plod je i jedna od osnovnih vrijednosti naše vjere. Stoga nas je msgr. Vukšić još jednom pozvao da ostanemo na trsu, da živimo ono što vjerujemo i da budemo ono što vjerujemo. Samo tako će naš vinograd, odnosno naša Crkva i naša Zajednica moći živjeti, opstati i donositi plodove.

Na kraju svečane mise, koju je svojim nastupom upotpunio i obagogatio pjevački zbor HKM Zug pod vodstvom s. Zdenke Ćavar, zajednici se prigodnim govorom obratio fra Ivan Ševo. Fra Ivan se osvrnuo na početke pastoralnoga dušobrižništva za Hrvate na području Švicarske kojeg

je od svog dolaska 1953. godine kao prvi i tada jednini svećenik provodio fra Lucijan Kordić. Nakon osnivanja HKM Zürich 1967. godine kao prve Hrvatske katoličke misije u Švicarskoj, slijedilo je osnivanje i ostalih misija, pa tako i naše HKM Zug 1995. godine na čijem je čelu od samoga početka bio fra Rade Vukšić.

Fra Ivan je još jednom zahvalio fra Radi na dugogodišnjem, predanom i savjesnom radu i svemu što je u svojstvu misionara učinio za vjernike na tom području. Fra Ivan je naglasio da je fra Radin doprinos u tom smislu i pravcu za naša ljudska mjerila jednostavno nemjerljiv. „To zna samo dobri i vječni Bog, kao i svi oni s kojima je fra Rade ovdje radio“, rekao je fra Ivan.

Fra Ivan se obratio i fra Slavku Antunoviću, novom misionaru HKM Zug, te mu zaželio mnogo blagoslova i puno uspjeha na novom radnom mjestu, te mnogo strpljivosti i radosti u redovničkom i svećeničkom poslanju.

Po završetku svečane mise uputili smo se u župnu dvoranu gdje su vrijedni članovi Misijskih vijeća HKM Zug kao i nebrojeno puta do sada, priredili bogat i nadasve ukusan domjenak. Tu je uz zajedničko druženje, razgovor i ugodno raspoloženje nastavljena i nešto kasnije okončana proslava 20. obljetnice postojanja HKM Zug. Na nama je svima obveza da se potrudimo i da damo svoj vlastiti doprinos da ta Misija opstane kako bi i sljedećih godina mogli proslaviti još mnogo nadolazećih obljetnica.

NAPOKON POTPISAN UGOVOR O ISELJENJU STANARA IZ NEGDAŠNJEGLA SJEMENIŠTA NA ŠIROKOM BRIJEGU

Dana 5. svibnja 2015. gvardijan fra Tomislav Puljić potpisao je ugovor s preostala dva korisnika o iseljenju iz stambenog prostora negdašnjega *Sjemeništa* (stare gimnazije). Potpisnici ugovora obvezali su se najdalje do 1. srpnja t. g. iseliti iz stanova i predati ih u vlasništvo franjevačkom samostanu.

Samostan je izradio projektnu dokumentaciju za obnovu i privođenje novoj svrsi zapuštene zgrade. Uskoro se očekuje i dobivanje građevinske dozvole za početak predviđenih radova. Samostan zahvaljuje braći fratrima koji su pomogli na bilo koji način, posebice novčano, da se napokon oteta zgrada *Sjemeništa* vratí izvornom vlasniku.

Fra Tomislav Puljić, gvardijan

GRAD ŠIROKI BRIJEG VRATIO DIO ODUZETE NEKRETNINE HERCEGOVAČKOJ FRANJEVAČKOJ PROVINCII

Na temelju članka 8. stavak 3. Zakona o načelima lokalne samouprave i članka 17. stavak 1. točka 7. Privremene statutarne odluke Grada Širokog Brijega, a na zahtjev Hercegovačke franjevačke provincije za povrat oduzeti nekretnina, Gradsko vijeće Široki Brijeg na 29. sjednici održanoj 04. kolovoza 2015. donijelo je odluku o davanju nekretnina na korištenje. Predmetne nekretnine su u naravi zemljишni kompleks – šuma zvana Grabovina ukupne površine 106098 m².

Sve ostale nekretnine za koje se traži povrat, a koje su komuništi oduzeli samostanu na Širokom Brijegu i nalaze se na području Grada Široki Brijeg bit će rješavane po stjecanju zakonskih uvjeta.

UREĐENI ULAZNI PROSTORI DUVANJSKE SPOMEN-BAZILIKE

(Fra M. Tadić) – Spomen-bazilika u Tomislavgradu sagrađena o tisućgodišnjici krunjenja hrvatskoga kralja Tomislava na Duvanjskom polju 925. godine, dobila je još više na značenju uređenjem platoa dvorišta ispred ulaznih vrata vanjskoga pročelja i sporednih lađa. Duvanjski gvardijan fra Ante Pranjić u cilju ostvarenja projekta uređenja crkvenoga dvorišta, okupio je prošle 2014. godine petnaestak duvanjskih gospodarstvenika. Prema proračunima inženjera Borislava Petrica troškovi su procijenjeni na 250.000 KM (konvertibilnih maraka) za što su gospodarstvenici sakupili 100.000 KM. Ostali dio sredstava sakupio je gvardijan od prijatelja i poznanika u Švicarskoj i Njemačkoj, gdje je djelovao u Hrvatskim katoličkim misijama.

Radovi su otpočeli u rujnu 2014. godine, ali su bili zaustavljeni radi kiša i zime u mjesecu studenom. Građevinsko poduzeće „TOP“ d. o. o. vlasnika Ante Topčića Topa iz Mrkodola, izvodilo je pripremne radove postavljanjem betonske podloge. Ploče granitnoga kamena uvezene su iz Kine posredstvom kamenoklesara Marića, a izvoditelj radova je poduzeće Domina Grubišića iz Posušja. Popločano je tisuću kvadrata crkvenoga dvorišta uokolo spomen-bazilike prema nacrtu arhitekta Davorina Smoljana iz Mostara, projektanta tri nova krila duvanjskoga samostana.

Izvedeni su motivi hrvatskoga tropleta prema uzorcima rimskoga mozaika drevnoga Delminiuma, čiji je Forum bio postavljen i u iskapanjima pronađen upravo na ovom mjestu. Na stepeništu ulaznih vrata sporednih lađa, postavljeni su motivi dvaju križeva kao znakovni ucijepljenosti u Krista i

kršćansku vjeru. Prema zapisima graditelja spomen-bazilike fra Mije Čučića, kod iskapanja pronađen je dio mozaika u rimskom Forumu.

To je važan korak u uređenju cijelokupna crkvenog dvorišta, kako bi duvanjska spomen-bazilika i nadograđeno-obnovljeni samostan zasjali na pravi način i imali mjesto koje je im uvjek i pripadalo.

HUMANITARNA AKCIJA ZA STRADALE U NEPALU

„Nepalci su i naši prijatelji“

Franjevački samostan sv. Petra i Pavla Mostar, Treći franjevački red Mostar, FRAMA – Mostar, Campanile, Radio Herceg-Bosne, Radio dobre vibracije, Obični radio i Mostarska panorama radio Herceg Bosne organizirali su humanitarnu akciju za jakim potresom stradale u Nepalu pod nazivom: „**Nepalci su i naši prijatelji**“. Humanitarna akcija je održana u nedjelju 17. svibnja 2015. od 12 do 15 sati na šetnici u Ulici Nikole Šubića Zrinskog kod Trga hrvatskih velikana (kod Rondao) u Mostaru.

Vojnici Oružanih snaga BiH skuhali su vojnički grah.

Mnoge obitelji i pojedinci grada Mostara došli su taj dan na grah te tako sudjelovali u Humanitarnoj akciji za stradale u Nepalu, „**Nepalci su i naši prijatelji**“ u visini troškova koje bi imali kod kuće za taj nedjeljni objed!

Prikupljeni doprinos u akciji „**Nepalci su i naši prijatelji**“ uplaćen je stradalima preko Caritas Biskupske konferencije BiH!

171. OBLJETNICA NA ČERIGAJU

(Fra Ž. Barbarić) – Sredinom svibnja 1844. započinje novo poglavje povijesti fratara u Bosni i Hercegovini. Na razne načine bili su prisutni u našim krajevima. Sinovi svetoga Franje snalazili su se kako su znali, dolazili iz Bosne i Dalmacije, više potajno nego javno bojeći se za svoje živote i za živote povjerena im puka. Potpirivali su vatru vjere kako su znali i umjeli, kako su im okolnosti dopuštale. Prije 171 godine njih dvanaest, poput dvanaestorice

apostola, dvanaestorice sinova Izraelovih, odlučiše krenuti u svoju Hercegovinu, u veliku neizvjesnost. Nisu imali bogzna što pronaći u njoj. Opustošenu, siromašnu i gladnu zemlju. Nastaniše se na Čerigaju i tu počeše pisati to novo poglavlje naše povijesti.

Prošlu nedjelju prisjetili smo se toga događaja, odvažnosti te dvanaestorice fratara. Ove je godine sjećanje na njihov dolazak na Čerigaj palo baš na samu svetkovinu Duhova. Koje li simbolike! I Crkva je rođena u onoj maloj dvorani u kojoj je bila nekolicina ljudi, a danas se evanđelje sluša i propovijeda među svim narodima na zemlji.

Ove godine, u zajedništvu s još deset fratara iz našega širokobriješkog samostana, sveto misno slavlje predslavio je fra Mate Dragićević, tajnik naše Hercegovačke franjevačke provincije. Na početku se svima obratio fra Tomislav Puljić, gvardijan širokobriješkoga samostana, koji je istaknuo da se nalazimo na mjestu odakle je krenula obnova Hercegovine, i duhovna i materijalna, te na mjestu odakle je započela i gradnja crkve i samostana na Širokom Brijegu. Sveto misno slavlje svojom pjesmom obogatio je naš veliki župni zbor svete Cecilije.

Fra Mate je u svojoj propovijedi istakao povjerenje i odvažnost dvanaestorice fratara koji su došli u Hercegovinu *bez kruha i krova*.

nad glavom, bogati samo nadom u Boga. Osvrnuo se na mnoge ne-daće kroz koje je naš narod prošao zajedno sa svojim fratrima kroz 171 godinu, te progovorio i o gorucem problemu našega vremena – velikom iseljavanju našega naroda. U svojoj homiliji govorio je koliko je važno cijeniti vlastito korijenje, voljeti svoju baštinu.

Nakon svete mise, slavlje se preselilo pod šatore koji su bili postavljeni u blizini crkve, a domaćini su se potrudili da njihovi gosti ne odu s Čerigaja ni gladni ni žedni.

ODRŽANA ZLATNA HARFA U TOMISLAVGRADU

Kliču srca radosna Stvoritelju svijeta... pjevalo je i klicalo u srijedu, 27. svibnja, u Župi svetoga Mihovila Arkanđela u Tomislavgradu više od 700 članova dječjih zborova s područja Hercegovine.

Dječji crkveni zbor sv. Nikole Tavelića i duvanjska župa danas su bili domaćin 31. zlatne harfe na kojoj je nastupilo 13 dječjih zborova na temu *Radujte se!* Ujedno, ovo je drugi put kako se ta glazbena manifestacija održava u Tomislavgradu. Podsjecamo, prva Zlatna harfa održana je u 1. srpnja 1984. godine u župi Kočerin.

Te godine pjevala su samo četiri zbara, ali Zlatna harfa je rasla i svake godine se povećavao broj malih župnih zborova, kazao je novinar Radio postaje Mir Međugorje, Dragan Soldo i ujedno voditelj ovogodišnje Harfe.

S područja Duvanjskoga dekanata, uz domaćina, na harfi je nastupio i župni zbor iz Kongore. Među ostalih 11 zborova bili su:

1. **“Radost”** – Župa sv. Ante Padovanskog - Humac (voditelj Leonardo Pavlović),

2. **“Sveti Blaž”** – Gradnići – Brotnjo (voditelj zbara prof. Zdenko Vištica.)

3. **“Raspjevani anđeli”** – Župa Krista Kralja – Čitluk (voditeljica zbara s. Slavica Kožul)

4. **“Rakitski narcisi”** – Župa sv Ivana Krstitelja – Rakitno (voditeljica zbara Antonija Ivandić)

5. **“Ilijini anđeli”** – Župa Kruševo, (voditeljica zbara Kristina Šetka)

6. **“Marijini anđeli”** – Župa sv. Petra i Pavla – Mostar, (voditeljica zbara Matea Madžar)

7. **“Golubići mira”** – Župa sv. Jakova – Međugorje, (voditeljica zbara s. Irena Azinović)

8. "Sveti Nikola Tavelić" – Tomislavgrad (voditeljica zbora s. Jasminka Pandžić)

9. "Tau" – Posuški Gradac i Broćanac (voditelj zbora prof. Ljubo Begić)

10. "Ključići sv. Petra" – Kočerin, (voditelj zbora prof. Ljubo Begić)

11. "Ljiljani svetoga Ante" – Humac – Ljubuški, (voditeljica zbora s. Slavica Filipović)

12."Srce Isusovo" – Kongora –Tomislavgrad (voditelj zbora prof. Ljubo Begić)

13. "Sveti Paškal" – Vitina (voditeljica zbora s. Katica Dabo).

Napominjemo da Zlatna harfa nema natjecateljski karakter, no svim zborovima duvanjski župnik fra Velimir Bagavac uručio je priznanje. Na koncu dodajmo da je č.s. Slavica Kožul, organizatorka Zlatne harfe za Hercegovinu pri Vijeću franjevačkih zajednica u BiH i RH uručila prigodni dar župniku fra Velimiru, u povodu njegova sutrašnjega imendana, uputivši zahvalu župi domaćinu za ovaj lijep današnji događaj u Tomislavgradu.

Zora Stanić/tomislavcity

MACELJ: HERCEGOVAČKI FRANJEVCI DAROVALI XI. POSTAJU KRIŽNOGA PUTA

(Macelj, 3. lipnja 2015., J. Vukoja) – Jedno od stratišta hercegovačkih franjevaca je i Macelj gdje su jugokomunisti pogubili oko 13.000 Hrvata. Tu su svoj životni hod završili hercegovački franjevci fra Metod Puljić, fra Darinko Mikulić i fra Julijan Pe-

trović. Jugokomunisti su ih pogubili zajedno s još 21 svećenikom, redovnikom i bogoslovom 4./5. lipnja 1945. Njihovi zemni ostaci pronađeni su, zajedno sa zemnim ostacima brojnih hrvatskih časnika i dočasnika, u jami IV.D. U 23 jame, dok državna Komisija nije iznenada u jesen 1992. naglo prekinula daljnja iskapanja, pronađeni su zemni ostaci 1.163 žrtve. Kosti žrtava su, iz zasada neobjašnjivih razloga, punih 13 godina ležale na tavanu patologije Medicinskog fakulteta na Šalati dok nisu velikim zalaganjem pokojnoga domobranskog časnika Stjepana Brajdića, preživjeloga svjedoka s križnih putova, te tadašnjega župnika župe Đurmanec fra Drage Brgleza, bile pokopane u Maclju 2005.

U to doba o zemnim ostacima pogubljenih u Maclju najviše su brinuli spomenuti članovi Udruge Macelj 1945. U Donjem Maclju pobijenima u spomen izgrađena je crkva Muke Isusove, prikladna grobnica i veoma dojmljiv križni put. Njegova XI. postaja sve do nedavno je »tražila« svoje darovatelje. Problem je brzo riješen nakon što je skupina hercegovačkih franjevaca u Švicarskoj doznala za tu poteškoću organizacijskog odbora. O njihovoj velikodušnosti svjedoči metalna pločica na postolju XI. postaje s jednostavnim natpisom – Hercegovački franjevci.

U budućnosti će još trebati urediti spomen-obilježje u Lepoj Bukvi. Riječ je o mjestu gdje su u već spomenutoj jami IV.D pronađeni pogubljeni svećenici, redovnici i bogoslovi. Lepa Bukva je jedna od postaja Križnoga puta Stopama pobijenih koji se u Hrvatskom zagorju hodnjom od 10-tak kilometara posebno časti u korizmeno vrijeme, dok je sva Macelska šuma jedna od najtragičnijih postaja križnog puta hrvatskoga naroda 1945.

Ove godine u Maclju 7. lipnja obilježava se 70. obljetnica komunističkih zločina. Župa sv. Jurja u Đurmancu u suradnji s Općinom Đurmanec, Udrugom hrvatskih katoličkih muževa, Gradom Krapinom i Udrugom Macelj 1945. organizira molitveni program za sve žrtve križnih putova i macelske mučenike. U crkvi Muke Isusove u Maclju u 16.00 započet će pobožnost Križnoga

puta nakon čega će u 17.00 uslijediti misno slavlje koje će predvoditi mons. dr. Mile Bogović, gospičko-senjski biskup i predsjednik Komisije HBK i BK BiH za hrvatski martirologij. Udruga Macelj 1945. također je u prigodi 70. obljetnice komunističkih zločina izdala monografiju o povijesnom zločinu prikrivenom od javnosti.

BISKUP PERO SUDAR PREDVODIO DVODNEVNO HODOČAŠĆE U EINSIEDELN I ODRŽAO PREDAVANJE NA TEMU RASTAVLJENIH I PONOVNO CIVILNO VJENČANIH VJERNIKA

Dvodnevno, četrdeset i deveto po redu, hodočašće u Gospino svetište u Einsiedeln okupilo je u subotu i nedjelju, 13. i 14. lipnja 2015., više tisuća hrvatskih vjernika koji žive u Švicarskoj. Pobožnost križnoga puta te svećana misna slavlja u Gospinoj bazilici predvodio je mons. dr. Pero Sudar, pomoćni biskup sarajevski, ujedno i predsjednik Nacionalnoga vijeća za hrvatsku inozemnu pastvu.

Penjući se uz Kalvariju vjernici svih hrvatskih misija čitali su razmatranja Kristova križnog puta, u koji je autor Ivan Bodrožić utkao sve nedaleće koje je hrvatski narod prošao kroz povijest (četrnaest postaja za četrnaest stoljeća kršćanstva). U svom obraćanju vjernicima na vrhu Kalvarije biskup Pero je rekao da je, unatoč brojnim nedalčama kroz povijest, «doteklo vjere, doteklo i života da se prelije i preko granice naše domovine».

Subotnje misno slavlje u Gospinoj bazilici započelo je pozdravom fra Miće Pinjuha, koordinatora HKM u Švicarskoj. Kako taj dan Crkva slavi sv. Antuna Padovanskog, fra Mićo je govorio o tom najpoznatijem svecu koji se jako poštuje i u našem narodu. Zahvalio je i benediktinskoj zajednici koja već gotovo pola stoljeća pruža gostoprimstvo Hrvatima, a otac Lorenz je u njihovo ime pozdravio hrvatsko mnoštvo i posebno biskupa Peru.

Biskup je, sukladno prigodi, svoju propovijed posvetio «svecu čitavoga svijeta» i rekao kako se naš narod ovom najpoznatijem svecu molio i za pomoć kod pronaalaženja izgubljenih stvari te je nadodao: – Čovječe, kad se izgubiš, onda moli zagovor ovog velikog sveca – da te Bog nađe!

Sunčano nedjeljno juto započelo je predavanjem u velikoj samostanskoj dvorani na temu: **Rastavljeni i ponovno civilno vjenčani između nauka Katoličke crkve i očekivanja od ovogodišnje biskupske Sinode**. Ta goruća tema privukla je brojne znatiželjnike koji su možda očekivali i određene pomake i «popuštanja» crkvenih zakona, no nekih velikih promjena nema. U samom je uvodu biskup rekao kako je ljubav stanje ljudske sreće, a ženidba je dom, gnijezdo ljubavi, jer je sklapanje ženidbe kruna osjećaja koje zaručnici osjećaju jedno za drugo. Iako civilni zakoni gotovo svih zemalja svijeta dopuštaju rastavu ženidbe iz bilo kojeg razloga, tako Zakonik crkvenoga prava ne dopušta rastavu ni zbog bilo kakvoga razloga.

Predavanje je zaključio riječima kako «Crkva, unatoč suošjećanju i brizi za sve rastavljene i ponovno civilno vjenčane članove, ona ih ne može pripuštati isповijedi i pričesti, jer bi to podrazumijevalo da sama ne poštuje Božje zapovijedi.» Bilo je premalo vremena za brojna pitanja iz publike.

U subotu prije križnoga puta i u nedjeljno jutro isповjednici su bili na raspolaganju svima željnim pomirenja s Bogom.

Svečano nedjeljno euharistijsko slavlje otvorio je veliki pjevački zbor, sastavljen od pjevača svih misija, koji je vodila **Dragica Bošnjak**, a za orguljama je bio **Ivo Maduna**. Fra Mićo Pinjuh u svom pozdravnom govoru spomenuo je kako je egzodus duboko povezan s našim narodom i da je čitava naša povijest, povijest odlazaka i dolazaka, u konačnici povijest iseljavanja iz hrvatskih vjekovno izvornih prostora. Kratko je predstavio i fra **Slavka Antunovića**, koji od nedavno vodi misiju **Zug**.

Vidljivo ganut snagom vjere okupljena mnoštva, biskup Pero je poručio: *Vi ste dio naše Crkve i naroda, unatoč činjenici da živite u ovoj Crkvi i ovom društvu.*

Na kraju mise zamolili smo biskupa za još nekoliko pitanja. Iako se okupilo više tisuća vjernika, željeli smo čuti poruku onima koji nisu došli. *Ovo sam hodočašće doživio kao posebnu milost*, rekao je između ostalog biskup i poručio, *želio bih da to dožive svi oni koji mogu, jer to je doista veliko vrelo Božje milosti.*

Htjeli smo čuti jesu li i vjernici duhovno obogatili njega, kao što je i on obogatio njih. *Ova snaga vjere koja se vidi, kako se moli, kako se pjeva... To doista čovjeka, s one ljudske strane, ohrabri.* Kao

što mi svećenici i biskupi pomažemo vjernicima da izraze svoju vjeru, tako oni svojom vjerom hrane i potiču nas.

Budući da biskup predsjeda Nacionalnom vijeću za inozemnu pastvu, pitali smo ga kako gleda na novi «val» iseljavanja našega naroda i prepoznaće li u tome bar nešto pozitivno. Svi spominju samo negativne učinke, biskup je ipak pun optimizma: *Ja vjerujem da će naša domovina doživjeti bolje dane i nadam se da ova vatra koja se ovdje ipak održava, zahvaljujući misijama, da će se neki novi «val» vratiti tamo odakle je i krenuo.*

Opširnije odgovore možete poslušati u priloženom filmu, a dio atmosfere s ovog hodočašća možete doživjeti i listajući foto-galeriju. Naravno da ništa ne može nadomjestiti duhovnu i tjelesnu prisutnost na hodočašću, zato svi koji nisu bili, to mogu popraviti već krajem rujna na *Rumenom listu*.

PREDSTAVLJANJE KNJIGA DR. FRA MARIJANA MANDACA

U sklopu trodnevne priprave za proslavu sv. Petra i Pavla, zaštitnika samostana i župe u Mostaru, 28. lipnja 2015. u dvorani Franjevačkoga samostana održano je predstavljanje knjiga prof. dr. fra Marijana Mandaca iz Splita.

Fra Andelko Domazet, u ime nakladnika, u kratkim crtaima predstavio je život i znanstveni rad fra Marijana Mandaca na području patrologije. Istaknuo je da je to ogromni prevodilački i komentatorski rad obuhvaćen u 30 knjiga koje je o crkvenim ocima izdao fra Marijan. Ni veliki se narodi time ne mogu pohvaliti. Zato je dobio nagradu za životno djelo od Splitsko-dalmatinske županije.

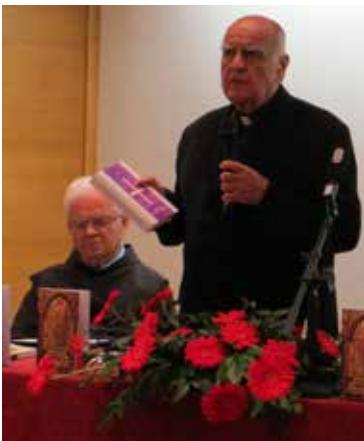
Fra Marijan je posebnu pažnju posvetio svetome Jeronimu; napisao je najopsežniju knjigu o svećevu životu i djelima, objavio jedini prijevod na

živi jezik Jeronimova tumačenja Pavlovih poslanica, te jedino hrvatsko izdanje Jeronimovih komentara Matejeva evanđelja i Knjige o Jobu.

Biskup Ratko Perić predstavio je knjigu *Komentari Pavlovih poslanica svetog Jeronima* što je fra Marijan s latinskoga preveo i svojim komentarom popratio. U svom izlaganju biskup se posebno osvrnuo na poslanicu Filemenu i Galaćanimu.

Također je naglasio da je fra Marijan Mandac svojim prevođenjem i komentiranjem crkvenih otaca dao ogromni doprinos kontinuitetu teološke misli kroz stoljeća pa do današnjeg dana.

Fra Ivan Dugandžić je govorio o knjizi *Komentari Matejeva evanđelja sv. Hilarija* i osvrnuo se na Hilarijevo alegorijsko tumačenje nekih perikopa iz Matejeva evanđelja, što danas više u teologiji nije prihvatljivo, ali u svakom slučaju vrijedno pažnje, jer se i kroz to djelo može dobiti djelomični uvid u egzegetsko-teološka promišljanja ondašnjega vremena. Hilarijev egzegetski postupak razumije samo onaj tko trajno ima na umu slojeve i razine kuda se neprestano i bez zastoja kretala njegova, budna i živahna misao.

Poteškoće pri čitanju Hilarijeva tumačenja nisu rijetke ni male. Redovito dolaze od velikoga bogatstva pa i zgusnutosti Hilarijeva razmišljanja. Često nas Hilarijeva misao nadilazi. Usprkos tom Hilarije zavrjeđuje da se do kraja čita. Zadivljuje kako je fra Marijan uspio Hilerijev težak latinski jezični stil prevesti na hrvatski.

Na kraju se nazočnima obratio i sam **fra Marijan Mandac** zahvalivši predstavljačima i slušateljima, kao i domaćinu gvardijanu fra Iki Skoki koji je moderirao program ove

večeri. Istaknuo je da je sveti Jeronim Dalmatinac iznimna osoba u povijesti kršćanstva, stoga ne čudi da je jedan od najvažnijih svetaca i crkvenih naučitelja, posebno na Zapadu – uveo nas je u svijet u kojem je živio i djelovao dalmatinski zaštitnik i jedan od najučenijih ljudi svoga vremena. Treba ga čitati. A za sv. Hilarija ustvrdio je da je mu je latinski pretežak, pa čak nekad i nerazumljiv, zahtijeva puno truda i dobra poznavanja latinskog jezika da bi ga se shvatilo.

Svojim lijepim pjesmama program ove večeri uokvirila je grupa „Abba“ iz Splita.

SVEĆANO OTKRIVENA BISTA FRA PETRA BAKULE

29. lipnja 2015. u Batinu je svečano otkrivena bista najvećem i najsvestranijem prosvjetitelju Hrvata u BiH, fra Petru Bakuli, u organizaciji Mjesne zajednice Batin.

Početak svečanoga programa započeo je himnom koju je izvela posuška klapa Zvizdan. Uvodnim govorom, pozdravom i zahvalom, nazočnima se obratio predsjednik Mjesne zajednice Batin Petar Penava, koji je, između ostalog, rekao kako se postavljanjem biste Mjesna zajednica Batin želi barem djelomično odužiti fra Petru te da se nikada ne zaboravi kako je jedno malo posuško mjesto dalo najvećega prosvjetitelja Hrvata u BiH.

O fra Petru Bakuli, kao jednom od najvećih pokretača i nositelja mnogih pothvata u provinciji i Apostolskom vikarijatu u Hercegovini, tijekom svečanog programa, više je rekao provincial

Hercegovačko-franjevačke provincije fra Miljenko Šteko, koji nije krio oduševljenje idejom postavljanja biste. „Fra Petar Bakula je najsvestraniji hercegovački franjevac u 19. stoljeću i najplodniji hrvatski pisac u ono vrijeme u našoj Hercegovini. Po Europi je skupljao pomoć, proseći za ovaj narod. Ovdje je fra Petar rođen i drag mi je da je odavde sve krenulo, zato hvala vam za ovu ideju. Hvala u ime naše hercegovačke provincije“, rekao je fra Miljenko.

Nakon fra Miljenka Šteke, nazočnima se obratila i rektorica Sveučilišta u Mostaru

prof. dr. sc. Ljerka Ostojić. „Kada danas pogledate fra Petrova djela vidite čovjeka koji je u svakom pogledu bio ispred svoga vremena. Ne smijemo zaboraviti vrijeme i mjesto u kojem je fra Petar djelovao. Dragi Posušani, dragi Batinjani zahvaljujem što ste nas okupili ovdje danas i što podsjećate time na fra Petrovu veličinu“, riječi su rektorice Ostojić.

A nazočnima se obratio i generalni vikar Mostarsko-duvanjske biskupije don Željko Majić, koji je svima prenio pozdrave biskupa Ratka Perića, u čije ime je došao, te izrazio veliku zahvalnost organizatorima na tako važnom događaju za cijeli naš narod.

Pred kraj programa slijedio je najsvečaniji čin večeri, otkrivanje biste fra Petra Bakule, autorskog djela vrsnog kipara Marija

Mihalja.. Bistu su otkrili zajedno rektorica Ljerka Ostojić i provincijal fra Miljenko Šteko, a blagoslovio ju je posuški župnik fra Mladen Vukšić.

Otkrivanju biste nazočili su: rektorica Sveučilišta u Mostaru i predsjednica Matrice hrvatske Mostar prof. dr. sc. Ljerka Ostojić, provincijal Hercegovačko-franjevačke provincije fra Miljenko Šteko, generalni vikar Mostarsko-duvanjske biskupije don Željko Majić, vikar Hercegovačko-franjevačke provincije fra Ivan Ševo, posuški župnik fra Mladen Vukšić, predstavnici općinske vlasti predvođeni Općinskim načelnikom Brankom Bagom te ostali predstavnici crkve, kulturnih institucija kao i mještani Batina te ostali mnogobrojni gosti.

Svečanu večer u glazbenom dijelu programa uljepšala je muška klapa Zvizdan i HKUD fra Petar Bakula, a program je vodio Velimir Begić. (zupa-posusje.com)

TOMISLAVGRAD: SVEČANA PROSLAVA SV. NIKOLE TAVELIĆA I SPOMEN NA PRVI HRVATSKI SABOR

(FRAMIR) – Nakon devetodnevne duhovne priprave, u nedjelju, 12. srpnja o. g. u župi sv. Mihovila i spomen-bazilici posvećenoj sv. Nikoli Taveliću u Tomislavgradu svečano je proslavljena tradicionalna, završna i ujedno središnja proslava dana u čast sv. Nikole Tavelića i spomen na Prvi hrvatski sabor. U ovogodišnjoj devetodnevnoj duhovnoj pripravi, uz sudjelovanje velikoga broja vjernika, sv. mise slavili su i održali prigodne propovijedi na temu *Plodovi Duha Svetoga u kršćanskome životu* župnici iz Duvanjskoga dekanata.

Nakon duhovne priprave i niza kulturno-zabavnih događanja, koja su organizirana u suradnji s općinskim čelnicima, jer se u okviru proslave Tavelića dana od 1996. slavi i dan općine, središnje slavlje za župu i čitavi Duvanjski kraj predvodio je vojni biskup iz Sarajeva mons. dr. Tomo Vukšić uz suslavljajući provincijala Hercegovačke franjevačke provincije dr. fra Miljenka Šteke, župnika fra Velimira Bagavca, duvanjskog dekana fra Vinka Kurevije, gvardijana fra Ante Pranjića, te svih župnika Duvanjskoga dekanata i petnaestak svećenika pristiglih za ovo slavlje.

Procesiju i misno slavlje svojim skladnim pjevanjem uveličao je veliki župni crveni zbor sv. Nikole Tavelića. Sva duhovno-kulturna događanja medijski je pratilo Hrvatski radio Tomislavgrad, a prijenos središnjega slavlja preuzele su i neke druge radijske postaje.

U svom pozdravu nazočnom mnoštvu biskup Tomo izrazio je svoju zahvalnost i radost da može predvoditi ovo slavlje, te istaknuo kako mu je uvijek bilo draga, kad god je imao prigodu za to, navratiti u kraljevski grad Tomislavgrad i duvanjski kraj, a još su svježe i lijepo uspomene iz ovoga kraja gdje je nedavno u nekim župama slavio i sakrament Sv. krizme. U prigodnoj propovjedi biskup Tomo je naglasio kako je ovaj dan i ovo slavlje, a još više lik, život i djelo sv. Nikole Tavelića zapravo pouka nama okupljenima oko njegova svetačkoga lika i primjera; da se prisjetimo kako je Krist i nas sve prozvao da budemo u naše vrijeme živi udovi njegova mističnoga tijela Crkve koje se raduje, ali, svjedoci smo, i trpi. I u tim trpećim udovima naroda Božjega, često i po nepravedno pa i nemoralno – donesenim zakonima, u gladnima i žednima istine, pravde, ljubavi, dobrote; u progonjenima i obespravljenima, bolesnima, golima i bosima i svima koji su na bilo koji način ugroženi u svojim pravima i u svome ljudskome i kršćanskome dostojanstvu, nastavlja se, svjedoci smo, i danas, ne samo naše mučeništvo, nego i Isusovo trpljenje. Kroz našu povijest mijenjali su se oblici mučeništva na križnome putu Kristove Crkve. A svi toliki mučenici su zapravo istinski svjedoci vjere jer su ostali vjerni do kraja kao i Krist sam, i nama su i poticaj i ohrabrenje da ne klonemo ni duhom ni tijelom u tolikim teškoćama i izazovima, nego ostanemo vjerni Kristu do kraja poput sv. Nikole i tolikih mučenika. Kršćanstvo i kršćani su i kroz povijest bili često javno osuđivani i izloženi kojekakvim progonstvima, što se nastavlja i danas. Ovi su suvremeni progonitelji daleko opasniji jer nastoje ubiti prvenstveno duh i dušu. No unatoč toj spoznaji kršćanin je pozvan na hrabro i odvažno svjedočenje svoje vjere, istakao je otac biskup.

Prigodne riječi zahvale Bogu i svima koji su pripomogli pri organizaciji i proslavi ovoga slavlja, uputili su gvardijan fra Ante Pranjić i župnik fra Velimir Bagavac. Slavlje se nastavilo do kasnih

popodnevnih sati u bratsko-sestarskom zajedništvu, uz narodno veselje brojnih domaćih tradicijskih skupina i zvuke vrsna tamburaškoga sastava „Zvona“ iz Đakova.

Kip svetog Nikole tradicionalno nose članovi Hajdučke družine „Mijat Tomić“

Svečana proslava sv. Nikole Tavelića prvoga hrvatskog kanoniziranog sveca u spomen – bazilici podignutoj 1925. u prigodi slavlja tisućugodišnjeg krunjenja prvog hrvatskoga kralja Tomislava, (prema nekim dokumentima na Duvanjskome polju 925.), u Tomislavgradu započela je 1980., a nakon Domovinskoga rata i demokratskih promjena uz devetnicu i slavlje uvrštena je proslava i dana općine – 8. srpnja, kad je položen kamen temeljac za duvanjsku spomen-baziliku, te i brojna kulturno-zabavna događanja koja se organiziraju uz svesrdnu suradnju s općinskim čelnicima.

Od 1989. slavlja uglavnom predvode hrvatski biskupi.

NOVI VITRAJI U SPOMEN- BAZILICI „SV. NIKOLE TAVELIĆA“ U TOMISLAVGRADU

(fra M. Tadić) – Na tradicionalnoj proslavi prvoga hrvatskog sveca sv. Nikole Tavelića u Tomislavgradu 12. srpnja 2015. godine na početku svečane procesije, predvoditelj misnoga slavlja Vojni ordinarij biskup msgr. Tomo Vukšić blagoslovio je devet novih vitraja. I to tri lunete iznad glavnih i sporednih crkvenih vrata, te na šest prozora u sporednim lađama. Naime, franjevcii duvanjskoga Franjevačkog samostana na svojem kućnom kapitulu izabrali su dva umjetnika od četiri predložena koji su izradili ta umjetnička djela. Za lunete je prihvaćeno umjetničko rješenje Jure Žaje, dok je umjetnik Aleksandar Saša Zvagin izradio prozorske vitraje.

Na šest prozora prikazane su osobe iz hrvatske povijesti i svetosti: sv. Leopold Bogdan Mandić, sv. Marko Križevčanin, bl. Gracija Kotorski, bl. Marija od Propetoga Petković, Petar Barbarić i

kraljica Katarina Kotromanić. Na trima lunetama prikazi su: mučeništva sv. Nikole Tavelića, Pjesme stvorova sv. Franje Asiškoga, te darovi Duha Svetoga. Od prije su postavljeni vitraji s umjetničkim rješenjem Virgilija Nevjestača s prikazima likova: B. D. Marije, sv. Mihovila Arkandela, sv. Franje Asiškoga, sv. Nikole Tavelića, bl. Alojzija Stepinca i kralja Tomislava. U apsidi su i tri vitraja s prikazima iz Kristova zemaljskoga života.

U posljednjih pola godine duvanjski gvardijan fra Ante Pranjić pronašao je umjetnike za izradu i sponzore za devet vitraja. Šest vitraja na prozorima sponzorirao je arhitekt Tomislav Nevićić iz Zagreba, rođen u selu Kolo pokraj Tomislavgrada. On je i prije sudjelovao u donacijama za Franjevački muzej „fra Joze Križića“ kao i za uređenje samostanskoga dvorišta. Dvije lunete sponzorirao je bračni par Ante – Tone Tadić i Mile – Milice rođ. Madunić iz Kola s prebivalištem u Splitu, dok se za sponzorstvo treće lunete pobrinuo sam gvardijan fra Ante. I ovaj uspješno izvedeni pothvat dodatno upotpunjuje dugogodišnje nastojanje duvanjskih franjevaca kako bi se spomen-bazilika što bolje uredila za dostoјno mjesto liturgijsko-molitvenih susreta te zasjala kao izraz i znak svehrvatske stoljetne povijesti i svetosti.

U GRADNIĆIMA ODRŽAN SEDMI SUSRET OSOBA S DUHOVNIM ZVANJEM ROĐENIH NA PODRUČJU BROTNJA

(Gradnići, 22. srpnja 2015.) – U organizaciji fra Ivana Ševe, don Ljube Planinića, č. s. Kristine Barbarić i č. s. Korone Cigić, danas je u župi sv. Blaža u Gradnićima održan tradicionalni, sedmi, Susret osoba s duhovnim zvanjem podrijetlom iz Broćanskog dekanata.

Susretu je nazočilo 40-ak od ukupno 119 svećenika, redovnika, redovnica, sjemeništaraca te bogoslova kandidata i kandidatkinja za duhovna zvanja rođenih u Brotnju, a koji trenutačno žive i duhovno djeluju u Brotnju, diljem Hercegovine i svijeta.

Susret je započeo okupljanjem u župnoj dvorani te zajedničkim odlaskom u župnu crkvu sv. Blaža u kojoj je zamjenik provincijala fra Ivan Ševo predslavio koncelebriranu svetu misu zahvalnicu na kojoj su se prisjetili svih pokojnih osoba duhovnih zvanja iz Brotnja.

Inspiriran mislima i duhovnošću istaknutog franjevca fra Dida Buntića, rođenog u župi Gradnići, na početku susreta fra Ivan je uz ostalo, rekao :

- *U ime članova odbora, don Ljube, s. Kristine i s. Korone, svoje osobno, srdačno vas sve skupa, i svakoga osobno, od srca pozdravljam na našem sedmom okupljanju, i to ovde u kolijevci našega kršćanstva, u najstarijoj broćanskoj župi Gradnićima.*

Posebne pozdrave i čestitke fra Ivan uputio jeovogodišnjim svečarima: č. s Vladimiri Vučić koja slavi jubilarnih 50 godina redovništva, mladomisnicima fra Perici Ostojiću i don Josipu Čuli i novaku fra Franji Čoriću te se na kraju zahvalio domaćinu, gradničkom župniku fra Ferdi Bobanu, članovima gradničke Frame, pjevačima i ministrantima.

U svojoj propovijedi fra Ivan je govorio o Božjem pozivu svakom čovjeku da preuzme odgovornost za širenje Kraljevstva Božjega. Bog vjeruje u čovjeka i želi ga za partnera. Bog želi prijateljevati s čovjekom.

Govoreći o prijateljstvu Boga i čovjeka fra Ivan se osvrnuo i na posebno prijateljevanje s Bogom u duhovnom staležu. Naglasio je da to prijateljstvo i ljubav nije zatvoreni krug, nego otvorene i raširene ruke i srce, da svakoga čovjeka privuku u to zajedništvo. To je ustvari apostolat svakog vremena pa i današnjeg.

Na kraju je konkretizirao što znači danas biti Kristov apostol citirajući Charles de Foucauld:

„Dobrotom, nježnošću, bratskom ljubavlju,
kreposnim primjerom, odlučnošću i mudrošću,
koji su uvijek tako privlačni i kršćanski.
Kod nekih bez i jedne riječi o Bogu ili vjeri,
biti strpljiv onako kako je Bog strpljiv
biti dobar onako kao što je Bog dobar,
tako kao što je nježan brat i moli se.
Kod drugih tako o Bogu govoriti
da mogu to prihvati.

Prije svega gledati u svakome brata
u svakom čovjeku gledati dijete Božje,
čovjeka koji je otkupljen Kristovom krvlju.
biće koje Isus voli.
Otjerati ratobornog duha
onako i na način kako je to Isus govorio i činio,
sve do ratobornog duha onih
koji su loši kršćani
i vide neprijatelje koje treba uništiti“

Nakon svete mise predavanje o dosadašnjim susretima osoba duhovnih zvanja iz Broćanskog dekanata i njihovu značenju, nazočnima je održao don Ljubo Planinić, koji je govorio i o tijeku i značenju izrade životopisa živućih svećenika, redovnika, redovnica, sjemeništaraca, bogoslova i kandidatika. Tom prilikom o značenju Susreta don Ljubo je kazao:

-*Danas počinjemo drugi krug ovih Susreta po župama Brotnja pa je red da napravimo rezime naših dosadašnjih Susreta i svega što smo doživljavali. Više godina smo se spremali, a kad smo 2009. godine krenuli, svake smo se godine uspjeli sakupiti. Bit ovih Susreta jest da smo skupa, da se nalazimo, bolje upoznamo i družimo te da uvijek nalazimo neku zajedničku ideju koja će nas povezivati. Ne podcenjujući druge krajeve, jako dobro se osjeti koliko mi volimo i cijenimo svoj rodni kraj, svoje Brotnjo, i koliko mu dobra želimo pridonijeti u svakom pogledu. Lijepo je sve što se posljednjih dvadesetak godina učinilo. Počevši od različitih skupova i Zbornika do pronalaženja bitnih povijesnih podataka o našem kraju koje su bitne za budućnost sve to činimo u suradnji sa svećenicima, redovnicima, redovnicama s prostora Brotnja. Ipak, najbitnije za ovaj Susret jest da smo tu – rekao je don Ljubo Planinić, župnik u Kruševu.*

Kažimo i to kako je dogovorenod da će se osmi Susret osoba duhovnih zvanja iz Brotnja održati u srpnju iduće godine u samostanu časnih sestara u Miletini. Sedmi Susret završen je zajedničkim ručkom i ugodnim druženjem u restoranu Afrodita na Sretnicama.

Treba reći da se katolički vjernici cijelog Brotnja s pravom diče činjenicom da njihovo Brotnjo trenutno ima 119 živućih svećenika, časnih sestara, bogoslova te kandidata i kandidatkinja za duhovna zvanja.

Kao i svi dosadašnji, i ovogodišnji je Susret za osobe s duhovnim zvanjem iz Brotnja bio još jedan dokaz zajedništva u vjeri, ali i prigoda da se međusobno i sa svojom rodbinom i ostalim vjernicima druže u kraju iz kojeg su i sami potekli te da se pobliže upoznaju, povezuju, razmjenjuju iskustva i osnaže u vjeri.

(Mile Pavlović)

DUHOVNA ZVANJA S POSUŠKOGLA KRAJA

U srijedu, 29. srpnja, održan je 18. susret duhovnih zvanja posuškoga kraja. Misno slavlje je u kripti u Posušju predvodio don Stjepan Štef Lončar, župnik iz Brela koji je prošle godine izrazio želju da dolazi na takva okupljanja jer on u Tribistovu kroz dvadeset godina dolazi na odmor gdje ima vikendicu. U koncelebraciji je bilo 15 svećenika. Uz 26. časnih sestara, jednoga časnoga brata bilo je nazočno i osam mladića i djevojaka koji su na putu ostvarenja duhovnoga poziva. Na početku misnoga slavlje prisutne je pozdravio fra Mladen Vukšić, posuški župnik. Na misi je pjevala

Frama. Koordinator susreta fra Mario Knežović iznio je i neke statističke pokazatelje o duhovnim zvanjima. Tako je istaknuo da je prije deset godina iz posuškoga kraja bilo troje kandidata u formaciji, dok ih je danas petnaest u formaciji.

Nakon mise bilo je druženje s rođbinom i vjernicima. Susret je potom nastavljen predavanjem o Godini posvećena života koje je priredila s. dr. Vinka Bešlić. Duhovna zvana su obišla i franjevačku grobnicu na Martića križu gdje su se pomolili za pokojne fratre.

Popodnevni dio susreta bio je u Rastovači, kod „Suveznika“, gdje je uz blagovanje i pjesmu bilo ugodno druženje. Inače, ovi susreti započeli su na poticaj pokojnoga fra Ljube Čture. Prije dvije godine objavljena je knjiga o duhovnim zvanjima posuškoga kraja koji broji 127. duhovnih zvana koji su rođeni ili su im roditelji iz župa posuškoga dekanata. (M.K.).

PROSLAVE GOSPE OD ANĐELA NA BADIJI

U nedjelju, 2. kolovoza 2015., na otoku Badiji, proslavljena je svetkovina Gospe od anđela.

Mi novaci, s našim meštom fra Slavkom Soldom, stigli smo na Badiju oko podne, gdje su nas dočekali fra Jozo Zovko i fra Danko Perutina.

Program je započeo s dočekom čudotvorne slike Gospe Badijske u 16.00h, te se nastavio pokorničkim bogoslužjem i nagovorom fra Jose Zovke, u crkvi, gdje je slika donesena i na pokrajnji oltar stavljena. Nakon toga uslijedila je prilika za ispovijed. Mnoštvo se vjernika ispovijedalo, tim više što se na taj dan može za-

dobiti potpuni oprost, nazvan „porcijunkulskim“. Oko 18.30 sati, nakon završetka ispovijedi vjernoga puka, uslijedilo je sveto misno slavlje koje je predslavio provincijal Bosne Srebrenе fra Lovro Gavran uz koncelebraciju još osam svećenika. Našu Provinciju predstavljao je tajnik i ekonom Provincije fra Mate Dragičević. Fra Lovro je u svojoj propovijedi pobliže objasnio samu bit potpuna oprosta, njegovu namjenu i svrhu. Još više nas je sve potaknuo na korištenje te izvanredne milosne prilike koja se pruža svima nama. Također je objasnio povijest „porcijunkulskog“ oprosta, koji je sv. Franjo zatražio od svetog oca Pape te ga potom i dobio. Nakon svete mise izmolili smo posvetnu molitvu Gospo od anđela te se potom okrijepili na pripravljenoj zakusci. Poslije zakuske čudotvorna slika Gospe Badijske vraća se u katedralu na Korčulu, a mi smo se brodicom uputili na Orebić te s Orebića natrag na Humac. Tako je završila ovogodišnja proslava Gospe od anđela na Badiji, na kojoj su sudjelovali mnogi vjernici, kako župljeni okolnih župa, tako i mnogi drugi.

fra Ivan Slišković, novak

OBAVLJEN BLAGOSLOV NOVIH ZVONA U ŽUPI SVETIH PETRA I PAVLA U MOSTARU

Dva nova zvona u zvoniku crkve sv. Petra i Pavla, zaštitnika franjevačkoga samostana i župe u Mostaru, blagostivo je fra Ivan Ševo, vikar provincije, i ujedno u ime franjevačke Zajednice gra-

ditelj toga velebnog crkvenog zdanja, u nedjelju, 28. lipnja 2015. godine, na sv. misi s početkom u 11 sati.

Na početku euharistijskoga slavlja sve prisutne vjernike biračim riječima pozdravio je fra Iko Skoko, gvardijan u mostarskome samostanu. On je ukratko podsjetio na neke važne činjenice koje su duboko prožele nedavnu prošlost toga samostana i franjevačke crkve. Taj se dio najvjerodostojnije iščitava iz teksta koji je u Samostanskoj kronici zapisao, tadašnji gvardijan, fra Ivan Ševo: *Noć od 9. svibnja 1992. godine ne možemo tako lako zaboraviti, posebno mi koji smo na licu mjesta bili. Naime, te je noć i gluho doba, negdje oko 22 sata i 30 minuta, posve namjerno i smisljeno vojska tzv. Jugoslavenske armije zapalila našu prelijepu crkvu u Mostaru, crkvu koju su zatemljala naša braća 1866. godine i posvetila ju sv. Petru i Pavlu. Tako je preko ruku sinova tame i zla izgorjela ova crkva, odnosno, tako su netragom nestale tolake žrtve, odricanja i ljubav, a i ponos ovoga grada. Ono što su dakle pametni ljudi vjernici svojom ljubavlju zidali i izgradili kroz dugo stoljeće i više, to su ludaci spržili za jednu noć. To se zove tragedija.*

slavlja mogli čuti prve zvukove novih zvona, odnosno njih sedam u skladnoj harmoniji.

U svome kratkom obraćanju fra Ivan je naglasio dvije jako važne stvari: istinska i duboka zahvalnost svim dobročiniteljima, zatim teološko značenje zvona za kršćanske vjernike: *Nema nikakve sumnje, bez naših dobročinitelja, možemo reći iz cijelog svijeta, ne bismo uspjeli obnoviti i sagraditi sve ovo što se ljudskim okom može*

vidjeti. Dakako, samo dragi Bog zna sva brojna njihova imena, srca, nakane i dobročinstva. Mi im svima danas kažemo: veliko vam hvala! Neka vam dobri Bog uzvrati po svojoj mjeri!

Crkveno zvono povezano je sa životom naroda Božjeg, jer njegova zvonjava označava vrijeme molitve, skuplja vjernike na bogoslužje i upozorava ih na važnije događaje u njihovu životu. To mogu biti radosni događaji u župi, kao što su nedjeljna i blagdanska okupljanja na svetoj misi, te pojedine svečanosti, ali isto tako zvono pogoda pojedine vjernike s bolom, kada se npr. moraju rastati od svojih najmilijih. No, i u takvim događajima zvono pobuđuje u nama nadu u vječnost, za koju smo stvoreni. Kada čujemo zvono, sjetimo se da smo jedna obitelj, čiji članovi svojom vjerom u Krista znaju dijeliti radosti i boli. Dakle, zvona se poput živih bića uvlače u našu svagdašnjicu i prate nas od rođenja do smrti i važno je prepoznati što nam govore.

Dva nova zvona počeli su lijevati 2013. godine djelatnici u ljevaonici crkvenih zvona Metal produkt Zagreb. Veliko je zvono teško 3.100 kg (posvećeno fra Leu Petroviću, fra Grgi Vasilju, fra Bernardinu Smoljanu, fra Rafi Prusini, fra Jozi Bencunu, fra Nenadu Peharu i fra Milivoju Bebeku), a manje 1.400 kg (posvećeno Bl. Dj. Mariji, nebeskoj zaštitnici naše Provincije). Prisjetimo se: stara su zvona povećana, po veličini: 1. Svome ocu i utemeljitelju sv. Franji – Franjevcima Hercegovačke provincije – sv. Franji, 2. Svojoj nebeskoj Majci i Zaštitnici – Hrvati, Katolici Hercegovine – BDM, 3. Sv. Anti Padovanskom – Katolici Mostarske župe, 4. Zaštitniku katoličke mladeži – sv. Ivanu Evanđelisti, 5. Andelima svojim nadio je za tebe da te čuvaju po svim putovima tvojim (Ps 91, 11).

Ta dva nova zvona u zvonik je podigla poznata građevinska tvrtka HERING d.d. Široki Brijeg, koja je, da podsjetimo, gradila crkvu, kapelu i zvonik (vlasnik gosp. Ladislav Bevanda). Doista opsežnu i delikatnu željeznu konstrukciju za zvona izradili su stručni djelatnici iz tvrtke SIK d.o.o. Mostar, pod vodstvom Ivana Ićka Knezovića. Postavljanje zvona na njihova mjesta velikim zalažanjem omogućila je tvrtka GEO-MARIĆ - Mostar, d.o.o. (vlasnik Ivan Dunan Marić iz Cima). Stručno postavljanje i puštanje u rad svih sedam (7) zvona izvela je uspješno tvrtka "KG" - Bravarški obrt iz Zagreba (vl. gosp. Josip Kahlina). Sve je to urađeno pod stručnim vodstvom arhitekta Davora Smoljana i statičara prof. dr. Mladen Glibića.

Nadamo se da će zvona uspješno pozivati vjernike ne samo na sv. mise, nego ih poticati i na zajedničku molitvu u njihovim kućama, posebno na moljenje „Andeo Gospodnji“. Što na temelju svega reći nego: Bogu hvala za sve i hvala svima koji su na bilo koji način sudjelovali u ovom velikom pothvatu!

DEVETNICA I VELIKA GOSPA 2015. NA ŠIROKOM BRIJEGU

(Fra D. Karačić) – Od one davne 1844. godine kada fratri „brez kruva i krova“ stigoše iz „dragog Kreševa“ na Široki Brijeg i staviše svoju tadašnjost i budućnost u ruke Djevici Mariji na nebo uznesenoj, neraskidivim su vezom povezani Široki Brijeg i njegova Gospa. Ona je postala Širokobriješka Gospa, a on, pust i nenaseljen, njezino trajno boravište, postao je Gospin Široki Brijeg. Utvrda jaka i nerazoriva, grad na gori, sazidan na tvrdim temeljima vjere.

Zajedno su prošli, Gospa i njezin Brijeg, mnoga praskozorja i svitanja, sve sutone i mrkline noći, rada i umiranja, uspone i padove, svijetle trenutke i krvavu tragediju, kojoj jedva da ima slične u povijesti čovječanstva.

U svim vremenima kroz ovih 170 godina nije prestajala zaufana molitva i pouzdanje u njezin zagovor kod njezina ljubljena Sina. Žarko su molile generacije naših očeva i majki, braće i sestara, pješice i često bosi joj hodočastili i na koljenima bezbroj puta oko njezina kipa obilazili. A ona je, prema ljudskim prosudbama, bezizlaznim situacijama uvijek bila Majka koja tješi ucviljene, podiže posrnule, jači u vjeri slabe, vraća nadu i svojom ljubavlju sve privlači k sebi.

Već dugi niz godina Gospina Devetnica na Širokom Brijegu postala je povlašteno vrijeme za sve njezine štovatelje. Za mnoge je najvažniji duhovni događaj kroz cijelu godinu. Treba doživjeti to duhovno ozračje. Iz večeri u večer kroz svih devet dana prostrano dvorište ispred Njezine crkve, kamene ljepotice, prepuno je razdragane i bezbrižne dječice s njihovim roditeljima, djece i mlađih, mladića i djevojaka, naših pobožnih majki i baka koje i danas na golin koljenima „ližu“ oko Gospina kipa, a svećenici neuromorno u sakramenu svete ispovijedi zazivaju Božje milosrde i raskajanim grešnicima oprštaju grijehe.

U ovoj Godini posvećena života, koju je proglašio papa Franjo, htjeli smo kroz Devetnicu Gospinim štovateljima na Širokom Brijegu dati mogućnost da upoznaju velike redovničke zajednice, njihove osnivače i karizmu kojom su obogatili i još uvijek obogačuju Kristovu Crkvu. U tu svrhu odlučili smo pozvati propovjednike za Devetnicu iz različitih redovničkih zajednica.

Prvu večer, 6. kolovoza predstavili su se benediktinci. Euharistijsko slavlje predvodio je i propovijedao o. Jozo Milanović, OSB, benediktinac iz Čokovca, s otoka Pašmana. Druga večer, 7. kolovoza povjerena je karmelićanima. Svetu misu predslavio je i propovijedao o. Đani Kordić, OCD, karmelićanin iz Grabovice. Dana 8. kolovoza konventualce je predstavio i na sv. misi propovijedao o. fra Žarko Relota, OFM Con, konventualac iz Splita, župnik i gvardijan. Sa salezijancima nas je upoznao svojom propovijedom 9. kolovoza don Stjepan Bolkovac SDB, salezijanac iz Zagreba. Dominikanci su domaći na Širokom Brijegu. Svake godine u Devetnici dominikanci rodom sa Širokoga Brijega pomažu ispovjediti i dragi su gosti našega samostana. Njihov Red je 10. kolovoza predstavio, misu predvodio i propovijedao o. Ante Gavrić O. P., dominikanac iz Zagreba, provincijal. Dana 11. kolovoza na redu su bili kapucini. Euharistijsko slavlje predvodio je i propovijedao fra Mijo Šarčević, OFM Cap, kapucin iz Varaždina. Trećoredci su nam 12. kolovoza podarili predslavitelja svete mise i propovjednika u osobi fra Nikole Barune, TOR, trećoredac iz

Zagreba, provincijal. Slijede isusovci. Dana 13. kolovoza njih je u svetoj misi predslavio P. Stipo Balatinac DI, isusovac iz Splita, magister novaka.

Uočnica Velike Gospe i sam blagdan ostavljeni su za braću iz naše Provincije, fra Miljenka Šteku, našega provincijala i fra Ivana Ševu, vikara Provincije. Prepuno dvorište vjernoga puka pozorno je slušalo o velikim djelima koja nam je Gospodin učinio preko sinova svetoga Franje u Hercegovini.

Svaki od propovjednika u Devetnici predstavio njihova Utetmeljitelja, njihov rad, svetost i karizmu koju su podarili Kristovoj Crkvi, kao i djelovanje njihova Reda u današnjem vremenu.

Sat vremena prije svetih misa svećenici su bili na raspolaganju za svetu ispovijed, a jedan od braće iz samostana organizirao je molitvu krunice, zavjetnu i posvetnu molitvu BDM, čitanje Misnih čitanja i Molitve vjernika. Predmolili su i čitali: fra Željko sa studentima, fra Vitomir s „Gospinim slavujima“, fra Ivan s FRAM-om, fra Stipe s FSR-om, fra Mario s podružnicom Knešpolje, fra Tomislav s podružnicom Uzarići, fra Vendelin s podružnicom Dobrkovići i fra Dane s podružnicom Turčinovići.

Na Uočnicu je redoviti svečani mimohod s Gospinim kipom od crkve Gospina navještenja u Gradu. Molitvom i pjesmom pratili ga je FRAMA, a na tri postaje domaći fratri (fra Vendelin, fra Stipe i fra Dane) kratkim nagovorima, naglasili su važnost triju zavjeta: čistoće, poslušnosti i siromaštva, za sve članove redovničkih zajednica. Svaki su dan Devetnice braća svećenici, iz samostana i sa strane, neumorno ispovijedali, a na sam blagdan Velike Gospe počeli su oko 4 sata izjutra, a završili oko podne.

Svakako je vrijedno spomena da svake godine Turčinovićani sa zastavama, pjesmom i molitvom, organizirano, njih preko 250 pješice hodočaste Gosi na Široki Brijeg.

Kroz dane Devetnice i na sami blagdan misna slavlja pratili su svojim pjevanjem domaći zborovi: Veliki širokobriješki Zbor „Sveta Ceceilija“, FRAMA, zbor djece „Gospini Slavuj“, Zbor „Svetoga Ivana Krstitelja“ iz Knešpolja, Zbor „Svetoga Ante“ s Uzarića, Zbor „Svetoga Nikole Tavelića“ iz Dobrkovića i Zbor „Laetitia“ iz Turčinovića.

Bili su to milosni dani za Široki Brijeg i za dobar dio Hercegovine. Nama su se predstavile pojedine redovničke zajednice s karizmom koje su naslijedile od svojih utemeljitelja, a mi smo njima predstavili svoju vjeru i vjernost Isusu Kristu i njegovoj Majci, našoj Gosi. Široki Brijeg, kolijevka naše Provincije i naše

pobožnosti prema nebeskoj Majci, je kao od Boga odabранo mjesto, koje su naša subraća prije 170 godina prepoznala, odabrala i brižno čuvala, unatoč burnoj i tragičnoj povijesti, i danas blista i okuplja Gospine štovatelje „od sva četiri vjetra“, da se ogriju i nađu sigurno utočište pod plaštem ljubavi nebeske Majke, naše Gospe.

Puni vjere i odanosti možemo kliknuti našem Brijegu i našoj Gospi, malo izmijenjenim, riječima sestre Ancile Bubalo:

„O kako divno pjevaju širokobriješka zvona,
kako se razlježu zvuci selom i kršem Gospa na pozdrav.
O, Gospo, djetinjstva moga!
O, Gospo, mladosti moje!
O, Gospo, mojih zrelih dana!

O, Gospo, moje nemoći! Opet ču, Majko, k tebi doći...
Jer ti ostaješ znamen Širokoga Brijega....
Sve prolazi,
Velika Gospa, sklopljenih ruku,
pogleda uzdignuta – bdije, trajno bdije nad djecom svojom“.

RADOVI NA STUDENTSKOM DOMU I PUČKOJ KUHINJI

(Fra Iko Skoko, Mostar) - Hvala Bogu, druga faza radova na studentskom domu za siromašnije studente i iz obitelji s više djece, pučkoj kuhinji, Međunarodnom centru za dijalog, bookcrossing i savjetovalištu idu po predviđenom planu!

Prisjetimo se početaka:

U Mostaru na Trgu Franjevačkih mučenika (na parceli označenoj k.č.51/8 k.o. Mostar II – bivša zgrada „Hrvoje“) započeli su radovi na domu za siromašne studente (50 dvokrevetnih soba), pučku kuhinju (200 obroka dnevno), Međunarodni centar za dijalog, bookcrossing i savjetovalište u srijedu 14. siječnja 2015. u 9 sati. Dobili smo građevinsku dozvolu za obnovu u ratu porušene zgrade, a kad se izgradi prizemlje i dva kata možemo tražiti dozvolu za nadogradnju. Radove izvodi tvrtka *Gradevinar*, a projekt je izradio arhitekt Davor Smoljan sa svojim suradnicima u tvrtci *Arhitekt*. Statiku rješava prof. dr. Mladen Glibić, a nadzorni je tvrtka *CADRO-ING* (Ivan Knezović).

Nakon što su odvezeni ostaci porušene zgrade i iskopani temelji izlivena je temeljna deka (tzv. plutajuća deka) u subotu, 28. ve-

ljače 2015. Ta deka je iz četiri sloja: 8 cm betona, te izolacija 1 cm, ponovno beton 5 cm, te debljine od 50 do 70 cm u što je ugrađeno oko 40.000 kg željeza i 680 kubika betona.

U četvrtak, 7. svibnja 2015., izlivena je ploča 0+. Ta ploča je debljine 15 cm, potom su izlivenе nosive grede i dvoje stepenice za podrum.

Uoči Veliki Gospo, u petak, 14. kolovoza 2015., izlivena je ploča iznad prizemlja. Ta ploča je debljine 15 cm, površine 453 m², a izlivenе su nosive grede i dvoje stube. Zatim je izlivena manja ploča na ulazu u podrum. Trenutno se radi na drugoj etaži.

Druga faza obuhvaća ugrubo prizemlje i dva kata. Treća faza predviđa izljevanja dva kata. Onda slijede radovi izrade, otvori, sustav grijanja...

Zahvaljujem svim darovateljima koji su prepoznali ovaj projekt i podržali ga svojim molitvama i darovima. Slijedi popis donatora i troškova do desetog rujna 2015.

DONACIJE I TROŠKOVI ZA STUDENTSKI DOM, MEĐUNARODNI CENTAR ZA DIJALOG, PUČKU KUHINJU...

1. Vlada F BiH donijela je odluku o donaciji 100.000 KM! – Odluka Vlade FBIH od 28. 1. 2015.

2. Ministarstvo za izbjeglice i raseljena lica RS Banja Luka i Franjevački samostan sklopili su Ugovor o donaciji od 20.000 KM. – Ugovor od 19. 5. 2015. (Arhiv Franjevačkog samostana 66/2015).

PREDSJEDNICA HRVATSKE POSJETILA NAŠ SAMOSTAN U MOSTARU

U sklopu svog posjeta Bosni i Hercegovini danas (11. rujna 2015.) je predsjednica RH Kolinda Grabar Kitarević skupa sa svojim suradnicima posjetila i naš samostan u Mostaru. Pred samostanom su je dočekali i srdačno pozdravili fratri na čelu s provincijalom fra Miljenkom Štekom i gvardijanom fra Ikom Skokom. Odmah je ušla u crkvu gdje joj je fra Ivan Ševo ukratko predočio povijest crkve, naglasivši da su je fratri tri puta gradili. Prva je srušena za vrijeme truskog zuluma, druga je srušena od onih koji su razarali i Hrvatsku u prošlem ratu, na čijim je ruševinama sagradena ova sadašnja, zahvaljujući svesrdnoj potpori tadašnje vlade RH na čelu s predsjednikom Franjom Tuđmanom i ministrom Goj-

kom Šuškom. U znak zahvalnosti za takvu potporu predao joj je album sa slikama izgradnje crkve. Potom je posjetila kapelicu i knjižnicu u kojoj je fra Ante Marić ukratko objasnio vrijednost i važnost ove naše institucije. Tu se Predsjednica upisala u knjigu dojmova. U klasutru je s fratri-

ma i svojim suradnicima popila kavu i tom prilikom provincijal Miljenko Šteko uručio joj je Bibliju koju su naši fratri preveli - „Franjevačku Bibliju“ i odljev reljefa „Fratar grli Hercegovinu“ od akademskog kipara S. Sikirice što krasi crkvu na Čerigaju povodom 170. obljetnice osamostaljenja naše Provincije. Kratko je bacila pogled i na izgradnju Doma za siromašne studente i s velikom pozornošću saslušala fra Ikine riječi o svrsi ovog poduhvata.

Svojim posjetom ne samo našem samostanu nego i drugim institucijama željela je pokazati koliko joj je stalo da Hrvati opstanu i ostanu na ovim našim prostorima.

KRATKA POVIJEST KUSTODIJE SVETE ZEMLJE

(Fra Milan Lončar) - Kustodija Svete Zemlje jedna je od najstarijih provincija franjevačkoga reda. Kao godina njezinoga osnutka u širem značenju riječi uzima se 1217. Tada je naime održan u Asizu prvi Generalni kapitul, onaj na rogožinama, na kojem je osnovano prvih 11 provincija Reda. Među njima se našla i ona koju dokumenti nazivaju Siria, Romania ili Ultramaria i obuhvaćala je područje cijelog Srednjega Istoka. Današnjim rječnikom rečeno obuhvaćala je Izrael, Palestinu, Libanon, Siriju, Jordan, sjever Egipta, Cipar i Rodos.

Dvije godine nakon njezina osnutka, tj. 1219., u Svetu Zemlju zaputio se i **sv. Franjo Asiški**. Poznat je njegov susret sa sultanom **Malekom al-Kamelom** u egipatskoj Damietti. Ne znamo točno je li Franjo uspio vidjeti najvažnija sveta mjesta. Ali s velikom sigurnošću možemo reći da je kratko vrijeme proveo u Akriju, jedino preostaloj križarskoj utvrdi, koja je bila i najveća luka na ovom području.

Već tih prvih godina i drugi franjevci dolaze na područje Svetе Zemlje i nastanjuju se u blizini današnje V. postaje Križnoga puta. Valja nadodati da je tada, pa sve do 1517., sjedište Provincije bilo na Cipru, dok je područje Palestine bilo jedna od njezinih triju kustodija, nazvana Kustodija Svetе Zemlje (*custodire* = čuvati). Taj će naziv zadržati i nakon dobivanja potpune autonomije.

Svakako je najvažnija godina u povijesti Kustodije 1342., kada papa **Klement VI.** povjerava brigu za sveta mjesta Manjoj braći i isključivo njih priznaje kao jedine predstavnike Katoličke crkve u Svetoj Zemlji. Malo prije ove godine, 1335., franjevci dolaze u posjed Dvorane Posljednje večere i uz nju grade samostan koji je bio središte Kustodije, a poglavatar se nazivao *Gvardijan Svetoga brda Siona*, naziv što ga Kustos i dan danas koristi u službenim dokumentima. Iz njega su braća u početku odlazili na ostala mjesta da bi na njima liturgijski i pastoralno djelovali. Nažalost, iz toga samostana braća su izbačeni 1551. god. Nakon osam godina boravka kod braće Armenaca, braća dobivaju u posjed samostan Sv. Spasitelja, koji je prethodno bio u

vlasništvu Gruzijske Pravoslavne crkve, koji postaje i ostaje do danas sjedište Kustodije Svetе Zemlje.

Teritorij Kustodije ostaje kroz cijelo ovo vrijeme gotovo istoga opsega kao na samome početku uz napomenu da Kustodija ima i svoje samostane u drugim dijelovima svijeta, posebno na američkom kontinentu, koji fratrima služe za promociju Svetе Zemlje i pridobivanje mладих koji žele ostaviti sve, poći za Kristom i služiti mu „njegovoј zemlji“.

Kustodija vodi brigu o 65 svetih mjeseta, od kojih su 62 na području koje se općenito zove Svetu Zemlju, a 25 glavnih samostana danas su i župe koje je jeruzalemski latinski patrijarh povjerio fratrima. Dodajmo ovdje da su braća u Svetoj Zemlji prvi osnovali školske ustanove za lokalno stanovništvo. Danas ima 14 takvih škola, koje pohađa više od 10 000 polaznika, počevši od prvih razreda sve do mature. Škole postoje u svakom važnijem mjestu. Kustodija ne prihvata u vlastite škole samo kršćane različitim obreda i naziva, nego i muslimane. Manjina u kojoj se trenutačno nalazi, čini da neke škole pohađaju više muslimani, negoli kršćani. Nastala prijateljstva se učvršćuju, uči se od drugoga, razlikujući se da bi se upoznali i poznajući se da bi poštivali razlike.

Sveta Zemlja je sveta za sve kršćane jer je njojme kročio začetnik naše vjere, naš otkupitelj i naša nada Isus Krist. Sveta je za Židove jer je za njih zemlja obećanja, zalog Saveza. A njezino središte, Jeruzalem, sveti je grad i za muslimane.

Kustodija Svetе Zemlje je bitno *međunarodno bratstvo*. Danas je nekih tristotinjak fratara, iz preko trideset zemalja svijeta. Kroz povijest se ta „međunarodnost“ očitovala i privilegijima što su ih imala braća iz Italije, Španjolske, Francuske te Njemačke (Belgije), paralelno s utjecajem tih zemalja na ovome području. Tako je po pravu, sve do 1986., kustos mogao biti samo Talijan, njegov vikar Francuz a ekonom Španjolac. Imenovanje kustoda Svetе Zemlje razlikuje se od imenovanja bilo kojega drugoga provincijala u franjevačkom redu. Kustoda mora potvrditi Svetu Stolicu, konkretno Kongregacija za Istoč-

ne crkve. Stoga možemo reći da Kustodija tek danas svoju međunarodnost počinje živjeti punim plućima.

Prvotne djelatnosti fratara u Svetoj Zemlji bile su „čuvanje“ svetih mjesta i slavljenje liturgije u njima, te vođenje brige o hodočasnicima. Kako su fratri uvijek i svugdje posebno držali do one *secundum loca et tempora*, množio se i opseg posla kroz stoljeća na ovome području. Već sredinom 16. st. fratri počinju osnivati župe (danasyihima 25, kako smo gore napisali). Osim srednjih školskih ustanova, koje smo spomenuli, fratri početkom 20. st. postupno osnivaju i visoke znanstvene ustanove.

Franjevački biblijski studij(skraćeno SBF, od lat. *Studium Biblicum Franciscanum*) je znanstvena institucija za istraživanje i akademsko poučavanje Svetoga pisma i biblijske arheologije. Bez sumnje je najpoznatiji od svih franjevačkih studija. Osnovan je 1901., djeluje neprekidno od 1924. i ima sjedište u samostanu Bičevanja Gospodinova, na početku Ulice *Via Dolorosa*. Dio je *Papinskoga sveučilišta Antonianumu Rimu*, a 2001. je postao *Fakultet biblijskih znanosti i arheologije*. Ovdje stotinjak studenata podrijetlom iz različitih krajeva svijeta mogu dobiti magistrij ili doktorat u biblijskim znanostima i arheologiji. Studentima i istraživačima na raspolaganju je specijalizirana biblioteka od oko 56 000 volumena i 420 časopisa. SFB-u je pridružen Muzejosnovan 1902., gdje su izloženi najvažniji pronađasci arheoloških iskapanja koje je vodio *Studij*. SBF uređuje razne znanstvene publikacije pod pokroviteljstvom Kustodije.

Franjevačkom biblijskom studiju pridružen je kao prvi ciklus teologije *Studium Theologicum Jerosolymitanum* (STJ, Teološki jeruzalemski studij), sa sjedištem pri samostanu Svetoga Spasitelja, uključujući dvogodište filozofije. Kustodija Svetе Zemlje utemeljila ga je 1866. kao veliko sjemenište za formaciju vlastitih kandidata za svećeništvo. Osim franjevačkih studenata, STJ prima također i kandidate iz drugih redova i laike, žene i muškarce. Od 1971. pripojen je *Papinskom sveučilištu Antonianumi* ima mogućnost potvrđivanja bakalaureatskog stupnja u svetoj teologiji. I STJ je međunarodnoga karaktera.

Valja spomenuti također *Centro Francescano di Studi Orientali del Cairo* (Musky) (Franjevački centar istočnih studija u Kairu), nastao 1954. s ciljem boljega upoznavanja istočnoga kršćanstva.

Kustodija izdaje *Časopis Sveta Zemljana* 7 različitih jezika. Pisanje, prevođenje, koordiniranje

i mass-mediji u sebi sadržavaju potrebu pripremljenog i stručnog osoblja. Uopćeno se može kazati da je u Kustodiji fratar malo, jer je jako široko polje njihovoga djelovanja i društvenoga angažmana, koje se, uz već spomenuto, kreće od poticanja inozemnog stipendiranja polaznika različitih škola do stipendiranja polaznika sveučilišnih studija. Uključuje također osiguranje kuća za stanovanje siromašnih kršćana kako ne bi iseljavali. Tu je također jedna pažljiva i diskretna prisutnost koja pomaže onime koji imaju potrebu pronaći posao (većina kršćana, 60 do 70 %, radi pomažući hodočasnicima). Također se vodi računa o bolesnima i starima.

Da bi se braća što bolje brinula o hodočasnicima, fratri su počeli za njih graditi gostinjce, nazvane *Casa Nova*. Danas ih imamo u Jeruzalemu, Betlehemu i Nazaretu, jednu manju u Ain Karem i druge koje više nisu u funkciji, kao Ramle i Jaffa. Pomaganje hodočasnicima podrazumijeva imati vodiče, te upravljati s kućama za hodočasnike.

Ne treba zaboraviti ni graditeljske zahvate, posebno plodonosne u 20. st., pod palicom franjevačkoga trećara **Antonija Barluzzija**.

Kršćana u Svetoj Zemlji ima vrlo malo, tek 1,8 do 2% populacije. To konkretno znači da kršćana ima oko 160.000, i to svih kršćana: pravoslavnih, katolika, armenaca, kopta. U Svetoj Zemlji su zapravo prisutne sve kršćanske konfesije. Većina kršćana danas su katolici, dok su ne tako davno prije većinu činili pravoslavni. Kad je o katolicima riječ, većinom su to melkiti, dakle istočni katolici. Ima, dakako, i katolika latinsko-ga obreda. Latinski su katolici u svijetu najpoznatiji iz razumljivih razloga: imaju latinskoga patrijarha, Kustodiju i mnoge druge snažnije ustanove. Brojčano su, međutim, najsnažniji pravoslavni i katolici melkiti.

Odnosi su među različitim kršćanskim konfesijama uglavnom srdačni. Među običnim se ljudima ne prave razlike između katolika, pravoslavnih, latinskih, melkita. Slobodno se međusobno žene, između ostalog, i zbog toga što nema baš puno drugih mogućnosti. Na institucionalnoj razini odnosi su malo problematičniji. Osobito s Grčkim pravoslavnim patrijarhatom, koji se smatra ugroženim od Katoličke crkve. Vjerske institucije u prošlosti nisu bile na žalost na visini situacije; dopustile su si preveliku polarizaciju.

Što se tiče kršćana, 99% su palestinske nacionalnosti. No i tu treba biti svjestan jedne razlike. Šezdeset posto tih kršćana živi na izraelskom

području, u Nazaretu, Haifi, Tel Avivu i drugdje. Tek 40% živi na područjima Jeruzalema i Betlehema. Dakle i ovdje je riječ o dvije vrlo različite perspektive. Kad se općenito govori o kršćanima koji prosvjeduju, onda je riječ o kršćanima na okupiranim teritorijima, dakle o tih 40%. Jaso je da se kršćani kao Palestinci u potpunoći identificiraju s palestinskim ciljevima. Isto je tako posve prirodno da se ujedine s muslimanima oko tih ciljeva.

Spomenuto jedna je 99% kršćana palestinske nacionalnosti. U onome 1% kršćana najveći dio otpada na katoličke zajednice hebrejskoga jezika. Nastanak izraelske države 1948. godine doveo je mjesnu Crkvu u novu situaciju, koju zapravo nije upoznala ni povijest opće Crkve. Naime, u Izraelu ima osoba koje su u potpunosti katolici. No žive kao Židovi, govore hebrejski jer su dio židovsko-izraelske zajednice. Te osobe ne mogu se asimilirati i živjeti crkveni život s palestinskom zajednicom. Prije svega jer govore različitim jezicima. Različita im je i kultura. Osim toga, tu je i sukob. Sukob u kojem su, u političkome smislu, dvije zajednice na različitim stranama. Crkva je, ukratko, bila prisiljena ustanoviti nekoliko zajednica koje se zovu »*zajednicama sv. Jakova*« – prvoga jeruzalemског biskupa. Trenutačno postoje četiri takve zajednice: Beersheba, Jeruzalem, Tel Aviv i Haifa. Riječ je o svega nekoliko stotina osoba. No treba reći da te zajednice stalno rastu i spontano se razvijaju nove zajednice. Ono što je karakteristično za njih je činjenica da se sve, pa i molitva, odvija na hebrejskom jeziku. To je prvi put da se nakon tolikih godina u Katoličkoj crkvi bogoslužje odvija na hebrejskom jeziku. Te osobe nastoje živjeti svoju vjeru kao pravi katolici, ali također žele biti u potpunosti sjedinjeni s Izraelom, jer se u punom smislu osjećaju Židovima. Ima i onih koji još uvijek obdržavaju židovske običaje kako bi pokazali tu pripadnost. Riječ je o osoba- ma koje kažu kako ni Isus (u kojega u potpuno- sti vjeruju) ni Katolička crkva (čiji su u punom smislu članovi) nisu poništili njihovu židovsku vjeru i identitet, nego su ih upotpunili.

Rekli smo da su kršćani zaista manjina u društvu i da žive i djeluju u mnogim različitim Crkvama (Jeruzalem je grad u kojem svoja sjedišta imaju 13 biskupija, svaka s vlastitim biskupom). Ova rascjepkanost stvara nadstrukturu odnosa, oslabljuje snage, raspršuje projekte. Rijetke su zadaće koje se vrše zajedno, a pri suradnji govo- vo nikad nema jednodušnosti. U svemu je nužna neiscrpna strpljivost, koja je sposobna nadići

sporosti i poteškoće.

Sv. Franjo je 1212. god., na putu prema Svetoj Zemlji, dospio u Hrvatsku. Može se reći da je upravo on prvi fratar koji je povezao Hrvatsku i Svetu Zemlju, i od tada su naše veze uistinu jake. Spomenimo nekoliko imena bez kojih bi ova povijest Kustodije bila, barem za nas, nepotpuna.

Na prvom mjestu spominjemo sv. **Nikolu Tavelića**. Rodio se oko 1340. godine u Šibeniku, u Dalmaciji. Postavši franjevac i zaredivši se za svećenika, poslan je u misije u Bosnu, gdje se zalagao za obraćenje bogumila (patarena), zajedno s Deodatom iz Ruticinija. God. 1384. dolaze obojica u Palestinu i ovdje nalaze druga dva brata, Petra iz Narbone i Stefana iz Cunea, i zajedno se posvetiše propovijedanju evanđe- lja muslimanima s velikom gorljivošću. Sva su četvorica živjela u samostanu Brdo Sion. Sama činjenica da su mogli stanovati u Jeruzalemu, dopušta nam misliti kako je bilo živjeti, u vremenu muslimanske okupacije, u razdoblju relativnog primirja. U studenome 1391. pripremili su jedan govor u kojem je bio opovrgnut islam i izložena kršćanska vjera. Dana 11. studenoga 1391., s velikom hrabrošću, predstave se kadiji i pročitaju svoj govor. Pozvani su da to opovrgnu što odlučno odbijaju pa ih zatvore i daju mučiti tri dana. Zatim su ih doveli na trg i ponovno ih pozvali na opoziv svojih riječi. Njihovo odbijanje potvrđilo je osudu i odmah bijahu ubijeni. Kult sv. Nikole Tavelića i drugova mučenika posvjedočen je od XV. stoljeća. Kanonizirao ih je papa Pavao VI. Godine 1970. sv. Nikola Tevelić i njegovi drugovi su zaštitnici Kustodije.

Nakon 150 godina susrećemo drugoga velikog našeg sunarodnjaka: **fra Bonifacija Stjepovića**, u Kustodiji poznatiji po imenu Bonifacije iz Dubrovnika. Djeluje u vremenu kada Palestina trpi turšku invaziju (1517.). Teolog, pravnik, biskup, apostolski legat i vizitator, čovjek kulture i vlasti, pisac, fra Bonifacije je ostao poznat u povijesti Kustodije po mnogim, važnim djelima, među kojima je i restauracija kapele s Kristovim Grobom. Zaslужan je što franjevcii nisu izgnani iz svojih samostana nakon što su izbačeni 1551. god. iz *Cenacola*, mesta koje čuva uspomenu Posljednje večere; zatim za dobivanje od gruzijskih monaha samostana Svetoga Spasitelja, koji je do danas centralno sjedište Kustodije Svetе Zemlje (on bijaše taj koji je isprosio od pape Pija IV. bulu od 17. srpnja 1561., kojom je dopušten prijenos oprosta iz *Cenacola* na tri oltara crkve Svetoga Spasitelja.

Bio je jedan od velikih kustoda Svetе Zemlje, koju je vodio u dva razdoblja: 1551.–1560. i 1562.–1564. U korespondenciji (istiniti vlastiti dopisi) s Papom i katoličkim kraljevima za vrijeme restauracije i rekonstrukcije Kapеле koja sadrži prazan Grob, ostavio nam je obilno i zanimljivo sjećanje kako na tadašnje povijesno razdoblje u kojem se nalazila Palestina, tako i na liturgiju i na sve što se tada događalo u bazilici Svetoga Groba.

Na dan pronalaska kamenoga postolja na kojem je bilo položeno tijelo Gospodinovo piše ocu Isusovcu Cresteruinu: *Za vladavine pape Pavla IV. i cara Karla V., godine Kristove 1555.*, 27. kolovoza u 4 sata (...nakon što smo učvrstili strukturu na razini tla...) naše su oči ugledale Gospodinov grob, naravno, izduben u stijeni. U grobu se razabiru dva anđela, od kojih jedan nosi natpis: „Uskrсnuo je, nije ovdje”; drugi pokazuje grob, a natpis kazuje: „Ovo je mjesto gdje je bio pokopan”. U doticaju sa zrakom dva lika anđela su skoro potpuno nestali. (...) U središtu svetoga Mjesta pronašli smo komad drveta. Na tom dragocjenom komadu drveta bijahu neki natpisi, ali toliko oštećeni od tijeka vremena, da nije bilo moguće pročitati ni jednu kompletну rečenicu. Ipak, na vrhu jedne pergamente bijahu dvije latinske riječi: HELENA MAGNI.

Treba spomenuti i ime **fra Jeronima Golobovića** (1865.–1941.) koji je gotovo naš suvremenik, veliki povjesničar Kustodije, kao i povijesti franjevačkoga reda u Svetoj Zemlji. Njegovo je djelo *Biblioteca Bio-Bibliografica della Terra Santa e dell’Oriente francescano* (*Bio-bibliografska biblioteka Svetе Zemlje i franjevačkoga Istoka*). S potpunim se pravom fra Jeronima smatra ocem moderne palestinologije.

Roden je u Istanbulu u dalmatinskoj obitelji 1865. god. Kao mladić s majkom dolazi u Jeruzalem. Ulazi u franjevačko sjemenište u Ain Karemu, a zaređen je za svećenika 1888. god. Prva njegova služba bila je uređenje samostanske biblioteke. God. 1896. povjeren mu je zadatak da napravi povijesni presjek sedam stoljeća franjevačke nazočnosti u Svetoj Zemlji. Fra Jeronim je 1898. god. tiskao djelo koje će biti kostur budućih povijesnih istraživanja: *Serie cronologica dei Reverendissimi Superiori di Terra Santa* (*Kronološki niz mnogopoštovanih poglavara Svetе Zemlje*). Poslije toga je pozvan u samostan u Istanbul, svoj rodni grad, gdje je zahvaljujući svom poznavanju turskoga jezika mogao istraživati biblioteke i arhive glavnoga grada Otomanskog carstva. God. 1904. imenovan je članom Koled-

ža franjevačkih studija – *Quaracchi*, nedaleko od Firenze, gdje je ostao do kraja svoga života (umire 1941.), objavljajući volumene iz *Biblioteca Bio-Bibliografica della Terra Santa* koji su izlazili gotovo redovitim ritmom. Istraživanje cijelog bogata materijala koje nam je ostalo od fra Jeronima (pisma i dnevnicu) povjereno je jednom povjesničaru, zaduženoga od uprave Kustodije Svetе Zemlje, s ciljem ponovnoga izdavanja toga niza studija i dokumenata, koji je pokrenuo taj izvanredni fratar, zaljubljenik u povijest.

Današnji kustos Kustodije fra Pierbattista Pizzaballa smatra potrebnim istaknuti i ime **fra Jeronima Mihaića**, Dalmatinca, koji je rođen 1873. na otoku Braču, a umro u Amanu 1960. On je prvi fratar pokopan na brdu Nebo, a u listopadu 2008. blizu njega je sahranjen veliki arheolog fra Michele Piccirillo. Što ih povezuje? Zasigurno ljubav prema svetoj planini; što im je učinilo Mojsijev lik bližim i čiji su pogled prema Obećanoj zemlji tko zna koliko puta doživjeli. Obojica, zaljubljeni u vlastiti rad, sigurno su kroz cijeli život osjećali obvezu učiniti od kamena svjedočke, koji nam još uvjek mogu reći o povijesti koja je dio nas.

Doprinos je tih hrvatskih franjevaca Svetoj Zemlji baština svetosti, posvećenosti, vjere i studija; sve ovo ih uzdiže iznad svakoga nacionalnog okvira i granica religiozne pripadnosti.

Papa **Pavao VI.** prvi je papa koji je poslije Petra hodočastio u Svetu Zemlju. U svojoj apostolskoj pobudnici *Nobis in animo* (1974.) piše: *Nisu bez božanskoga nacrta povijesne okolnosti XII. stoljeća dovele u Svetu Zemlju Red manje braće. Sinovi sv. Franje su od onda ostali neprekidno u Isusovoj domovini, služeći mjesnoj Crkvi i čuvajući, obnavljajući i štiteći sveta kršćanska mjesto.* Zatim je Svetu Zemlju posjetio **Ivan Pavao II.** te **Benedikt XVI.**, koji su misiju našega Reda ponovno istaknuli biranim i ljubaznim riječima. Pape su, sukladno svojoj odgovornosti, ponovo pozvali na dužnost i čast koje sa sobom nosi ovo poslanje povjereno nama franjevcima. Također je i papa **Franjo** u svibnju 2014. godine posjetio Svetu Zemlju i na svoj način ponovno istakao nezamjenjivo poslanje franjevaca.

Posjet papa Svetoj Zemlji zauvijek je uspio promijeniti ne samo stav Crkve prema Izraelu, nego i stav Izraela prema Crkvi. Posebno je bio važan posjet pape Ivana Pavla II. sinagogi, te Memorijalnom centru holokausta Yad Vashem i Zid plača, što se osjetilo na području cijelog Izraela.

P o v j e r e n s t v o z a S v e t u Z e m l j u
Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM

Povjerenik: **Fra Milan Lončar**

Trg fra Grge Martića 1, 88240 P o s u š j e

Tel. 039 / 685 295; mob. 063 / 311 643; e-adresa: milan.loncar@tel.net.ba

Vicepovjerenik: **Fra Antonio Šakota**

Franjevačka 1, 88 000 M o s t a r

Tel. 036 / 319 688; mob. 063 / 437 378; e-adresa: tonisakota@gmail.com

Posušje / Mostar, 22. srpnja 2015.

Ex offo: 22/7/2015.

Predmet: Obavijest za svu braću u Provinciji

Uvodna napomena: Nakon smrti povjerenika (komisara) za Svetu Zemlju fra Zdenka Karačića (8. kolovoza 2014.), na sjednici Uprave Provincije, koja je održana 29. listopada 2014. u Mostaru, imenovan je povjerenikom za Svetu Zemlju do narednoga kapitula fra Milan Lončar, a njegovim zamjenikom imenovan je fra Antonio Šakota.

Generalni statuti Reda manje braće (čl. 73 do čl. 77) obvezuju nas da uvijek u novim okolnostima i s novim mogućnostima nastavimo ono djelo koje je započeo sv. Franjo kada je sa svojom braćom 1219. hodočastio u Svetu Zemlju. Napominjemo da je već godine 1342. papa Klement VI. sva sveta mjesta u Svetoj Zemlji povjerio ljubavi i pastoralnoj brizi Franjinoj braći odnosno *Kustodiji (Čuvariji) Svetе Zemlјe*.

Svjesni preuzetih obveza i naše provincijske odgovornosti za Svetu Zemlju, u prilogu vam dostavljamo *Kratku povijest Kustodije Svetе Zemlјe*, te pred sve iznosimo nekoliko prijedloga kako pokazati ljubav i pastoralnu brigu za Svetu Zemlju, odnosno kako joj konkretno pomoći.

Najčešće se spominju četiri glavna načela pomoći: 1. molitva, 2. hodočašća, 3. volonterski rad i 4. novčana pomoć.

Ad 1.) Molitva:

Pozivamo braću da i privatno i u zajednici mole za potrebe Svetе Zemlјe. Neka pri tome prate pozive Pape, Generala Reda i Kustoda Svetе Zemlјe... Uopćeno govoreći nakane su najčešće sljedeće:

Za mir u Svetoj Zemlji,

Za kršćane u Svetoj Zemlji,

Za duhovna zvanja u Svetoj Zemlji,

Za jedinstvo kršćana, jer je razjedinjenost kršćana upravo u Svetoj Zemlji sablažnjivo.

Ad 2.) Hodočašća:

Hodočašća spadaju u najstarija iskustva čovječanstva, neovisno o kulturnoj ili vjerskoj pripadnosti. Praksa „putovanja u sveto mjesto“, iskazivanje časti hodom, putovanjem, uvijek je u konačnici traženje Boga i susret s njime u bogoštovnom ozračju. Svatko ih ne može organizirati ni voditi, ali ako su stručno vođena, onda ona polučuju višedimenzionalnu duhovnu korist...

Sveta Zemlja je Gospodinova domovina i naša duhovna domovina. Možemo motivirati i eventualno voditi hodočašća u Svetu Zemlju samo ako smo ih sami iskusili.

Bilo bi poželjno da svaki brat prije ili kasnije hodočasti u Svetu Zemlju.

Neku bi stariju braću, posebno za određene godišnjice redovništva i/ili svećeništva, Zajednica trebala i nagraditi hodočašćem u Svetu Zemlju. Drugi pak, gotovo svi koji su u pastoralu, posebno oni koji su u inozemstvu, mogu to sebi priuštiti.

Osim osobne duhovne koristi mi svojim dolaskom u Svetu Zemlju dajemo podršku svojoj braći u njoj i malobrojnim domaćim kršćanima.

Gdje god je to moguće u Svetoj Zemlji, treba se koristiti uslugama kršćana.

Mnogi danas organiziraju hodočašća iz sumnjivih interesa. Često se manipulira vjerskim osjećajima. U hodočašća se uvlači potrošački duh. Zbog svega toga treba voditi računa s kojom agencijom se putuje i tko i kako nas vodi.

Povjerenstvo za Svetu Zemlju naše Provincije i ove godine organizira hodočašće u Svetu Zemlju od 13. do 20. listopada. Mjesta još ima, pa opet molimo župnike da ovo oglase. Neki su to već učinili ili čak objavili u svojim župnim listićima, na čemu im zahvaljujemo. U konačnici, sve što radimo nas dvojica, radimo u ime Provincije.

Također smo uvjereni da bi pridruživanje braće na ovo hodočašće moglo ne samo nadomjestiti klasične duhovne vježbe, nego ih i duhovnom smislu osjetno i nadmašiti.

Ad 3.) Volonterski rad:

Volonterski rad kod nas još nije posebno poznat. No, uz suradnju s Kustodijom, i o tome bi se sve više moglo razmišljati i nešto konkretno poduzeti. Ukoliko braća imaju neke prihvatljive prijedloge, neka ih dostave nama. Uopćeno govoreći, volonteri pružaju u Svetoj Zemlji:

Pomoći pri organizaciji kršćanskih zajednica,

Pomoći kod prihvata hodočasnika,

Pomoći u svetištima braći jer je posla jako mnogo...

Ad 3.) Novčana pomoć:

Nitko od nas nije tako siromašan da ništa ne može dati, posebno mi koji smo zaposleni u pastoralu. Molimo braću da u ljubavi prema Svetoj Zemlji budu domišljati i nađu načina kako će dati svoj materijalni prilog.

S istom nakanom razgovarao sam 2. ožujka 2015. s našim mjesnim ordinarijem mons. dr. Ratkom Perićem, između ostalog, i kako bismo zajednički mogli pomoći ili preuzeti neke projekte u Svetoj Zemlji, kako to već neke biskupije čine. Biskup je prihvatio da pokušamo naći neki prihvatljiv prijedlog, gdje bi Biskupija i Provincija mogli zajednički nastupiti.

Eventualne donacije za Svetu Zemlju možete dostaviti nama povjerenicima, ili za Povjerenstvo ostaviti u Ekonomatu naše Provincije, ili na bilo koji drugi vama prihvatljiv način. I sami znate da je „ljubav domišljata“.

Tek onda kada vidimo s čim raspolažemo stupit ćemo u kontakt s Kustodijom i staviti im prikupljena sredstva na raspolaganje. U svemu su braća u Kustodiji prvi i gotovo jedini savjetnici gdje i kako materijalno pomoći. A da im je materijalna pomoć potrebna, može se iščitati iz priložene Kratke povijesti Svetе Zemlje.

I Kratka povijest Svetе Zemlje i ovi popratni prijedlozi napisani su u dogовору s fra Antonijem Šakotom, vicepovjerenikom Svetе Zemlje. Napraviti ćemo ono što bude u našoj moći, a isto tako očekujemo podršku Uprave naše Provincije a i cijelog našega bratstva u našim nastojanjima.

Uz dužno poštovanje i franjevački pozdrav: Mir i Dobro!

Fra Milan Lončar
povjerenik za Svetu Zemlju

PREGLED RADA VICEPOSTULATURE POSTUPKA MUČENIŠTVA »FRA LEO PETROVIĆ I 65 SUBRAĆE« SIJEČANJ – RUJAN 2015.

Od ubojstva 66 fratara hercegovačke provincije prošlo je 70 godina. Bogu hvala, još uvijek ima živućih svjedoka, onih koji se sjećaju tih nemilih događaja kao i onih koji su o tome slušali od svojih roditelja i rodbine koji su bili svjedoci određenih događaja iz toga vremena. Nakon dugih godina šutnje neki tek sada odlučuju progovoriti i iznijeti ono što znaju, često i ne sluteći koliko time pomažu ovome procesu za proglašenje mučenicima. Pronalaženje i ispitivanje tih svjedoka trenutno je najvažniji posao Vicepostulature postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subraće«. Ovome poslu su podređeni svi drugi poslovi.

U izdanju Vicepostulature i ove godine je dva puta, u siječnju i srpnju, izišlo glasilo Stopama pobijenih. Oba broja su posveće-

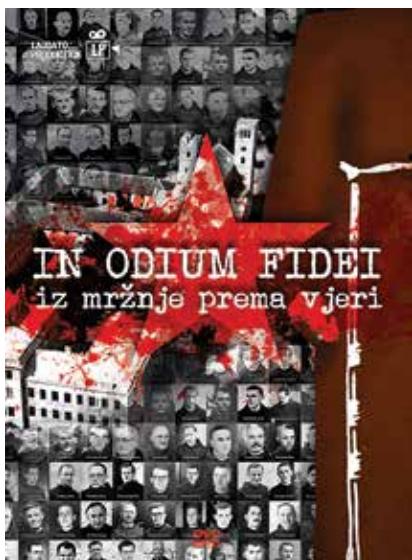
na 70. obljetnici komunističkog ubojstva hercegovačkih franjevaca.

Od 4. do 7. veljače u samostanskoj crkvi na Širokom Brijegu održali su se »V. dani pobijenih hercegovačkih franjevaca« u spomen

na 66 njih koje su komunisti ubili tijekom i nakon Drugog svjetskog rata. Prva tri dana molitveni program započinjao je molitvom krunice te svetom misom koju su ove godine predvodili provincijali fra Joško Kodžoman, fra Lovro Gavran i fra Miljenko Šteko. Molitvom krunice, čitanjem i pjevanjem na svetim misama kroz ove dane posebno su sudjelovali ministranti, framaši i članovi Franjevačkog svjetovnog reda. Ovom prigodom dodijeljene su i nagrade te prigodne plakete nagrađenima na »IV. nagradnom natječaju« na temu pobijeni hercegovački franjevci. Prosudbeno povjereno činili su: Ivan Sivrić, Hrvoje Mandić i fra Miljenko Stojić. Prvu večer dodijeljene su nagrade uzrastu djeca, drugi dan uzrastu mladež i treći dan uzrastu odrasli.

Na dan obljetnice ubojstva franjevaca na Širokom Brijegu, 7. veljače, koji je ujedno i dan sjećanja na sve fratre ubijene u Drugom svjetskom ratu i poraču, molitveni program započeo je u 16.00 molitvom kraj ratnog skloništa. Članovi Frame Široki Brijeg zapalili su 12 svijeća u znak sjećanja na

12 fratara koji su ubijeni i spaljeni u ovom skloništu. Nakon molitve procesija se uputila u samostansku crkvu prema grobu gdje su pokopana 24 ubijena fratra. Na grobu su nakon molitve pročitana imena 66 ubijenih hercegovačkih franjevaca, a zatim je započela sveta misa koju je predslavio biskup gospicko-senjski dr. Mile Bogović. Suslavili su provincialni hercegovačkih franjevaca fra Miljenko Šteko, vicepostulator fra Miljenko Stojić, gvardijani samostana hercegovačkih franjevaca te velik broj frata iz Provincije. Na misi je pjevalo Veliki župni zbor pod ravnjanjem sestre Mire Majić, a molitvu vjernika čitali su gvardijani. Poslanicu je pročitao fra Rade Dragičević, najmlađi od 5 živućih frata koji su počinjali Franjevačku klasičnu gimnaziju na Širokom Brijegu. Njemu su 82 godine, a najstarijem 102.

U propovijedi, govoreći o uozrimima koji se stavlju pred nas, biskup je rekao: »Po našim crkvama

naći će slike i kipove izložene na štovanje vjernicima. Predstavljaju ljudi za koje kažemo da su sveti ili blaženi. Nisu to samo suvremene veličine, nisu ni iz određenog prostora ili vremena. Ima ih iz cijelog svijeta i iz raznih vjekova i stoljeća. Ono što im je svima zajedničko jest vjernost Bogu i ljubav prema bližnjemu. Svi su oni bili jaki u vjeri i osjetljivi na potrebe svoga bližnjega. Nema među njima sebičnjaka, ma kakvu slavu, bogatstvo ili moć sebičnjaci postigli. Svi su se sveci isticali sebedarjem. Koji je tu zakazao, nije svetac. Svi su oni veliki jer su naslijedovali svoga učitelja koji je toliko ljubio ljudi da se sav u toj ljubavi predao za njih. Takvi su sveci! Ljudima se za uzor danas stavlja razne tipove u kojima je često malo ljudnosti, a kamo li svetosti.« Biskup je, pohvalivši rad Vicepostulature, istaknuo kako su hercegovački franjevci najdalje otišli u traženju grobova svojih stradalih te kako otkrivanjem istine nije cilj isticati okrutnost mučitelja nego dati poštovanje mučenima i nevino stradalima. Propovijed je završio riječima: »Drago mi je da sam ovdje na Širokom Brijegu predvodio komemorativno slavlje za širokobriješke i druge mučenike hercegovačke franjevačke provincije. Valja s osjećajem zahval-

nosti oživjeti sjećanje na njih i na njihovu žrtvu. Vjerujemo da nam oni mogu poslužiti kao uzor i u ovim našim nevoljama, ali također da nas mogu kod Boga zagovarati za milost da kroz sadašnje nevolje uzmognemo doprinijeti jačanju dobrote u našem društvu. Imamo pred sobom brojne uzore kako činiti dobro i kako izbjegći da ne dadnemo podršku zloči u našoj sredini. Molimo se također da bar neki od tih uzora među nama postignu slavu blaženih i svetih.«

Svoj doprinos očuvanju sjećanja na pobijene hercegovačke franjevce dala je i Hrvatska pošta Mostar izdanjem prigodne poštanske marke »70. obljetnica stradanja hercegovačkih franjevaca«. Ovo prigodno izdanje sadrži arak od 12 maraka + 4 vinjete, žig i omotnicu prvoga dana (FDC), a u poštanskom prometu nalazi se od 7. veljače. Likovno rješenje marke i pratećih materijala potpisuje dizajner Marin Musa, a nastalo je uz korištenje fotografija koje je ustupila Vicepostulatura postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subraće«. Nominalna vrijednost marke je 0,90 KM.

U četvrtak, 12. veljače 2015., u prepunoj dvorani Hrvatskoga doma hercega Stjepana Kosače u Mostaru, održana je premijera dokumentarnog filma »In odium

fidei – Iz mržnje prema vjeri«. Njegova je tema ubojstvo 66 hercegovačkih franjevaca, žrtava komunističko-partizanskih zločina, za vrijeme Drugog svjetskog rata i porača, a prikazane su i povijesne okolnosti u kojima se sve to dogodilo. Film sadrži mnoštvo arhivske građe s izjavama svjedoka iz tog vremena te povjesničara i onih koji se brinu da se dozna istina o ovim događajima i pronađu oni za čija se posljednja počivališta još ne zna.

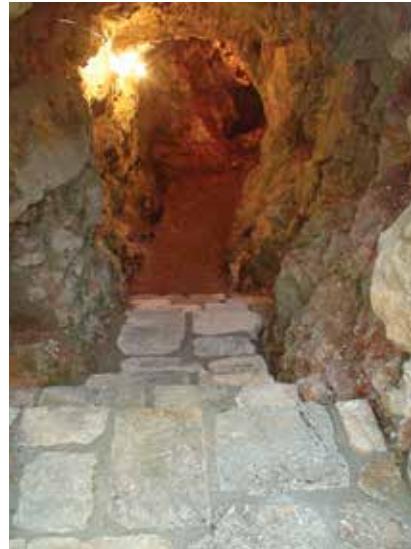
Film se pojavio u produkciji Laudata, na čelu s ravnateljicom Ksenijom Abramović. Redateljica i scenaristica filma je Nada Prkačin, snimatelj i montažer je Ivan Lovrić, autor glazbe Željko Barba, a na grafici i dizajnu radio je Nikola Uročić.

Predpremijera ovoga dokumentarca održana je dan ranije, 11. veljače, u Zagrebu u kinu Europa. Dokumentarac se u sljedećim mjesecima prikazao na mnogo mjesta diljem Hrvatske i BiH te u nekim gradovima Kanade i Amerike. Izdvojiti ćemo projekcije održane u New Yorku i Sarajevu.

Projekcija dokumentarca u New Yorku održana je 15. ožujka, u Župi sv. Ćirila i Metoda i sv. Rafaela koju vode hercegovački fratri. Na početku ovoga događaja govorio je župnik i promotor duhovnih zvanja fra Nikola Pašalić a okupljenima se obratila i zahvalila na dobrodošlici producentica filma i ravnateljica Laudata, gospođa Ksenija Abramović. Najdirljiviji trenutak projekcije bio je kada su, tijekom posljednjih scena filma koje prikazuju okupljenu hercegovačku zajednicu na mjestu smaknuća franjevaca dok se pjeva hrvatska himna, svi u dvorani

i sami zapjevali: »Dok mu mrtve grobak krije, dok mu živo srce bije!«.

Projekcija u Sarajevu održana je u četvrtak, 23. travnja 2015., u Katoličkom školskom centru »Sveti Josip«. Potresen scenama Laudatovog filma, kardinal Vinko Puljić, nadbiskup metropolit vrhbosanski, istaknuo je: »Moramo znati poštovati žrtve i biti hrabri. Jer nema života koji će biti jeftin. Plaćamo cijenu žrtve onoga što stvaramo. Komunisti su nas prisilili da ne pamtimo, ali važno je da znamo na čemu živimo, važno je znati korijene. Dokumentarcem čuvamo ovo pamćenje«, naglasio je kardinal Puljić. »Ne smijemo se zatvoriti u svoj maleni svijet nego hrabro sačuvati prošlost da bismo znali živjeti sadašnjost«, poručio je kardinal Puljić. Projekciji je nazočio i provincijal Franjevačke provincije Bosne Srebrenе Uzvišenja Svetog Križa fra Lovro Gavran. Također je nazočio i pomoćni biskup vrhbosanski dr. Pero Sudar, promicatelj Sustava katoličkih škola za Europu.

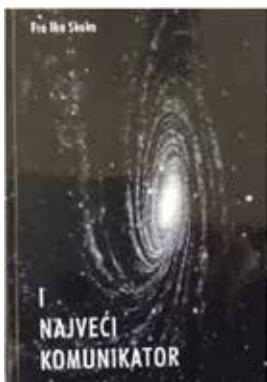
19. svibnja 2015. započeli su radovi na zaštiti franjevačkog ratnog skloništa izgrađenog tijekom Drugog svjetskog rata. Sklonište je izgrađeno prema tadašnjim propisima o školstvu, koji su se odnosili i na glasovitu Franjevačku klatičnu gimnaziju. To mjesto je 7. veljače 1945. postalo mjesto gdje su partizani ubili 12 franjevaca iz samostana a potom ih zapalili. Da se pod utjecajem vremena i prirodnih procesa ratno sklonište ne bi urušilo, pristupilo se njegovoj zaštiti. Do sada su izgrađene stube na južnom ulazu u sklonište i započelo se s rekonstrukcijom unutrašnjosti. Nakon što se završe radovi u unutrašnjosti pristupit će se uređenju okoline.

Od 26. do 29. kolovoza 2015. na Udbini su održani »Dani hrvatskih mučenika«. Trodnevnicu je predvodio vicepostulator postupka mučenika »Fra Leo Petrović i 65 subraće«, fra Miljenko Stojić. Svečanu svetu misu 29. kolovoza, predvodio je gospicko-senjski biskup Mile Bogović. Misi je u jutarnjim satima prthodio križn put koji je od crkve Sv. Marka Groba također predvodio fra Miljenko Stojić.

Najnovija vijest iz Vicepostulature je raspisivanje V. nagradnog natječaja na temu »Pobijeni hercegovački franjevcii«. Natječaj je otvoren za: djecu (pučka škola), mladež (srednja škola), odrasle (studenti i punoljetni) a mogu se slati radovi iz književnosti, glazbe, likovne kulture, povijesti, računalstva, umjetničke fotografije i videa. Radovi se mogu poslati do 15. siječnja 2016. a najbolji će biti nagrađeni u veljači, u sklopu »VI. dana pobijenih hercegovačkih frataraka«.

NOVE KNJIGE

NOVA KNJIGA FRA IKE SKOKE

(fra A. Marić) – Knjiga „I najveći komunikator“ fra Ike Skoke izišla je u nakladi Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Mostaru. Recenzenti su prof. dr. Maro Zovkić i prof. dr. Miro Jakovljević. Lektorstvo potpisuje prof. dr. Mirna Brkić, a korekturu prof. Jozo Kaljević, fra Marko Jurić i fra Perica Ostojić. Naslovnicu je

uredio prof. Stjepan Skoko. Računalnu pripremu je uradio prof. Jozo Kraljević. Knjiga je tiskana u našoj tiskari Fram Ziral, Mostar. Na završetku svoje recenzije prof. Mato Zovkić je napisao: *Poštjući nadležnost komunikologa i retoričara u vrednovanju ove knjige, kao katolički bibličar pozdravljam autorovo zalaganje da Isusa evanđelja približi studentima komunikologije. Knjigu smatram vrijednom prinovom u hrvatskoj teološkoj ponudi i preporučam je ne samo za tiskanje nego i za čitanje.*

KNJIGA ZA MLADEŽ

Hrvatski vodeći nakladnik ALFA iz Zagreba objavila je u školskoj lektiri „Knjiga za mladež“ zbirku kratkih priča fra Šimina Šite Čorića.

„Kad govorimo o pečatu autentičnosti koji na sebi nosi ovo autorsko pismo (ritam govora, izbor slika, usporedbe i metafore, izvorni dijalogi, varijacije motiva, tematska zaokupljenost, narodno pamćenje, sjećanja i likovi iz djetinjstva, zaljubljenost u prirodu, biljke i životinje, a ponad svega ljubav prema rodu, zavičaju i Domovini), sve to čini piščev govor kao odraz sredine u kojoj je autor ponikao, koju je upio u sebe obiteljskim odgojem, školovanjem i kasnije svojim djelovanjem duhovnika i intelektualca, iseljenika, i ne samo u uskim nacionalnim, nego i u međunarodnim razmjerima i vezama“ (B. Prosenjak, urednik u ALFI).

IZ TISKA IZAŠAO ZBORNIK RADOVA U ČAST AKADEMIKU PROF. DR. DR. SC. FRA SERAFINU HRKAĆU

Ovih je dana svjetlo dana ugledala vrijedna knjiga s naslovom: *Ad laborem indigentia cogebat* – Zbornik rada u čast Serafinu Hrkaću. Zbornik s 352 stranice izašao je u nakladi Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Mostaru, Matice hrvatske Grude i Instituta za latinitet Sveučilišta u Mostaru. Nakladništvo potpisuju: Zoran Tomić, Mario Bušić i Josip Grubeša. Glavni je urednik Ivica Musić, izvršni urednik je Mario Bušić. U uredništvu su Luciana Boban, Mate Buntić, Mario Bušić, Josip Grubeša, Gordana Iličić, Pavao Knezović, Ante Marić i Ivica Musić. Recenzenti su toga Zbornika prof. dr. sc. Stipe Kutleša, prof. dr. sc. Katica Krešić i prof. dr. sc. Milenko Lončar.

Lekturu i korekturu je uradila Ivona Baković, a prijevod sažetaka Marijana Sivrić. Grafički ga je oblikovala Edita Grubišić. Tiskan je u nakladi od 500 komada u tiskari Grafotisak iz Gruda. Zbornik je katalogiziran u publikaciji Nacionalne i univerzitetske biblioteke u Bosni i Hercegovini, u Sarajevu. Tiskanje je svojom potporom omogućila Vlada Županije Zapadnohercegovačke na čelu s predsjednikom Zdenkom Čosićem.

Zbornik radova podijeljen je na dva dijela. Do 51. stranice je *Vita activa et vita contemplativa*, a od 51. stranice pa sve dokraja članci su pod naslovom *Liber amicorum*.

U Zborniku su svojim radovima sudjelovali sljedeći pisci s naslovima svojih radova:

Mario Bušić: *Curriculum vitae i bibliografija Serafina Hrkaća*

Vladimir Premec: *O akademiku prof. dr. fra Serafinu Hrkaću s trajnim pijetetom: documenta...*

Ivan Sivrić: *Skica u tri slike za portret akademika*

Pavao Knezović: *Patriotsko latinskih gramatika našinaca*

Luciana Boban: *Razvoj gramatičke misli kroz prizmu (franjevačkih) latinskih gramatika*

Antun Lučić: *Paralelizam u latinskom i hrvatskom književnom izrazu*

Jelena Ostojić: *Posebni leksik Lalićeva rječnika*

Marko Samardžija: *Općeleksičko u enciklopedičkome*

Šimun Musa: *Fra Marijan Šunjić, znameniti franjevac i preporoditelj – njegove jezikoslovne zasluge*

Stjepan Damjanović: „*Zapis popa Martinca*“ iz Društva novljanskog breviara

Hrvatin Gabrijel Jurišić: *Stari zaostroški mrtvar*

Ante Marić: *Osnutak Franjevačke klasične gimnazije na Širokome Brijegu i njezinih prvih razreda*

Josip Grubeša: *Latinski jezik u širokobriješkoj gimnaziji u razdoblju od 1918. do 1945.*

Ivica Musić: *Hercegovački franjevci i filozofija*

Nikola Stanković i Ivan Šestak: *Doživljaj kontingen-cije*

Mate Buntić: *Kozmoiloški dokaz i quinque viae Tome Akvinskoga*

Ivan Koprek: *Ekonomomska kriza i etika krepotii*

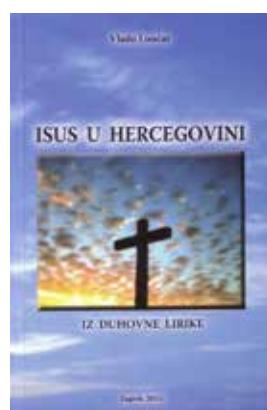
Ivan Kordić: *Razumijevanje i događanje: temeljne crte Gadamerove filozofske hermeneutike*

Hrvoje Lasić: *Recepција filozofије Mauricea Blondela u hrvatskoj filozofiji i teologiji*

Zbornik radova u čast Serafinu Hrkaću bit će predstavljen na nekoliko mjesta tijekom jeseni ove 2015. godine gdje će ga svi zainteresirani moći nabaviti. Ta-koder će Zbornik biti dostupan u nakladnika.

Mr. sc. Mario Bušić, predsjednik Matice hrvatske-Ogranak Grude

NOVA KNJIGA ZIBIRKI PJESAMA FRA VLADE LONČARA

Ovih dana izašla je iz tiska knjiga zbirk duhovnih pjesama fra Vlade Lončara pod naslovom *Isus u Hercegovini*.

„U ovoj zbirci ima obilje lijepih pjesama koje ocrtavaju prostor Hercegovine, u kojemu se kreće ovaj naš pjesnik, kao i njegov unutarnji razgovor, dijalog, između pjesnika, odnosno njegova lirskog subjekta i Boga: Oca, Sina i Duha Svetoga, zatim između njega i svetaca, napose siromašnog bogataša sv. Franje Asiškog s čijim redovničkim habitusom i habitom i neizbrisivim svećeničkim pečatom služi kao duhovni pastir Crkvi..., potom razvija svoj duhovni solilokvij sa samim sobom i svime uokrušće sebe u duhu svoga duhovnog Oca: s ljudima, biljkama, životinjama, stvarima, baš sa svime što je tijelo, duh i duša, što je grijeh, život i smrt...“

Svaki pomni čitatelj i ljubitelj poezije, stvaranja (Deus poeta est!), pronaći će u ovoj stihozbirci obilje lijepih misaonih uvida u zbilju i njezino okružje koje se kreće od ovostrane stvarnosti (imanencije), do ono-stranog postojanja (transcendencije).“

Ilja Drmić

Adresar

PROVINCIJALAT

Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar
tel.: (036) 333-525
faks: (036) 333-526
www.franjevci.info
mostar@franjevci.info

PROVINCIJAL

fra Miljenko Šteko

VIKAR PROVINCije

fra Ivan Ševo

DEFINITORI

fra Mijo Pinjuh
fra Branimir Musa
fra Željko Grubišić
fra Dario Dodig
fra Tomislav Puljić

BRAĆA U DOMOVINI

Bosna i Hercegovina

Pozivni telefonski broj 00387
ne uključujući gradski predbroj 0

I. HUMAC – SAMOSTAN SV. ANTE

Trg Sv. Ante 1.
88 320 Ljubuški-Humac
tel.: (039) 833-000; 830-970
faks: (039) 830-992
www.humac.ba; info@franjevci-humac.info

Uprava

fra Velimir Mandić, gvardijan
fra Ivan Boras, vikar
fra Nikola Rosančić, ekonom

Župa sv. Ante

Trg sv. Ante 1.
88 320 Ljubuški-Humac
tel.: (039) 833-000; 830-970
faks: (039) 830-992

Bratstvo

fra Velimir Mandić

gvardijan
velimir.mandic@tel.net.ba

fra Ivan Boras

župnik, sam. vikar i v. d. ekonoma
ivan.boras@tel.net.ba

fra Nikola Rosančić

ž. vikar, sam. diskret
duh. asistent Frame

nikolarosancic@gmail.com

fra Slavko Soldo

odgojitelj novaka
slavko.soldo@tel.net.ba

fra Vinko Dragičević

de familia
fra Hadrijan Sivrić

de familia

fra Radoslav Dragičević

ž. vikar

fra Žarko Ilić

de familia; urednik „Kršnog zavičaja“
[\(039\) 830-982](mailto:krsni.zavicaj@tel.net.ba)

fra Ferdo Majić

de familia

fra Dinko Maslać

rekovalescent

fra Andrija Nikić

de familia

nikic.andrija@tel.net.ba

fra Alojzije Topić

brat

fra Rade Vukšić

ž. vikar

andrija.vuksic@bluewin.ch

fra Vlado Lončar

de familia

fra Jure Brkić

ž. vikar

fra Vlado Buntić

de familia

fra Milan Jukić

brat, čuvan muzeja i galerije,
sam. diskret

fra Tomislav Sablje

ž. vikar

duh. asistent OFS-a
tomislavsablje@gmail.com

fra Damjan Perić

brat, skrb o bolesnoj braći
damjan.perich@gmail.com

fra Goran Azinović

ž. vikar

azinus@gmail.com

fra Marin Karačić

ž.vikar

marin.karacic@gmail.com

Rezidencije

1. DRINOVCI- Župa sv. Mihovila Arkandela

88 344 Drinovci
tel.: (039) 672-425; faks: (039) 672-572

fra Bože Milić

župni upravitelj

duh. asistent Frame

boze.milic@gmail.com

fra Sretan Ćurčić

ž. vikar

duh. asistent OFS-a

sretan.curcic@tel.net.ba

Kuće i župe samostanskog okružja

1. GORICA- Župa sv. Stjepana

88 345 Sovići
tel.: (039) 670-294
zupni.ured.gorica@tel.net.ba

fra Stipe Marković

župnik

duh. asistent OFS-a

markovicstipe52@gmail.com

fra Nikola Spužević

ž. vikar

duh. asistent Frame

nikola.spuzevic@tel.net.ba

2. KLOBUK – Župa sv. Marka evanđ.

88 324 Klobuk

tel./faks: (039) 845-096

fra Robert Jolić

župnik, sam. diskret

duh. asistent Frame i OFS-a

rjolic@tel.net.ba

3. RUŽIĆI – Župa sv. Ivana Krstitelja

88 347 Ružići

tel.: (039) 674-291

www.zupa-ruzici.com

fra Tomislav Jelić

ž. upravitelj

duh. asistent Frame

ftj.too@gmail.com

4. TIHALJINA – Župa Bezgrješnog začeća BDM

88 348 Tihaljina

tel.: (039) 673-004

fra Branimir Musa

župnik, dekan, definitor

duh. asistent Frame

branemusa@net.hr

5. VELJACI – Župa sv. Ilike Proroka

88 326 Vitina

tel.: (039) 841-801

zupni.ured.veljaci@tel.net.ba

fra Ljubo Kurtović

župnik, sam. diskret

reg. asistent OFS-a

ljubo.kurtovic@gmail.com

fra Ivan Kvesić

ž. vikar

fra Ivan Matijašević

ž. vikar

6. VITINA – Župa sv. Paškala

88 326 Vitina

tel./faks: (039) 841-890

fra Željko Grubišić

župnik, definitor

duh. asistent OFS-a i Frame

zeljko.grubisic@tel.net.ba

fra Petar Ljubičić

ž. vikar

fra.petar@gmail.com

II. KONJIC – SAMOSTAN SV. IVANA KRSTITELJA

Omladinska 1.

88 400 Konjic

tel./faks: (036) 730-653

Uprava

fra Stipan Klarić, gvardijan

fra Vlatko Soldo, sam. vikar

Župa sv. Ivana Krstitelja

Omladinska 1.

88 400 Konjic

tel./faks: (036) 730-653

Bratstvo**fra Stipan Klarić**

gvardijan; ž. vikar

župni upravitelj Glavatičeva

stipanklaric@gmail.com

fra Vlatko Soldo

sam. vikar; župni upravitelj

vlatko.soldo@tel.net.ba

III. MOSTAR – SAMOSTAN SV. PETRA I PAVLA

Franjevačka 1., pp 153

88 000 Mostar

tel.: (036) 319-688

faks: (036) 327-348

Uprava

fra Iko Skoko, gvardijan

fra Josip Vlašić, sam. vikar

fra Ivan Ševo, ekonom

Župa sv. Petra i Pavla

Franjevačka 1., pp 153

88 000 Mostar

tel.: (036) 319-688

faks: (036) 334-231

www.apostolskiprvaci.info

zupasvetraipavla@gmail.com

Bratstvo**fra Miljenko Šteko**

provincijal

miljenko.steko@medjugorje.hr

fra Iko Skoko

gvardijan

iko.skoko@tel.net.ba

fra Josip Vlašić

župnik, sam. vikar

duh. asistent OFS-a

josipvl@gmail.com

fra Ivan Ševo

provincijski vikar; ž. vikar; sam.

ekonom

sevo.ivan@tel.net.ba

fra Mijo Križanac

brat

fra Mate Dragičević

tajnik Provincije; ž. vikar

ekonom Provincije

mate.dragicevic@tel.net.ba

fra Ante Marić

ž. vikar, kapelan Masne Luke-Polja

provincijski knjižničar

sam. diskret

fraante.maric@tel.net.ba

fra Ante Tomas

provincijski arhivar

ante.tomas@gmail.com

fra Marko Jurić

ž. vikar

fra Stanko Mabić

ž. vikar; odgojitelj postulanata i

sjemeništaraca

sam. diskret

stanko.mabic@tel.net.ba

fra Antonio Šakota

ž. vikar

duh. asistent Frame
vicepovjerenik za Sv. Zemlju
tonisakota@gmail.com
fra Perica Ostojić
ž. vikar; vicetajnik Provincije
pegaostojic@gmail.com

Rezidencije

1. ČERIN
88 265 Čerin
tel./faks: (036) 652-139
Župa sv. Stjepana
88 265 Čerin
tel./faks: (036) 652-139
zupni.ured-cerin@tel.net.ba
fra Dario Dodig
župnik, dekan, definitor
duh. asistent OFS-a
dario.dodig@tel.net.ba
fra Slaven Brekalo
ž. vikar reg.
asistent Frame
slavenbrekalo@gmail.com
fra Tihomir Bazina
ž. vikar
duh. asistent Frame
tihomir.bazina@gmail.com

2. ČITLUK
88 260 Čitluk
tel.: (036) (036) 642-540; 643-710
faks: (036) 640-018
Župa Krista Kralja
88 260 Čitluk
tel.: (036) 642-540
faks: (036) 643-711
zupa.citluk@tel.net.ba
fra Miro Šego
župnik
miro.sego1@tel.net.ba
fra Kornelije Kordić
de familia
fra Danko Perutina
ž. vikar
duh. asistent OFS-a i Frame
danko08@libero.it

Kuće i župe samostanskog okružja
1. GORANCI – Župa Uznesenja BDM
88 000 Mostar
tel.: (036) 381-102
fra Ivan Ivanda
župni upravitelj
ivan.ivanda@gmail.com

2. GRADNIĆI – Župa sv. Blaža
88 260 Čitluk
tel./faks: (036) 642-006
fra Ferdo Boban
župnik
duh. asistent Frame
ferdoboban46@gmail.com

3. MEĐUGORJE – Župa sv. Jakova
apost. st.
Gospin trg 1
88 266 Međugorje
tel.: (036) 650-206; 650-310, 651-333
faks: (036) 651-444
www.medjugorje.hr
fra Marinko Šakota
župnik
marinko.sakota@medjugorje.hr

fra Viktor Kosir
ž. vikar
fra Ivan Dugandžić
ž. vikar
ivan.dugandzic@zg.htnet.hr
fra Karlo Lovrić
ž. vikar;
karlo.lovric@medjugorje.hr
fra Mladen Herceg
ž. vikar, sam. diskret
mladen.herceg@tel.net.ba
fra Dragan Ružić
ž. vikar; ravnatelj Majčinog sela
sam. diskret
druzic@libero.it
fra Josip Marija Katalinić
brat

fra Ivan Landeka ml.
ž. vikar; pomoći odgojitelj novaka
duh. asistent OFS-e
fraivanl@yahoo.com
fra Stanko Ćosić
ž. vikar
duh. asistent Frame
stenx84@gmail.com
fra Hrvoje Miletić
ž. vikar
miletichrvoje@yahoo.com

Samostan školskih sestara franjevki
Baraći bb
88 266 Međugorje
tel./faks: (036) 651 - 578
Duhovnik
fra Tomislav Pervan
tomislav.pervan@tel.net.ba

IV. ŠIROKI BRIJEG – SAMOSTAN UZNESENJA BDM

Kardinala A. Stepinca 14
88 220 Široki Brijeg
tel.: (039) 702-900
faks: (039) 702-935

Uprava
fra Tomislav Puljić, gvardijan
fra Stipe Biško, vikar
fra Ante Penava, ekonom

Župa Uznesenja BDM
Kardinala A. Stepinca 14
88 220 Široki Brijeg
faks: (039) 702-936

Bratstvo
fra Tomislav Puljić
gvardijan, definitor
tomislavpuljic@yahoo.com
fra Stipe Biško
župnik; sam. vikar, dekan
stipe.bisko@gmail.com

fra Ante Penava
sam. ekonom
antepnv@gmail.com
fra Serafin Hrkać
akademik; ž. vikar
fra Vendelin Karačić
ravnatelj Fr. galerije
vendelinkaracic@gmail.com
fra Berislav Kutle
de familia
fra Stanko Banožić
de familia
stanko.b@bluewin.ch
Stanko.banozic@hotmail.com
fra Dane Karačić
ž. vikar, sam. diskret
duh. asistent OFS-a
fradanek@gmail.com
fra Vitomir Musa
de familia
rimotiv1@gmail.com
fra Drago Čolak
de familia
fra Ilija Šaravanja
de familia
iliya.saravanja@bluewin.ch
fra Miljenko Mića Stojić
vicepostulator; ž. vikar
www.miljenko.info

fra Željko Barbarić
ž. vikar
zeljkobarbaric@gmail.com
fra Mario Ostojić
ž. vikar
mario.ofm@gmail.com
fra Ivan Marić ml.
ž. vikar
maric.iko@gmail.com

Rezidencije

1. POSUŠJE- Župa Bezgrješnog začeća BDM
88 240 Posušje
tel.: (039) 681-052
faks: (039) 680-79

fra Mladen Vukšić
župnik, dekan, sam. diskret
mladen.vuksic@tel.net.ba
fra Milan Lončar
ž. vikar, sam. diskret
milan.loncar@tel.net.ba
fra Ante Leko
ž. vikar
fra Marko Dragičević
ž. vikar
duh. asistent OFS-a
marko.dragicevic1947@gmail.com
fra Josip Serđo Ćavar
ž. vikar
duh. asistent Frame
serdjo_cavar@yahoo.com
fra Dario Galić
ž. vikar
dariogalic10@gmail.com

Kuće i župe samostanskog okružja

1. IZBIČNO- Župa sv. Josipa Radnika
88 220 Široki Brijeg
tel./faks: (039) 719-500
fra Robert Kiš
župni upravitelj
robert.robi.rk@gmail.com

2. KOČERIN- Župa sv. Petra i Pavla
88 226 Kočerin
tel.: (039) 711-300
fra Mario Knežović
župnik
duh. asistent OFS-a
mario.knezoviccc@tel.net.ba
fra Goran Ćorluka
ž. vikar
duh. asistent Frame
corluka1@gmail.com

3. LJUTI DOLAC- Župa sv. Ane
88 223 Ljuti Dolac
tel./faks: (039) 713-169
zupniuredljutidolac@gmail.com

fra Ante Kurtović
župnik
fraantekurtovic@gmail.com

4. POLJA, MASNA LUKA- Kuća molitve;
Kapeljana sv. Ilike Proroka
p.p. 42
88 240 Posušje
tel./faks: (039) 718-100
fra Petar Krasić
voditelj Kuće molitve
fra Vinko Mikulić
kustos Hrvatske arh. zbirke u Gorici

5. POSUŠKI GRADAC- Župa sv. Franje Asiškog
88 243 Broćanac
tel./faks: (039) 694-321
www.posuski-gradac.com
fra Ivan Landeka st.
župnik
duh. asistent Frame
ivan.landeka@tel.net.ba

6. RAKITNO- Župa sv. Ivana Krstitelja
88 245 Rakitno
tel.: (039) 692-126
faks: (039) 692-533
fra Marinko Leko
župnik
duh. asistent OFS-a
marinko.leko@tel.net.ba

7. RASNO- Župa sv. Franje Asiškog
88 342 Dužice
tel.: (039) 712-555
fra Ignacije Alerić
župni upravitelj
ignacije.aleric@gmail.com

**V. TOMISLAVGRAD –
SAMOSTAN SV. ĆIRILA I
METODA**
Trg fra Mije Čuića 1
80 240 Tomislavgrad
tel.: (034) 352-091; 352-447
faks: (034) 352-808
www.samostan-tomislavgrad.info

Uprava
fra Ante Pranjić, gvardijan
fra Velimir Bagavac, vikar
fra Mirko Bagarić, ekonom

Župa sv. Mihovila Arkandela
Trg fra Mije Čuića 1
80 240 Tomislavgrad
tel.: (034) 352-091; 352-447
faks: (034) 352-808

Bratstvo
fra Ante Pranjić
gvardijan
a.pranjic@gmx.net
fra Velimir Bagavac
župnik; sam. vikar
velimirbagavac@yahoo.com
fra Mirko Bagarić
ž. vikar, ekonom
duh. asistent OFS-a
fra.mirko.bagaric@gmail.com
fra Oton Bilić
de familia
oto.bilic@tel.net.ba
fra Ante Ivanković
ž. vikar
fra Gabrijel Mioč
ž. vikar
fra Klement Galić
de familia
klement.galic@tel.net.ba
fra Josip Jolić
de familia
jozo.jolic@tel.net.ba; i.: 19. ožujka
fra Radomir Krišto
brat, sam. diskret
fra Anthony Burnside
ž. vikar, sam. diskret

asburnsi@bih.net.ba
fra Mate Tadić
ž. vikar
mathetaus@gmail.com
fra Josip Mioč
ž. vikar
duh. asistent Frame
josipmiocljajo@gmail.com

**Kuće i župe samostanskog
okružja**

1. BUKOVICA – Župa sv. Franje
Asiškog
80 243 Mesihovina
tel./faks: (034) 316-054
fra Mladen Rozić
župnik
mladen.rozic@tel.net.ba
fra Petar Drmić
ž. vikar, sam. diskret
duh. asistent Frame
petar.drmic@tel.net.ba

2. KONGORA – Župa Presv. Srca
Isusova
80 244 Kongora
tel/fax: (034) 365-600
zupni.ured.kongora@tel.net.ba
fra Stjepan Martinović
župnik
duh. asistent Frame

3. ROŠKO POLJE – Župa sv. Ivana
Krstitelja
80 247 Roško Polje
tel./faks: (034) 369-105
fra Jozo Radoš
župnik; ravnatelj „Kapi ljubavi“
duh. asistent Frame

4. SEONICA – Župa Uznesenja
BDM
80 343 Mesihovina
tel.: (034) 368-043
zupni.ured.seonica@tel.net.ba
fra Vinko Kurevija

župnik, dekan, sam. diskret
duh. asistent Frame
vinko.kurevija@tel.net.ba

5. ŠUICA – Župa sv. Ante
Padovanskog
80 249 Šuica
tel.: (034) 367-100
fra Mate Logara
župnik, vojni kapelan
duh. asistent Frame
matelogara@yahoo.com
fra Alojzije Bošnjak
(upućen na liječenje)

HRVATSKA

Pozivni telefonski broj 00385

**I. BADIJA – SAMOSTAN
UZNESENJA BDM**
pp 102
20 260 Korčula
tel.: +385-20-712-566
faks: +385-20-711-561
fra Danko Perutina
zadužen za obnovu samostana

**II. SLANO – SAMOSTAN SV.
JERONIMA**
Slanskih pomoraca 4
20 232 Slano
tel./faks: (020) 871-277

Župa Sv. Vlahe
Slanskih pomoraca 4
20 232 Slano
tel./faks: (020) 871-277
fra Ljudevit Lasta
gvardijan i župnik u Slanom; ž.
upravitelj u Majkovima
fra Luka Zorić
sam. vikar; ž. upravitelj u Banićima
zoricluka654@gmail.com

1. OŠLJE
Župni ured Sv. Roka
20 205 Topolo

tel.: 020 / 752-655
fra Stipan Šarić
župni upravitelj: Ošlje i Topolo
tel.: 00385913585002
stipansaric@gmail.com
fra Ivan Marić st.
župni upravitelj: Smokovljani i
Lisac
tel.: 00385919268545
imaric1967@gmail.com

III. ZAGREB – SAMOSTAN BEZGRJEŠNOG ZAČEĆA BDM
Avenija Gojka Šuška 2
10 040 Zagreb-Dubrava
tel.: (01) 29-11-931
faks: (01) 29-11-935
www.herc-fra3.net

Uprava
fra Draženko Tomić, gvardijan
fra Svetozar Kraljević, sam. vikar
fra Ante Bekavac, sam. ekonom

Bratstvo
fra Draženko Tomić
gvardijan
drazenko_t@yahoo.com
fra Svetozar Kraljević
odgojitelj bogoslova; sam. vikar
duh. asistent OFS-a i Frame
fr.svetozar@gmail.com
fra Ante Bekavac
ekonom i sam. diskret
antebekavac@gmail.com
fra Bazilije Pandžić
ispovjednik
Stipe.Pandzic@zg.htnet.hr
fra Viktor Nuić
ispovjednik
borislav.nuic@zg.htnet.hr
fra Jozo Zovko
ispovjednik, sam. diskret
fra Zoran Senjak
bolnički dušobrižnik
Kapelacija u Kliničkoj bolnici
Dubrava

Avenija G. Šuška 6
10 040 ZAGREB
tel.: (01) 290-23-13
fra Ivica Zovko
đakon; kateheta
ivica.zovko@zg.t-com.hr
fra Frano Musić
sam. diskret
kapelan u Polic. kapelanijsi sv.
Mihaela
u Polic. akademiji u Zagrebu
frano.music@zg.t-com.hr
fra Branimir Novokomet
drugi meštar bogoslov
fbranekmet@gmail.com

Kuće i župe samostanskog okružja

1. PLAŠKI – Župa sv. Ane;
Saborčanska 2
47 304 Plaški
tel.: (047) 573-353
faks: (047) 801-783
SABORSKO – Župa sv. Ivana
Nepomuka
47 306 SABORSKO
fra Šimun Romić
župnik, sam. diskret
simonrezani@gmail.com
2. TOUNJ – Župa sv. Ivana
Krstitelja;
TRŽIĆ KAMENICA –
Župa sv. Mihovila Arkandela
69 Tounj
47 264 Tounj
tel.: (047) 563-168
fra Slaven Mijatović
župnik
slavenmijatovic777@gmail.com

BRAĆA U ZAPADNOJ EUROPİ

AUSTRIJA

Pozivni telefonski broj 0043

Župe

1. FROHNLEITEN
Hauptplatz 1
8130 FROHNLEITEN
tel.: (031) 262-488
faks: (031) 262-488-5
frohnleiten@graz-seckau.at
fra Šimun Oreč
župnik
+43-650-911-06-99
fra Dominik Ramljak
ž. vikar

2. MARIA SAAL
Tanzenberg 1
9063 MARIA SAAL
fra Franjo Vidović
profesor, rektor, župnik
fvidovic@aon.at

fra DALIBOR MILAS
Lange Gasse 2
A.- 8010 GRAZ
„extra domum“
dalibor.milas@gmail.com

ITALIJA

Pozivni telefonski broj 0039

fra Ivan Sesar
generalni definitor
tel.: ++39 06 684 91 213
mob.: ++39 347 026 2332
Via Santa Maria Mediatrixe 25
00 165 ROMA

fra Drago Vujević
Fraternità Missionaria Europea
Convento san Francesco

Via san Francesco 49
00036 PALESTRINA (RM)
dragovujevic@yahoo.com

fra Vjekoslav Milićević
Via Merulana 124 B
00185 ROMA
student
fravjekom@yahoo.com

NJEMAČKA

Pozivni telefonski broj 0049

Hrvatske katoličke misije

1. AUGSBURG
Alte Gasse 15-A
86152 Augsburg
tel.: (0821) 519-802; 581-839
faks: (0821) 582-702
www.hkm-augsburg.de
fra Ivan Čilić
voditelj misije
ICilic@gmx.de

2. NERSINGEN
NEU – ULM
Alte Landstr.
89 278 NERSINGEN
tel.: 0049 – 7308 - 7734
www.hkm-neu-ulm.webnode.com
fra Ivan Leutar,
voditelj misije
leutar@a1.net

3. SINGEN-VILLINGEN
Rielasingerstr. 41,
78224 Singen
tel: (07731) 66-353
fax: +49 – 7731 – 749 – 464.
www.hkm-singen-villingen.de
info@hkm-singen-villingen.de
stan: Hadwigstr. 27
78224 SINGEN
tel.: (07731) 90-95-50
fra Dinko Grbavac
voditelj misije
d.grbavac@hkm-singen-villingen.de

Župe

1. AUGSBURG
Inningerstrasse 29
86179 AUGSBURG
tel.: (0821) 881-103; faks: (0821)
883-254
fra Mate Čilić
župnik
mate.cilic@bistum-augsburg.de

2. BLANKENAU
Franziskanerkloster BLANKENAU
Propsteiplatz 7
36154 Hosenfeld
tel.: (06650) 254
faks: (06650) 85-98
Franziskaner.blankenau@gmx.de
fra Ljubo Lebo
župnik
tel.: (06650) 91-80-603
- Pfarrei St. Antonius der
Einsiedler
36137 Grosenluder-OT Mus,
Kirchweg 1
i - Pfarrei St. Johannes der Täufer
36137 Grosenluder-OT Kleinluder,
Scharfe Ecke 4

fra Robert Crnogorac
upravitelj kuće; župnik
Pfarrei St. Peter und Paul
36154 Hosenfeld, Kirchberg 7
robert.crnogorac@gmx.de

fra Stipe Pervan
župnik
0049-6650-918-06-05
- Pfarrei St. Simon und Judas
36154 Hosenfeld-OT Blankenau,
Propsteiplatz 7
i - Pfarrei St. Simplizius, Faustinus
und Beatrix
36154 Hosenfeld-OT Hainzell,
Kirchbergstrase 5
fra Mladen Sesar
ž. vikar u Pastoralverband-u
„Kleinheiligkreuz“

ŠVICARSKA

Pozivni telefonski broj 0041

Hrvatske katoličke misije

1. AARGAU
Bahnhofplatz 1
5400 BADEN
tel.: (062) 822-04-74
faks: (062) 822-57-75

fra Niko Leutar
Tödustrasse 21
5430 Wettingen
voditelj misije
nleutar@bluewin.ch

2. BASEL
Kleinriehenstrasse 53
4058 Basel
tel./faks: (061) 692-76-40
hkmbasel@bluewin.ch
fra Petar Topić
voditelj misije

3. BERN
Quartiergasse 12
3013 Bern
tel.: (031) 331-56-52
faks: (031) 332-12-48
www.hkm-bern.com
fra Gojko Zovko
voditelj misije
goja.z@bluewin.ch

4. FRAUENFELD
Klosterliweg 7
8500 Frauenfeld
tel.: (052) 722-46-79
faks: (052) 721-22-41
hkmfrauenfeld@bluewin.ch
www.hkm-frauenfeld.ch
fra Mika Stojic
voditelj misije
mika.stojic@gmail.com

5. GRAUBÜNDEN

Gartaweg 15
Postfach 35
7203 Trimmis Gr
tel./faks: (081) 353-160-86
fra Ante Medić
voditelj misije
medi.a@bluewin.ch

6. LAUSANNE - WALLIS

Rue de la Borde 25
1018 Lausanne
tel./faks: (021) 647-07-57
www.cromission-wallis.ch
fra Vladimir Ereš
voditelj misije
vlado@cromission-wallis.ch

7. LUZERN

Hrvatska katolička misija
Kath. Kroatenmission
Matthofring 2/4
CH - 6005 Luzern
Tel.: 0041 41 360 04 47; 041 360
15 04
Fax: 0041 41 360 01 73
Web: www.hkm-luzern.ch
Mail: hkm.luzern@bluewin.ch
fra Branko Radoš
voditelj misije
Mob.: 0041 79 541 35 08

8. SOLOTHURN

HKM Solothurn
Reiserstrasse 83
CH-4600 Olten
tel: 0041-62-2964100
faks: 0041-62-294101
fra Šimun Čorić
voditelj misije
sito.coric@gmx.net

9. ST. GALLEN

Paradiesstrasse 38
9000 St. Gallen
tel.: (071) 277-83-31
faks: (071) 277-83-36
info@hkm-stgallen.ch; www.hkm-

stgallen.ch

fra Mijo Pinjuh
voditelj misije, definitor
fra_mico@bluewin.ch

10. TICINO

Al Mai 18
6528 Camorino
tel.: (091) 840-23-06
faks: (091) 840-29-05
fra Valentin Vukoja
voditelj misije
metaljke@gmail.com

11. ZUG

Landhausstr. 15
6340 Baar Zg
tel.: (041) 767-71-43
faks: (041) 767-71-44
hkm@zg.kath.ch
fra Slavko Antunović
voditelj misije
Langgasse 18
6340 Baar Zg
tel.: (041) 763-11-86
mob.: 0041/799391393
slavko.antun@gmail.com
slavko.antunović@ka.htnet.hr

12. ZÜRICH

Schlossgasse 32
Postfach 9057
8036 Zürich
tel.: (044) 455-80-60
faks: (044) 461-19-39
hkm.zuerich@bluewin.ch;
www.hkm-zuerich.ch
fra Ivan Prusina

voditelj misije
ivan.prusina@bluewin.ch
fra Stjepan Neimarević
misionar
fra Vine Ledušić
misionar
vineledusic@yahoo.it

Župe

1. AEDERMANDSDORF/SO

Dorfstrasse 201
4714 AEDERMANDSDORF/SO
tel./faks: (062) 394-18-11
fra Ivan Bebek
ž. vikar
ivan.bebek@ggs.ch

2. NETSTAL, GI

Kreuzbühlstr. 9
8754 NETSTAL, GI
tel.: (055) 640-17-75
faks: (055) 640-57-03
fra Ljubo Leko
župnik župe Netstal i ž. upravitelj
župe Glarus
ljubo.leko@bluewin.ch

BRAĆA U KUSTODIJI

Hrvatska franjevačka kustodija
Svete Obitelji
4848 South Ellis Avenue
CHICAGO (IL) 60615
tel.: (773) 536-05-52
faks: (773) 536-20-94
www.croatianfranciscans.org

UPRAVA

fra Jozo Grbeš, kustos
fra Jozo Grubišić, savjetnik
fra Marko Puljić, savjetnik
fra Ljubo Branimir Lebo, savjetnik
fra Ivica Majstorović, savjetnik

SAD

Pozivni telefonski broj 001

I. CHICAGO – SAMOSTAN SV. ANTE

4848 South Ellis Avenue
Chicago (IL) 60615

tel.: (773) 373-34-63; faks: (773)
268-77-44

Uprava
fra Jozo Grbeš, gvardijan
fra Josip Nenad Galić, sam. vikar

Bratstvo
fra Jozo Grbeš
kustos i gvardijan
+1-773-386-05-52;
Jgrbes@gmail.com
fra Josip Nenad Galić
sam. vikar
Josephgalic@aol.com
fra Častimir Majić
de familia
fra Ljubo Krasić
voditelj Hrvatskih franjevačkih
izdanja i Hrvatskog
etničkog instituta
croetljubo@aol.com

Župe

1. CHICAGO– Mission of Bl. A.
Stepinac
6346 N. Ridge Avenue - Chicago,
IL 60660
tel.: (773)-262-05-35; faks: (773)
262-46-03
Bastepinacchicago@sbcglobal.net
fra Pavo Maslać
župnik

2. CHICAGO– Župa sv. Jeronima
2823 S. Princeton Ave. - Chicago,
IL 60616
tel.: (312) 842-18-71; faks: (312)
842-64-27
www.stjeromecroatian.org
fra Ivica Majstorović
župnik
frivicam@hotmail.com,
Skype: ivica.majstorovic
fra Stipe Renić
ž. vikar
stiperenic@yahoo.com

3. CHICAGO– Župa Presv. Srca
Isusova
2864 East 96th Street
Chicago, IL 60617
tel.: (773) 768-14-23
faks: (773) 768-37-50
shcroat@aol.com
fra Stephen Bedeniković
župnik
sbofm25@aol.com

4. MILWAUKEE– Župa Presv.
Srca Isusova
917 North 49th Street
Milwaukee, WI 53208
tel.: (414) 774-94-18
faks: (414) 774-74-06
sh.croatian@yahoo.com
fra Ivan Strmečki
župnik
IvanOFM@aol.com

5. NEW YORK– Župa sv. Ćirila i
Metoda i sv.
Rafaela
502 West 41st Street
New York, NY 10036
tel.: (212) 563-33-95
faks: (212) 868-12-03
crkva.nyc@verizon.net; www.
crkvany.org
fra Nikola Pašalić
župnik; promotor duh. zvanja
frpasalic@sbcglobal.net

fra Ilija Puljić,
ž. vikar
vlahic@personainternet.com
fra Dražan Boras
ž. vikar
brljica@yahoo.com

6. ST. LOUIS– Župa sv. Josipa
2112 S. 12th Street
St. Louis, MO 63104
tel./faks: (314) 771-09-58
sjchurch@netzero.net
fra Stjepan Pandžić
župnik
s.pandzic@sympatico.ca

7. TROY– Župa sv. Lucije
200 East Wattles
Troy, MI 48098
tel.: (248) 619-99-10
faks: (248) 619-99-12
stlucy@sbcglobal.net
fra Filip Pavić
privremeni upravitelj
philpav@aol.com

8. WEST ALLIS– Župa sv.
Augustina
6762 West Rogers St.
West Allis, WI 53219
tel.: (414) 541-52-07
faks: (414) 541-02-73
www.staugwaexecpc.com
fra Lawrence Frankovich
župnik
Lafranofm@aol.com

**9. BEAUFORT(SOUTH
CAROLINA)**
70 Ladys Island Dr.
Beaufort SC 29907
fra Robert Galinac
vojni kapelan

KANADA

Pozivni telefonski broj 001

Župe

1. KITCHENER– Župa Sv. obitelji
180 Schweitzer Street
Kitchener, Ontario, N2K-2R5
tel.: (519) 743-71-21
faks: (519) 743-29-64
fra Miro Grubišić
župnik

2. LONDON– Župa sv. Leopolda
Mandića
2889 Westminster Dr.
London, Ontario, N6N 1L7
tel.: (519) 681-84-72
faks: (519) 681-21-20

fra Zvonko Kutleša

župnik

zcutlesa@yahoo.ca

3. MONTREAL – Župa sv. Nikole

Tavelića

4990 Place de la Savane

Montreal, Quebec, H4P-1Z6

tel.: (514) 739-74-97

faks: (514) 737-68-03

fra Jozo Grubišić

župnik

fra.j.grubisic@progression.net

4. NORVAL – Hrvatsko

franjevačko središte

„Kraljica mira“

9118 Winston Churchill Blvd.

Norval, Ontario, L0P -1K0

tel.: (905) 456-32-03

faks: (905) 450-8771

hcentar@sympatico.ca; www.

queenofpeacenorval.

com

fra Marko Puljić

župnik

markopofm@gmail.com

fra Tomislav Pek

ž. vikar

tomislavpek@gmail.com

5. SAULT STE MARIE – Župa

Majke Božje zaštitnice

putnika

466 Second Line East

Sault Ste Marie, Ontario

P6B-4K 1

tel.: (705) 253-81-91

faks: (705) 253-88-04

fra Veselko Kvesić

župnik

vkvesic@hotmail.com

6. WINDSOR – Župa sv. Franje

Asiškog

1701 Turner Road

Windsor, Ontario, N8V-3J9

tel.: (519) 252-68-71

faks: (519) 252-69-42

francisofassisi@cogeco.net; www.

stfranciscroatian.

com

fra Ljubo Branimir Lebo ml.

župnik

ljubo@cogeco.net

BRAĆA U MISIJAMA

KONGO

Pozivni telefonski broj 00243

(Kamina / Katanga / Congo)

c/o Procure don Bosco

Wespelaarsebaan 250

3190 Boortmeerbeek

Belgique

fra Ante Kutleša

misionar

tel.: 00243-995-325-590

fra Filip Sučić

područni gvardijan; misionar

sat. tel.: 00243-814-037-114

filipsucic@yahoo.com

e-pošta: franciscains_croates@ yahoo.fr

fra Pero Čuić

misionar

mob.: 00243-99-52-99-758

